

รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ
เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มกราคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE SELF-RELIANCE AND ADAPTABILITY ADMINISTRATIVE MODEL OF THE JUVENILES IN
JUVENILE DETENTION HOMES, DEPARTMENT OF JUVENILE OBSERVATION AND
PROTECTION.

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration
January 2024
Copyright 2024 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ของ ชัชพงศ์ ไทยเพชรกุล

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ผู้วิจัย:	ชัชปวงค์ ไทยเพชรกุล, วิทยานิพนธ์: กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา:	รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล
คำสำคัญ:	รูปแบบการบริหารการพัฒนา, การพึ่งตนเอง, การปรับตัว, สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ 3) ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งดำเนินการด้วยการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวน 231 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นเครื่องมือวัดตัวแปรเป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 11 แบบวัด แต่ละแบบวัดมีจำนวน 4 ข้อถึง 7 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .222 ถึง .643 มีค่าความเที่ยง (α) ตั้งแต่ .443 ถึง .788 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน สถิติอ้างอิง และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ร่วมกับปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถอธิบายพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 และพบว่าเด็กและเยาวชนซึ่งอาศัยกับปู่ย่าตายายหรือพี่น้องเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อน โดยปัจจัยสำคัญที่ควรปรับปรุงส่งเสริมคือการอบรมเลี้ยงดู รูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมเท่ากับ 86.19 ถึง 94.52 และ 89.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 75 ตามลำดับ

Title: THE SELF-RELIANCE AND ADAPTABILITY ADMINISTRATIVE MODEL OF THE JUVENILES IN JUVENILE DETENTION HOMES, DEPARTMENT OF JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION.

Author: Chatchapapong Thaipetkul, Dissertation: Ph.D (Educational Administration), University of Phayao, 2023

Advisor: Associate Professor Dr. Kosol Meekun Co-advisor Associate Professor Dr.Sakchai Nirunthawee Assistant Professor Dr.Vipaporn Poovatanakul

Keywords: Administrative Model, Self-Reliance, Adaptability, Juvenile Detention Homes

ABSTRACT

The objectives of the research were: 1) to study the causal factors of self-reliance and adaptability behaviors of the Juveniles in Juveniles Detention Homes 2) to study the development model of self-reliance and adaptability of the Juveniles in Juveniles Detention Homes, and 3) to study the administrative model of the Juveniles' self-reliance and adaptability in Juveniles Detention Homes. The research methodology were quantitative together with qualitative method. The samples were 231 juvenile in the Juveniles Detention Homes obtained by cluster sampling. The research tools were sets of 11 summated rating scale with 4-7 items, items' discrimination (r) were between .222 up to .643, reliabilities were .443 - .788. The data were analyzed with descriptive, inferential statistics, and content analysis. The research findings were 1) Social situation factors, psychological traits factors and psychological state factors could explain Juveniles' self-reliance and adaptability in Juveniles Detention Homes for more than 38.3 percentage. 2) It was found that juveniles living with relative and grandparents should be developed at first, by being raised with appropriate method 3) The Juveniles' self-reliance and adaptability development model was fit with the empirical data. And 4) the administrative model for the development of Juveniles' self-reliance and adaptability assessed by the experts was practical, with the average rating for aspects were between 86.19-94.52 percentage, while the total was 89.46 percentage which was higher than the criteria 70/75 percentage.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความกรุณาจากท่านคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภูวัฒน์กุล ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุง และถ่ายทอดองค์ความรู้โดยตรง และทางอ้อม ยกตัวอย่างและมุมมองการทำวิจัยอย่างลึกซึ้งซึ่งกว้างขวาง ตรวจสอบติดตามความก้าวหน้า เอาใจใส่ และให้กำลังใจตลอดช่วงเวลาการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในเมตตาจิตเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ท่านผู้บริหารและเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่าน ที่เอื้ออำนวยความสะดวก ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยได้มีความสำเร็จก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดี และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้มอบทุนอุดหนุนส่วนหนึ่งและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คณะผู้บริหารโรงเรียน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรมทุกท่าน และน้องๆ เด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรม และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาเพื่อให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่เป็นกำลังใจในการศึกษา ดุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณกัลยาณมิตรรุ่นพี่และรุ่นน้องของมหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่านที่ให้ข้อมูลแนะนำ วิธีการและให้กำลังใจโดยตลอด คุณประโยชน์ใด ๆ จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีให้กับทุกท่านที่กล่าวมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ตอนที่ 1 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา	14
1.1 แนวคิดหลักการ การบริหารการศึกษา	14
1.2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา.....	16
ตอนที่ 2 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนาในกลุ่มเป้าหมาย	24
2.1 องค์การทางการศึกษาและการดำเนินการเพื่อความสำเร็จในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย	24

2.2	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย	25
ตอนที่ 3	การพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	32
3.1	การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	33
3.2	ปัจจัยเชิงสาเหตุการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	43
3.3	การศึกษาของกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาของเด็กและเยาวชน	81
ตอนที่ 4	การบริหารรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	82
4.1	แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	83
4.2	รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	91
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	96
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	96
	การเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย	97
	การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	101
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	103
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1	110
ตอนที่ 1	ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลการวัดตัวแปรจากกลุ่มตัวอย่าง	110

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกร พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน.....	114
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกร พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน.....	125
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2	130
ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบฯและกำหนดรูปแบบการพัฒนา พฤติกรรมกรพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน	131
ตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัว ของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	147
บทที่ 5 บทสรุป	153
สรุปการดำเนินการวิจัย.....	153
สรุปผลการวิจัย	154
อภิปรายผลการวิจัย	155
ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้	162
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	162
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ	185
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย (แบบวัด) สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)	188
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนและในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	206
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	222
ภาคผนวก จ แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	230

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงสรุปผลการหาคุณภาพเบื้องต้นของแบบวัด 11 แบบวัด.....	100
ตาราง 2 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้าง ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	109
ตาราง 3 แสดงจำนวน และร้อยละของเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม.....	111
ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลของตัวแปรที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง	112
ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ ของพฤติกรรมกาารพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชน.....	114
ตาราง 6 โมเดลและค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม	115
ตาราง 7 โมเดลและค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม	116
ตาราง 8 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย พฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของ เด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปร ด้านจิตลักษณะเดิม....	117
ตาราง 9 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย พฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม	118
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ โดยกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 3 กลุ่ม	120
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิภาค และศูนย์ฝึกและอบรม	122
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมกาารพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตาม บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย	123

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (ด้วยวิธี LSD) พฤติกรรมการ พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตามบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย.....	123
ตาราง 14 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย การอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ ด้วยกลุ่มตัว แปรปัจจัยเชิงสาเหตุ.....	124
ตาราง 15 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัว แปรปัจจัยเชิงสาเหตุของการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน	128
ตาราง 16 แนวทาง(รูปแบบ)การบริหารโครงการของฝ่ายบริหารในการพัฒนาพฤติกรรม พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน...	133
ตาราง 17 แนวทางการบริหารโครงการของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม (สร้างหลักสูตร กิจกรรม และฝึกอบรม) ในการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	138
ตาราง 18 แนวทางการบริหารโครงการของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ในการพัฒนา พฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน.....	143
ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์และประเมินรูปแบบการบริหาร การดำเนินการบริหารการ บริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน ในแต่ละขั้นตอน (P-D-C-A) ของฝ่ายต่าง ๆ (3 ฝ่าย).....	148
ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้ทางปฏิบัติของการบริหารรูปแบบการ บริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน โดยบทบาทหน้าที่/ภารกิจฝ่ายคณะทำงาน.....	150

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	11
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	12
ภาพ 3 โครงสร้างหน่วยงานภายในส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	29
ภาพ 4 แนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) การพึ่งตนเองและการปรับตัว.....	44
ภาพ 5 แนวคิดกลุ่มตัวแปร ส่งผลต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน	79
ภาพ 6 รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	80
ภาพ 7 รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	91
ภาพ 8 ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสามกลุ่มรวมอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	121
ภาพ 9 เด็กและเยาวชนกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนและปัจจัยส่งเสริมฯ	124
ภาพ 10 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Model ตั้งต้น).....	126
ภาพ 11 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	127
ภาพ 12 รูปแบบบูรณาการ การพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	130

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมต้องการคนดีและสร้างคนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์การสหประชาชาติได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นหัวข้อหนึ่ง ในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาจากกรอบมิติแนวคิด 5 กลุ่ม ประกอบด้วย คนหรือมิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2558–2573 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) มติดังกล่าวแสดงเป้าหมายของคุณภาพคนที่สังคมต้องการให้มีสุขภาพที่มั่นคงสามารถดำรงตนมีชีวิตความเป็นอยู่และเรียนรู้การทำงานอย่างมีคุณค่า พร้อมการปรับตัวในเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางมิติเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลังให้ดำรงอย่างยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, เล่มที่ 134, ตอนที่ 40 ก, หน้า 1) บัญญัติ ในมาตรา 71 ระบุว่า รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูง ซึ่งแสดงถึงมุ่งมั่นในการพัฒนาคนให้เป็นคนดีคนเก่งมีคุณภาพ เตรียมพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในมาตรา 65 ได้บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการ โดยรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เริ่มแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2580 โดยมีวิสัยทัศน์ประเทศ มุ่งสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580, 2561)

เพื่อเกิดความเชื่อมโยงสู่แนวทางการปฏิบัติ ภาครัฐได้แบ่งกลไกดำเนินงานกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนที่พิเศษ 258 ง.1 พฤศจิกายน 2565 กำหนด 13 หมุดหมายครอบคลุมมิติการพัฒนา 4 มิติ โดยให้พลเมืองเป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต พลเมืองจึงเป็นมิติหลักต้นที่สำคัญในการพลิกโฉมประเทศ (หมุด

หมายเหตุ 12) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคน ในการปลูกฝังค่านิยม ความมีวินัย ทักษะความรู้ การคิดวิเคราะห์พัฒนาที่ต่อเนื่องพร้อมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา นอกจากนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) คาดการณ์ว่าจำนวนประชากรวัยแรงงานที่มีอายุระหว่างปี 15-59 ปี มีแนวโน้มจำนวนลดลงจาก 43.26 ล้านคน เป็น 36.5 ล้านคน หรือร้อยละ 56 ในปี พ.ศ. 2583 และคาดการณ์ว่าครอบครัวจะประกอบด้วยคนสูงอายुर้อยละ 56.2 คนต่อวัยแรงงาน

จึงกล่าวได้ว่า สังคมต้องการพลเมืองดี มีคุณภาพ ความสามารถสูง และพร้อมสำหรับบทบาทภาระหน้าที่การเปลี่ยนแปลงสังคมไทย การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีย่อมมาจากเด็กและเยาวชนที่ดีมีคุณภาพสูง แสดงถึงภาระและบทบาทสำคัญของเด็กและเยาวชนในสังคม ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมในอนาคตให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการเสริมสร้างกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อย่างไรก็ตามสังคมไทยยังประสบปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยระหว่างอายุ 15-18 ปี มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่นการทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกายชีวิตและทรัพย์สิน การเสพยาเสพติด ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และพฤติกรรมที่กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเป็นผลจากสภาพแวดล้อมของบุคคล โดยเฉพาะสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ผ่านจากครอบครัวอันเป็นหน่วยสังคมย่อย รวมถึง ชุมชน และสถานศึกษา (ตะวันฉาย มิตรประชา, 2557, หน้า 32) จากข้อมูลสถิติคดีอาญาของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปีพ.ศ. 2565 มีจำนวนคดี 12,203 คดี ผู้ก่อเหตุเป็นเด็กและเยาวชนชายร้อยละ 91 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 51.5 นอกนั้นระดับชั้นประถมศึกษาและอื่น ๆ เมื่อได้รับคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว เด็กและเยาวชนบางกลุ่มถูกเข้าการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมร้อยละ 55.4 เด็กและเยาวชนส่วนที่เหลือใช้วิธีการอื่น ๆ แทนการรับโทษ เช่น การรายงานตัว การคุมประพฤติ สถิติฐานความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 5 อันดับแรก ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเกิดจากปัญหาหลายประการ เช่นงานวิจัยของ สุภาศุภร์ จันประเสริฐ (2554) ศึกษาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนพบว่า ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ความรุนแรงมากขึ้น มีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ ถูกละเมิดสิทธิ เด็กและเยาวชนอาจตกเป็นเหยื่อการก่ออาชญากรรมและ

เชื่อมโยงภัยร้ายแรงของยาเสพติดที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จากการศึกษากระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(qualitative research) ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสังเกตภาคสนามของบุคลากร จากสหวิชาชีพและผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า สาเหตุสำคัญของกระบวนการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชน มีสาเหตุจากการขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ขาดการดูแลใส่ใจติดตามใกล้ชิด รวมถึงขาดกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองกับเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนหันเหไปดำเนินชีวิตและเวลาส่วนใหญ่นอกกลุ่มเพื่อน ให้ความไว้วางใจคำแนะนำของกลุ่มเพื่อน มีความรู้สึกพึงพอใจมีความสุข และการเป็นที่ยอมรับเมื่ออยู่ในกลุ่ม งานวิจัยของ สุณีย์ กัลยะจิตร (2551) พบว่า การกระทำผิดร่วมกับกลุ่มเพื่อนมีสาเหตุมาจาก การเลียนแบบในกลุ่ม สื่อสังคมอินเทอร์เน็ต อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์และเกมส์ร่วมด้วย รวมถึงปัญหาจากสิ่งกระทบทางสังคมแวดล้อม เช่น ครอบครัวและเพื่อน ยิ่งทำให้มีเยาวชนจำนวนหนึ่งกระทำผิดซ้ำอกฎหมาย ส่งผลทำให้ถูกดำเนินคดี และส่งเข้ารับการฝึกอบรมและคุมครองจากสถานพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชนในที่สุด ดังงานวิจัยของศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) ศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดใน 16 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 265 คนพบว่า ปัญหาด้านอาชญาวิทยาสามารถอธิบายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ปัญหาการคบหาสมาคมกับเพื่อน อายุในขณะกระทำผิด การอาศัยอยู่กับมารดาบิดาหรือครอบครัว และการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรและอาชีพลูกจ้างบริษัทหรือห้างร้าน

สังคมทั่วไปหรือหน่วยงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมถึงกรมพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญการแก้ไขปัญหาลูกหลานของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ โดยมุ่งส่งเสริมการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณภาพก่อนปล่อยตัวคืนสู่สังคมปกติ เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งที่ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตที่มีสภาพจิตใจและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ถูกดำเนินคดีตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งใช้มาตรการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เข้ารับการควบคุมดูแลและฝึกอบรมจากสถานพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (2553) มาตรา 34 กำหนดให้สถานพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชน มีภารกิจสืบเสาะและพินิจ ประวัติน

อาชีพ ฐานะเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และพินิจครอบครัวผู้ปกครองที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ จัดให้เด็กหรือเยาวชนเรียนวิชาสามัญและฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ โดยคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลัก มาตรา 54 กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีภารกิจหน้าที่ปกครองดูแลเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนส่งตัวมา โดยจัดเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เหมาะสมกับอายุ เพศ สภาพร่างกาย สภาพจิต และวุฒิภาวะ คำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคต ทั้งนี้เมื่อครบกำหนดให้ปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม หรือถูกพิจารณาให้ปล่อยตัวก่อนกำหนดหากมีรายงานความประพฤติเป็นคนดี และไม่มีควมจำเป็นต้องควบคุมไว้ในศูนย์ฝึกและอบรมต่อไป เพื่อเด็กและเยาวชนที่มีฐานความผิดคดีต่าง ๆ มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมและชุมชน ประพฤติตนในทางที่ดีเหมาะสมต่อไป และกำหนดอายุเด็กและเยาวชนในมาตรา 85 ไว้ว่า เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลแทนการลงโทษทางอาญา ต้องมีอายุไม่เกินกว่ายี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

อย่างไรก็ตาม แม้การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เพื่อได้รับโอกาสปล่อยตัวกลับสู่สังคมให้อยู่ในฐานะผู้สร้างประโยชน์มากกว่าผู้สร้างปัญหา ได้ฝึกและอบรมด้านอาชีพ และ/หรือจริยธรรม แต่จากข้อมูลสถิติและรายงานการติดตามการกระทำความผิดพบว่า เยาวชนจำนวนไม่น้อยถูกจับกุมจากการกระทำความผิดซ้ำภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว ซึ่งผลการตรวจติดตามความประพฤติเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดระยะ 1-3 ปีแรก หลังได้รับการปล่อยตัวพบว่า แนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำเพิ่มขึ้น เช่น ข้อมูลการคุมประพฤติในปี พ.ศ. 2561-2563 อัตราการกระทำผิดซ้ำร้อยละ 23.77 , 38.04 และ 38.88 ตามลำดับ มูลเหตุสำคัญคือ เด็กและเยาวชนขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง สถานครอบครัวยากจนต้องไปพึ่งผู้อื่น ขาดความมั่นใจการคิดแก้ปัญหา การหารายได้โดยวิธีการไม่สุจริต การประสบปัญหาการปรับตัวในการเรียนรู้ การดำรงชีพ และความรู้สึกลดต่ำด้อยที่สังคมไม่ยอมรับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563)

การฝึกอบรมพัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อให้กลับสู่สังคมอย่างเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีลักษณะสำคัญสองประการที่ควรได้รับการพัฒนาประการแรก คือความสามารถในการพึ่งตนเอง (ลดการพึ่งผู้อื่น) และประการที่สองคือความสามารถในการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ดังนั้นในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว

จำเป็นต้องศึกษาองค์ความรู้จากงานวิจัย และกำหนดเนื้อหาองค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ ดั่งที่นักวิชาการ นักจิตพฤติกรรมศาสตร์ ได้ศึกษาไว้จำนวนมาก เช่น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นงานวิจัยแสดงถึงพฤติกรรมการเป็นคนดี คนเก่ง เป็นดอกและผลแห่งพฤติกรรม แสดง สาเหตุลักษณะจิตใจการมุ่งอนาคต แรงจูงใจ และทัศนคติเป็นส่วนลำต้นของต้นไม้ โดย สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมเป็นส่วนรากของต้นไม้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถพึ่งตนเอง ในระดับบุคคลและชุมชน ทฤษฎีและผลการวิจัยเพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2550) การศึกษาจิตลักษณะ (ปัจจัย ภายใน) และสถานการณ์สังคม (ปัจจัยภายนอก) ของครอบครัวเกี่ยวกับการรับรู้วิธีการอบรม เลี้ยงดูในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2559) ดังที่กล่าวมาจึงเป็นองค์ ความรู้สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อหรือสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการ ปรับตัวของเด็กและเยาวชน

จากความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ปัญหาเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและ เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทำให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ ต้องศึกษาหาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของเด็ก และเยาวชนกลุ่มสำคัญดังกล่าว โดยศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ รูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ และรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการ ปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว ของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมติฐานการวิจัย

จากการประมวลเอกสารสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ 5 ประการคือ

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม 4 ประการ ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว **ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม** 3 ประการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และกลุ่มปัจจัยทั้งสองด้านรวมกัน 7 ประการ สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

สมมติฐานที่ 2 ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว เมื่อรวมกับตัวแปรปัจจัยอีกสองด้านคือ **ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม** (4 ประการ) และ **ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม** (3 ประการ) รวมกลุ่มตัวแปรปัจจัยสามด้าน (9 ประการ) สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งสองด้าน (สถานการณ์ทางสังคมร่วมกับจิตลักษณะเดิม) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977)

สมมติฐานที่ 3 การวิจัยสามารถระบุกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และสามารถระบุปัจจัยสำคัญที่เด็กและเยาวชนกลุ่มสมควรได้รับการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมติฐานที่ 4 รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานที่ 5 รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พัฒนาขึ้นประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยกำหนดรายด้าน/โดยรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ตามลำดับ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยมี 2 ระยะ ประกอบด้วย ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านเนื้อหา และ ขอบเขตด้านระยะเวลา

1. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กและเยาวชนในสถานที่ดูแลควบคุมในการฝึกและอบรมพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 77 แห่ง และ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 20 ศูนย์ ทั่วประเทศรวม 6,825 คน เป็นเยาวชนชาย 6,329 คน และเยาวชนหญิง 496 คน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Comparative Correlational Study) ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่

1.2.1. ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งประกอบด้วยสองพฤติกรรมย่อยคือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและพฤติกรรมการปรับตัว

1.2.2. ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มี 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่

1) กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม มี 4 ตัวแปร ได้แก่

- (1) การมีตัวแบบคนใกล้ขีด
- (2) การสนับสนุนทางสังคม
- (3) การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์
- (4) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว

2) กลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม มี 3 ตัวแปร ได้แก่

- (1) ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว
- (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- (3) การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว

3) กลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัวแปร ได้แก่

(1) การใช้อำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว

(2) ทักษะติดต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว

1.3 ขอบเขตระยะเวลา ดังนี้

ระยะเวลาเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566

2. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 2

2.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรของการวิจัยระยะที่สองคือ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เช่นเดียวกับการวิจัยในระยะเวลาที่ 1

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยนี้มีศัพท์สำคัญที่ควรให้ความหมายเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

1. เด็กและเยาวชน “เด็ก” หมายถึง บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน อายุขณะอยู่ในการดูแลควบคุมระหว่าง 15-18 ปี
2. พฤติกรรมการพึ่งตนเองหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการดำรงชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระมีความอดทนที่ดีในการจัดการกับปัญหาเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก พฤติกรรมสำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ
3. พฤติกรรมการปรับตัวหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความเหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมใหม่หรือที่มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

4. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ (2553) สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงความเป็นอยู่เด็กและเยาวชนขณะอยู่กับครอบครัว ดูแลควบคุมเด็กและเยาวชน และรายงานเสนอความเห็นต่อศาลเยาวชนและครอบครัว
5. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหมายถึง ส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแลควบคุม ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบ
6. รูปแบบการพัฒนาหมายถึง โครงสร้างเชิงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับพฤติกรรมอันเป็นเป้าหมาย
7. รูปแบบการบริหารการพัฒนาหมายถึง แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงาน ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประเภทเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) โดยศึกษาเชิงปริมาณทางคณิตศาสตร์และดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรูปแบบการพัฒนา การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ และการประเมินรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในการบริหารพัฒนา

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการบริหารการพัฒนา พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน องค์ความรู้ดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหน่วยงานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในการกำหนดนโยบาย โครงการ เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลควบคุม

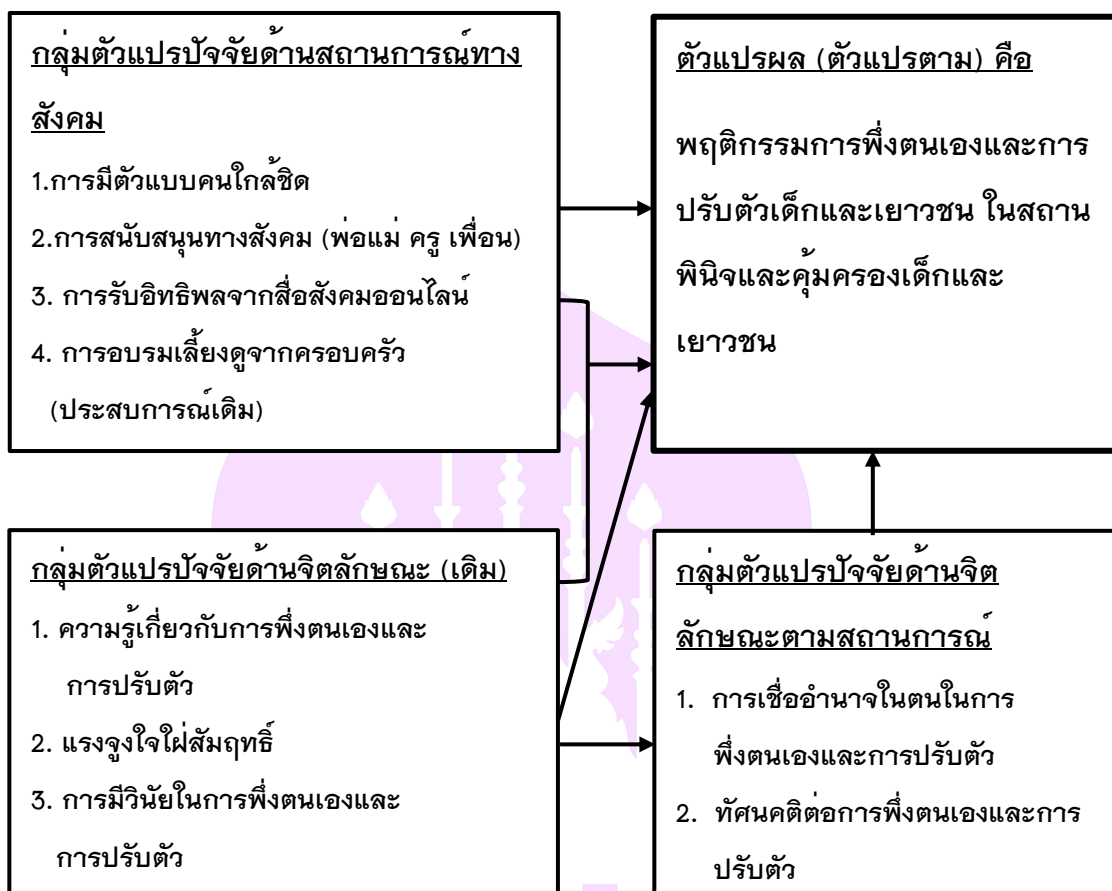
2. งานวิจัยจะได้นวัตกรรมที่เป็นเครื่องมือ ซึ่งสร้างขึ้นจากงานวิจัยเป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่นักวิจัย และนักพัฒนาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนสามารถนำไปใช้

3. ข้อค้นพบจากการวิจัยทำให้ นักวิจัย นักวิชาการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนได้
แนวทางในการศึกษาต่อยอด เพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพของเด็กและเยาวชน
กลุ่มพิเศษ อันเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งที่สังคมควรให้ความสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยมี 2 ระยะ มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

1. **กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1** : การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการ
พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Theory) เป็นพื้นฐาน โดยกลุ่มตัวแปรผล
หรือตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมบุคคล กลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุกำหนดให้มี 3 กลุ่มตัวแปร
จำนวน 9 ตัวแปรประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มที่ 2
กลุ่มตัวแปรปัจจัยจิตด้านลักษณะ (เดิม) และกลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตาม
สถานการณ์ ซึ่งตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทุกตัวแปรได้คัดสรรจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละตัวแปร มีแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้จากงานวิจัยสนับสนุน ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2 : กรอบแนวคิดการวิจัย มุ่งสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมที่ตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้องค์ความรู้การวิจัยระยะที่ 1 ร่วมกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยหลักการบริหารวงจรคุณภาพและหลักการบริหารทรัพยากร [(PDCA) X 4Ms] จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินเป็นไปได้ในกรณำรูปแบบการบริหารฯดังกล่าวไปปฏิบัติจริง กรอบแนวคิดระยะที่ 2 เป็น ดังภาพ 2

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาที่ตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง”รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มุ่งหาองค์ความรู้เพื่อศึกษาพฤติกรรมสำคัญของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่พิเศษจากเด็กและเยาวชนโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและองค์ความรู้จากงานวิจัยก่อนหน้า ศึกษาความเป็นสาเหตุและผล เพื่อกำหนดเป็น รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษดังกล่าว ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลและชุมชนในสังคมอย่างปกติสุข การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาและรายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็นตอนที่สำคัญ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

- 1.1 แนวคิดหลักการ การบริหารการศึกษา
- 1.2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

ตอนที่ 2 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย

- 2.1 องค์การทางการศึกษากับการดำเนินการเพื่อความสำเร็จในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย
- 2.2 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 3 การพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

- 3.1 การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 3.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 3.3 การศึกษากลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมพฤติกรรมพัฒนาของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 4 รูปแบบการพัฒนาและรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

- 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

4.2 รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สาระสำคัญจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวนำเสนอเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา

1.1 แนวคิดหลักการ การบริหารการศึกษา การนำเสนอส่วนนี้ประกอบด้วย

ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของการบริหารการศึกษา ดังนี้

1.1.1 นักวิชาการให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้หลายลักษณะ เช่น ราชบัณฑิตยสถาน (2551, หน้า 131) ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า หมายถึงการปฏิบัติตามหน้าที่และตามกระบวนการของการจัดการศึกษาของบุคคลหรือคณะบุคคล โดยปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลหรือโดยผ่านบุคคลอื่น และอาศัยทรัพยากรอย่างอื่นประกอบเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ชีระรัตน์ คันธวิงศ์ (2560, หน้า 10) ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า เป็นกระบวนการทำงานตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกับนักพัฒนาเด็กเยาวชนและประชาชน ในทุกด้านโดยมีแบบแผนดำเนินการเพื่อการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขณะที่ สถาพร พงษ์พิทักษ์ (2560) ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า เป็นกระบวนการเชิงระบบที่มีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาและสนองต่อความต้องการของสังคม โดยเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของระบบสังคมและเป็นระบบเปิด ที่ประกอบด้วย ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) เช่นเดียวกับองค์การโดยทั่วไป นอกจากนี้ รินน์ฮาร์ตซ์ และบีช (Reinhartz & Beach, 2004, อ้างอิงใน ชีระ รุญเจริญ, 2553) ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า หมายถึงภาระหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร กำหนดนโยบายส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เพื่อส่งเสริมติดตามงานด้านการศึกษาโดยมีบุคลากรร่วมทำงานตามหน้าที่ในสถานศึกษาร่วมกับครู อาจารย์ผู้สอน นักเรียนหรือผู้เรียน เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพและคุณค่าในทุกด้าน

จากที่กล่าวมา การบริหารการศึกษาหมายถึง กระบวนการและกิจกรรมของบุคคลร่วมมือเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกสังคม เพื่อเป็นบุคคลที่ดีมีคุณภาพโดยวิธีการต่าง ๆ ที่มีระบบแบบแผนและไม่มีแบบแผนเพื่อให้การกระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนด

1.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา นักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา เช่น ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557) กล่าวถึงความสำคัญการบริหารการศึกษาว่า เป็นการส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความสามารถแข่งขันกับคนของประเทศอื่น ๆ สร้างความเจริญเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างผลิตผลบุคคลากรตั้งแต่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคต ขณะที่อรุณี ทองนพคุณ (2558, หน้า 10) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาว่า ส่งผลต่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่อง ส่งเสริมความร่วมมือของบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ และระดมทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินการประเมินผลการศึกษา เพื่อความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

จึงกล่าวได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรทางการบริหาร อันส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา

1.1.3 องค์ประกอบของการบริหารการศึกษา ประกอบด้วยทฤษฎีทางการบริหารหลายลักษณะ นักวิชาการศึกษาแนวคิดและประเด็นในการบริหารการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น สมศรี เณรจาทิ (2560) กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ว่า การบริหารการศึกษาประกอบด้วย 1) การวางระบบการบริหาร 2) การพัฒนาองค์การอย่างมีส่วนร่วมโดยทุกภาคส่วน 3) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสารระบบข้อมูลสารสนเทศในการบรรลุเป้าหมายการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ วิโรจน์ สารรัตน์ (2566, หน้า 22) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารการศึกษามีสองส่วนคือ 1) จุดมุ่งหมาย (end) เป็นวัตถุประสงค์ที่คาดหวังให้ได้ผลผลิต (ผู้เรียน) จากระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ และ 2) วิธีปฏิบัติ (means) เป็นกระบวนการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังเกี่ยวกับการระดมความพยายามของทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรวัสดุ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ ที่จะส่งผลต่อเนื่องถึงคุณภาพของผู้เรียน

นอกจากนี้การบริหารการศึกษายังประกอบด้วย ทฤษฎีทางการบริหารหลายลักษณะ เช่น ทฤษฎีเชิงระบบโดยเบอร์ตาลานซ์ฟี (Bertalanffy, 1968 อ้างอิงใน สุขุมนา จันทราช, 2559, หน้า 15-19) อธิบายทฤษฎีเชิงระบบว่า เป็นระบบเปิดที่มีแนวคิดจากระบบชีววิทยาที่สมบูรณช่วยให้อัน สัตว์และพืช ได้เรียนรู้การแก้ปัญหา มีความสามารถปรับตัวตอบสนองและปฏิสัมพันธ์เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการจัดการอย่างมีระบบโครงสร้างเกี่ยวพันหลายด้าน ทฤษฎีการบริหารองค์การโดยกุลlick และเออร์วิค (Gulick & Urwick, 1937,

cited in Fred C Lunenburg & Allan C Ornstein, 2012) กล่าวถึงการบริหารองค์การว่า เป็นภาระหน้าที่และกิจกรรมของนักบริหาร ประกอบด้วยแนวคิด การวางแผน (Planning) การจัดโครงสร้างองค์การ (Organizing) งานบุคคลและทีมงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) เพื่อผู้บริหารองค์การศึกษานำไปบริหารอย่างมีหลักการ การบริหารการศึกษาด้วยหลักทฤษฎีวงจรคุณภาพโดยเดมมิง (Deming, 1986, อ้างอิงใน นิรุช บัณฑิต, 2557, หน้า 37) ใช้แนวคิดเรื่องการบริหารด้วยวงจรคุณภาพซึ่งปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการผลิตบริการ ได้แก่ การวางแผนงาน (Plan) การปฏิบัติตามแผนงาน (Do) การตรวจติดตาม (Check) และการลงมือปรับปรุง (Action) หรือ PDCA เพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กล่าวได้ว่าการบริหารการศึกษาประกอบด้วยแนวคิด หลักการ ทฤษฎีการบริหารหลายทฤษฎีที่กล่าวมาหรือศาสตร์การบริหารการศึกษาอื่น ๆ เพื่อประกอบในการบริหารการศึกษา ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการจัดการบริหารการศึกษา

1.2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ทฤษฎีในวิชาการด้านการบริหารการศึกษา ส่วนใหญ่มาจากศาสตร์หลายสาขา เช่น สาขาจิตวิทยา สาขาธุรกิจ หรือสาขาอุตสาหกรรม ในการนำมาประยุกต์เข้ากับการบริหารการศึกษา ต่อไปจะได้กล่าวถึงบางทฤษฎีที่มีการนำมาใช้ในวงการบริหารการศึกษาของไทย รวมถึงตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy Theory) ผู้ริเริ่มแนวคิดนี้คือ แมกซ์เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน เสนอแนวคิดนำมาใช้ในการบริหารองค์การขนาดใหญ่ ภาครัฐ หน่วยราชการ เวบเปอร์ (Weber, 1946, pp. 50-55. อ้างอิงใน อรุณี สันฐิตวิณิชย์, 2560 หน้า 679-688) มีลักษณะที่สำคัญดังนี้ 1) หน้าที่ถูกกำหนดอย่างตายตัว (fixed office duties) ทุกตำแหน่งมีขอบเขตอำนาจ หน้าที่ชัดเจนตามบทบัญญัติกฎระเบียบที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับองค์การ 2) อำนาจตามลำดับชั้น (hierarchy of authority) จัดหมวดหมู่เป็นลำดับชั้นเป็นสายบังคับบัญชาให้สามารถควบคุมการปฏิบัติงานตำแน่งรองลงมา และกำหนดรูปแบบการสื่อสารตามสายบังคับบัญชา 3) ระบบของกฎระเบียบ (systems of rules) ให้การทำงานเท่าเทียมกันของทุกคนที่มาติดต่อ เพื่อกฎระเบียบควบคุมพฤติกรรมบุคคลในองค์การและควบคุมผลกระบวนการของการปฏิบัติหน้าที่แต่ละตำแหน่ง 4) ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (technical expertise) การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติราชการต้องมีความเชี่ยวชาญและคุณภาพในการทำงานสูง โดยระบบการแต่งตั้งจากความรู้

ความสามารถแต่ละตำแหน่งที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน 5) การรับราชการเป็นอาชีพ (career service) ประกอบด้วยบุคคลที่ยึดอาชีพข้าราชการ เพื่อสามารถทำงานเต็มศักยภาพของแต่ละคน ระบบบัญชีเงินเดือนที่ชัดเจนและไม่สามารถใช้ทรัพย์สินขององค์การเพื่อประโยชน์ส่วนตัวได้ และ 6) การจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร (written documentation) เพื่อให้แน่ใจว่าผลงานจะสามารถผลิตออกมาต่อเนื่องแม้จะปรับเปลี่ยนผู้อยู่ในตำแหน่ง ทั้งการบริหาร การตัดสินใจหรือกฎระเบียบที่ถูกต้องอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งใหม่สามารถศึกษาและติดตามงานได้ ดังข้างต้นทฤษฎีระบบราชการเน้นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีเหตุมีผลสูงสุด ซึ่งอยู่บนฐานความชอบธรรมของกฎหมาย

งานวิจัยแนวการบริหารการศึกษากับทฤษฎีระบบราชการ นักวิชาการสนใจศึกษาจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของ ภัทรลดา เกิดกำไร และนันทิยา น้อยจันทร์ (2566) ศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีระบบราชการพบว่าผู้บริหารการศึกษามีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นลำดับขั้น แบ่งภาระงานตามความสามารถ กำหนดกฎระเบียบ บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบต่อภาระงาน และรู้จักพัฒนาการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ งานศึกษาของ ปาริชาติ เอื้ออารีย์ (2562) ศึกษาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการวิจัยภาคสนามพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการไม่มีระบบกลไกที่เอื้อต่อการบริหารราชการ สามารถปรับบทบาทผู้บริหารร่วมขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้การเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ให้บริการ อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างวัฒนธรรมการบริหารราชการในการปฏิบัติงานขององค์การได้

งานวิจัยที่แสดงความเชื่อมโยงของระบบการบริหารแบบราชการกับการบริหารการศึกษาของสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนเรื่อง ความกลมกลืนระหว่างองค์การราชการกับองค์การวิชาชีพ อธิบายโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการว่า มีลักษณะการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็นเหมือนกับส่วนงานต่าง ๆ ในระบบราชการไทยที่ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาประเทศ กำหนดช่วงชั้นบังคับบัญชา การแบ่งงานฝ่ายงานต่าง ๆ ความไม่เป็นส่วนบุคคล และการบริหารโดยใช้กฎระเบียบ ในขณะที่ภาระงานเป็นองค์การวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษาซึ่งจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผล หรือกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จากการศึกษาได้เสนอแนวทางการบริหารโรงเรียน โดย 1) จัดโครงสร้างตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นครูผู้สอนมาก่อน และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู (Teaching spirits) หรือมีจริยธรรมวิชาชีพครู

(Teaching professional ethics) มองครูผู้สอนเหมือน “เพื่อนร่วมอาชีพ” 2) จัดโครงสร้างงานตามยุทธศาสตร์ของโรงเรียนโดย ทุกโครงการ ครูผู้สอนช่วยเหลือกันเป็นที่มาเพื่อผลผลิตที่เกิดจากปทัสฐานของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน (Informal group norm) และ 3) ลักษณะความไม่เป็นส่วนบุคคล (Impersonal) ซึ่งผู้บริหาร ครู และนักเรียน เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกของโรงเรียนจะยอมรับกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ในโรงเรียน โดยเมื่อครูผู้สอนมีเพื่อนครูเข้ามาช่วย สมาชิกของกลุ่มจะแลกเปลี่ยนค่านิยม (share value) ซึ่งกันและกัน เพื่อสนองความต้องการส่วนตัวของครูผู้สอนทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

จากการประมวลเอกสารกล่าวได้ว่า ประเทศไทยมีการบริหารองค์การขนาดใหญ่ อย่างองค์การภาครัฐ และเอกชน และอีกหลายภาคส่วน ซึ่งยึดแนวทฤษฎีการบริหารแบบราชการ ให้ความสำคัญในการแนวคิดหลักการ การแบ่งงานทำ หลักการแบ่งช่วงชั้นสายบังคับบัญชา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การกำหนดในงานยึดหลักความอาวุโส ความสามารถ และ แยกผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากงานที่ชัดเจน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ความพึงพอใจที่ดี ทั้งในการบริการสาธารณะ การบริหารแบบยึดโครงสร้างแบบภาระงานของบุคลากรทางการศึกษา การกระจายอำนาจการบริหารไปที่ภาระงานที่สำคัญทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป รวมถึงการเชื่อมโยงความเป็นองค์การวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา

1.2.2 ทฤษฎีการบริหารองค์การของกูลิค และเออร์วิค (Gulick L & Urwick L, 1937, as cited in Fred. C. Lunenburg, Allan C. Ornstein, 2012) ที่นำเสนอในบทความ Paper on the science of administration สาระเป็นการให้ความสำคัญการทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร โดยยึดหลักแบ่งงานกันทำตามความชำนาญประสิทธิภาพเวลาและแรงงานในการทำงาน โครงสร้างในการเชื่อมโยงประสานหน่วยงานเข้าด้วยกัน สร้างกลไกในความควบคุมภายในองค์การด้วยสายการบังคับบัญชาตามโครงสร้าง เพื่อให้บุคคลที่มาร่วมกันทำงานเต็มประสิทธิภาพ และความสามารถ โดยการพัฒนาฝ่ายบริหารในการบริหารองค์การด้วยวิธีการบริหาร 7 หลักการ หรือ ชื่อย่อ POSDCoRB ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการพัฒนาคาดการณ์และกำหนดทิศทางในอนาคตเพื่อให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย รวมถึงวิธีในการดำเนินการ 2) การจัดโครงสร้างองค์การ (Organizing) โดยโครงสร้างสายการบังคับบัญชาในหน่วยงานมีความชัดเจน การแบ่งงานทำตามความรู้ความสามารถ และเชื่อมโยงกันในทางปฏิบัติ 3) การจัดทีมงาน (Staffing) เริ่มตั้งแต่การรับสมัครบุคคลกรเข้าทำงานในองค์การ การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาบุคคลและทีมงาน การรักษาบุคลากร และการจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานในองค์การ 4) การสั่งการ (Directing) การดูแลสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด การนำ

หรือภาวะการนำการตัดสินใจในการดำเนินการ การมอบงาน การติดตามอย่างต่อเนื่อง การสื่อสาร และการประเมินผลในการทำงาน 5) การประสานงาน (Coordinating) ในกิจกรรมหน่วยงานให้มีประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 6) การรายงาน (Reporting) เป็นการรายงานความก้าวหน้าของงาน ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตรวจสอบบันทึกและ ติดตามเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นกับแผนงานที่กำหนด เพื่อฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบวิเคราะห์ตรวจสอบและดำเนินการต่อไป และ 7) การจัดการงบประมาณ (Budgeting) โดยบริหารทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในองค์กร ให้อยู่ในงบประมาณที่วางไว้ ประกอบด้วยแผนทางการเงิน การบัญชีและการควบคุม

ในการนำทฤษฎีการบริหารองค์กรไปใช้อย่างได้ผล พบได้ในงานวิจัย นักวิชาการจำนวนมากในประเทศไทย เช่นงานวิจัยของณิชาวรรณ ปานเทวีญ (2558) ศึกษาการใช้หลักการบริหารองค์กรสามารถแยกปัญหาในงานได้อย่างชัดเจนที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดย ดำเนินการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานและการบริหารงบประมาณพบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการบริหารจัดการ ได้แก่ การขาดงบประมาณและบุคลากร รวมถึงทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงานและความล่าช้าในการส่งข้อมูล เพื่อผลการศึกษานำไปกำหนดนโยบายหรือกำหนดแผน ในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด งานวิจัยของสุดที่รัก ธรรมสุน (2561) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการยางแห่งประเทศไทย โดยใช้แนวทางการบริหารแบบ POSDCoRB ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดมากที่สุดในหลักการบริหารคือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการจัดการกำลังคน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการองค์กร ด้านการรายงาน ด้านงบประมาณ และด้านการประสานงาน เพื่อปรับปรุงการพัฒนาและสร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กร

จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีการบริหารองค์กร มีความสำคัญที่ผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารหน่วยงานสามารถนำแนวคิดหลักการบริหารไปใช้ในการบริหารองค์กรภาครัฐ ภาคการศึกษา ให้เกิดประโยชน์ และดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรและหน่วยงาน โดยทฤษฎีการบริหารองค์กรประกอบด้วย ส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนทิศทางการองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย การสร้างพฤติกรรมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคนและแนวความคิดพฤติกรรมในที่สุด

1.2.3 ทฤษฎีระบบ ลัดวิก วอน เบร์ทาแลนซ์ฟี (Ludwig Von Bertalanffy 1968, อ้างอิงใน สุมนา จันทราช, 2559, หน้า 15-19) เป็นแนวความคิดมาจากระบบชีววิทยาระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อธิบายระบบชีววิทยาที่คนสัตว์และพืชสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษากระบวนการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบมีความเกี่ยวข้องกับส่วนต่าง ๆ ขององค์การเป็นส่วนสำคัญ ทฤษฎีระบบได้รวมระบบย่อยทางชีวภาพ กายภาพ และพฤติกรรมความคิดเกี่ยวกับการควบคุมโครงสร้างเป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานไว้ด้วยกัน หลักคิดของทฤษฎีมีลักษณะสำคัญคือ 1) เป็นระบบเปิด (Open System) ที่การปฏิสัมพันธ์ได้รับอิทธิพลหรือผลกระทบของสิ่งแวดล้อมภายนอก 2) มีรูปแบบการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ความสัมพันธ์ตามลักษณะของระบบใหญ่และระบบย่อยเชื่อมโยงเป็นส่วน ๆ 3) มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและปัจจัยนำออกมีผลผลิต (Input Output Model) ที่แสดงผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ครบองค์ประกอบของระบบ 4) องค์ประกอบแต่ละหน่วยของระบบมีส่วนสัมพันธ์และผลกระทบต่อกัน หากองค์ประกอบของระบบตัวใดเปลี่ยนไปย่อมส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย 5) ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ วิเคราะห์การมีเหตุมีผลของสิ่งต่าง ๆ (Cause and Effect) โดยผลการเกิดของสถานการณ์อาจมาจากเหตุมากกว่าหนึ่งสาเหตุได้ 6) มองภาพรวมของระบบทุกองค์ประกอบมากกว่ามองเพียงส่วนเดียว 7) คำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็นผลิตผล (Output) มากกว่ากระบวนการ (Process) หรือผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดขึ้นภายหลัง และ 8) มีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและส่งป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อติดตามประเมินและนำไปวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) อย่างมีแบบแผน คู่กับการวิเคราะห์ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อพัฒนาปรับปรุงโดยมิได้แก้ไขเฉพาะเพียงด้านเดียว

สคอดเดนเบอร์ก และคีฟาลัส (Schoderbek and Kefalas, 1990 อ้างอิงใน กุลเชษฐ์ สุทธิพนรัตน์กุล, 2558, หน้า 22) อธิบายความแตกต่างวิธีการเชิงระบบ (System Theory) กับวิธีการเชิงวิเคราะห์ (Analytical Approach) ของทฤษฎีระบบ โดยกล่าวถึงความแตกต่างว่า วิธีการเชิงระบบเป็นการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบันที่องค์การพิจารณาปัญหาและมองแนวทางแบบองค์รวม (System Approach) ส่วนวิธีการเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการแยกส่วนที่เล็กกว่าเพื่อความเข้าใจการทำหน้าที่ของส่วนรวมนั้น โดยวิธีการดึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องทางปฏิบัตินรวมเข้ากับการแก้ปัญหาทั้งหมดของระบบ เอ็ดดี้ จี มอนท์ โกเมอร์รี่ (Eddie G. Montgomery. 2014) อธิบายแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ว่า มีลักษณะเป็นระบบที่หมุนเวียนอย่างมีแบบแผน เป็นการวิเคราะห์ถึงความเข้าใจในระบบที่

ซับซ้อนมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และได้ศึกษาในรูปแบบห่วงโซ่คุณค่านำเสนอความสัมพันธ์ที่เริ่มจากปัจจัยของสิ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการไหลเวียนของสินค้าและบริการจากผู้ผลิตไปยังผู้จำหน่ายที่มีผู้ให้บริการที่เป็นตัวกลาง มุ่งผลลัพธ์สุดท้ายคือการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน

ในด้านการพัฒนาองค์การ มนัสวี ศรีนนท์ (2558) ศึกษาการวิเคราะห์การบริหารการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Output) และผลกระทบ (Outcome) เพื่อพัฒนาให้ทฤษฎีระบบเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมอย่างมีทิศทาง ได้แสดงแนวทางการพัฒนาวัดความสำเร็จด้วยปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยหลักสูตร คณาจารย์ นักเรียน รวมถึงอาคารสถานที่ กระบวนการประกอบด้วยการเรียนการสอน การบริการวิชาการแก่สังคม การวิจัยและการประกันคุณภาพ เพื่อเกิดผลลัพธ์จากกระบวนการ นำไปพัฒนาและส่งผลกระทบต่อสังคมในที่สุด อันเป็นผลจากการเชื่อมโยงได้อย่างเป็นระบบ

จากการประมวลเอกสารทฤษฎีระบบ เป็นแนวการบริหารมองภาพรวมขององค์การเชิงโครงสร้างซึ่งสามารถนำเป็นเครื่องมือในการบริหารองค์การและการสร้างบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งความสำคัญจากปัจจัยนำเข้า วิธีการการดำเนินการด้วยกระบวนการแนวความคิดและพฤติกรรม เพื่อให้เกิดผลิตผลและผลงานที่มีคุณค่า พร้อมการส่งข้อมูลป้อนกลับและบริหารเชิงการวิเคราะห์ปรับปรุงโดยรวม เป็นระบบรองรับกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน แสดงถึงโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์งานที่ต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าหน่วยงานองค์การของไทยจำนวนมากได้นำการวิจัยและใช้ทฤษฎีระบบในการบริหารและการพัฒนาองค์การเอกชนและการองค์การศึกษากว้างขวาง

1.2.4 ทฤษฎีบริหารแบบวงจรคุณภาพหรือวงจรเดมมิ่ง โดยเอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง (Edward Deming) ได้นำทฤษฎีของนักสถิติ คือ วอลเทอร์ เอ ชิวฮาร์ท (Walter A. Shewhart) ซึ่งเดมมิ่ง (Deming, 1986) มาประยุกต์กับกระบวนการอุตสาหกรรมและการผลิตบริการ นำกระบวนการทางสถิติเป็นเครื่องมือในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงผลิตผล เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพองค์การต่าง ๆ มีลักษณะเป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด เช่น การลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality control circle: PDCA) โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนงาน (Plan) การลงมือปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปฏิบัติปรับปรุงแก้ไข (Act) หลังจากการดำเนินตามขั้นตอน วงจร PDCA จะเริ่มใหม่อีกครั้งโดยใช้ประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบและแก้ไขเริ่มในขั้นตอน Plan การใช้วงจร

คุณภาพเดิมจึงสามารถพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหา และปรับปรุงวิธีการหรือกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สรุปโดยสังเขปคือ

วงจรคุณภาพมีลักษณะเริ่มต้นและวนรอบเพื่อสร้างคุณภาพการบริหารงาน ส่วนสำคัญอธิบายโดยสังเขปคือ 1) การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพโดยการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินการ เพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ และสร้างความเข้าใจในปัญหาหรือข้อบกพร่องส่วนต่าง ๆ ขององค์การอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการจัดทรัพยากรที่จำเป็นใช้ในการปรับปรุง 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) โดยทางเลือกที่ตัดสินใจแล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติ (Action plan) เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และร่วมมือแก้ไขปัญหาทดลองปรับปรุงตามแผนที่กำหนดให้มีประสิทธิภาพ 3) การตรวจสอบ (Check) หลังจากดำเนินการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและกระบวนการเปรียบเทียบผลลัพธ์การทำงานก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินคุณภาพของกระบวนการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีความสอดคล้องกับเป้าหมายตามที่คาดหวัง และ 4) การปรับปรุง (Act) หลังจากการตรวจสอบ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อมูลที่ได้รับ และการแก้ไขนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปรับปรุงคุณภาพที่เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป และเป็นแนวทางการจัดทำรายงานเสนอแผนงานต่อผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องในการยกระดับคุณภาพต่อไป และเพื่อการเรียนรู้ของการบริหารพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) (มรกด วงษ์เนตร, 2554, หน้า 41; ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต, 2555, หน้า 48; นิรุช บัณฑิตโต, 2557, หน้า 95)

ขั้นตอนวงจรคุณภาพอาจมีระดับมากน้อยต่างกัน เช่นงานวิจัยของชนมณี ศิลาณุกิจ, อำนวนย ทองโปร่ง, รังสรรค์ มณีเล็ก และสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2563) ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้วงจรคุณภาพ พบว่า แนวทางการบริหารการศึกษาในโรงเรียนจากระดับมากไปหาน้อย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามตรวจสอบ ด้านการวางแผน ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาปรับปรุง ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการปฏิบัติ ในด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรคุณภาพมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์เหมาะสมในระดับมาก

จากการประมวลเอกสารกล่าวได้ว่า วงจรคุณภาพเดิมมีเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพหน่วยงาน องค์การหรือผลิตภัณฑ์บริการ โดยที่เน้นการใช้ข้อมูลทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดการปรับปรุงคุณภาพ และให้ความสำคัญการตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลลัพธ์ของกระบวนการหรือระบบ นอกจากนี้

ข้อผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว เพื่อให้บุคคลสร้างสรรค์และเกิดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การ

1.2.5 หลักการจัดการทรัพยากรพยากรในการบริหาร 4Ms (Man, Machine, Material, Method) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแนวคิดหลักการหนึ่ง (ไม่ถึงขั้นเป็นทฤษฎี) แต่เป็นผลจากการพัฒนาและปรับปรุงในการจัดการทรัพยากรในองค์การ เพื่อควบคุมประสิทธิภาพและคุณภาพ นักวิชาการจำนวนมากสนใจศึกษา และให้ความสำคัญการนำไปใช้ในการบริหารองค์การ รวมถึงองค์การที่บริหารการศึกษา จึงกล่าวถึงพอสังเขปดังนี้

กริฟฟิน Griffin R. W. (1996, อ้างอิงใน เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร, 2559, หน้า 6) กล่าวถึงทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญและจำเป็น ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล (Human Resources) ทรัพยากรการเงิน (Financial Resources) ทรัพยากรกายภาพ (Physical Resources) และทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources) มีความเหมาะสมนำไปใช้ในกระบวนการบริหารหน่วยงานในองค์การต่าง ๆ

ในงานวิจัยของสุกัญญา มีกำลัง (2553, หน้า 37) ระบุดังประกอบด้วย ทรัพยากรใช้ในการบริหารที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ได้แก่ คน (Man) งบประมาณหรือเงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ เนตรพัฒนา ยาวีราช (2553, หน้า 2) อธิบายทรัพยากรการบริหารที่คล้ายกันประกอบด้วย บุคลากร (Human) เงิน (Momentary) วัตถุดิบ (Raw Material) และเงินทุนหรือ งบประมาณ (Capital) งานวิจัยของกาญจนา เขียวหวาน, ชัชฎาภรณ์ แหวนเงิน และวันวิภา ทำประโยชน์ (2565, หน้า 122) ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อความเป็นเลิศด้านวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้รอบด้าน ใช้การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งและการจัดสรรทรัพยากร 4 Ms ได้แก่ คน (Man) เช่น ครู บุคลากรเป็นปัจจัยการสนับสนุนการจัดการศึกษา เงิน (Money) ที่ได้รับจากภาครัฐ ชุมชนเพื่อนำไปใช้จ่ายสำหรับจัดการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ (Material) เช่น อุปกรณ์การเรียน หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน และการจัดการ (Management) ที่เป็นกระบวนการจัดการในโรงเรียนสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการวิเคราะห์ การจัดสรรทรัพยากร เป็นกระบวนการหนึ่งที่ขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ

กล่าวได้ว่าทรัพยากรในการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเน้นความสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากรเกี่ยวกับคน เงินทุนหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือวัตถุดิบ วิธีการจัดการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงการพัฒนาารูปแบบและการจัดการในการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางการบริหารทำให้ได้สาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารหน่วยองค์การต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ ทฤษฎีการบริหารองค์การ ทฤษฎีเชิงระบบ ทฤษฎีการบริหารแบบวงจรคุณภาพ(เดมมิ่ง) รวมถึงหลักการจัดสรรทรัพยากรในการบริหาร งานวิจัยเรื่อง“รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ที่ดำเนินการครั้งนี้ ได้ใช้บางทฤษฎีเป็นหลักการในการสร้างรูปแบบเพื่อให้ครอบคลุมส่วนที่สำคัญให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานวิจัย

ตอนที่ 2 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนาากลุ่มเป้าหมาย

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการศึกษากับงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีเป็นดังต่อไปนี้

2.1 องค์การทางการศึกษาและการดำเนินการเพื่อความสำเร็จในการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

แนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วยหลักการการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) และหลักสากลยึดตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) โดยกำหนดประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) แนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษาเกี่ยวกับบุคคล เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติสิ่งแวดล้อม ได้นำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) เป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนงานศึกษาแห่งชาติที่ยึดหลักการจัดการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบ กระบวนการศึกษา พัฒนาคอนไทยเป็นคนดีพร้อมด้วยคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนและบุคคลทุกช่วงวัยเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และเพื่อ

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบ 3Rs 8Cs เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข การจัดการด้านทักษะการคิดการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีม ภาวะการนำ เข้าใจการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการดำรงชีพด้วยคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หลักจัดการศึกษาโดยการบริหารการศึกษาอย่างมีระบบและโครงสร้างต้องใช้นโยบายทฤษฎีทางการบริหาร ซึ่งอาจใช้ทฤษฎีเดียวหรือหลายทฤษฎีเสริมกัน เช่น การศึกษา การบริหารและจัดการศึกษาการพัฒนา ในงานวิจัยของธีรศักดิ์ อุปรมย์อริชัย (2563) ศึกษา องค์การของกลุ่มคนหมู่มากในการจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่าศาสตร์การบริหารที่นำมา เสริมกันภายใต้ระเบียบและข้อบังคับ เป็นส่วนสำคัญช่วยในการตัดสินใจและการบริหารได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายองค์การ ได้แก่ 1) ภาวะการนำและการจัดการ 2) ความรู้ในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการองค์การ 3) กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ 4) ความ เข้าใจบริบทสิ่งแวดล้อม 5) ความรับผิดชอบระหว่างบุคคลหรือองค์การ 6) การทำงานเป็นทีม และ 7) การใช้ข้อมูลสารสนเทศ

กล่าวได้ว่า แนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นการพัฒนา องค์การทางการศึกษาที่สำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเด็กและเยาวชน หรือบุคคล เพื่อให้มีความเจริญในจิตใจสติปัญญาและพฤติกรรมกระทำสิ่งที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตหรือ การประกอบอาชีพ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

2.2 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับบทบาทการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมาย

จะได้นำเสนอความเป็นมา ภารกิจและงานวิจัยการกระทำผิดในเด็กและเยาวชน ดังนี้

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวง ยุติธรรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พอ กล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เดิมใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ในการควบคุมเด็กที่กระทำผิด ต่อมาปี พ.ศ. 2450 ได้จัดตั้งโรงเรียนดัดสันดานขึ้นที่ เกาะสีชัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อควบคุมผู้กระทำผิดที่มีอายุระหว่าง 10-16 ปี ซึ่ง ขณะนั้นอยู่ในสังกัดของกรมตำรวจ ต่อมาได้โอนไปอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ เมื่อมี พระราชบัญญัติราชทัณฑ์พุทธศักราช 2479 และพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบาง จำพวกในปีพุทธศักราช 2479 จึงได้วางหลักการปรับปรุงการปฏิบัติต่อนักโทษผู้ใหญ่กับ นักโทษเด็ก และเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนดัดสันดาน เป็นโรงเรียนฝึกอาชีพ ย้ายมาที่ตำบลเกาะ

ใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อปี 2501 กรมราชทัณฑ์ได้อโอนกิจการโรงเรียนฝึกออาชีพ ขึ้นกับกรมประชาสงเคราะห์ โดยรับเด็กไว้ฝึกอบรม ณ เยาวชนสถานบ้านห้วยโป่ง จังหวัดระยอง ต่อมารัฐบาลเห็นว่าการปฏิบัติต่อเด็กในระหว่างจับกุมหรือพิจารณาคดีโดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับผู้ใหญ่เป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม ส่งผลเสียต่อเด็ก จึงได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 กระทรวงยุติธรรมได้เปิดดำเนินการ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 ที่ทำการอยู่ที่ศาลแขวงพระนครใต้ (เดิม) ตำบลตลาดน้อย อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ภายหลังจากย้ายมาอยู่ที่ถนนราชินี ต่อมาเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวในการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนจึงนำคดีครอบครัวมาพิจารณาในศาลด้วย โดยยกเลิกกฎหมายเดิมทั้งสองฉบับและให้ใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 แทน พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็น ศาลเยาวชนและครอบครัว และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก่อกำเนิดโดยมาตรา 33 (6) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 3 ตุลาคม 2545 ประกาศกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ให้มีหน่วยงานในสังกัด 5 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน โดยภารกิจของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเดิมนั้นถูกแยกส่วนการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนไปที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแทน และกรมฯได้เปิดการดำเนินการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนครบทุกจังหวัด เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ส่วนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวม 19 ศูนย์ ภายหลังจากกรมฯเกิดแล้วมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง คือ ได้ยกเลิกกฎหมายเดิมและใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2553 มีผลให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.2.2 ภารกิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กองแผนงานและงบประมาณปรับปรุงเมื่อวันที่ 15 กพ. 2559 ประกาศแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและนโยบายผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม รวมถึงพระราชบัญญัติหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ และค่านิยมร่วม ดังนี้

วิสัยทัศน์ เพื่อ “เป็นองค์กรที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ด้านพฤติกรรม การศึกษา และอาชีพ ภายใต้กระบวนการยุติธรรม”

พันธกิจ คือ 1) พิทักษ์ผู้เยาว์เพื่อสวัสดิภาพและอนาคต 2) ยกกระดับคุณภาพและการดูแล แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และ 3) พัฒนาบุคลากรและระบบงานให้มีประสิทธิภาพ

ภารกิจ คือ 1) พิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน 2) ดำเนินการด้านคดีอาญา แก้ไข บำบัดฟื้นฟู ให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์ ติดตามประเมินผลเด็กและเยาวชน การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และมาตรการอื่น ๆ 3) ดำเนินการด้านคดีครอบครัวและกำกับการปกครอง 4) ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน 5) ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนากฎหมาย การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนรวมทั้งระบบ รูปแบบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับคดี และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน และ 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ค่านิยมร่วมหรือ UKED คือ “สามัคคี (Unity) มีเมตตา (Kindness) มุ่งมั่น (Effort) พัฒนาเด็กและเยาวชน (Development) ”

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ปี 2553 ได้จัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นสถานที่สำหรับพินิจเด็กและดูแลคุ้มครองช่วยเหลือ โดยมีหน้าที่สำคัญคือ 1) สืบเสาะและพินิจเพื่อรายงานต่อศาลในการประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง 2) ควบคุมเด็กและเยาวชนระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีตามคำพิพากษา และ 3) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว และรายงานข้อเท็จจริงรวมทั้งเสนอความเห็นต่อ

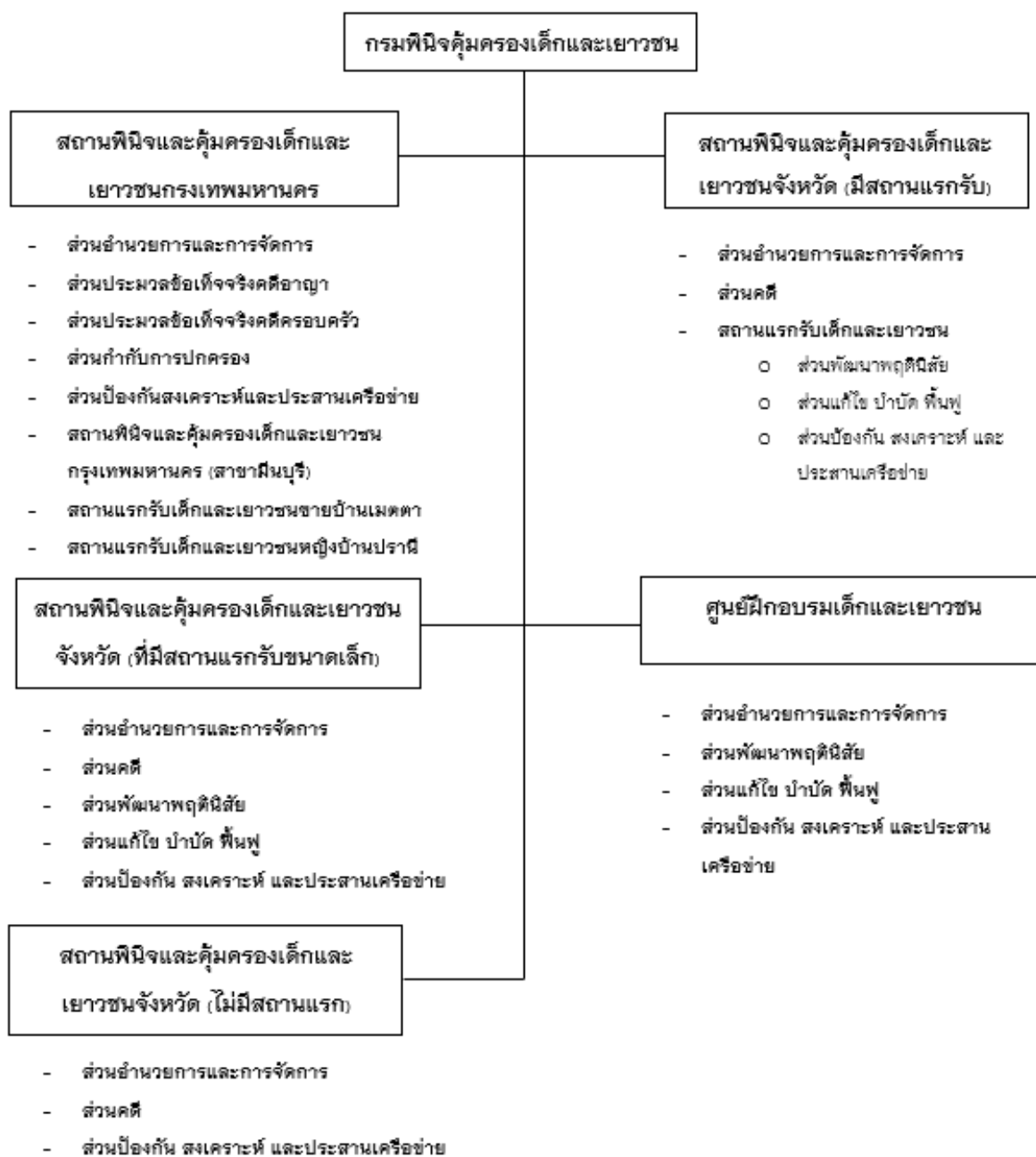
ศาล โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นผู้บังคับบัญชา มีอยู่ทุกจังหวัดและในกรุงเทพมหานคร (สหรัฐ กิตติคุณการ, 2562, หน้า 27)

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ปี 2553 โดยมีหน้าที่สำคัญคือ 1) แก้ไขบำบัดฟื้นฟู นำมาตรการที่กำหนด เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สนับสนุนเด็กหรือเยาวชน ให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้โดยปกติสุข และ 2) ฝึกอบรมโดยมีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การฝึกอบรมกระทำโดยสถานที่ที่กำหนดไว้ หรือสถานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรหรือมีคำพิพากษา เพื่อให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่อไป โดยศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการ ในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการศูนย์เป็นผู้บังคับบัญชา (สหรัฐ กิตติคุณการ, 2562, หน้า 28)

จากประวัติความเป็นมาและภารกิจสรุปได้ว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการรับและควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยแยกส่วนผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชน (อายุระหว่าง 15-18 ปี) เพื่อพินิจตรวจติดตามสืบเสาะสภาพ ครอบครัว อาชีพ รายได้ และความเป็นอยู่ของชุมชนสังคมรอบข้าง เมื่อเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด ได้รับคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัว ให้อยู่ในการควบคุมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทำหน้าที่ฝึกอบรมการแก้ไข บำบัดพฤติกรรมเตรียมพร้อมด้านอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เป็นจุดเชื่อมความร่วมมือของเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนสังคมอื่น ๆ เพื่อลดการกระทำผิด และป้องกันการกระทำผิด ทั้งในรูปแบบการปรับปรุงและหลักปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นเยาวชนที่ดีมีคุณภาพ

แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งงานในส่วนราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังภาพ 3

แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งหน่วยงานภายในส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาพ 3 โครงสร้างหน่วยงานภายในส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่มา: กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2563)

2.2.3 งานวิจัยและการพัฒนาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จากการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนจัดเป็นกลุ่มงานวิจัยเชิงสำรวจและงานวิจัยเชิงทดลอง กล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1) งานวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (สำรวจ) การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการสำรวจพินิจและสืบค้นลักษณะครอบครัว ทางสังคมของเด็กและเยาวชน เพื่อหาความสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบบุคลิกภาพในบริบทที่ ต่างไปของแต่ละบุคคล การเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมกับลักษณะจิตใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ดังเช่น งานวิจัยของอุษา นวมเพชร (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ การ ครุ่นคิดแหล่งทักษะและปัญหาทางจิตเวชของวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการศึกษาสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับลักษณะทางจิตใจ กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนอายุ 14-18 ปี ที่มีประวัติใช้สารเสพติดและเข้ารับการอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนชายบ้านกรุณา การวิจัยพบว่า การครุ่นคิดมีความสัมพันธ์เชิงทำนายกับ พฤติกรรมกลุ่มอาการซึมเศร้าและกลุ่มอาการวิตกกังวล โดยแหล่งทักษะภายในตนเองมี ความสัมพันธ์เชิงทำนายกับความผิดปกติทางบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม ทำนายกลุ่มอาการ ซึมเศร้าซึมได้ร้อยละ 9 กลุ่มอาการวิตกกังวลได้ร้อยละ 22 และสามารถทำนายความผิดปกติ ทางบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมร้อยละ 23 และเสนอแนะให้มีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลด ความเสี่ยงต่อปัญหาทางจิตเวชในวัยรุ่นที่มีประวัติการใช้สารเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน ควรส่งเสริมทักษะการควบคุมตนเองและทักษะการเผชิญปัญหาที่มี ประสิทธิภาพ

งานวิจัยของจิตรราภรณ์ จิตรธร (2551) ศึกษาการกระทำผิดซ้ำของ เด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ศึกษาเชิงทฤษฎีการควบคุมตนเอง การควบคุม ทางสังคมและการคบเพื่อนในสังคมที่แตกต่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและ อบรม 4 แห่ง งานวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการควบคุมตนเองและการควบคุมทางสังคมต่ำ คบหาหรือมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมหรือเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำ ความผิดจรรยาบรรณในสังคม ส่งผลการกระทำผิดซ้ำเกิดขึ้นในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญ โดยมูลเหตุจูงใจการกระทำผิดซ้ำที่สำคัญ ได้แก่ การถูกเพื่อนชักชวน ทำให้หลง ความดีคคะนองและปัญหาด้านการเงิน โดยเสนอแนวทางการแก้ไขด้วยการให้ สถาบันครอบครัวดูแลใกล้ชิด ใส่ใจให้กับเด็กและเยาวชนได้รับรู้ถึงความรักความห่วงใย

โดยเฉพาะการคบเพื่อนฝูง พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือสถาบันทางการศึกษาและทางสังคม เพื่อดูแลและให้โอกาสเด็กได้แสดงความสามารถตนเองมีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

อีกรายงานวิจัยหนึ่งคืองานของกาญจนา คุณารักษ์ (2555) ที่ศึกษารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับระบบสังคมแวดล้อมรอบตัว ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบสังคมและระบบการศึกษา โดยปัจจัยการกระทำผิดซ้ำที่สำคัญ ได้แก่ 1) การไม่ตระหนักรู้ข้อกฎหมายการเสพยา เป็นการกระทำผิดกฎหมาย 2) การคบเพื่อน หรืออยู่ในสังคมกลุ่มที่เสพยา 3) การขาดโอกาสในการเข้าถึงและรับการดูแลในการรักษาบำบัดฟื้นฟูอย่างถูกต้อง 4) การขาดการช่วยเหลือรองรับอย่างเป็นระบบของสังคมที่มีประสิทธิภาพ 5) การศึกษาของครอบครัวหรือผู้ปกครองมีความรู้ น้อย ไม่ทราบวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง 6) ขาดแรงจูงใจที่จะเลิกเสพยา 7) ขาดความตั้งใจที่จะเลิกเสพยาอย่างจริงจัง และ 8) สังคมไม่ยอมรับและไม่ให้โอกาส โดยได้เสนอแนะรูปแบบในการพัฒนาและการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 1) วางเป้าประสงค์การป้องกัน 2) แผนงานในการป้องกัน 3) นโยบายการป้องกัน 4) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 5) การประเมินความเสี่ยง 6) การตระหนักรู้เกี่ยวกับธรรมชาติเยาวชนทางกายภาพและจิตใจ 7) การคัดกรอง 8) ชุดกิจกรรมและโปรแกรมการป้องกัน 9) การส่งต่องานติดตามและประเมินผล 10) การให้คำปรึกษาแนะนำ 11) การมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการป้องกัน 12) การมีอาชีพในการดำรงชีวิต และ 13) การมีเครือข่ายสนับสนุนช่วยเหลือ

2) งานวิจัยเชิงทดลองฝึกรอบรมแก้ไขการกระทำผิดหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนนักวิชาการได้ศึกษาในหัวข้อหลากหลาย เช่น วรณรดา พงษ์สิน (2550) ศึกษาการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยครูประจำชั้นประเมินนักเรียนจำนวน 30 คน ด้วยชุดกิจกรรมแนวตามหลักพฤติกรรมนิยม พบว่า ชุดฝึกกิจกรรมแนวตามหลักพฤติกรรมนิยมทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกรอบรมอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับงานวิจัยของโองการ หรันเต๊ะ (2561) ศึกษาการพัฒนาจิตลักษณะสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดยโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยจับฉลากกลุ่มตัวอย่างในสถานพินิจฯ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทสมาชิกกลุ่มสามารถปรับตนเองให้เข้ากับกลุ่ม ทั้งด้านความคิด อารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ ร่วมกันกับการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-management) ที่กำหนด และมีจิตสาธารณะ

หลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมทดลองอย่างมีนัยสำคัญ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ร่วมกลุ่มตามปกติ

ในต่างประเทศ ซิลวา และลาเวลลี (Silva & Lavelle, 2011, อ้างอิงใน โองการ ทรันเต้, 2561, หน้า 25) ได้นำโปรแกรมกลุ่มแนวพฤติกรรมนิยมมาทดลองใช้นำร่อง (Pilot Testing) กับเด็กระดับประถมศึกษา ผลการทดลองพบว่า การใช้โปรแกรมแนวทางพฤติกรรมตามโปรแกรม SEL (Social and Emotional Learning) สามารถเสริมสร้างทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) และการจัดการตนเองหรือการควบคุมตนเอง ความตระหนักรู้ทางสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจผ่านการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน ในส่วนที่ศึกษาเชิงความสัมพันธ์และการศึกษาเชิงทดลอง โดยการศึกษาร่วมกัน ความสัมพันธ์พบ ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและลักษณะจิตใจของเด็กและเยาวชน เช่นครอบครัว ความสามารถอบรมการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน รายได้และอาชีพของครอบครัว ด้านสภาพของจิตใจและพฤติกรรมในการคบเพื่อน ทักษะการควบคุมตนเอง การควบคุมอารมณ์เข้าใจในผู้อื่นรวมถึงการตัดสินใจแก้ปัญหา ในส่วนการศึกษาเชิงทดลองได้พบรูปแบบที่จำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขจิตใจและพฤติกรรม โดยมีลักษณะรูปแบบในการตรวจติดตาม การให้คำปรึกษาส่งเสริมอาชีพ รูปแบบพัฒนาชุดฝึกการปฏิบัติตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้จักคบเพื่อนที่ดี การตระหนักคุณค่าตนเอง การควบคุมตนและทักษะในการแก้ปัญหา งานศึกษาดังกล่าวทำให้คาดหวังได้ว่า เมื่อเด็กและเยาวชนผ่านการพัฒนาแล้วจะมีส่วนแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาด้านจิตใจและพฤติกรรมสำคัญ ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนทั่วไป

ตอนที่ 3 การพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะที่จำเป็นและสอดคล้องตามนโยบายภาครัฐ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายทางการศึกษา และการศึกษาทฤษฎีและตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากการศึกษาความเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมทางสังคมและลักษณะทางจิตใจ งานวิจัยนี้พิจารณาลักษณะควรส่งเสริมสองประการที่สำคัญและควรได้รับการพัฒนาคือ “ความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัว” โดยนักวิชาด้านการศึกษา นักจิตพฤติกรรม

ศาสตร์ ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยจิตลักษณะและพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวจำนวนมาก เช่น หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544) แนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมของแม็กนุสสันน์ และเอนด์เลอร์ (Magusson & Endler, 1977, อ้างอิงใน ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2558, หน้า 89) แนวคิดการพึ่งตนเองของ فروมม์ (Fromm, 1933 อ้างอิงใน พรรณิตา พุสดี, 2555) แนวคิดในการปรับตัวของรอยย์ (Roy, 1999, อ้างอิงใน เบญจมาศ สุขศรีเพ็ญ, 2555) ซึ่งได้องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่กระทบกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนและน่าจะเป็นข้อมูลและแนวทางที่นำมาศึกษาเยาวชนกลุ่มพิเศษคือ “เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”

โดยศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเป็น สองระยะคือ

ระยะที่หนึ่ง การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมถึงกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนามาก่อนและปัจจัยที่ควรได้รับการส่งเสริม

ระยะที่สอง การศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การประมวลเอกสารเสนอตั้งต่อไปนี ระยะแรกเพื่อสร้างความชัดเจนให้กับตัวแปรหลัก(ตัวแปรตาม) ในที่นี้คือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากนั้นจะสร้างความชัดเจนกับตัวแปรชั้นรอง(ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ หรือตัวแปรอิสระ) ซึ่งจะมีหลายกลุ่ม หลายตัวแปร ทั้งนี้เพื่อให้ได้นิยามปฏิบัติการของตัวแปร สมมติฐานของการวิจัย และ กรอบแนวคิดของการวิจัย สำระสำคัญเสนอตามลำดับดังกล่าว

3.1 การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หัวข้อสำคัญที่น่าเสนอในส่วนนี้คือ ตัวแปร ความหมาย วิธีวัด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำระสำคัญเป็นดังต่อไปนี้

3.1.1 การพึ่งตนเอง การนำเสนอประกอบด้วย ความหมาย วิธีการวัด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) นักวิชาการต่างประเทศและไทย ให้ความหมายการพึ่งตนเองไว้
หลากหลายมุมมอง อาจเลือกมากล่าวได้ดังนี้

เลาสเทอร์ (Lauster, 1978, อ้างอิงใน พรพิมล งามเหมาะ ประชา อินัง และเพ็ญภา กุลนภาดล, 2560, หน้า 91) กล่าวถึงการพึ่งตนเองว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้ การตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในตนและรับผิดชอบการกระทำของตน รู้จักแก้ปัญหา และเสียสละ ทำประโยชน์ให้ส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยไม่เป็นปัญหาหรือภาระผู้อื่น Ratnayake (1992, อ้างอิงใน เหมวรรณ เหมมัต, 2557, หน้า 312) ให้ความหมายการพึ่งตนเองว่า หมายถึงความมีอิสระในการตัดสินใจไม่พึ่งพาผู้อื่นเกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ขณะที่แกลตอง (Galton, 1989, p. 50 อ้างอิงใน ธนากร จักรหา และชัยอนันต์ มั่นคง, 2564 หน้า 15) กล่าวการพึ่งตนเองว่า หมายถึงกระบวนการพลวัตที่มีการเคลื่อนไหวในทุกระดับชั้นจากระดับปัจเจกชน ชุมชนท้องถิ่นที่มีอิสระภาพในการดำเนินชีวิต สามารถยืนหยัดด้วยเริ่มจากความสามารถของตนเองก่อน

การพึ่งตนเองที่เป็นลักษณะกลุ่มบุคคล ธนิกานต์ ศรีจันทร์ และสัญญา เคนาภูมิ (2565, หน้า 4-16) ให้ความหมายการพึ่งตนเองว่า เป็นความสามารถดำรงตนได้อย่างอิสระมั่นคง รู้จักดูแลตนก่อนไปพึ่งพาผู้อื่น ด้วยความพยายามของตนให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งแก่บุคคลและชุมชน ขณะที่ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550, หน้า 21) ให้ความหมายการพึ่งตนเองเป็นระดับบุคคลและชุมชนว่า หมายถึงการที่บุคคลสามารถดำรงชีวิตเลี้ยงตนได้อย่างอิสระ สามารถแยกตัวออกมาอยู่ห่างจากพ่อแม่ และสามารถเลี้ยงตนเองได้ ตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และสามารถขอคำแนะนำจากผู้อื่นเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจได้ รัชดา เพชรรัตน์ (2557) ให้ความหมายการพึ่งตนเองว่า หมายถึงความสามารถของแต่ละบุคคลที่ในการช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดและสามารถจัดการกับชีวิตของตนเอง ในด้านการดำรงชีวิตและด้านการประกอบอาชีพเพื่อลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอก งานวิจัยของ ธารา นาคณรงค์ (2562, หน้า 142) ให้ความหมายการพึ่งตนเอง คือการมองปัญหาต่าง ๆ แล้วตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการพึ่งตนเองก็ไม่ได้หมายถึงเพียงบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเดียวเท่านั้นที่จะพึ่งตนเอง บางครั้งก็ต้องพึ่งพาผู้อื่นหรือกลุ่มอื่นด้วย เช่นเดียวกับ ภคพนธ์ ศาลาทอง (2562) ให้ความหมายการพึ่งตนเองว่า เป็นการทำความเข้าใจกับตนเองในการแก้ปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การพึ่งตนเองหมายถึง แนวคิดและการกระทำของบุคคลดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้อย่างมีอิสระ ด้วยความอดทนที่ดีในการจัดการปัญหาเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถลดการพึ่งพาจากภายนอกไม่เป็นภาระงานแก่ผู้อื่น โดยสามารถพึ่งตนเองด้านการเรียนและการคบเพื่อน ด้านการดำเนินชีวิตและเศรษฐกิจ

2) วิธีการวัดการพึ่งตนเอง ในการวัดการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชนประกอบไปด้วยการวัด 2 ด้าน คือ 1) การวัดด้านจิตลักษณะการพึ่งตนเอง และ 2) การวัดด้านทักษะ (พฤติกรรม) การพึ่งตนเอง ซึ่งมีการวัดในงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

การวัดด้านจิตลักษณะการพึ่งตนเองมีงานวิจัยการวัดการพึ่งตนเอง ดังงานวิจัยก่อนหน้าเช่นสันต์ชัย รามะนพ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ความสามารถในการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดสอบถามจำนวน 8 ฉบับ มีข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .199 ถึง .598 ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .90 ถึง .97 เช่นเดียวกับงานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้แบบวัดจิตลักษณะการพึ่งตนเอง มีตัวแปรอิสระ 3 กลุ่มจำนวน 10 แบบวัดซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อความในแต่ละแบบวัด มี 7-15 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item-total Correlation) ตั้งแต่ .206 ถึง .473 ค่าความเที่ยงที่คำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ที่ .643

การวัดด้านพฤติกรรมการพึ่งตนเอง พบในงานวิจัยต่าง ๆ ก่อนหน้าหลายท่านเช่น สร้อยหทัย พัดเงิน (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การวัดพฤติกรรมการพึ่งตนเอง เครื่องมือเป็นแบบสอบถามค่านิยม 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมกรเรียน ด้านพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจ โดยลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ ตั้งแต่ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ถึงไม่จริง มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.55 ในงานวิจัยของเพ็ญศรี พุ่มเที่ยง (2545) ศึกษาเรื่องบทบาทการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครอบครัวสมัยใหม่ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้วัดพฤติกรรมการพึ่งตนเองทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และการพึ่งตนเองโดยส่วนรวม โดยใช้แบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 30 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นข้อความประกอบมาตรา 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าความเชื่อมั่น 0.79

การวิจัยที่เคยศึกษาของจิรีณี ฮวบนรินทร์ (2542) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม การบรรลุงานตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรม การพึ่งตนเองของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ใช้การวัดพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านการศึกษาเล่าเรียน จำนวน 36 ข้อคำถาม เป็นมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น .86

จากการศึกษาที่ผู้วิจัยต่าง ๆ ได้ทำการวัดการพึ่งตนเองในด้านจิตลักษณะ และด้านพฤติกรรม ส่วนใหญ่ใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) ที่มีข้อความประกอบมาตราประเมินตั้งแต่ 3-6 ระดับ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดการพึ่งตนเองมีข้อความประกอบมาตราประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย แบบวัดสร้างขึ้นตามหลักวิชาการ โดยยึดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ได้กำหนดขึ้นไว้จากการประมวลเอกสาร

3) ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ดังแนวพระราชดำริในการพัฒนาการพึ่งตนเองของประชาชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง (รงค์ ประพันธ์พงศ์ (2550, หน้า 38) สรุปได้ว่า แนวคิดในการพึ่งตนเอง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเป็นการส่งเสริมการศึกษาทดลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และพัฒนาตน 2) การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจเป็นการที่บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองในเบื้องต้น รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเลี้ยงชีพแม้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เช่น การปลูกพืชผักผลไม้ ทำปศุสัตว์ เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองและชุมชน 3) การพึ่งพาตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติเป็นการส่งเสริมความสามารถของบุคคลภายในท้องถิ่น รู้จักการแสวงหาและรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) การพึ่งพาตนเองได้ทางจิตใจเป็นสภาพจิตใจเข้มแข็งพร้อมเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินชีวิต ด้วยความสุจริต ความพยายามแม้ยังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตแต่ไม่ได้ท้อแท้ และ 5) การพึ่งพาตนเองได้ทางสังคมเป็นการสร้างชุมชนหรือสังคม ด้วยความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ความก้าวหน้าและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

อีริค ฟรอมม์ Erich Fromm (1933, อ้างอิงใน พรรณิดา ผุสดี, 2555) อธิบายว่า โครงสร้างสังคมย่อมกล่อมเกล่าบุคคลแยกตัวจากสังคมตามธรรมชาติและแสวงหาความเป็นอิสระเสรีในกระบวนการพัฒนา ฟอรัมเสนอว่าลักษณะการพึ่งตนเองมาจากความต้องการ 5 ประการคือ 1) ความต้องการมีสัมพันธภาพ เนื่องจากเมื่อบุคคลแยกตัวจากสังคมที่ได้กล่าวมา จึงต้องแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ ซึ่งวิธีที่ดีควรตั้งอยู่บน

พื้นฐานความสัมพันธ์แบบสร้างสรรค์ ความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรับผิดชอบ ความนับถือ และความเข้าใจกัน 2) ความต้องการมีอิสระและสร้างสรรค์ เนื่องจากบุคคลมีความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์ มีต้องการความเป็นอิสระจากสิ่งแวดล้อมดำเนินชีวิตที่ต่างกัน 3) ความต้องการมีสังกัดที่จะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวหรือของสังคม คือ การมีมิติชีวิตกับเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป 4) ความต้องการมีอัตลักษณ์แห่งตน เนื่องจากบุคคลต้องการเป็นตัวของตัวเองและรู้จักตนเอง และ 5) ความต้องการมีหลักให้ยึดเหนี่ยว มีหลักสำหรับอ้างอิงความถูกต้องในการกระทำของตนซึ่งข้ออ้างเหล่านี้อาจสมเหตุสมผลหรือไม่ก็ได้

จากดังกล่าวข้างต้น ลักษณะการพึ่งตนเองมาจากความต้องการพัฒนาตนเองและการสร้างความคิดอิสระของตนอย่างอัตลักษณ์ เพื่อบรรลุเป้าหมายคุณค่าในตนเองที่ตนเองแสวงหาความมีอิสระจึงจำเป็นต้องเข้ากลุ่มสังคมหรือสังกัดเพื่อสร้างสัมพันธ์เป็นหลักยึดในการพึ่งตนเองในขณะเดียวกัน

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพึ่งตนเองที่หลากหลาย เช่น งานวิจัยของแพรวนภา เรียงริลา และวสันต์ ทองไทย (2552) ที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพึ่งพาตนเอง: กรณีศึกษาโรงเรียนสัมมาสิกขาปทุมมอโคก ผลการวิจัยพบว่า การให้ความรู้ในการจัดการเรียน 2 ประเภทคือ การเรียนในชั้นเรียนโดยสอดแทรกลักษณะการพึ่งพาตนเองให้อิสระนักเรียนทั้งในห้องเรียน และการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนด้วยการฝึกประสบการณ์หรือการฝึกอาชีพ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถพึ่งพาตนเองเรื่องความรับผิดชอบลดการก่อความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนหรือผู้อื่น ช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการเรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง งานวิจัยของดวงธิดา อุดตมะ, ประวิต เอราวรรณ์ และไพบุลย์ บุญไชย (2554) ศึกษาองค์ประกอบการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในการพัฒนาประเทศและพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู พบว่าการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นลักษณะด้านจิตใจที่สำคัญ ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อในความสามารถและคุณค่าของตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและโรงเรียน ด้านการสื่อสารทางบวก และด้านการตระหนักรู้ตนเอง นอกจากนี้การพึ่งตนเองเชื่อมโยงเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ ดังงานวิจัยของสุมิตรา ศรีวิบูลย์ และพรรณี วิรุณานนท์ (2556) ที่ศึกษาการพึ่งตนเองเพื่อต่อสู้ความยากจนเพื่อพัฒนาและแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจความยากจนของคนในชุมชน มีความเชื่อมโยงกับการศึกษา อาชีพ รายได้ การ

ดำเนินชีวิตตามบุคคลตัวอย่างที่ใกล้ชิด และวิธีคิดในการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนที่แตกต่างกัน

จากการประมวลเอกสารในส่วนนี้ทำให้สามารถกำหนดนิยามปฏิบัติการ “พฤติกรรมพึ่งตนเอง” ในการวิจัยนี้ได้ว่า “การพึ่งตนเองเป็นการแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระมีความอดทนที่ดีในการจัดการกับปัญหาเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ซึ่งมีสองด้าน คือด้านการศึกษากับการคบเพื่อน และ ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ ลักษณะดังกล่าววัดด้วยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า ที่เป็นข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ได้คะแนนน้อย

3.1.2 การปรับตัว การนำเสนอประกอบด้วยความหมาย วิธีวัด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สารสำคัญเป็นดังต่อไปนี้

1) ความหมายของการปรับตัว นักวิชาการศึกษาเรื่องการปรับตัวและให้ความหมายหลายมุมมอง งานของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นผลของพฤติกรรมที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของบุคคลในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่เคยกระทำ เพื่อให้ปัญหาที่เผชิญหมดไปซึ่งทางจิตวิทยาเรียกว่า ความสมดุลกลับคืน เช่นเดียวกับบรเนค แม้นอินทร์ (2564, หน้า 77-78) ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นพฤติกรรมตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อปรับคงสภาพสมดุลทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้การปรับตัวยังรวมถึงทักษะการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์และสภาพจิตใจ เช่นงานวิจัยของอุทิศ สังขรัตน์ (2559) ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นทักษะการดำเนินชีวิตและทักษะอาชีพที่สำคัญในสภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือเมื่อมีภัยคุกคามการดำรงชีวิต นำไปสู่เทคนิควิธีการและพัฒนาทักษะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ชนันรัตน์ ชุตโรสง (2560) ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นภาวะความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้ดำรงชีวิตได้ และโดยการดำรงชีวิตกับสิ่งแวดล้อมได้ดีอย่างไรขึ้นกับความสามารถในการปรับตัวและการแก้ปัญหา นั้น ๆ งานวิจัยของลักขณา สิริวัฒน์ (2561, หน้า 8) ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นการปรับและเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและความคิดของบุคคลเพื่อให้สามารถแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการของตนอย่างเหมาะสม โดยสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมซึ่งส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้การปรับตัวมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ เข้าใจตนเองและพฤติกรรม

ของคนอื่นและสภาพแวดล้อม รวมถึงการปรับตัวและการแก้ปัญหาทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล (เจนวิทย์ วาริโป, ชีรพงษ์ จันเปรี๊ยะ และอติราช เกิดทอง, 2564)

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่าการปรับตัวหมายถึง กระบวนการด้านจิตใจความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของบุคคล เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตนและสถานการณ์แวดล้อมใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลง รวมถึงลักษณะจิตใจและพฤติกรรมปรับตัวด้านการเรียน และการดำเนินชีวิต เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

2) วิธีวัดการปรับตัว ในการวัดการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ประกอบการวัด 2 ด้าน ดังนี้คือ การวัดด้านจิตลักษณะการปรับตัวและการวัดด้านทักษะ (พฤติกรรม) การปรับตัว ซึ่งมีการวัดในงานวิจัย ดังนี้

การวัดด้านจิตลักษณะการปรับตัว จากศึกษาเมืองงานวิจัยการวัดการปรับตัว ดังเช่น นงลักษณ์ วิชัยรัมย์, จิณห์จุฑา ชัยเสนาตาลาส, ชนิตดา แนบเกษร และเวทิส ประทุมศรี (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านจิตสังคมและการมองโลกทางบวก กับการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวในวัยรุ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือเป็นแบบสอบถามการปรับตัวซึ่งสร้างตามรูปแบบการปรับตัวของรอย Roy (1999) ในการวัดการปรับตัวด้านมโนทัศน์หรือความรู้ทัศนคติ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 5 หมายถึงตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของวัยรุ่นมากที่สุด และ 1 หมายถึงไม่ตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของวัยรุ่นเลย เครื่องมือดังกล่าวมีคุณภาพรายข้อระดับดี ค่า r ตั้งแต่ .24 ขึ้นไป ค่าความเที่ยง (α) สูงกว่า .70 และการวัดพฤติกรรม ดังเช่น งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) วัดพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (ซึ่งมีการปรับตัวเป็นองค์ประกอบอยู่ภายใน) จำนวน 2 ฉบับ ลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ละฉบับ 9 ข้อโดย แบบวัดความพอเพียงด้านการเรียนมีค่า r item-total correlation .592-0.803 ค่าความเที่ยง (α).804 แบบวัดความพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต มีค่า r item-total correlation .20-.608 ค่าความเที่ยง (α) .772

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ แบบวัดการปรับตัวด้านจิตลักษณะและด้านพฤติกรรมพบการใช้แบบวัดแบบมาตราส่วนรวมค่าที่มีข้อความประกอบมาตราระหว่าง 5- 6 ระดับ แบบการวัดพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในงานวิจัยนี้ใช้แบบวัดมาตราส่วนรวมค่า มีข้อความ

ประกอบมาตรฐานประเมิน 4 ระดับ จำนวนข้อความ 10-15 ข้อ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” สร้างขึ้นโดยยึดนิยามปฏิบัติการ

3) ทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวข้องกับการปรับตัว แนวคิดการปรับตัวในต่างประเทศ นักวิชาการในอดีตที่ศึกษาการปรับตัว เช่น อาร์คอฟฟ์ (Arkoff, 1968, p 41, อ้างอิงใน สุวิทย์ เจริญผล, 2547, หน้า 8) อธิบายการปรับตัวว่า เป็นการปะทะสังสรรค์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยที่แต่ละบุคคลพยายามที่จะบรรลุความต้องการและเป้าหมายของตน บุคคลอยู่ภายใต้ความกดดันจากสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง การปรับตัวนำไปสู่การทำงานที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของบุคคลและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ วอร์เชลล์ และก้อททาโล (Worchel and Goethalo, 1985, อ้างอิงใน กันต์กนิษฐ เกษมพงษ์ ทองดี, 2546) เสนอแนวคิดการปรับตัวเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ 1) การเรียนรู้และเข้าใจตนเองในสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) การใช้ความเข้าใจตนเองเพื่อกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริงให้กับตนเอง 3) การใช้ความสามารถของตนเองเพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมและโชคชะตาเพื่อที่บรรลุเป้าหมาย และ 4) ความไวต่อการรับรู้ความต้องการและความไม่สบายใจของผู้อื่นเพื่อที่ช่วยเหลือและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

รอยย์ (Roy, 1999, p. 20 อ้างอิงใน เบญจมาศ สุขศรีเพ็ง, 2551) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของมนุษย์โดยยึดหลักทฤษฎีระบบ (System Theory) ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าคือระดับการปรับตัว กระบวนการคือการปรับตัว และผลลัพธ์คือพฤติกรรมที่บุคคลสนองตอบต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ มนุษย์ประกอบด้วยร่างกาย จิตใจและสังคม (Biopsychosocial Being) อาจเป็นบุคคลเดี่ยว ครอบครัวหรือกลุ่มชุมชน และพฤติกรรมการตอบสนองจะปรากฏมากขึ้นกับชนิดและความรุนแรงของสิ่งที่มากระทบและความสามารถในการปรับตัวของมนุษย์ ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะเฉพาะแต่ละบุคคล จิตใจและสังคม การปรับตัวใช้กลไกการเผชิญปัญหา (Coping Mechanism) เมื่อสิ่งเร้าเข้ามากระทบ ได้แก่ 1) กลไกควบคุมเพื่อรักษาสมดุลการทำงานของร่างกาย เช่น ระบบประสาท ส่งผลการตอบสนองโดยอัตโนมัติ และ 2) กลไกการคิดรู้ ผ่านกระบวนการคิดรู้และอารมณ์ ส่งผลเป็นพฤติกรรมปรับตัว ขณะที่กลไกป้องกันปกป้องตนเอง (Defense Mechanisms) เป็นกระบวนการทางจิตเพื่อปกป้องบุคคล จิตใจ ให้พ้นจากความวิตกกังวลด้วยการบิดเบือนความจริงให้อยู่ในรูปใดรูปหนึ่งซึ่งเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว ได้แก่ 1) การปรับตัวแบบสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เป็นสาเหตุของความคับข้องใจ เช่น การเรียกร้องความสนใจ การกล่าวโทษคนอื่นหรือสิ่งอื่นหรือการเลียนแบบ 2) การปรับตัวแบบหลบหนี เพื่อหลบการเผชิญหน้าความตึงเครียดหรือสภาวะความขัดแย้ง เช่น การถอยหนี การเพ้อฝัน การปฏิเสธ หรือขึ้นรุนแรงขาดความสนใจสิ่งรอบตัว 3) การปรับตัวใน

รูปแบบความกลัวต่าง ๆ เช่น ความกลัวจากจิตใต้สำนึก 4) การปรับตัวในรูปความป่วยไข้ต่าง ๆ และ 5) ความวิตกกังวล ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพบุคคล

นอกจากจากนี้ ลาซาลัส Lasarus (1961, อ้างอิงใน อมาวดี รุ่งวิวัฒน์ ศิลป์ และคณะ, 2565, หน้า 354) เสนอแนวคิดว่าการเผชิญปัญหาเป็นวิธีหนึ่งของการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลต้องเผชิญปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและยากเกินกว่าจะรับมือ ซึ่งนำมาสู่ความขัดแย้งทางความต้องการสู่การเผชิญปัญหาดังกล่าว โดยเชื่อมโยงกับความต้องการภายในและแรงจูงใจเป็นแรงขับ Lasarus แบ่งการเผชิญปัญหาเป็น สองแบบ ได้แก่ 1) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหา โดยการพุ่งประเด็นที่การหากลยุทธ์ในการเผชิญหน้า และ 2) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการอารมณ์ เพื่อบุคคลปรับตัวตอบสนองต่อสภาพการณ์ด้วยการปรับอารมณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อลดความตึงเครียดที่ตนเผชิญอยู่

แนวคิดการปรับตัวในประเทศไทย นักวิชาการศึกษาไว้หลายมุมมอง เช่น การปรับตัวด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาแนวพระราชดำริในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) ได้อธิบายพฤติกรรมกรรมการปรับตัวในลักษณะพฤติกรรมพอเพียงที่สืบเนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) พฤติกรรมการปรับตัวเป็นผลเกิดจากความสามารรถและความพยายามของบุคคลในการตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำ และนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่าความสมดุลกลับคืนมา และ 2) พฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมคือ การที่บุคคลยอมรับการเรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ สุขเมธ ดันติเวชกุล (2559, หน้า 115-118) อธิบายหลักสำคัญในการปรับตัวหรือการปฏิบัติตนเหมาะสมแนวทางเศรษฐกิจ ได้แก่ คือ 1) รู้จักประหยัด มีความรับผิดชอบและความพยายามในการใช้จ่ายน้อยลงลดความฟุ่มเฟือยในการดำเนินชีฟ 2) มุ่งมั่นดำรงตนประกอบอาชีพด้วยความสุจริต 3) มีความพอเพียงปรับลดการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขัน 4) สร้างความสนใจใฝ่รู้ สร้างอาชีพให้เกิดรายได้สามารถดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และ 5) รู้จักปรับตนหรือปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีประพฤติชอบมีจริยธรรม

นอกจากนี้องค์ประกอบปรับตัว ดังงานวิจัยของสิริวรรณ สาระนาถ (2551) ศึกษาองค์ประกอบปรับตัวว่า ประกอบด้วยกายจิตและสังคม (Biopsychosocial Being) เป็นองค์รวมที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ 1) ด้านการเรียนรู้ การเข้าใจตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการรู้จักสร้างเป้าหมายที่มีโอกาสเป็นไปได้ 3)

ด้านการรู้จักจัดการกับสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุเป้าหมาย และ 4) ด้านการรับทราบความปรารถนาของผู้อื่นเพื่อหาวิธีอยู่ร่วมกันอย่างสันติ งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) อธิบายการปรับตัวเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความพอเพียง โดยการปรับตัวของเยาวชนมี 2 ด้านคือการปรับตัวด้านการเรียนหมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารรถและความพยายามของนักเรียนตอบสนองแนวทางเปลี่ยนจากเดิมที่เคยกระทำ เพื่อนำสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ในทางจิตวิทยาเรียกว่าสมดุลกลับคืน และการปรับตัวด้านการดำเนินชีวิตหมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารรถและความพยายามของนักเรียนตอบสนองแนวทางเปลี่ยนจากเดิมที่เคยกระทำ เพื่อนำสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ในทางจิตวิทยาเรียกว่าสมดุลกลับคืน

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่เคยศึกษา เช่น เบิร์น และคีฟ (Bernt & Keefe, 1995, pp 1312-1329, อ้างอิงใน สุวิทย์ เจริญผล, 2547) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในโรงเรียน (Friends' Influence on Adolescents' Adjustment to school) พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยรุ่นต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีพฤติกรรมที่แปลกแยกและต้องการ เป็นที่ยอมรับในความสามารถของตนที่แสดงในกลุ่มเพื่อนและเพศตรงข้าม เด็กและเยาวชนจึงเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านความสนใจ รวมทั้งทางด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาทองสุข วิสุทฺธสีโล, พระสุธี รัตนบัณฑิต และกมลภาค ภูษนาธิพงศ์ (2563, หน้า 11-12) ศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในสถานฝึกอบรมตามกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธพบว่า สภาพทางสังคม ครอบครั้ว การคบเพื่อน การดำรงชีวิต อาชีพ การศึกษาและปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อพฤติกรรมปรับตัวที่เบี่ยงเบน และการกระทำความผิดที่รุนแรงของเยาวชนทางอาชรมณ์ ความก้าวร้าว ต่อต้านสังคม ส่งผลให้ขาดสติ เก็บกด พุดน้อยและมีสมาธิสั้น

กล่าวได้ว่า การปรับตัวเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของบุคคลโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเป็นไปเพื่อปรับสมดุลในการประสานสัมพันธ์กับสังคมแวดล้อม สร้างความเข้าใจคุณค่าตนเอง กระทำตนให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ทั้งด้านการเรียน หรือการดำรงชีวิต เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตน ดังนั้นการปรับตัวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชน หรือกลุ่มพิเศษต่าง ๆ

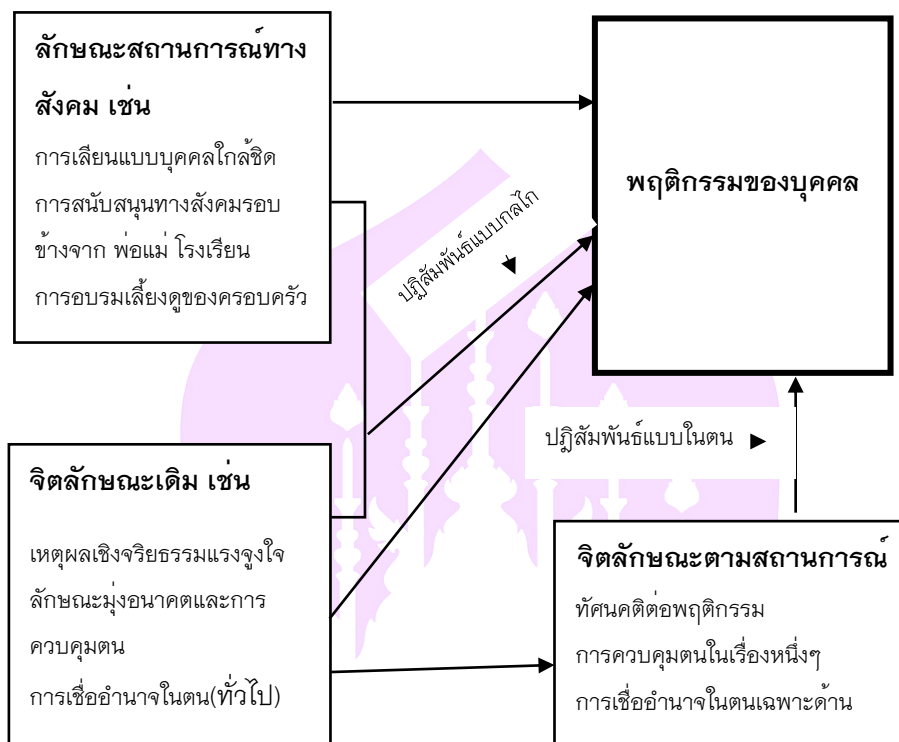
จากการที่ได้ศึกษาเอกสาร อาจให้นิยามปฏิบัติการของพฤติกรรมปรับตัว ในการวิจัยนี้ได้ว่า หมายถึง “ การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความเหมาะสมกับบริบท/สภาพแวดล้อมใหม่ หรือที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสองด้านคือ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการ

ดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ ลักษณะดังกล่าววัดด้วยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ได้คะแนนน้อย”

3.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อได้ทราบปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมดังกล่าว การพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญรวมกับการพัฒนาพฤติกรรมนั้น ๆ โดยตรงจะทำให้เกิดผลตามที่คาดหวังได้ เนื่องจากปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลอาจมีจำนวนมากและหลากหลาย การประมวลเอกสารงานวิจัยเป็นวิธีที่จะช่วยคัดสรรกลิ่นกรองได้ และถ้ามีการรอบหรือขอบเขตของปัจจัยก็จะช่วยทำให้การประมวลเอกสารเป็นไปอย่างมีทิศทางและสะดวกมากขึ้น ในทางสังคมศาสตร์ มีการรอบที่ช่วยการดำเนินการดังกล่าวคือรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบดังกล่าวคือ แมกนุสสันและเอ็นเดอร์ (Magnusson & Endler, 1977, อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิณ 2548, หน้า 7-8) ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2550, หน้า 89-93) อธิบายไว้ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เป็นรูปแบบที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ โดยสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์แบ่งออกเป็น 4 สาเหตุคือ 1) สาเหตุที่เป็นสถานการณ์ทางสังคม (Situational factors) เป็นสาเหตุที่อยู่รอบ ๆ ตัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบุคคล เช่น การสนับสนุนทางสังคม วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและปทัสถานทางสังคม 2) สาเหตุจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) เป็นสาเหตุทางจิตใจของบุคคลที่ติดมาตั้งแต่เดิมส่งผลต่อพฤติกรรมบุคคลเช่น ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลในเชิงจริยธรรม 3) สาเหตุร่วมกันระหว่างจิตลักษณะเดิมกับสถานการณ์ทางสังคมที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical interaction) เช่นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการสนับสนุนทางสังคมหรือสถานการณ์กับความเชื่ออำนาจในตนหรือจิตลักษณะเดิม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และ 4) สาเหตุจิตลักษณะตามสถานการณ์หรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) เป็นจิตลักษณะเดิมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ความเครียดในการทำงานและหรือทัศนคติต่อพฤติกรรม โดยเป็นต้นสรุปแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ได้ดังภาพ 4

ภาพ 4 แนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) การพึ่งตนเองและการปรับตัว

ที่มา: แมกนุสสันและเอ็นเดอร์ (Magnusson & Endler, 1977, อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิณ 2548, หน้า 7-8)

อีกหนึ่งรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมดังกล่าว มิได้กำหนดว่าตัวแปรปัจจัยในแต่ละกลุ่มเป็นอะไรบ้าง ที่ระบุไว้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ตัวแปรที่กำหนดลงในแต่ละกลุ่มจะเป็นไปตามที่ได้ประมวลเอกสาร หากเป็นการอธิบายพฤติกรรมของคนไทยและสาเหตุอาจใช้องค์ความรู้จากทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2544) และพิจารณาตัวแปรทางจิตลักษณะอีกด้วย การใช้รูปแบบและทฤษฎีดังกล่าวช่วยให้กำหนดขอบเขตของตัวแปรปัจจัยได้ กระชับและชัดเจน ขณะที่การเลือกสรรตัวแปรแต่ละตัวแปรเข้าในกลุ่มตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ จะต้องใช้ข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยสามารถคัดสรรและกำหนดตัวแปร กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกาฬตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคมการพึ่งตนเองและการปรับตัว จากการศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบตัวแปรที่มีหลักฐานแสดงความเกี่ยวข้องและน่าจะเป็น ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญในกลุ่มสถานการณ์ทางสังคมของพฤติกรรมกาฬตนเองและการ ปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 4 ตัวแปร ได้แก่ การมี ตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการ อบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การนำเสนอผลการศึกษาแต่ละตัวแปรจะประกอบด้วยความหมาย วิธีการวัด และงานวิจัยตัวแปรนั้นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาฬตนเองและการปรับตัวหรือ พฤติกรรมที่ใกล้เคียง

1) การมีตัวแบบคนใกล้ชิดกับพฤติกรรมกาฬตนเองและการปรับตัว

(1) ความหมาย ดวงเดือน พันธมนาวิน (2538, หน้า 5) ให้ความหมาย การมีตัวแบบหรือการมีแบบอย่างจากผู้ใกล้ชิดว่า หมายถึงการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กซึ่งรับรู้ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการกระทำต่าง ๆ จากผู้ใกล้ชิด เช่น ผู้ปกครอง บิดามารดา ใน การเรียนรู้ของเด็กส่วนมากมักเลียนแบบผู้ที่ตนชื่นชอบอันเป็นผลสืบเนื่องมากจากการอบรม เลี้ยงดู การให้ความสนับสนุน บุตรเห็นความสำคัญของบิดามารดาทำให้บุตรยอมรับการสั่ง สอนและเลียนแบบ สุมิตรรา ศรีวิบูลย์ และพรณี วิรุณานนท์ (2556, หน้า 24-25) ให้ความหมายการมีตัวแบบว่า เป็นการเลียนแบบโดยกระบวนการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้มี พฤติกรรมตามอย่างบุคคล โดยเฉพาะเด็ก ๆ มีความโน้มเอียงที่จะยึดการแสดงออกของผู้ ใกล้ชิดเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ โดยตัวแปรที่สำคัญมีผลต่อการเลียนแบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบกับผู้เลียนแบบ ความสนิทสนมคุ้นเคย และอีกตัวแปรหนึ่ง ที่ สำคัญ ได้แก่ ผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกไป หากตัวแบบได้รับ ผลตอบแทนดีหรือร้าย ย่อมเป็นส่วนให้ผู้เลียนแบบนำรางวัลที่ตัวแบบได้รับเป็นเครื่องตัดสินว่า ควรจะเลียนแบบหรือไม่

อาจกล่าวได้ว่าการมีตัวแบบของผู้ใกล้ชิด เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและ เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ขัดเกลาให้เด็กและเยาวชนเกิดการกระทำจากการเลียนแบบ ผู้ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์คุ้นเคยและเลียนแบบพฤติกรรมจากผลที่ตน ได้รับนั้น

(2) วิธีการวัด งานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรการมีตัวแบบคนใกล้ขีด ใช้ เครื่องมือหรือวิธีวัดการมีตัวแบบคนใกล้ขีด เช่น ดุจเดือน พันธุนาวิน (2558) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้สร้างแบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีเป็นแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเที่ยง .788 จิราพร เซ็นหอม (2562) ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเอง ของ นักศึกษาการศึกษานอกกระบบ ในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดี มีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 10-15 ข้อ ค่าความเที่ยง .764 นอกจากนี้แบบวัดตัวแบบคนใกล้ขีด ยังใช้ได้กับ นักศึกษา เช่น วรทัศน์ วัฒนชีวโนปกรณ์ งามตา วนินทานนท์ และวิชุดา กิจธรรม (2556) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุทางจิตและสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเฝ้านักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้สร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ มีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาสูงกว่า .60 งานวิจัยของ นีออน พิณประดิษฐ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติความไว้วางใจสังคมอย่างฉลาดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สร้างเครื่องมือวัดการมีตัวแบบคนใกล้ขีด เป็นแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ มีค่าความเที่ยง .84

จากการศึกษาเอกสารพบการวัดตัวแบบผู้ใกล้ขีดเป็นมาตรประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตร (Rating Scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10-15 ข้อ ในการวิจัยนี้ใช้แบบวัดตัวแบบคนใกล้ขีด ซึ่งมีผู้สร้างไว้แล้ว และปรับเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยการมีตัวแบบใกล้ขีดกับพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้ทำการศึกษารายงานไว้ เช่น

แบนดูรา (Bandura, 1977, อ้างอิงใน ลีริพร บุญพา, 2562) ได้อธิบายเกี่ยวกับการมีตัวแบบใกล้ขีดว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีต้นแบบจากบุคคลใกล้ขีด และลักษณะการเกิดการเลียนแบบ โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ (Social Cognitive Learning Theory) ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบเรียกว่า “การเลียนแบบ” ซึ่งปกติมนุษย์ย่อมมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเสมอ ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมสังคมรอบตัวทำให้เกิดการเรียนรู้ อันส่งผลให้มีอิทธิพลต่อกันได้ โดยแบ่งการเรียนรู้แบบมีตัวแบบใกล้ขีด เป็น 4 กระบวนการ ได้แก่ (1) ขั้นตอนการเอาใจใส่ (Attentional Processes) หรือการสนใจ เป็นขั้นที่ผู้

เลียนแบบเกิดความรู้สึกสนใจและรับรู้การปฏิบัติของตัวแบบโดยเริ่มจากการใส่ใจมองสิ่ง
 กระทำที่อยู่รอบข้างหรือพฤติกรรมบุคคลนั้น (2) ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและจดจำ (Retention
 Processes) อันเป็นกระบวนการต่อเนื่อง จากกระบวนการแรก โดยเมื่อได้พบเห็นหรือรับ
 ประสบการณ์ ให้เกิดความสนใจแล้วมีการจดจำการกระทำของตัวแบบเป็นจุดเริ่มการ
 เลียนแบบวิธีการ (3) ขั้นตอนการแสดงออก (Production Processes) โดยเมื่อจดจำการกระทำของตัว
 แบบได้แล้วอย่างที่เคยเห็นและจำไว้บุคคลเกิดความสนใจกระตุ้นเร้าให้บุคคลทดลองกระทำ
 แสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับตัวแบบ และ (4) ขั้นสิ่งล่อใจและการจูงใจ (Incentive and
 Motivation) คือเมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวแบบ หากผลที่ได้รับทำให้บุคคล
 เกิดจิตลักษณะความรู้สึกพอใจและได้ชื่นชมตนเองและตัวแบบไปพร้อมกัน ส่งผลต่อลักษณะ
 พฤติกรรมการเลียนแบบ งานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538, หน้า 5) ได้อธิบายถึงการ
 เลียนแบบของตัวแบบที่ดีว่า การมีต้นแบบที่หรือแบบอย่างที่ดีจากผู้ใกล้ชิด เป็นการเรียนรู้ทาง
 สังคมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางสังคมและวัฒนธรรมรอบตน ดังนั้น
 การกระทำต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนมักเลียนแบบผู้ที่ตนรักนิยมชมชอบอยู่ใกล้ตัว หรือผู้ที่มี
 ความสำคัญเช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือเพื่อน และจากการอบรมเลี้ยงดูหรือ
 สนับสนุนดังกล่าว ย่อมทำให้เด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ได้เห็นพฤติกรรมให้ความสำคัญของตัว
 แบบอย่างบิดามารดาหรือผู้ปกครอง แล้วจึงปฏิบัติตามกระทำการเลียนแบบตามการมีตัวแบบผู้
 ใกล้ชิด

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการมีตัวแบบคนใกล้ชิด เช่น นรา จันชนะกิจ
 (2548, หน้า 97) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่างครอบครัว สังคมและจิต
 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างเหมาะสมของเยาวชนนักศึกษา
 พบว่าการเห็นแบบอย่างในการใช้โทรศัพท์มือถือจากครอบครัว เมื่อร่วมกับจิตลักษณะเดิมและ
 จิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัยได้
 ร้อยละ 34.3 ในกลุ่มรวม งานวิจัยของรัชฎาภรณ์ อึ้งเจริญ และคณะ (2557, หน้า 18-19) ที่
 ศึกษาการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของ
 นักเรียนอาชีวศึกษาที่ติดนิโคตินและไม่ติดนิโคติน พบว่ากลุ่มเยาวชนที่พฤติกรรมไม่ติดนิโคตินเชื่อใน
 โอกาสจากปัจจัยเกื้อหนุนจากการมีแบบอย่างที่ดี การมีคนใกล้ชิดให้กำลังใจ และการมีสภาพ
 จิตใจเข้มแข็งอดทนมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ที่น่าสนใจอีกงานวิจัยหนึ่งคือ งานวิจัยของ
 ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2558) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของ
 นักเรียนมัธยมศึกษา งานวิจัยนี้พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เห็น
 แบบอย่างที่ดีจากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมากและมีแบบอย่างด้านการ

เสี่ยงอย่างมีสติจากผู้ปกครองมาก เป็นผู้มีทัศนคติต่อการเสี่ยงอย่างมีสติมากกว่า ทั้งภูมิคุ้มกันทางจิต และพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติด้านการบริโภค มากกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม

จากรายงานการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นบทบาทสำคัญของการมีแบบอย่างใกล้ชิดกับพฤติกรรมสำคัญของเด็กนักเรียนและนักศึกษา เช่น พฤติกรรมอนุรักษสถาน ที่ท่องเที่ยว พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมการเสี่ยงอย่างมีสติ จึงคาดว่า การมีตัวแบบอย่างคนใกล้ชิดจะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุประการหนึ่งของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการว่า การมีตัวแบบใกล้ชิดคือการที่เด็กและเยาวชน ได้พบเห็นแบบอย่างพฤติกรรมหรือการแสดงออกของคนใกล้ชิด ในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น การวัดลักษณะดังกล่าวใช้แบบวัดที่เป็นมาตรประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตร 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” แบบวัดมีจำนวน 5-10 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าคือ ผู้ที่รายงานว่ามีตัวแบบคนใกล้ชิดเหมาะสมการพึ่งตนเองและการปรับตัวกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

2) การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว

(1) ความหมายของการสนับสนุนจากสังคมครอบครัว นักวิชาการที่ศึกษาความหมาย ดังเช่น พันธุมนาวิน (Bhanthummanavin, 2000, หน้า 155-156) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนในแต่ละสถานการณ์โดยแบ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ด้าน คือ (1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional support) เช่น การแสดงความห่วงใย เห็นใจ แสดงความรักและการยอมรับ (2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational support) เช่น การส่งข้อมูลการทำงานย้อนกลับ การให้ รางวัลและการลงโทษการกล่าวติชม และ (3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ทรัพยากร รวมถึงงบประมาณ และแรงงาน (Material support) เช่น ให้บริการสนับสนุนเงิน หรือเครื่องมือสิ่งของที่จำเป็น

นักวิชาการในอดีตให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมไว้ เช่น กอทแลบ (Gottlieb B. H., 1985, อ้างอิงใน อรุณี เกษรอุบล, 2544) กล่าวถึงการสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึงความช่วยเหลือและส่งต่อข่าวสารข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลอื่นที่ตนเองมีการติดต่อสัมพันธ์อย่างเป็นทางการหรือรูปแบบไม่เป็นทางการ และการสนับสนุนทางสังคมนั้นมีส่วนช่วยการปรับตัวของแต่ละบุคคล รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิตได้อย่างมากจากที่ได้รับการสนับสนุนของบุคคลหรือชุมชนนั้น กูริง (Gurung R. A. R., 2006) ให้

ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือดูแลจากบุคคลรอบตัวจากสังคมสิ่งแวดล้อมที่มากกระทบรอบข้าง เช่น ครู กลุ่มเพื่อน การสนับสนุนอาจเป็นในลักษณะรูปธรรมและนามธรรมที่จับต้องได้ ทั้งในด้านพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและด้านจิตใจ ผลการสนับสนุนช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาด้านจิตใจหากเกิดขึ้นกับบุคคล

ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมจึงหมายถึง การส่งเสริมบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านอารมณ์ จิตใจและร่างกาย เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยการสนับสนุนด้าน จิตใจอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่เป็นประโยชน์ นำมาใช้ในการเรียนและการดำรงชีพ

(2) วิธีการวัด การสนับสนุนของสังคม นักวิชาการที่เคยศึกษาการวัดไว้ เช่น อรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ณะชานันท์ และทัศนาก ทองภักดี (2554) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ มีข้อความจำนวน 8 ข้อ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีความเที่ยงเท่ากับ .86 และ ใช้แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบวัดมาตราลักษณะเดียวกัน มีความเที่ยงที่ .84 เช่นเดียวกับงานวิจัยของไพศาล แยมวงษ์ (2555) ได้ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต สร้างแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมแบบหลายมิติ งานวิจัยของซิมเมท (Zimet, G. D., Dahlem N. W., Zimet S. G. & Farley G. K., 1988) ใช้แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เป็นแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.76 และแบบวัดความคิดเห็นแบบประเมินค่า 5 ระดับจากมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด งานวิจัยของวัชระ ประทาน (2556) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนจากครูจำนวน 12 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .887 และแบบวัดการสนับสนุนจากผู้ปกครองจำนวน 14 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 โดยเป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า 4 ระดับ มีข้อความประกอบมาตร จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” งานของฉัตรการณ ชยุติสาทกิจ (2557) ศึกษาการสนับสนุนจากครอบครัวในชีวิตและสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ใช้เครื่องมือแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 4 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .81 และ .74

ในงานวิจัยต่อมา เช่น กฤษณะโชติ บัวหล้า และดุจเดือน พันธุ์มนาวิน (2561) ศึกษาปัจจัยทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจดจ่อใส่ใจในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยใช้แบบ

วัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ครู เพื่อน เป็นต้นด้านอารมณ์ ข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วยข้อความคำถามซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจวบจันท์ (2524) จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบวัดประเภทประเมินรวมค่า (Summated rating method) มีมาตราวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

จากการศึกษาเอกสารแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัว ผู้ปกครอง หรือกลุ่มเพื่อน มีการสนับสนุน ด้านอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร หรือวัสดุอุปกรณ์ แบบวัดลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า เป็นข้อความประกอบมาตรา (Rating Scale) 4- 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 6-12 ข้อ ในการวิจัยนี้ แบบการวัดการสนับสนุนทางสังคมเป็นแบบวัดที่มีผู้สร้างไว้แล้วและนำไปปรับเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการได้ศึกษางานวิจัยไว้หลายลักษณะ เช่นงานวิจัยในต่างประเทศ ทอยส์ (Thoits, 1982, หน้า 147-148) ได้อธิบายการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การสนับสนุนความต้องการทางด้านอารมณ์ (Socio-Emotional Aid) คือจิตใจลักษณะที่บุคคลผู้ได้รับการยอมรับรู้สึกการเห็นคุณค่าตนและได้รับความรักและเอาใจใส่จากสังคมรอบข้างที่ให้การยอมรับ 2) การสนับสนุนความต้องการทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Formational Aid) โดยบุคคลผู้ได้รับข้อมูลข่าวสารได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ตนในการปรับใช้จากแหล่งต่าง ๆ ทางสังคมที่อยู่รอบข้าง และ 3) การสนับสนุนความต้องการทางด้านทรัพยากร (Instrumentational Aid) โดยบุคคลนั้นได้รับการช่วยทางทรัพยากรต่าง ๆ กันจากสังคมรอบข้าง อาทิ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ช่วยเหลือการเงินหรือในด้านแรงงาน งานวิจัยของ คอยน์ และเดอลองจิส (Coyne J. and DeLongis A., 1986, หน้า 454) ได้กล่าวถึงกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนับสนุนที่สำคัญทางสังคม ได้แก่ 1) ครู อาจารย์ผู้ทำหน้าที่การสอน 2) ครอบครัวเช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง และ 3) กลุ่มสังคมเพื่อนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยในงานวิจัยของแดเนียลสัน (Danielsen, 2009, อ้างอิงใน ไพศาล แยมวงษ์, 2555, หน้า 29) ได้ศึกษาเชิงสำรวจการสนับสนุนทางสังคมครอบครัวและโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ ครอบครัวและเพื่อนกับความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงอายุ 13-15 ปี ในประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,358 คน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม อาทิ ครู อาจารย์ ครอบครัวและกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์โดยตรงในระดับสูงกับความพึงพอใจและ

ความสามารถด้านการเรียนและการปรับตัว โดยไม่พบว่าเพศที่แตกต่างจะรับรู้การสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกันและนักเรียนหญิงได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนชาย

ในงานวิจัยของไทยที่ผ่านมาเช่น อภิญา บันชูเชิด (2547, หน้า 92-108) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ความพึงพอใจในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการสนับสนุนทางสังคมมากและมีความพึงพอใจในชีวิตคิดเป็นร้อยละ 39.7 งานวิจัยของสุคนธ์จิต อุปันชัย (2556) ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าแห่งตน และการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อความยืดหยุ่นทางอารมณ์ของนักเรียนในจังหวัดนนทบุรีพบว่า การสนับสนุนทางอารมณ์ด้านกำลังใจอยู่ในระดับสูงสุด ในการสนับสนุนจากครอบครัว ครูและเพื่อน และการเห็นคุณค่าและการรับรู้ความสามารถตนเป็นตัวทำนายความแปรปรวนทางอารมณ์หรือการปรับตัวทางอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าสัมประสิทธิ์การทำนายพฤติกรรม (R^2) ได้ ร้อยละ 37.3 งานวิจัยของน้ำผึ้ง มีคิด และนริสรา พึ่งโพสภ (2560) ศึกษาการเรียนรู้ที่บ้านที่มีฐานรากของการมีทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งทักษะการพึ่งตนเองได้ การปรับตัวง่าย แก้ปัญหาเป็น เข้ากับผู้อื่นได้ มีความสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ พบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการมุ่งเน้นทักษะการพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือเด็กเยาวชนมากที่สุด โดยได้รับการเรียนรู้จากตัวแบบคือ พ่อ แม่ และผู้ปกครอง

นอกจากนี้งานวิจัยเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษ เช่น ณาตกรารณ์ ชยุตสาห์กิจ (2557) ศึกษาการสนับสนุนในสังคมและครอบครัวของเยาวชนซึ่งเป็นผู้กระทำผิดกรณีใช้สารเสพติด โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนผู้กระทำผิดจากการใช้สารเสพติดจำนวน 249 คน พบว่าการสนับสนุนจากสังคมและครอบครัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาวะได้ ร้อยละ 49 และการสนับสนุนจากสังคมและครอบครัวมีอิทธิพลต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าอิทธิพลรวมต่อสุขภาวะสูงที่สุด รองมาเป็นอิทธิพลทางตรงของการสนับสนุนจากสังคมและครอบครัวต่อสุขภาวะ และค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านความหมายในชีวิตตามลำดับ งานวิจัยของณัฐพล แก้วเกิด, วรรณดี สุทธินิรากร และอุทุมพร อินทจักร์ (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมแห่งความผิดพลาดและความต้องการในอาชีพของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย พบว่า เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมขาดการสนับสนุนที่สำคัญสองด้านคือ ด้านทักษะชีวิต ได้แก่ เป้าหมายในชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ทักษะการมองโลกแง่ร้าย ปัญหาในครอบครัว การคบเพื่อนไม่ดี มี

สิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และด้านทักษะด้านอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลในการประกอบอาชีพ ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต และพบว่าเด็กและเยาวชนมีความต้องการในอาชีพระดับสูง นอกจากนี้พฤติกรรมแห่งความผิดพลาดของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก และอิทธิพลในระดับปานกลาง ได้แก่ แรงกระตุ้นทางจิตใจหรือแรงจูงใจ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ชุมชนหรือสังคมที่พำนักอาศัย อิทธิพลจากสื่อสาธารณะ และตัวแบบที่ไม่ดีที่กระตุ้นเร้าการก่ออาชญากรรม

ดังนั้นจากรายงานการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของพบพบบาทที่สำคัญของการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว พ่อแม่ ครู กลุ่มเพื่อน ที่มีต่อพฤติกรรมสำคัญของเด็กเยาวชน นักศึกษา ด้วยการส่งเสริมความมั่นใจตนเอง การพึ่งตนเอง และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมทั้งลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมดำรงชีวิต การเรียน และการใช้เทคโนโลยี จึงคาดว่า ตัวแบบการสนับสนุนทางสังคม (พ่อแม่ ครู เพื่อน) จะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

โดยกำหนดนิยามปฏิบัติการของการสนับสนุนทางสังคมคือ การที่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว พ่อแม่ ครูหรือบุคคลสำคัญในชีวิต ในด้านอารมณ์จิตใจ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ ช่วยให้เห็นคุณค่าตนเองร่วมกับพฤติกรรมในการพึ่งตนเองได้และพร้อมในการปรับตัวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้แบบวัดลักษณะเป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า มีข้อความประกอบมาตร 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

3) การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์กับพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการสนใจศึกษาจำนวนมาก โดยให้ความหมาย การวัด และแนวคิด โดยสังเขป ดังนี้

(1) ความหมายสื่อสังคมออนไลน์

มิลลิสัน (Millison, 2002, อ้างอิงใน สิริชัย วงษ์สาริตศาสตร์, 2549) ให้ความหมายว่า เป็นการสื่อสารบนเครือข่ายออนไลน์ในหลายรูปแบบ เช่น ยูทูบ (Youtube) อีเมล (Email) สื่อสารจากคนจำนวนมากไปยังคนจำนวนมาก (Many to Many) และลักษณะการสื่อสารจากคนเดียวไปยังคนจำนวนมาก (One to Many) รวมถึง ลักษณะการสื่อสารจากคนจำนวนมากไปยังคนเดียว (Many to One) และจากคนเดียวไปยังคนเดียว (One to One) ขณะที่ โสรัจจ์ หงลดาธรมภ์ (2553, หน้า 6) ให้ความหมายสื่อสังคมออนไลน์ว่า หมายถึงการสื่อสารข่าวสารบนเครือข่ายออนไลน์ในฐานะเป็นบทบาทในการเชื่อมโยงโลกเสมือนว่าเป็นสังคม

เดียวกัน โดยเว็บไซต์ต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการส่งกระจายข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายในทุกสถานที่ที่สามารถเชื่อมโยงได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วทำให้คนในยุคปัจจุบันใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารเป็นปกติ

นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ สามารถแบ่งประเภทไว้หลายลักษณะ เช่น งานศึกษาของพิชิต วิจิตรบุญยรักษ์ (2554) กล่าวความหมายสื่อสังคมออนไลน์ว่า คือสื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสารซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ โดยสามารถโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยสื่อกลางออนไลน์ที่ใช้ 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) บล็อก (Blogging) สำหรับผู้เขียนเผยแพร่บทความ หรือแสดงความคิดเห็น ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน 2) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter & Microblogging) เป็นบล็อกที่จำกัดขนาดการพิมพ์ แสดงข่าวกิจกรรมและความเคลื่อนไหวสังคม 3) เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่เป็นเว็บไซต์สำหรับสื่อสารกับเพื่อนและสังคมภายนอก ประกอบด้วยโปรไฟล์ (Profiles) การเชื่อมต่อสร้างคนรู้จักทางออนไลน์ และการส่งข้อความ และ 4) การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) ที่ผู้ใช้สามารถทำการอัปโหลด (Upload) ไฟล์สื่อผสมภาพ เสียงหรือวิดีโอ สู่เว็บไซต์เพื่อแบ่งปันข้อมูลกับผู้ใช้ทั่วไป เช่นเดียวกับ แคพแลน และเฮเลน (Kaplan & Haenlein, 2010 อ้างอิงใน ชรินทร์ พุ่มบัณฑิต และกมลชนก ยวดยง, 2022, หน้า 247) แบ่งสื่อสังคมออนไลน์ไว้หลายประเภท ได้แก่ บล็อก (Blogs) เครือข่ายสังคมทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (YouTube) ชุมชนโลกเสมือน (Second Life) และประเภทเกมส์ต่าง ๆ

นักวิชาการก่อนหน้านี้นี้ เช่น ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2552) อธิบายเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์หลายลักษณะสามารถสรุปได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์จำแนกเป็น 5 ประเภท คือ 1) E-Learning เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เยาวชนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความสนใจของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ในระยะเวลาที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกช่วงเวลา 2) E-Library เป็นความรู้ข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้โดยคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและการให้บริการสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 3) E-Mail เป็นการส่งจดหมายผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้สัญญาณไฟฟ้าในการแปลงข้อมูล ส่งไปยังผู้รับ 4) E-Searching เป็นระบบ ซอฟต์แวร์ (software) หรือเว็บเพจ (webpage) ที่ใช้การติดต่อฐานข้อมูลออนไลน์ (online) ให้เยาวชนหรือบุคคลสามารถค้นคว้าข้อมูลอย่างสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึง และ 5) E-Communication คือแหล่งรวมชุมชนสังคมในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เชื่อมโยงของสังคมไว้ด้วยกัน เช่น การแชท (Chat) เว็บบอร์ด (Web Board) จากบุคคลทั่วโลกเชื่อมต่อกัน

ดังนั้นการรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้การกระจายข้อมูลข่าวสารในลักษณะหลายรูปแบบ ทั้งภาพ เสียง สื่อสารที่กว้างไกลรวดเร็ว และเข้าถึงง่ายโดยไม่มีอุปสรรคด้านเวลาหรือระยะทาง เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชนสังคมทั่วโลกที่เชื่อมต่อกันทางออนไลน์ และเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อจิตใจและพฤติกรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบในขณะเดียวกัน กล่าวได้ว่ามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลและสังคม งานวิจัยนี้จึงเลือก “การรับรู้อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์” เป็นปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง

(2) การวัดการรับรู้อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ นักวิชาการสนใจศึกษาเครื่องมือและวิธีการวัดอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์หลายช่องทางหลายลักษณะ เช่น งานวิจัยของนวพร นวลประดิษฐ์ (2554) ศึกษาอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ได้สร้างเครื่องมือวัดอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแบบวัดมาตราประเมิณรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “น้อยที่สุด” ค่อนข้างน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด มีค่าความเที่ยง .829 งานวิจัยของบุหงาชัยสุวรรณ และพรพรรณ ประจักษ์เนตร (2558) ศึกษาเรื่องการเปิดรับแรงจูงใจและพฤติกรรมการใช้สื่อใหม่ของเด็กและเยาวชน ในเขตกรุงเทพฯ อายุระหว่าง 10-19 ปี โดยวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน ใช้แบบสอบถามในการวัดเชิงปริมาณ และวิธีการเชิงคุณภาพด้วยแบบวัดสัมภาษณ์เชิงลึก ขณะทำงานวิจัยของจารุวรรณ อินทเว (2558) ทำการวิจัย อิทธิพลของสื่อออนไลน์และการรับรู้คุณค่าที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อซ้ำและการบอกต่อของผู้หญิงที่ทำศัลยกรรม เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมิณรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ค่าความเที่ยง .902

จากที่เสนอมากการวัดอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ อาจใช้แบบวัดแบบมาตราประเมิณรวมค่า ที่เป็นข้อความประกอบมาตราตั้งแต่ 5 ระดับ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้แบบวัดของจิราพร เซ็นหอม (2562) โดยปรับบางข้อความและเปลี่ยนมาตราเป็น 4 ระดับตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์กับพฤติกรรมการพึ่งตนเองกับการปรับตัว นักวิชาการที่ศึกษา เช่น

งานวิจัยของฐิตินันท์ บุญภาพ คอมมอน (2556) ได้ศึกษาบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยพบว่า สื่อดิจิทัลสมัยใหม่มีบทบาทในการสร้างค่านิยมทั้งในทางลบที่ไม่เหมาะสมและทางบวกที่สร้างสรรค์ให้แก่เยาวชน และเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อให้เยาวชน

ได้ใช้ค้นหาสำรวจ ทดลอง และทดสอบอัตลักษณ์ของตนเอง โดยสื่อดิจิทัลมีส่งผลทางอ้อมในด้านจิตใจและพฤติกรรมที่เกิดของเด็กและเยาวชนทางสังคม งานวิจัยของบุหงา ชัยสุวรรณ และพรพรรณ ประจักษ์เนตร (2558) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อของเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10-19 ปี ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา การสื่อสารออนไลน์มากที่สุดคือ การเปิดรับสื่อประเภทไลน์ (Line) และเฟซบุ๊ก (Facebook) ผ่านสมาร์ตโฟน (Smartphone) โดยระยะเวลาของพฤติกรรมการใช้สื่อพบว่า นักเรียนใช้สมาร์ตโฟน (Smartphone) อินเทอร์เน็ต (Internet) และเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเวลาติดต่อกันโดยเฉลี่ยเกือบสองชั่วโมง

จากการประมวลแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกล่าวได้ว่า การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญ ในรูปแบบการสื่อสารที่เชื่อมโยงผู้คนทุกระดับรวมถึงเด็กและเยาวชน ในโลกของออนไลน์ได้อย่างสะดวก ง่ายดายและรวดเร็ว เป็นพฤติกรรมสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน หรือผู้ใหญ่แต่ละช่วงวัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภาพและเสียง ส่งผลต่อลักษณะจิตใจและพฤติกรรม ดังนั้นการรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ จึงนำมาเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมที่พึ่งตนเองและการปรับตัวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้จึงกำหนดนิยามปฏิบัติการของการรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์คือ การที่เด็กและเยาวชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้สังคมเกี่ยวกับการคบเพื่อน การเรียนการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ การวัดลักษณะดังกล่าวโดยใช้แบบวัดที่เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ "จริง" ถึง "ไม่จริง" แบบวัดมีจำนวน 5-10 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าคือ ผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ได้คะแนนน้อยกว่า

4) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวกับพฤติกรรมที่พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต ลักษณะสภาพแวดล้อมในบ้าน บิดามารดา การปฏิบัติของบิดามารดา หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวที่เรียกว่าการอบรมเลี้ยงดูมีส่วนในการส่งเสริมพัฒนาลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในประเทศไทยนักวิชาการ ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดู พบลักษณะการเลี้ยงดูที่สำคัญ 2 วิธีที่ช่วยพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมที่พึ่งตนเองของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก

สนับสนุน กับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันติก, 2520)

(1) ความหมายการอบรมเลี้ยงดู ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา นิทานนัท (2536) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในฐานะตัวแปรปัจจัยประการหนึ่งของพฤติกรรมเลี้ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้อธิบายการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึงการเอาใจใส่ ดูแลและสั่งสอน ให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน ผ่านเรียนรู้ด้วยกระบวนการ 2 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนหมายถึง การรายงานโดยเยาวชนว่า บิดา มารดาหรือผู้ปกครองแสดงออกถึงความรัก ใกล้ชิดห่วงใยตน ไม่ปล่อยปละละเลย ให้การยอมรับฟัง เข้าใจในความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึงการรายงานของเยาวชนว่า ตนรับรู้หรือเห็นการแสดงออกของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล นั่นคือเมื่อตนทำสิ่งที่เหมาะสมก็ให้คำชมเชยให้รางวัล แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ตักเตือนและอธิบายให้เหตุผลถึงการที่ตนควรหรือไม่ควรกระทำสิ่งนั้นโดยไม่ใช้อารมณ์รุนแรง

(2) วิธีการวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การวัดการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าว มีการสร้างเครื่องมือไว้ได้อย่างมาตรฐานคือ ในงานวิจัย “จริยธรรมของเยาวชนไทย” ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันติก (2520) เป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งต่อมาดวงเดือน พันธุมนาวิน (2558) ศึกษาพฤติกรรมและการเลี้ยงอย่างมีสติของนักเรียนมัธยมศึกษา นำแบบวัดดังกล่าวไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีจำนวนข้อความ 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวมทั้ง ฉบับ (r item-total correlation) .36 ถึง .70 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลการวัดมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีตัวชี้วัดส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์สำคัญ และแบบวัดดังกล่าวมีค่าความเที่ยง (α) .874

(3) งานวิจัยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวกับพฤติกรรมที่ตนเองและการปรับตัว งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมสำคัญต่างๆ เช่น ในต่างประเทศงานวิจัยจำนวนมากให้ผลสอดคล้องกันว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมรับและแบบอื่น ๆ จากพ่อแม่ เพิ่มพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของลูกได้ แครนแวน และกิบส์ (Krenvans & Gibbs, 1996, อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2556, หน้า 23) งานวิจัยในประเทศไทยที่พบบทบาทสำคัญของ การอบรมเลี้ยงดูสองแบบดังกล่าวสัมพันธ์กับทัศนคติและ

ความพร้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในเด็กและเยาวชน เช่น พฤติกรรมดูแลญาติซึ่งเป็นผู้สูงอายุ (สุทธิดา ทองศฤงคสี, 2548) พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่มเนียม, 2546) หรือพฤติกรรมรักการอ่าน (ศุภรางค์ อินทุณท์, 2552)

ยังมีงานวิจัยที่พบบทบาทสำคัญของกรอบมัลติเพล็กซ์แบบรักษาสันติภาพกับพฤติกรรมป้องกันภัยคุกคามทางเพศ เช่น งานวิจัยของ อนรรฆนงค์ เรียบร้อยเจริญ (2549) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันติภาพเป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสนับสนุนเพื่อนให้ป้องกันตนเอง และยังมีผลที่สอดคล้องกับวิจัยอื่นด้วย เช่น งานวิจัยของ รสนันท์ ณ นคร (2550); งานวิจัยของ วรณลดา กันต์โหม (2553); งานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน (2556) ยังได้พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมาก ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันติภาพและใช้เหตุผลมากและมีแบบอย่างที่ดีด้านการเลี้ยงอย่างมีสติจากผู้ปกครองมาก เป็นผู้ที่มีความคิดที่ดีต่อพฤติกรรมเลี้ยงอย่างมีสติมากกว่า มีภูมิคุ้มกันตนเองทางจิตมากกว่าและมีพฤติกรรมเลี้ยงอย่างมีสติด้านการบริโภคมากกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม

จากรายงานการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นบทบาทสำคัญของกรอบมัลติเพล็กซ์ (แบบรักษาสันติภาพ และแบบให้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์) ที่มีต่อพฤติกรรมสำคัญของเด็กและเยาวชน เช่น พฤติกรรมดูแลญาติซึ่งเป็นผู้สูงอายุ พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ พฤติกรรมรักการอ่าน พฤติกรรมป้องกันภัยคุกคามทางเพศ พฤติกรรมเลี้ยงอย่างมีสติ ในงานวิจัยนี้จึงคาดว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวจะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้จึงกำหนดนิยามปฏิบัติการของการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ให้กับเด็กและเยาวชน ผ่านการอบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดไม่ปล่อยปละละเลย พร้อมรับฟังด้วยความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชน (แบบรักษาสันติภาพ) และแสดงการชมเชยรู้จักให้รางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมเหมาะสม และกล่าวตักเตือนอธิบายสิ่งควรหรือไม่ควรโดยไม่ใช้อารมณ์รุนแรง (แบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์) ในงานวิจัยนี้ใช้แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการทางสังคมกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

อาจตั้งเป็นสมมติฐานของการวิจัยส่วนนี้ได้ว่า ตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมสามารถทำนาย (อธิบาย) พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

3.2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะการพึ่งตนเองและการปรับตัว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบตัวแปรที่มีหลักฐานแสดงความเกี่ยวข้องและน่าจะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญในกลุ่มจิตลักษณะ (เดิม) ของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพึ่งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีวินัยในตนเองในการพึ่งตนเองและการปรับตัว การนำเสนอผลการศึกษาแต่ละตัวแปรประกอบด้วย ความหมาย วิธีการวัด และงานวิจัยตัวแปรนั้นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวหรือพฤติกรรมใกล้เคียง ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับพึ่งตนเองและการปรับตัวกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยที่ความรู้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเก็บข้อมูลข้อเท็จจริงเชิงความเข้าใจผ่านประสบการณ์กับตนเองและปรับพฤติกรรมจากความรู้ โดยศึกษาความหมาย การวัดความรู้ และทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการพึ่งตนเองและการปรับตัวเมื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆอย่างมีสติและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนี้

(1) ความหมาย ความรู้เกี่ยวกับพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการได้ให้ความหมายความรู้จำนวนมาก

วิจารณ์ พานิช (2548, หน้า 5) ความรู้หมายถึง การเปลี่ยนข้อมูลความรู้หรือการกระทำ ผ่านกระบวนการสร้างความรู้ในการทำงานร่วมกัน เรียกว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดจากการทำงานร่วมกัน (Participatory learning through action) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) อธิบายความรู้ว่า หมายถึงสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ เช่น ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ หรือสิ่งที่ได้รับมาจากการฟัง การคิดหรือการปฏิบัติ

งานวิจัยของโนนากะ และทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995, หน้า 21, อ้างอิงใน สุชาติสนธิ์ สุพิชญางกูร, สมอาจ วงษ์ขุมทอง และบุญยง เกี่ยวการค้า, 2557) กล่าวถึงความรู้เชิงปรัชญาเพลโต (Plato) ว่า ความรู้หมายถึงการพิสูจน์ความเชื่อที่เป็นจริง โดยความรู้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และอาจไม่ใช่ความจริงที่ถูกต้องเสมอไป อยู่ในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

กล่าวได้ว่าความรู้ หมายถึงสิ่งที่สั่งสมจากการศึกษาค้นคว้า หรือข้อมูล ที่ผ่านการคิดเชื่อมโยงผ่านการกระทำ การฟัง หรือประสบการณ์ร่วมกับความรู้อื่น ๆ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจ ใช้ประโยชน์ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผล เพื่อสรุปตัดสินใจใน สถานการณ์ต่าง ๆ และอาจให้ความหมายความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้ว่า เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนได้สั่งสมจากการเรียนรู้ค้นคว้าหาข้อมูลผ่านการคิดเชื่อมโยงผ่านการ กระทำ การฟังหรือประสบการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว

(2) วิธีการวัดความรู้เกี่ยวกับพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการได้ ศึกษาและใช้วิธีการวัดแบบต่าง ๆ เช่น

งานวิจัยของจิตติพร ไวรโรจน์วิทยากร (2551) ได้สร้างแบบวัดความรู้ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงหรือการปรับตัว เพื่อให้บุคคลและชุมชนพึ่งตนเอง ได้ เป็นแบบวัดความรู้การดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีข้อคำถาม 10 ข้อ ให้ เลือกตอบ และระดับความมั่นใจตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มีค่าอำนาจจำแนกราย ข้อ .09 ถึง.43 ค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา .69 ขณะทำงานวิจัยของกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) สร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือการ ปรับตัวในนักเรียน ใช้แบบวัดมีจำนวน 10 ข้อให้นักเรียนตอบ “ถูก” “ผิด” และ ระดับความ “มั่นใจ” มี ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .22 ถึง .47 ค่าความเที่ยงคำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา .70 งานวิจัยของพรรณวดี พันธุ์มวงษา (2553) ได้สร้างแบบวัดความเข้าใจปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับเยาวชนอายุ 15-18 ปีจำนวน 20 ข้อเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ถึง “เห็นด้วยน้อยที่สุด” ค่าความเที่ยงคำนวณโดยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟา .84 และ เช่นเดียวกับงานวิจัยของณิชา พันธุ์ควนิษฐ์ (2557) ใช้แบบวัด ความรู้ ที่เป็นข้อสอบให้เลือกตอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 17 ข้อ คะแนนข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ให้ คะแนนข้อที่ตอบผิด 0 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .20 - .64 ค่าความเที่ยงคำนวณโดย วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา .78

แบบวัดเครื่องมือในงานวิจัยระยะต่อมาเช่น จิราพร เซ็นหอม (2562) สร้างเครื่องมือแบบวัดขึ้นใหม่เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจการพึ่งตนเองของนักศึกษาการศึกษา นอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบวัดประเมินรวมค่า มีมาตราวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริง ที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ข้อความประกอบมาตราจำนวน 10-15 ข้อโดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ การพึ่งตนเองของนักศึกษา มีค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation: r) ตั้งแต่ .156 ถึง.843 ค่าความเที่ยงของแบบวัด ตั้งแต่ .643 ถึง .854 ขณะเดียวกันสิริพร บุญพา (2562) ศึกษา

รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้สร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง แบบวัดเป็นข้อความให้เลือกตอบ “ถูก” หรือ “ผิด” ซึ่งมีให้เลือก 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation: r) ไม่น้อยกว่า 0.20–.80 และค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient: α) .88

จากที่กล่าวมา การวัดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน อาจวัดโดยข้อสอบให้เลือกตอบ แบบถูก-ผิด หรือแบบวัดมาตราประเมิณรวมค่า ในการวิจัยนี้วัดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ใช้แบบวัดมาตราประเมิณรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคือผู้ที่ได้รายงานว่ ความรู้เกี่ยวกับกาฟงตนเองและการปรับตัวเหมาะสมกว่า ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

(3) ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับกาฟงตนเองและการปรับตัว

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1959, อ้างอิงใน ชินอรส ถิ่นวิไลสกุล, 2555, หน้า 6–8) ให้ความหมายการเรียนรู้เป็นพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ความรู้ในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นความรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดจากพฤติกรรมด้านสติปัญญาการรู้คิด เริ่มจากระดับความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน (Evaluation) งานวิจัยของแอนเดอร์สัน (Anderson & Krathwohl, 2001, อ้างอิงใน สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี, 2560, หน้า 22) ได้พัฒนาทฤษฎีดังกล่าว (Bloom’s Taxonomy Revised, 2001) โดยเพิ่มมิติด้านลักษณะความรู้เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น คือ 1) ระดับความจำ (Remembering จากการที่รับรู้และระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ) 2) ระดับความเข้าใจ (Understanding) ในการจับใจความสำคัญความรู้ แสดงออกมาในรูปแบบการแปลความ ตีความหรือการขยายความเป็นต้น 3) ระดับการประยุกต์ใช้ (Applying) เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ในการแก้ไขปัญหา 4) ระดับการวิเคราะห์ (Analyzing) เน้นโครงสร้างใหม่สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปแบบเดิม 5) การประเมินผล (Evaluating) วัดและตัดสิน ความเป็นเหตุเป็นผล บนพื้นฐานของเกณฑ์ ที่แน่ชัด และ 6) การสร้างสรรค์ (Creating) ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531) อธิบาย ความรู้ที่เป็นความรู้เชิงประเมิน เชื่อมโยงเกี่ยวกับทัศนคติว่า หมายถึงจิตลักษณะของบุคคลประเมินค่าความรู้ว่า สิ่งใดมี

ประโยชน์หรือโทษมาก และส่งผลให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น บุคคลมีพฤติกรรมความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตน พร้อมเชื่อมโยงถึงทัศนคติเกี่ยวกับความรู้ มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Evaluation Component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่ามีประโยชน์ หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด 2) ความรู้สึกพอใจ (Affective Component) ทราบว่าสิ่งใดมีประโยชน์ก็จะรู้สึกพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าสิ่งมีโทษบุคคลจะรู้สึกไม่ชอบสิ่งนั้น และ 3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral Intention Component) หมายถึง การที่บุคคลมีพฤติกรรมพร้อมกระทำในสิ่งที่ตนชอบหรือคิดว่าดี และไม่กระทำต่อสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่พอใจ

ในงานวิจัยของกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรทำนายสำคัญ ของพฤติกรรม การประหยัดเวลาและพฤติกรรม การประหยัดค่าใช้จ่ายตามลำดับ งานวิจัยของ ณิชชา พันธุ์ควนิชัย (2557) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 พบว่าปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ เป็นปัจจัยสำคัญ ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ดวงธิดา อุดตมะ, ประวิตร อรวรรณ และไพบุลย์ บุญไชย (2554, หน้า 175-185) ได้ศึกษาการ วิเคราะห์องค์ประกอบ การพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ความรู้มีองค์ประกอบ ได้แก่ ความเข้าใจด้าน ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการปรับตัว การเห็นคุณค่าตน การสื่อสารทางบวก ความสัมพันธ์ในโรงเรียน และด้านการตระหนักรู้ตนเอง เป็น องค์ประกอบสำคัญของการพึ่งตนเองได้ของนักเรียนก่อนที่จะพึ่งผู้อื่น นอกจากนี้ความรู้หรือ องค์ความรู้ช่วยในการปรับตัวของเยาวชนและนักศึกษา งานวิจัยอัจฉราพรรณ กันสุยะ และ จิราภรณ์ เรืองยิ่ง (2565) ที่ศึกษาการวิเคราะห์ภูมิานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัว ด้านการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทยพบว่า การพัฒนาความรู้ส่งเสริม การปรับตัวด้านการเรียนประกอบด้วยสองมิติคือ ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ นิสัยทางการเรียน การเห็นคุณค่าในตน และลักษณะมุ่งอนาคต มิติภายนอก ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การสนับสนุนทางสังคม สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมส่งผลต่อการ ปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากรายงานการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นบทบาท สำคัญของความรู้ที่มีอิทธิพลต่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ในงานวิจัยนี้จึงคาด

ว่า ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวเป็นปัจจัยตัวแปรสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน งานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวว่า เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนได้สั่งสมจากการศึกษาค้นคว้า หรือข้อมูลที่ผ่านการคิดเชื่อมโยงผ่านการกระทำการฟังหรือประสบการณ์อื่นที่เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แบบวัดความรู้ในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนนี้ ใช้แบบวัดเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีข้อความประกอบมาตรฐาน 5-10 ข้อความ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคือ ผู้ที่ได้รายงานมา ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวเหมาะสมกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว เป็นปัจจัยจิตลักษณะ โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีส่วนสำคัญการเป็นแรงขับของบุคคลที่มีความพยายาม ความตั้งใจต้องการประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้ การศึกษาครั้งนี้ได้ประมวลเอกสาร ความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจิตพฤติกรรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อให้บุคคลตระหนักและพยายามบรรลุเป้าหมายการพัฒนาด้วยการพึ่งตนเองและพร้อมเผชิญปัญหาด้วยการปรับตัวในเชิงการเรียนรู้ทางสังคมและการดำรงชีพทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยความหมาย วิถีวัดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ งานวิจัยของเอทคินสัน (Atkinson, 1964; ลินด์เกรน (Lindgren, 1967, อ้างอิงใน ดลฤดี ไชยศิริ, 2562, หน้า 23) ให้ ความหมาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคล รู้ว่าพฤติกรรมของตนเองได้รับการประเมินจากตนเองหรือบุคคลอื่นโดยเทียบกับมาตรฐาน ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจหรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จ โดยนิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าอยู่ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) ทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด หรือศักยภาพอื่น ๆ และเป็นความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถและศักยภาพนั้นอย่างเต็มที่

งานของเขียน วันทนิยตระกูล (2553) อธิบายลักษณะผู้มีแรงจูงใจในระดับสูง หรือใฝ่สัมฤทธิ์สูง ลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) มีเป้าประสงค์ที่แสดงออกถึงการประเมิน ความสามารถของตน 2) มีระดับของความทะเยอทะยาน (Level of Aspiration) ตรงกับอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) แนวคิดของตนเอง และ 3) มีความตั้งใจ มีความท้าทายในการทำงานให้สำเร็จตามความประสงค์ที่ตั้งไว้ ลักษณะผู้มีแรงจูงใจในระดับต่ำมีลักษณะที่พบชัดเจนเชิงพฤติกรรม เช่น มาสายโดยไม่มีเหตุผลสมควร มิได้ตั้งใจการเรียนที่แท้จริง มักทำงาน

ที่มอบหมายไม่สำเร็จหรือล่าช้า ขาดทัศนคติและค่านิยมในการอดทนพยายาม งานวิจัยของ ปิยโรจน์ ปุຍชຸມພລ, วิไลปิ่น แก้วเพ็ง และชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม (2562) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการบรรลุผลสำเร็จของนักเรียนโรงเรียนกีฬาภาคใต้ สังกัดสถาบันพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อพฤติกรรมการเล่นกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬาภาคใต้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามแต่ละด้านแล้ว พบว่าแรงบันดาลใจสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง เอกลักษณะส่วนบุคคลและความกระตือรือร้น และความทะเยอทะยาน นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนชายมีแรงจูงใจในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับที่สูงกว่านักเรียนหญิง

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ กล่าวได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนา ความพยายามของบุคคล ที่ต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยบุคคลมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) มีเป้าประสงค์ของตนเอง 2) มีความทะเยอทะยาน และ 3) มีความพยายามตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ด้วยความรู้สึกท้าทายตนเอง

(2) วิธีการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ งานวิจัยของทรงศรี กันทะ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนแบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 2 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้มาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเที่ยงที่ .744 งานวิจัยของงามตา วณิชานนท์ (2557) ได้ทำวิจัยสร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับเด็กนิสิตนักศึกษาและวัยทำงานโดยสร้างเครื่องมือเป็นมาตรวัดตามมาตรฐานทางจิตพฤติกรรมศาสตร์แบบประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบสำหรับเด็กและเยาวชน มีจำนวน 10 ข้อ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .701

แบบวัดแรงจูงใจ ที่งานวิจัยศึกษาต่อเนื่องมา เช่น จิราพร เซ็นหอม (2562) ศึกษาแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษา การศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย งามตา วณิชานนท์ (2557) ในการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประกอบด้วย แบบวัดตัวแปรจำนวน 12 แบบวัด โดยเป็นแบบวัดตัวแปรตาม 2 แบบวัด และเป็นแบบวัดตัวแปรอิสระ 10 แบบวัด ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่ามีข้อความประกอบมาตร 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวนข้อความในแบบวัด 10-15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (r Item-Total Correlation) ตั้งแต่ .20

ถึง .843 มีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ตั้งแต่ .643 ถึง .854 โดยแบบวัดตัวแปรตาม 2 แบบวัด ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ขณะทำงานวิจัยของสรายุทธ วรเวก (2563) ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี กลุ่มตัวอย่างคือครูในโรงเรียนระดับการศึกษาพื้นฐานสังกัดจังหวัดปราจีนบุรี เครื่องมือวิจัย ใช้เครื่องมือวัดปัจจัยด้านจิตลักษณะประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะอื่น ๆ เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 แบบวัด มีค่าความสัมพัทธ์รายข้อ (r item-total) ตั้งแต่ .20 ถึง .803 มีค่าความเที่ยง (α) ตั้งแต่ .731 ถึง .899 งานวิจัยของชุตินา ฮากิม และกาญจนา คงมัน (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วัดอุปประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยด้านถ่ายทอดวิชาพยาบาลในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ได้สร้างแบบวัดสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มาตราประเมินตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มีค่าความเที่ยง.89

จากการศึกษาเกี่ยวกับแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในงานวิจัยต่าง ๆ กล่าวได้ว่า แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใช้แบบวัดที่เป็นแบบประเมินรวมค่า (Rating Scale) 4-6 ระดับ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น โดยงานดา วณิชานนท์ (2557) โดยปรับบางข้อความและเปลี่ยนมาตราเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว

ในประเทศไทยมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเช่น งานวิจัยของมณีนุช พรหมอารักษ์, รุ่งฟ้า กิติญาณัฐสันต์ และไพรัตน์ วงษ์นาม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลตรงต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรที่มี

อิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของดวงธิดา อุตตมา, ประวิต เอราวรรณ และไพบุลย์ บุญไชย (2554, หน้า 175-181) ที่ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสามารถในการปรับตัวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพึ่งตนเองของนักเรียน โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาหรือความต้องการของนักเรียนที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเพียรพยายามให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อบรรลุมาตรฐานอันดีเลิศและได้รับผลสำเร็จแม้จะลำบาก โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง และความสามารถการปรับตัวส่งผลต่อการพึ่งตนเอง โดยการปรับตัวที่ดีแสดงถึงบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตลักษณะด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก่อให้เกิดผลดีต่อจิตลักษณะที่ฝึก งานวิจัยที่ผ่านในอดีตเช่น งานวิจัยของสุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521) ทำการทดลองใช้นิทานกระตุ้นลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเด็กไทย อายุ 7-10 ปี จำนวน 80 คน ฝึกการปลูกฝังลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลวิจัยพบได้อย่างชัดเจนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีสูงโดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะยากจนเท่านั้น ผลการวิจัยนั้นจึงนับเป็นข้อค้นพบที่มีค่าอย่างยิ่งในการชี้แนวทางการพัฒนาจิตลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์แก่เด็กไทยโดยเฉพาะเด็กจากครอบครัวฐานะยากจน เช่นเดียวกับงานวิจัยของเมธิณี คุปัทยานันท์ (2546) ได้ทำงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อฝึกอบรมพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั่วไป และลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนทั่วไป โดยมุ่งให้เกิดผลดีต่อจิตลักษณะที่ฝึกและจิตลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องและต่อพฤติกรรมรักษาทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 410 คน การฝึกชุดฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านเดียว ส่งผลดีต่อจิตลักษณะ 4 ด้านคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน การเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาทัศนสุขภาพ เมื่อวัดผลทันทีหลังฝึก พบผลชัดเจนในกลุ่มนักเรียนโดยรวม และในนักเรียนบางประเภทเช่น นักเรียนกลุ่มอายุน้อย

งานวิจัยของสรายุทธ วรเวก (2562) ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี จากกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนระดับการศึกษาพื้นฐานสังกัดจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนเป็นคนดี และเป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านจิตลักษณะที่อธิบายพฤติกรรม

ของครูในการสอนนักเรียนให้เป็นคนดี ในด้านพฤติกรรมย่อยได้ร้อยละ 31.2 ถึง 36.4 ในด้านพฤติกรรมรวมได้ร้อยละ 44. งานวิจัยระยะใกล้กันของชูดิมา ฮากิม และกาญจนา คงมัน (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม ได้ร้อยละ 74.8

จากรายงานการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนหรือบุคคลหลายลักษณะ ทั้งพฤติกรรมความพร้อมในการปฏิบัติงาน การเรียน การทำหน้าที่ ความขยัน ความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ การมีส่วนร่วม การมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงคาดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความปรารถนา ความพยายามของบุคคลที่ต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยบุคคลมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) มีเป้าประสงค์ของตนเอง 2) มีความทะเยอทะยาน และ 3) มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ด้วยความรู้สึกทำทนายตนเอง ใช้แบบวัดเป็นแบบประเมินรวมค่า ที่เป็นข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” แบบวัดมีจำนวนข้อ 5-10 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า คือผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ได้คะแนนน้อยกว่า

3) การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว การมีวินัยจัดเป็นจิตลักษณะที่สำคัญในการกระบวนกรควบคุมอารมณ์ ความคิด การกำกับพฤติกรรมตนเอง ด้วยความสำนึกในจริยธรรมคุณธรรมของบุคคลในการบรรลุเป้าหมาย โดยศึกษาประมวลเอกสาร ความหมายการมีวินัย การวัดการมีวินัย และแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) ความหมาย การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง นักวิชาการได้ศึกษาวิจัยไว้จำนวนมาก เช่น

จากงานศึกษาของ แบนดูรา (Bandura, 1986; มิเชล ดับเบิลยู และแฮร์ริท (Mischel W. and Harriet N.M. 1976, หน้า 84; คอร์โมียร์ ดับเบิลยูเอช และเอส แอล (Cormier W. H. and Cormier S. L. 1979, หน้า 479, อ้างอิงใน สิริพร บุญพา, 2562, หน้า 60)

สรุปความหมายการกำกับตนเองหรือการมีวินัยว่า เป็นพฤติกรรมที่มนุษย์พัฒนาได้โดยการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอก สามารถพัฒนาได้โดยการควบคุมความคิดความรู้สึก และการกระทำของตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งเป็นกระบวนการของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผลมีความอดทนถึงเป้าหมายด้วยตนเอง

งานวิจัยที่ผ่านมาของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523, หน้า 5-7) ได้อธิบายการมีวินัยในตนเองว่า เป็นการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล ในทางความรู้และการกระทำดีชั่วของผู้บรรลุวุฒิภาวะทางจิต และใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคล ต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527, หน้า 59; บุญชม ศรีสะอาด, 2555, หน้า 3) ให้ความหมายการมีวินัยในตนสอดคล้องกันว่า เป็นความสามารถในการให้รางวัลตนเองเมื่อทำดีและลงโทษเมื่อทำไม่ดี หรือเป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง ความสามารถยับยั้งในการเป็นตัวของตัวเอง และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม พลพี ทุมมาพันธ์ (2554, หน้า 59) และเพ็ญตระการ อรัญทอง (2555, หน้า 33) อธิบายความหมายการควบคุมตนเองหรือการมีวินัย สามารถนำมาสรุปได้ว่า หมายถึงกระบวนการของการกระทำถึงความสามารถของบุคคลที่กระทำพฤติกรรมอย่างเป็นระบบด้วยเหตุผล ด้วยความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการในอนาคต

จากที่ได้นำเสนอมากล่าวได้ว่า ความหมายการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว หมายถึงการที่บุคคลมีความสามารถในการควบคุมตนเองด้านอารมณ์และการกระทำเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ความสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและมีคุณค่า ให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต

(2) วิธีวัด การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการรายงานวิธีการวัดการมีวินัยในตน ในงานวิจัยต่าง ๆ เช่น ชัตติยา น้ายาทอง (2551) สร้างแบบวัดการมีวินัยหรือการกำกับตนเองเกี่ยวกับการวางแผนควบคุม และแบบวัดพฤติกรรมตนเอง เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริง” แต่ละแบบวัดมีข้อความ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .863 ขณะที่งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนากัญญา (2554) ใช้แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .762 แต่ละแบบวัดมีจำนวน 8 ข้อ งานวิจัยของเพ็ญตระการ อรัญทอง (2555) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตนเองและการมีวินัยในตนเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับการปฏิบัติ ตั้งแต่ “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยเลย” มีค่าอำนาจ

จำแนก (r) ระหว่าง .20-.319 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา .623 แบบวัดมีจำนวน 15 ข้อ งานวิจัยของลลิตรภัทร เจริญรัฐ (2555) ใช้วัดการควบคุมการมีวินัยในตนเอง 2 ด้านคือ ด้านการควบคุมตนเองทั่วไป และการควบคุมตนเองส่วนตนเอง เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .200 - .568 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8189 และ งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562, หน้า 60) สร้างแบบวัดตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อกับคะแนนรวมทั้งแบบวัด (item-total Correlation: r) .20-.803 แบบวัดมีค่าความเที่ยง (α) .731-.899

จากที่ได้ศึกษาเอกสารกล่าวได้ว่า แบบวัดการมีวินัยในตนเองใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่าที่เป็นข้อความประกอบมาตรา 5-6 ระดับ แบบวัดมีจำนวนข้อ 8-15 ข้อ งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดการมีวินัยในตนเองของเด็กและเยาวชนเป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับพฤติกรรมกาพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการได้เคยศึกษาจำนวนมาก เช่น ชัตติยา น้อยทอง (2551) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 724 คน พบว่า ความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรค ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการมีวินัยในการกำกับควบคุมตนเอง งานวิจัยของปราณี จ้อยรอด (2552) ศึกษาการมีวินัยควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 314 คน พบว่าการควบคุมตนเองส่งผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ และมีหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนกับพฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเยาวชน งานวิจัยของเพ็ญตระการ อรัญทอง (2555) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมพร้อมในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การควบคุมตนเองหรือการมีวินัย เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรมเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ .119 และส่งผลอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ .123 เช่นเดียวกับ ลลิตรภัทร เจริญรัฐ (2555) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเขต 2 จำนวน 968 คน พบว่า การมีวินัยในการควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์ทางตรงเท่ากับ .698 และส่งผลทางอ้อมเท่ากับ .110 ต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารโรคด้วยปัญญา

จากรายงานการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเองต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนหลายลักษณะ เช่นพฤติกรรมควบคุมตนเอง รู้จักคิด พฤติกรรมการเตรียมพร้อมเข้าศึกษาต่อ พฤติกรรมคุมตนเองเมื่อเผชิญอุปสรรค จึงคาดว่า การมีวินัยในตนเองจะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง ด้านอารมณ์และการกระทำเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ด้วยความสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและมีคุณค่าให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต การวัดลักษณะดังกล่าวใช้แบบวัดที่สร้างขึ้น เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ "จริง" ถึง "ไม่จริง" แบบวัดมีข้อความจำนวน 5-10 ข้อ ผู้ได้คะแนนมากกว่าคือ ผู้มีวินัยในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

จากที่การศึกษาเอกสารและงานวิจัย อาจตั้งเป็นสมมติฐานของการวิจัยส่วนนี้ได้ว่า ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ (3 ประการ) ร่วมกันสามารถทำนาย (อธิบาย) พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และกลุ่มตัวแปรปัจจัยนี้ร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมสามารถทำนายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

3.2.3 ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน โดยการนำเสนอ ความหมาย วิธีการวัดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยตัวแปรดังนี้

1) การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว มีความหมาย วิธีการวัด และงานวิจัยที่ศึกษา ดังนี้

(1) ความหมายการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว งานวิจัยของต่างประเทศเพแจร์ เอฟ และจอห์นสัน มากาเรท (Pajares F. and Johnson Magaret, 1994, อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2537, หน้า 34-39) การเชื่ออำนาจในตน (Belief in Internal Locus of Control of Reinforcement) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถที่บุคคลมีต่อตนเองในการแสดงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละสถานการณ์ ความเชื่อความสามารถใน

ตนนี้เป็นความเชื่อในตนเองของบุคคลด้วย โดยมีลักษณะความเชื่อและความคาดหวังในการกระทำของตน และมีความพยายาม พร้อมที่จะปรับตัวแม้มีอุปสรรคจากสังคมรอบตัวของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งหากผลที่ได้รับไม่เหมาะสม เช่นการลงโทษบุคคลย่อมเกิดความคับข้องในจิตใจ ส่งผลถึงความเชื่อทางอื่น เช่น เชื่อในโชคชะตาราศีมากกว่าเชื่ออำนาจในการจัดการของตน แต่หากบุคคลได้รับผลจากความพยายามตามคาดหวังย่อมเรียนรู้ เชื่อในตน และรู้จักปรับตัวไม่เชื่อในโชคหรือดวง ทำให้บุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนและการปรับตัวอย่างเหมาะสมในที่สุด

ในงานศึกษาของแบนดูรา (Bandura, 1977; 1982; เกอร์ฮาร์ดท์ เอ็ม ดับเบิลยู และบราวน์ เคจี (Gerhardt M. W. & Brown K. G. 2006, อ้างอิงใน พิพัฒน์ ศรีไพบุลย์, 2562) อธิบายความเชื่ออำนาจในตนสรุปได้ว่า เป็นลักษณะทางจิตเชื่อมั่นว่าตนจะทำได้สำเร็จ (Self-efficacy) โดยการจัดการ 3 ประการร่วมกันคือ (1) บุคคลได้รับแบบอย่างให้เห็นผลการกระทำที่ประสบความสำเร็จมาก่อน (2) บุคคลถูกบอกกล่าวให้เกิดลักษณะทางจิตใจเราให้เชื่อว่าตนจะทำได้สำเร็จ เช่น การเกิดลักษณะความเชื่ออำนาจในตนขึ้นมาและ (3) หากบุคคลได้รับการฝึกรวมหรือมีประสบการณ์ที่เพิ่ม ยิ่งทำให้ความเชื่อว่าตนจะทำได้สำเร็จมากขึ้น ขณะที่รอตเทอร์ (Rotter, 1975) ให้ความหมาย ความเชื่ออำนาจในตนว่า คือการสะสมประสบการณ์จากการแสดงพฤติกรรม โดยคาดหวังว่าจะได้ผลจากพฤติกรรมอย่างมีคุณค่าต่อจิตใจ ซึ่งบุคคลนั้นจะรู้ว่า ผลที่ได้รับนั้นมีคุณค่าเป็นตัวเสริมแรงทางบวกหรือการลงโทษทางลบ งานศึกษาของรอตเทอร์ (Rotter, 1975); รอตเทอร์ (Rotter, 1990) สรุปกล่าวถึง ส่วนสำคัญ 5 ประการของลักษณะความเชื่ออำนาจและความคาดหวังในตน คือ (1) เชื่อว่าตนทำได้ (2) เชื่อว่าความพยายามเป็นส่วนนำไปสู่ผลที่ตนต้องการ (3) เชื่อว่าตนสังเกตเห็นหรือทำนายผลที่จะเกิดจากการกระทำของตนได้อย่างชัดเจน (4) เชื่อว่ายังมีความพยายามมากในการทำสิ่งต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญให้ได้ผลลัพธ์ที่มากด้วย และ (5) เชื่อว่าตนสามารถควบคุมหรือกระทำให้ผลเกิดได้ตามที่ตนต้องการ

งานวิจัยที่ผ่านมา เช่น ดุจเดือน พันธุมนาวิณ (2549) ให้ความหมาย ความเชื่ออำนาจในตนว่า เป็นความสามารถในการทำนาย (Predictability) ค้นหาสาเหตุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ และผลของสาเหตุนั้นรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่ง และมีความเชื่อว่าตนสามารถควบคุม (Controllability) ให้ผลเป็นตามที่ต้องการได้ เช่น ทำมากย่อมได้ผลมาก และทำน้อยย่อมได้ผลน้อยโดยการเพิ่มความพยายามมากขึ้นย่อมเกิดผลดีได้ รู้จักหลีกเลี่ยงหรือลดผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นตน งานศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2557, หน้า 130) ซึ่งบริหารศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ระบบพฤติกรรมไทย ได้ศึกษาลักษณะดังกล่าวใน

งานวิจัยต่าง ๆ ได้ข้อสรุปว่า ความเชื่ออำนาจในตนครอบคลุม 4 องค์ประกอบ คือ (1) ความเชื่อมั่นว่าตนทำได้ (2) ความเชื่อว่าความพยายามมีความสำคัญต่อความสำเร็จของตน (3) ความเชื่อว่าตนทำนายได้แม่นยำจากสาเหตุหนึ่ง ๆว่าจะเกิดผลอย่างไรตามมา และ (4) ความเชื่อในความสามารถของตนในการควบคุมให้เกิดผลตามที่ตนต้องการได้ เมื่อความเชื่อทั้ง 4 ประการรวมกัน จะครอบคลุมความหมายของความเชื่ออำนาจในตนได้มาก

จากเอกสารที่กล่าวมาให้ความหมายของการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้ว่าเป็นลักษณะทางจิตใจว่าตนสามารถทำได้ รู้จักการพึ่งตนเอง และการปรับตัวจากสถานการณ์สังคมรอบข้าง เล็งเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผล แห่งความสำเร็จในการกระทำด้วยความพยายามของตน และเชื่อว่าตนควบคุมผลได้จากการกระทำนั้น

(2) วิธีการวัดการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว จาก การประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้าง/ใช้เครื่องมือแบบวัดลักษณะ ดังนี้

การศึกษาจิตลักษณะความเชื่ออำนาจในตนซึ่งกลุ่มทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ใช้แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนที่สร้างโดยนักวิชาการเช่น ดุงเดือน พันธุมนาวิน (2549) กล่าวถึงความเชื่ออำนาจในตนว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีของRotter (1966) การวัดความเชื่ออำนาจในตนแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ วัดได้ทั้ง องค์ประกอบเดียวและวัดสององค์ประกอบพร้อมกัน เช่น ผู้ที่ได้คะแนนมากเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจนอกตนมาก (ความเชื่ออำนาจในตนน้อย) และผู้ที่ได้คะแนนน้อยเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก (ความเชื่ออำนาจนอกตนน้อย) แบบวัดนี้เป็นแบบเดิมที่ Rotter ใช้ และต่อมา เป็นลักษณะแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scales) ที่นักวิชาการในประเทศไทยนิยมใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนในเชิงจิตลักษณะพัฒนาจากแบบวัดในอดีตของ ดุงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วรินทร์านนท์ (2536) ที่ศึกษาเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในครอบครัวและการป้องกัน ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียนวัยรุ่นหรือเยาวชน แต่ละแบบวัดมีจำนวน 10 ข้อ ค่า r-item total correlation ตั้งแต่ .32- .51 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .755 ในงานวิจัยต่อมาของ ดุงเดือน พันธุมนาวิน (2557, หน้า 121-188) ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนที่เป็นแบบเฉพาะกิจ (State) ความเชื่ออำนาจในตนกับการพัฒนาเพื่อการเรียนและการช่วยเหลือเพื่อน เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตราประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” กำกับเริ่มต้น มีจำนวน 45 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหลายขั้นตอน รวมทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ด้วยแบบวัดดังกล่าวพัฒนาขั้นสุดท้ายมีจำนวน 12

ข้อความ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (r item-total correlation) .21 ถึง .47 ค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ .59

งานวิจัยเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษ เช่น วันวิสา หาญนอก (2544) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนในการควบคุมตน รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กและเยาวชนหญิง ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วย” ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 เช่นเดียวกับงานศึกษาของพระมหาประยูร สัตย์ขำ (2547) ศึกษาลักษณะความเชื่ออำนาจในตน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ .92 งานวิจัยของอาภาภรณ์ สว่างเต็ม (2550) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มพัฒนาตนด้านจิตลักษณะที่มีต่อความวิตกกังวลทางสังคม และความเชื่ออำนาจในตนในทางเลือกการเรียนรู้สู่การพัฒนาและป้องกันชีวิตเด็กบ้านนา โดยเครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบวัดการเชื่ออำนาจในตน ประกอบด้วยข้อคำถาม 22 ข้อ เป็นมาตรวัดประเมินรวมค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .82

งานวิจัยต่อมาของอมาวดี รุ่งวิวัฒน์ศิลป์ และคณะ (2565, หน้า 351-357) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน การเผชิญปัญหาการควบคุมทางสังคมกับพฤติกรรมรุนแรงของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคและช่าง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าตัวแปรสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมรุนแรงของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคและช่าง สังกัดกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แบบวัดตัวแปรเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ แบบวัดมีจำนวนข้อ 5-18 ข้อ ค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) .896-.972

จากการศึกษาเอกสารกล่าวได้ว่า แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ใช้แบบวัดที่เป็นแบบวัดประเมินรวมค่าและมีข้อความประกอบมาตรา 5 ถึง 6 ระดับ ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดที่สร้างใหม่ตามนิยามที่กำหนด เป็นแบบวัดการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว นักวิชาการ ได้ศึกษาวิจัยการเชื่ออำนาจในตน เช่น

งานวิจัยที่ผ่านมา เช่น นิศากร สนามเขต (2550) ศึกษาการมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกตนกับพฤติกรรมการคบเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาความสัมพันธ์ภูมิคุ้มกันทางด้านจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตที่ดีและการนับถือศาสนา พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมาก การเห็นแบบอย่างผลของการคบเพื่อนดีจากสื่อและการมีภูมิคุ้มกันในตัวมาก ส่งผลให้มีพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า และพฤติกรรมการป้องกันเพื่อนจากสิ่งที่ไม่ดีมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย มีการเห็นแบบอย่างผลของการคบเพื่อนที่ดีจากสื่อน้อย และมีภูมิคุ้มกันภายในตนน้อย ขณะที่งานวิจัยความเชื่ออำนาจในตนของบุคคล เช่นทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล, ปราณี เสนีย์ และยุพิน เนียมแสง (2551) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและเชิงผลเกี่ยวกับพฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบพบว่าความเชื่ออำนาจในตนในการปลูกฝังบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบเป็นตัวทำนายสำคัญและเมื่อรวมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะกลุ่มสถานการณ์กับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์อื่น สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับพฤติกรรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบของบิดาตำรวจได้ถึงร้อยละ 46 โดยมีค่าความเที่ยงสัมพันธ์อัลฟา (α) .60

งานวิจัยต่อมา เช่น วรรัตน์ นันทศรีวิเศษ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2557) ศึกษาความเชื่ออำนาจในตน การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ทักษะทางสังคมและสัมพันธภาพเพื่อการช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ระดับความเชื่ออำนาจในตน ทักษะทางสังคม และสัมพันธภาพเพื่อการช่วยเหลืออยู่ในระดับสูง ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพเพื่อการช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้งานวิจัยของสรายุทธ วรเวก (2563) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี กลุ่มตัวอย่างคือครูในโรงเรียนระดับการศึกษาพื้นฐานสังกัดจังหวัดปราจีนบุรี 360 คน พบว่าจิตลักษณะเด่นที่เป็นปัจจัยปกป้องของกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อความเป็นครู ในด้านการพัฒนาครูเพื่อสอนนักเรียนให้เป็นคนดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่ออำนาจในตน (เฉพาะกิจ) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนหลายลักษณะ เช่น พฤติกรรมการคบเพื่อนที่เหมาะสม พฤติกรรมการรู้จักการประหยัด เคารพกฎระเบียบ เป็นปัจจัยปกป้องของกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนในการประพฤติกติกรรมเด็กคนดีของเด็กและเยาวชน จึงคาดว่า การเชื่ออำนาจในตนต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในงานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการของการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวว่า เป็นลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชนที่คิดหรือรู้สึกว่าคุณสามารถทำได้ มีความคาดหวังผลเรียนรู้จากแบบอย่างผู้อื่น ให้รู้จักการพึ่งตนเองและการปรับตัวจากสถานการณ์สังคมรอบข้าง เล็งเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลแห่งความสำเร็จในการกระทำด้วยความพยายามของตน และเชื่อว่าตนควบคุมผลได้จากการกระทำนั้น ในการวิจัยนี้ใช้แบบวัดประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ข้อความมีจำนวน 5-10 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าคือ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

2) ทศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว เป็นตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์จากการเรียนรู้เดิมที่ปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางสังคมของบุคคลที่มีประสบการณ์อยู่ขณะนั้น ทำให้เกิดเป็นทัศนคติที่เฉพาะตามสถานการณ์ จะได้กล่าวถึงความหมาย วิธีการวัดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปดังนี้

(1) ความหมาย ของทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว ฮันนา และวอแนก (Hanna N. and Wozniak R., 2001) ให้ความหมายทัศนคติว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจรวมถึงความรู้สึกด้านบวกหรือลบที่มีต่อความคิด วัตถุหรือพฤติกรรมของบุคคล ทัศนคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในอนาคต งานวิจัยของโซโลมอน (Solomon, 2007) และไฮเยอร์กับแมกซินนิส (Hoyer W. D. and MacInnis D. J., 2010) กล่าวเกี่ยวกับความหมายของทัศนคติ (Attitude) ว่า เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลที่เผชิญอยู่ ทำให้เกิดจิตลักษณะขึ้นตามสถานการณ์เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างทัศนคติของบุคคล รวมถึงประสบการณ์และการเรียนรู้ในอดีต สร้างให้เกิดทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรงและโดยอ้อม จึงเห็นว่า ทัศนคตินั้นจะขึ้นอยู่กับสิ่งอันเป็นเป้าของความ คิดความรู้สึกนั้นด้วย ทัศนคติจึงเป็นจิตลักษณะที่ขึ้นกับสถานการณ์หรือเป็นจิตลักษณะเฉพาะกิจ นักวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์ ไอเซน และฟิชเบิน (Ajzen & Fishbein,

1980, อ้างอิงใน อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา และเพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ, 2562, หน้า 128-134) เสนอแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายหรือตั้งใจไว้ โดยพฤติกรรมจำนวนมากเป็นการกระทำที่สามารถควบคุมได้ที่จะทำหรือไม่กระทำ เป็นการกระทำด้วยเหตุผลจากการรวบรวมข้อมูลชัดเจน (Explicit) และที่เป็นนัยไม่ชัดเจน (Implicit) มาพิจารณาแยกแยะผลต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจจะการกระทำหรือไม่กระทำโดยขึ้นกับปัจจัยหลักคือเจตนา (Intension) หรือทัศนคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามจากกลุ่มอ้างอิง

จากที่กล่าวมาจึงอาจให้ความหมายของทัศนคติได้ว่า เป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่เกี่ยวกับความรู้ (เชิงประเมิน) ความรู้สึกและแนวโน้ม ของการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นเป้าหมาย (อาจเป็นสิ่งของ เรื่องราว บุคคล องค์การหรือพฤติกรรมของบุคคล) ในการวิจัยนี้ศึกษาทัศนคติต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงอาจให้ความหมายทัศนคติต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้ว่า เป็นลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความรู้ (เชิงประเมิน) ความรู้สึกและแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว

(2) วิธีการวัดทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว ในงานวิจัยที่ศึกษาใช้วิธีแบบวัดทัศนคติและเครื่องมือวัดหลายระดับ เช่น ขนิษฐา ไพโรจน์ (2544) ที่ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 ขณะที่สุमितตรา เจริญพันธ์ (2545) ได้ศึกษาจิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้สร้างเครื่องมือวัดทัศนคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าความเที่ยง .92 ในงานวิจัยของน็อน พินประดิษฐ์ (2557) ศึกษาทัศนคติด้านการโฆษณาชวนเชื่อ ใช้แบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความจำนวน 13 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก r (item-total Correlation) ระหว่าง .27 -.48 ค่าความเที่ยงคำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) .76 และ งานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวัน (2556) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ใช้แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 12 ข้อ ค่า r item-total Correlation ระหว่าง .25-.55 ค่าความเที่ยงคำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) .78

นอกจากนี้แบบวัดด้านทัศนคติของบุคคลทั่วไปเช่น งานของน้ำเพชร สุขเพ็ง (2558) ที่ศึกษาเรื่องความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่าง ด้านทัศนคติที่ดีและด้านความเชื่ออำนาจในตนเองต่อการทำงานกับพฤติกรรมการทำงานตามค่านิยม 12 ประการในข้าราชการทหาร ได้ใช้เครื่องมือวัดในการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามด้วยข้อคำถาม 36 ข้อ แบบลิเคิร์ตสเกล (Lickert Scale) ที่เป็นมาตราวัดประมาณค่า 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าความเที่ยง .851 แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกและความสัมพันธ์ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($2.1 < t < 7.7$, $p < .05$)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกล่าวได้ว่า แบบวัดทัศนคติในงานวิจัยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า ที่เป็นข้อความประกอบมาตรา 5-6 ระดับ โดยมีข้อความ 10 ถึง 15 ข้อ งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” ผู้ที่ได้คะแนนมากมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

(3) งานวิจัยทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว ซึ่งทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจที่สำคัญมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพฤติกรรม งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลจึงเลือกทัศนคติเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งในการศึกษา

ในงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลเช่น ทิพย์ซัมพร เกษโกมล, ปราณี เสนีย์ และยุพิน เนียมแสง (2551) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมบุตรชายของตำรวจให้เคารพกฎระเบียบ พบว่าทัศนคติที่ดีต่อบุตรเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกเมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม ตัวแปรกลุ่มสถานการณ์และตัวแปรกลุ่มจิตตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูได้ร้อยละ 47.3 และ ร้อยละ 40.2 ขณะที่ปิยะนุช ดวงกังไต้ (2551) พบว่าทัศนคติที่ดีต่อบุตรเป็นตัวทำนายสำคัญเมื่อร่วมกับจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการด้านการบริโภคของมารดาได้ร้อยละ 44.8 และสามารถทำนายการปรับพฤติกรรมของเด็กด้านการบริโภคได้ร้อยละ 44.1 ตามลำดับ และงานวิจัยของจิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ (2551) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม สามารถทำนายพฤติกรรมได้ 43.6% ในกลุ่มรวม งานวิจัยที่ศึกษากิจกรรมที่ใช้ทักษะสูง ดังงานวิจัยของศุภินิศา ม่วงศรีงาม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่

เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบินอย่างปลอดภัยของนักบินอากาศยานปีกหมุนสังกัดศูนย์การบินทหารบก พบว่าทัศนคติที่ดีของนักบินที่มีต่อพฤติกรรมการบินอย่างปลอดภัยสูงเป็นผู้มีพฤติกรรมการบินอย่างปลอดภัยสูงกว่า นักบินที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบินอย่างปลอดภัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคล ที่ศึกษาต่อมาของพิพัฒน์ ศรีไพบุลย์ (2562) ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการทำงานอย่างอุทิศตนของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการทำงานอย่างอุทิศตนของครู การมีตัวแบบที่ดี และการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม เมื่อร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานอย่างอุทิศตนของครูได้ร้อยละ 56.7 และตัวแปรกลุ่มสถานการณ์กับกลุ่มจิตลักษณะเดิมเมื่อร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานอย่างอุทิศตนของครูได้ร้อยละ 56.5 ในกลุ่มรวม เช่นเดียวกับงานวิจัยของสรายุทธ วรเวก (2562) ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ได้พบว่า ทัศนคติต่อการสอนจริยธรรมของนักเรียน เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนเป็นคนดี และเป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่สำคัญ

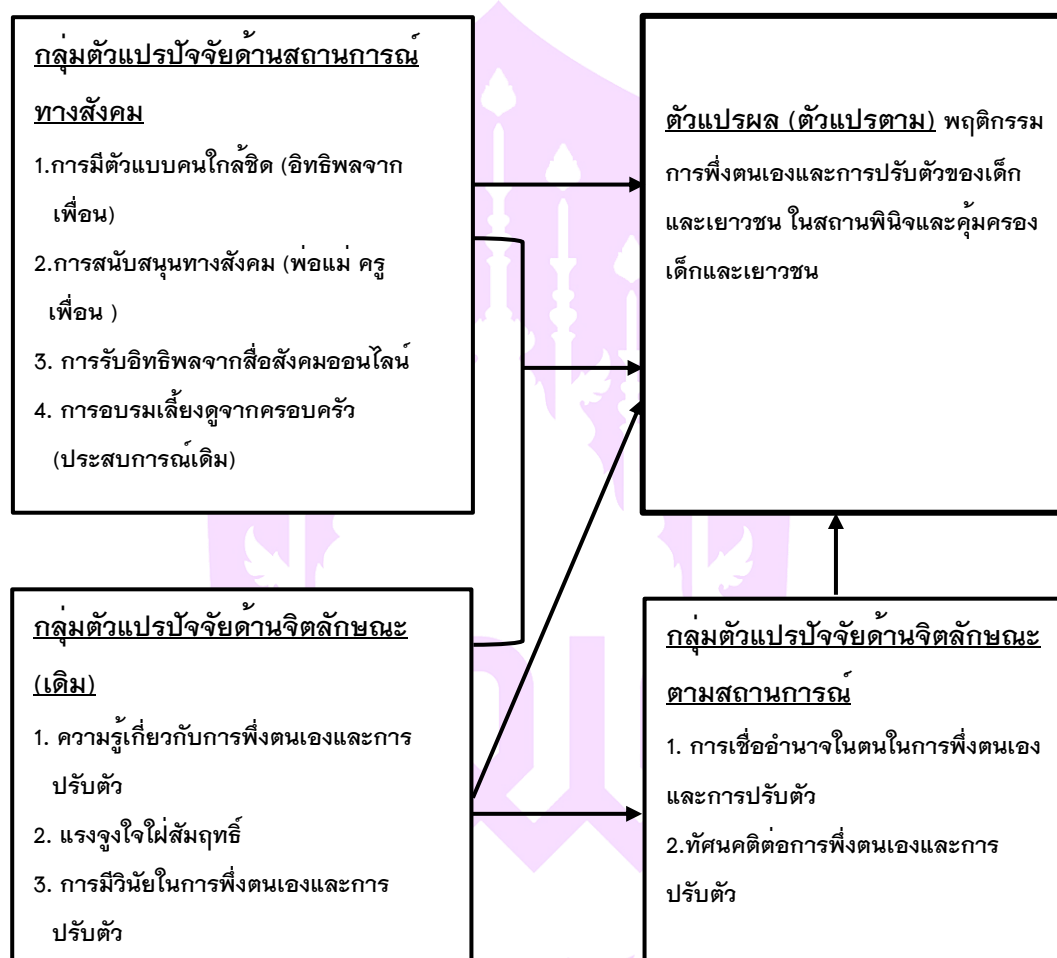
งานวิจัยทัศนคติของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับพฤติกรรมแต่เดิม เช่น วันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคมและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเป็นตัวอธิบายสำคัญของพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียน งานวิจัยของกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับความรู้เกี่ยวกับการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 30.8 และทำนายได้ร้อยละ 25.5 ถึงร้อยละ 55.2 5.1% ในกลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัวมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน (2556) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติเป็นตัวอธิบายสำคัญอันดับต้นของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการคบเพื่อน ด้านการเดินทาง และด้านการบริโภค

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงถึงบทบาทสำคัญของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมสำคัญของบุคคล หรือเด็กและเยาวชน ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลายลักษณะเช่น ความพอเพียง การพึ่งตนเอง และพฤติกรรมการสอนนักเรียนให้เป็นคนดี ในงานวิจัยนี้จึงคาดว่า ทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน จะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

งานวิจัยนี้กำหนดนิยามปฏิบัติการของทัศนคติต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าเป็นลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชน ที่เกี่ยวกับความรู้ (เชิงประเมิน) ความรู้สึกต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว และแนวโน้ม (ความพร้อม) แสดงพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว เป็นมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) ที่เป็นข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” จำนวนข้อความ 5-10 ข้อความ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าคือ ผู้ที่มีทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

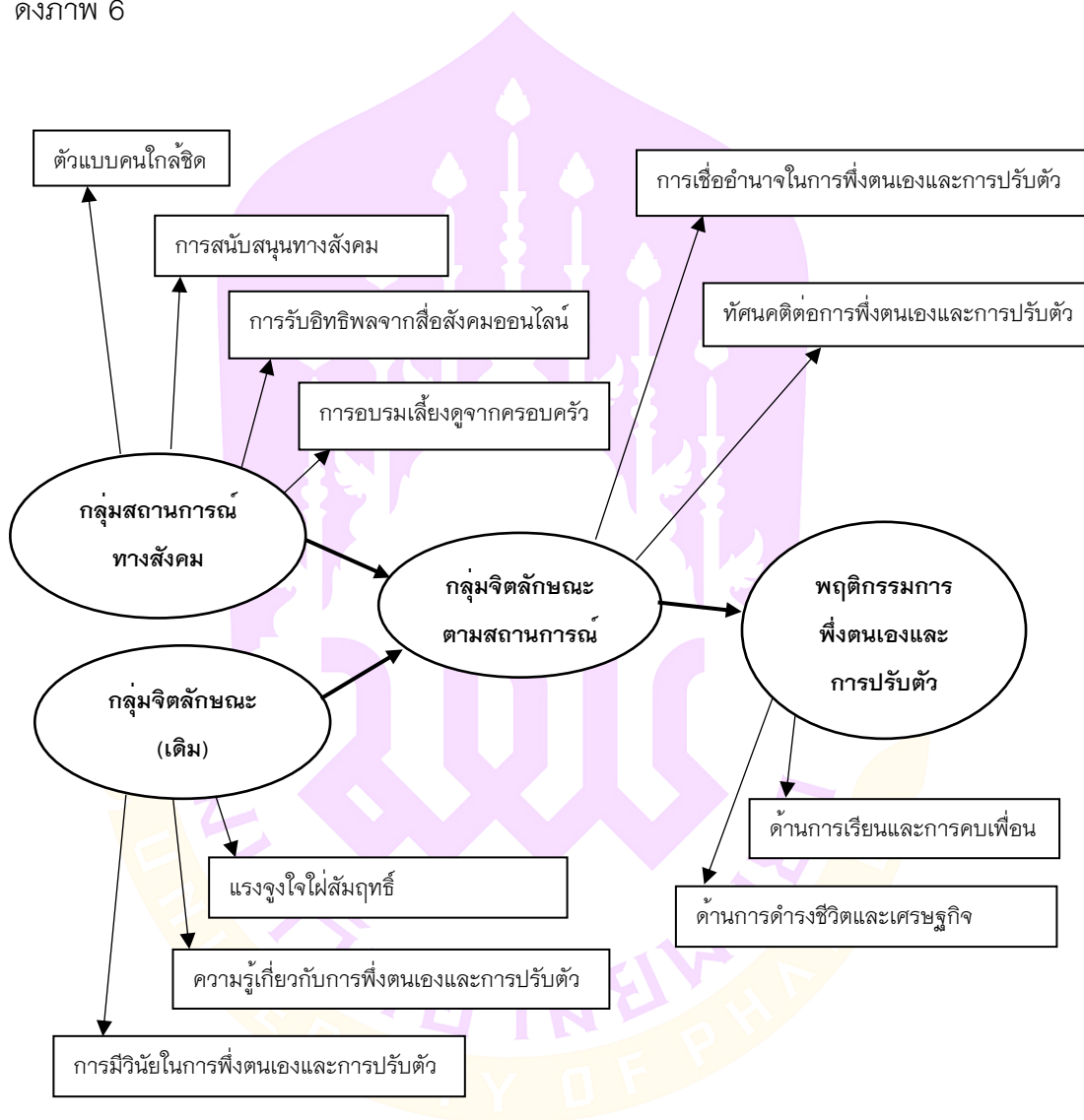
จากที่ได้รายงานการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน อาจตั้งเป็นสมมติฐานของการวิจัยส่วนนี้ได้ว่า ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ คือ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว เมื่อรวมกับตัวแปรอีกสองด้านคือ ด้านสถานการณ์ทางสังคมและด้านจิตลักษณะ(เดิม) รวมเป็นตัวแปรกลุ่มที่สาม สามารถทำนาย (อธิบาย) พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยกลุ่มที่หนึ่ง (สถานการณ์ทางสังคมอย่างเดียว) หรือกลุ่มตัวแปรปัจจัยกลุ่มที่สอง (สถานการณ์ทางสังคมร่วมกับจิตลักษณะเดิม) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 Cohen (1977, หน้า 413-414)

จากการเชื่อมโยงกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 กลุ่มกับตัวแปรผลหรือพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยสาระสำคัญจากการประมวลผลการศึกษาและงานวิจัย สร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังภาพ 5

ภาพ 5 แนวคิดกลุ่มตัวแปร ส่งผลต่อพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

จากการเชื่อมโยงกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 กลุ่ม กับตัวแปรผล คือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว ด้วยสาระสำคัญจากการประมวลผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสร้างเป็น “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้” ดังภาพ 6

ภาพ 6 รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.3 การศึกษากลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาของเด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบคำถามว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มใดบ้างที่มีความด้อยกว่ากลุ่มอื่นในพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว ซึ่งหากต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวจะต้องพัฒนาอะไรบ้างและอย่างไร การวิเคราะห์ทำเป็นสองขั้น ดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์หากกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนาก่อนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ทำโดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะทางชีวสังคมของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เพศ ภูมิภาค และ ระดับการศึกษา ผู้อบรมเลี้ยงดู หากผลการวิเคราะห์พบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มใดมีการพึ่งตนเองและการปรับตัวน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (อย่างมีนัยสำคัญ) แสดงว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มนั้นเป็น “กลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนาก่อน”

3.3.2 การวิเคราะห์หาปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาของเด็กและเยาวชนกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนแต่ละกลุ่ม โดย การวิเคราะห์หาปัจจัย(ตัวแปร)ที่ร่วมอธิบาย การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มนั้นว่า ปัจจัยใดที่มีส่วนร่วมอธิบายอย่างมีนัยสำคัญ เรียกปัจจัยเหล่านั้นว่าเป็น “ปัจจัยลักษณะที่ควรพัฒนา” ของกลุ่มนั้น

งานวิจัยที่พบการศึกษากลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนและปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนากับเยาวชน เช่น ดุจเดือน พันธุนาวิน (2556) ได้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพฤติกรรมการเสี่ยงอย่างมีสติ พบว่า กลุ่มนักเรียนชายและนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมเสี่ยง 4 ด้าน ขณะที่นักเรียนต่างจังหวัดมีพฤติกรรมเสี่ยง 2 ด้าน โดยปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาที่เด่นจาก 14 ตัวทำนายคือ ทักษะติดต่อพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ การมีภูมิคุ้มกันด้านการคบเพื่อน เอกลักษณะทางจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อีกรงานวิจัยหนึ่งที่ศึกษากับเยาวชนคือ

งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้วิเคราะห์ข้อมูลหากกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนโดยเปรียบเทียบจิตพอเพียง และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนด้านการเรียนและด้านการดำเนินชีวิต โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศ (ชาย-หญิง) กับภูมิภาค (ในกรุงเทพมหานคร-ต่างจังหวัด) ผลวิจัยพบว่า นักเรียนเพศชายเป็นกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนทั้งจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยสำคัญที่ควร

พัฒนา คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงและทัศนคติต่อความพอเพียง และพบว่า นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนในจิตลักษณะพอเพียง ปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนา คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง นอกจากนี้พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนในพฤติกรรมพอเพียง โดยปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง เช่นเดียวกับ วสพร บุญสุข, โกศล มีคุณ, อารินทร์ รसानนท์ และนรา สมประสงค์ (2564) ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ (Respect & Responsibility) ของนักเรียนอาชีวศึกษาแบบทวิภาคีซึ่งได้พบกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนกลุ่มเดียวคือ นักเรียนอายุ 15-17 ปี โดยปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาที่เด่นคือ การเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ การเห็นแบบอย่างใกล้ชิด และทัศนคติต่อความรับผิดชอบและความนับถือ

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาพบกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนาก่อน และลักษณะที่จะต้องพัฒนาสำหรับกลุ่มดังกล่าวหลายลักษณะ ซึ่งเป็นการให้แนวทางที่สำคัญกับผู้บริหารหรือนักพัฒนา งานวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญกับการค้นหากลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนและปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาของกลุ่มนี้ โดยค้นหากลุ่มเยาวชนที่มีความด้อยในพฤติกรรมการพึ่งตนเองและพฤติกรรมปรับตัวและศึกษาปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาของกลุ่มสมควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยกำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัยว่า “ การวิจัยสามารถระบุกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”

ตอนที่ 4 การบริหารรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ

เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เป็นระยะที่สองของการวิจัยรูปแบบการบริหารการพัฒนาคุณลักษณะ (หรือพฤติกรรม) ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

ในการวิจัยนี้ได้ศึกษารูปแบบและการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยศึกษาปัจจัยเชิงเหตุ 3 กลุ่มคือ กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ

ตามสถานการณ์ และศึกษากลุ่มตัวแปรผลหรือตัวแปรตามคือพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว 2 ด้านคือ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้แนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งได้นำแนวคิดเรื่องรูปแบบการพัฒนา ดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องรูปแบบที่ประสบความสำเร็จ ดังเช่น ดวงเดือน พันธุนาวิณ (2559, หน้า 61-62) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการพัฒนาเยาวชนในหลายประเทศว่า โครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จมีลักษณะแตกต่างกันที่สำคัญ คือ (1) มีทฤษฎีรองรับในการดำเนินการพัฒนาและประเมินผล และ (2) มีบุคลากรที่มีความรู้และได้รับการฝึกฝนในการพัฒนาเป็นอย่างดี เช่นเดียวกับ เนชั่น เอ็ม คริสโต ซี วอนเดอส์แมน (Nation M. Crusto C. Wandersman, 2003) กล่าวว่าโครงการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จมักมีทฤษฎีรองรับที่เด่นชัด มีการกำหนดขั้นตอนและเนื้อหาการพัฒนาทำให้มีลักษณะขั้นพื้นฐานเท่ากันและมีเครื่องมือวัดอย่างเหมาะสม สามารถคาดการณ์ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ในทฤษฎี โดยผู้วิจัยได้แยกข้อแนวคิดความหมาย ประเภท องค์ประกอบของงานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม, 2562, หน้า 79-80) มาประกอบและประมวลหัวข้อเพิ่มเติม ดังนี้

ความหมายของรูปแบบ มีนักวิชาการให้ความหมายของรูปแบบหลายลักษณะ เช่น ในต่างประเทศ ฮอเซอร์ (Hauser D. L.1980, หน้า 132-161) ให้ความหมายรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่แสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างปรากฏการณ์จริงกับความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎี งานศึกษาของคีฟ (Keeves, 1988, หน้า 599) ได้อธิบายถึงรูปแบบว่า เป็นการแสดงโครงสร้างในการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ในงานวิจัยของไทยก่อนหน้า เช่น เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544, หน้า 27) ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 218) และรัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 124) สรุปความหมายของรูปแบบ เป็น 3 ความหมาย คือ 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ และ 3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง งานศึกษาของสะอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง (2556, หน้า 24) อธิบายรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่สนใจศึกษาให้เข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม และใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง และงานศึกษาของณิชภา ธิพัฒน์ (2559, หน้า 118) ให้

ความหมายรูปแบบว่า หมายถึงสภาพลักษณะองค์ประกอบสำคัญที่จัดอย่างเป็นระเบียบ ตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดความเชื่อต่าง ๆ ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ สามารถช่วยให้ลักษณะนั้นเป็นตามทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือและได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนบรรลุมิติวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น และงานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) ให้ความหมายรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาจากแนวความคิดที่ศึกษา และแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบมีความเป็นเหตุและผล สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อค้นหาคำตอบความรู้อย่างเข้าใจซึ่งสามารถสื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

จากการศึกษาเอกสารสรุปได้ว่า รูปแบบหมายถึง สิ่งที่แสดงถึงองค์ประกอบหรือกระบวนการในการการทำงานอย่างเป็นระเบียบมีวิธีเทคนิคตามหลักการ ด้วยแนวคิดทฤษฎีที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สนใจศึกษา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์และสามารถสื่อสารอย่างเข้าใจ

ประเภทของรูปแบบ นักวิชาการได้ศึกษาแนวคิดประเภทรูปแบบหลายลักษณะ ดังเช่น สมิทท์ Smith (1980, หน้า 461) ได้จำแนกรูปแบบเป็น 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) เป็นรูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) กับรูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) ซึ่งมีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) รูปแบบลักษณะเป็นข้อความ (Verbal model) 2) รูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative) ทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เช่น สมการหรือโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

สไตเนอร์ Steiner (1988, หน้า 108) ได้เสนอรูปแบบ 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical model) ซึ่งประเมินสภาวะแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบภาพจำลองวัตถุต่าง ๆ 2) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical model) เป็นรูปแบบที่สร้างจากกรอบแนวคิดทฤษฎีเป็นพื้นฐาน โดยที่ตัวทฤษฎีไม่ใช่รูปแบบตรง หากแสดงความสัมพันธ์ช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างเกิดขึ้น ขณะที่ คีฟ (Keeves, 1988, หน้า 561-565; ฮุสเซ็น Husen, 1994, pp. 3866-3872, อ้างอิงใน ทิศนา แชมมณี, 2550) สรุปประเภทในลักษณะต่าง ๆ ได้ว่า แบ่งรูปแบบเป็น 5 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) เพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ลักษณะที่เป็นรูปแบบเชิงกายภาพมาใช้ทางวิทยาศาสตร์กายภาพ 2) รูปแบบเชิงความหมาย (Sematic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาช่วยการอธิบายลักษณะของรูปแบบ แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญของเรื่องนั้น 3) รูปแบบเชิง

คณิตศาสตร์ (Mathematical model) ที่กำหนดความสัมพันธ์เชิงสมการทางคณิตศาสตร์ แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา 4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) ที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ว่า ตัวแปรอิสระใดที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อตัวแปรที่สนใจศึกษา โดยหาความสัมพันธ์เชิงและผล เช่นเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) และ 5) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic model) ที่แสดงรูปแบบผ่านทางแผนผังไดอะแกรม (Diagram) อาทิ กราฟ (Graph)

จากการศึกษาเอกสาร สรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยมีพื้นฐานจากหลักแนวคิดทฤษฎี หรือตัวแปรที่สนใจศึกษาในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยอธิบายผ่านมุมมองของการจำลองแผนผังกายภาพหรือสัญลักษณ์เชิงวิทยาศาสตร์ และมีโครงสร้างเชิงความสัมพันธ์เหตุและผล

องค์ประกอบของรูปแบบ จากการศึกษาเอกสารนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบดังนี้ คีฟ (Keeves, 1998, pp. 386–387 อ้างอิงใน ทิศนา แชมมณี (2550) กล่าวว่า รูปแบบมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) รูปแบบนั้นจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาและ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือพิสูจน์ทดสอบได้ 2) รูปแบบมีโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ 3) รูปแบบช่วยสร้างภาพจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) ความสัมพันธ์ (Inter relations) รวมถึงขยายขอบเขตของการหาความรู้ และ 4) รูปแบบเน้นด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationships) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationships) นอกจากนี้ ทิศนา แชมมณี (2550) อธิบายมุมมององค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบในด้านการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้ 1) มีหลักแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน 2) ใช้การบรรยายที่อธิบายลักษณะกิจกรรมด้านการเรียนการสอนโดยสอดคล้องกับหลักการ 3) จัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบ ในการนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 4) ใช้การอธิบายให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีและเทคนิคการเรียนการสอนที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพงานวิจัยต่อมาของคำรัง ศรีอร่าม (2553, หน้า 83) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่า ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะปรากฏการณ์ที่ศึกษาเป็นหลัก ไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนหรือใช้มีหลักเกณฑ์คงที่ แต่รูปแบบนั้นต้องมีความสัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างที่เป็นเหตุและผลระหว่างกัน สามารถทำนายผลนำไปสู่แนวคิดใหม่ได้

จากการประมวลเอกสาร สรุปได้ว่า องค์ประกอบรูปแบบ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร 2) มีข้อมูลเชิงประจักษ์ในการศึกษา 3) แสดง

แนวทางในการทำนายผลหรือปรากฏการณ์ที่ศึกษา 4) มีวิธีหรือเทคนิคในกระบวนการทำงาน 5) สรุปเป็นแนวคิดรวบยอดได้ และ 6) สร้างแนวคิดหรือความรู้ใหม่

ลักษณะของรูปแบบที่ดี มีลักษณะที่นักวิชาการศึกษาไว้ ดังเช่นที่ คีฟ และ มิยา กาวะ (Keeves, 1988, p. 50; Miyagawa, 1986, p. 15 อ้างอิง ทิศนา แคมมณี, 2550) สรุป และอธิบายลักษณะรูปแบบที่ดี ควรประกอบด้วยดังนี้ 1) มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง มากกว่าความสัมพันธ์เชิงรูปแบบธรรมดาของตัวแปรที่ส่วนความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ (Correlation) และเชิงถดถอย (Regression) ที่ใช้ทดสอบในระยะต้น จนกว่าตัวแปรที่ศึกษาบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจน 2) ควรมีพื้นฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นรูปแบบที่ใช้แนวทางในการทำนายและทดสอบผลโดยหากการทดสอบไม่ได้ผลคงที่รูปแบบนั้นก็จะถูกปฏิเสธ 3) ควรมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นกลไกเชิงเหตุผลกับสิ่งที่ต้องการทดสอบ โดยสามารถทำนายและอธิบายผลปรากฏการณ์ได้ 4) ลักษณะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างมโนทัศน์ แนวคิดที่สัมพันธ์กับตัวแปรในลักษณะรูปแบบใหม่ ๆ หรือขยายความรู้ให้ขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น และ 5) รูปแบบมีกรอบทฤษฎีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อใช้ในการสร้างและพัฒนาารูปแบบงานวิจัยนั้น

งานวิจัยต่อมาของ คักดีชัย ภูเจริญ (2553, หน้า 81) อธิบายรูปแบบที่ดีมีองค์ประกอบสำคัญคือ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงเหตุผล มีความชัดเจนเรื่องการศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวคิดใหม่และขยายองค์ความรู้เพิ่มขึ้น รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ งานศึกษาของพรเทพ ลีทองอิน (2556, หน้า 91) กล่าวถึงลักษณะรูปแบบที่ดีว่า สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมถึงอธิบายปรากฏการณ์และทำนายผลที่เกิด และสามารถเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอดหรือองค์ความรู้ใหม่ พัฒนา พรหมมณี ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560) สรุปลักษณะรูปแบบที่ดีว่า เป็นแบบจำลองที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีที่แสดงถึงองค์ประกอบที่สำคัญอย่างเป็นขั้นตอน สามารถอธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจ เกิดความรู้ วัตถุประสงค์และทดสอบเชิงประจักษ์ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและเชิงโครงสร้าง เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาองค์ความรู้ได้

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่า ลักษณะรูปแบบที่ดีประกอบด้วย องค์ประกอบเชิงโครงสร้างของตัวแปรที่ชัดเจน และความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล สามารถใช้เป็นแนวทางแสดงความคิดรวบยอด ในการทำนายหรือทดสอบผล บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ สร้างมโนทัศน์แนวคิดรูปแบบรวมถึงการขยายขอบเขตองค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาและขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบ นักวิชาการได้ศึกษาไว้จำนวนมาก เช่น วิลเลอร์ Willer (1986, หน้า 83) กล่าวถึงการพัฒนา รูปแบบมี 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อประเมินรูปแบบ เช่นเดียวกับ งานศึกษาของจิราพร เซ็นหอม (2562, หน้า 82-83) ได้กล่าวถึงการพัฒนา รูปแบบควรมี ขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สร้าง (Construct) รูปแบบหรือพัฒนา รูปแบบขึ้นมาก่อน โดยเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) ที่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ (Model Fit) หรือความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสภาพจริง (ข้อมูลเชิงประจักษ์) และขั้นตอนที่ 3 ยืนยันรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในการพัฒนา

กล่าวได้ว่าผู้ที่ต้องการใช้รูปแบบเพื่อการวิจัยหรือพัฒนาควรทำความเข้าใจแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบเสียก่อน สำหรับการวิจัยนี้ รูปแบบการบริหารการพัฒนาเป็นแผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประเภทเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) โดยศึกษาเชิงปริมาณทางคณิตศาสตร์ และดำเนินการอย่างมีขั้นตอนครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรูปแบบการพัฒนา การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ และการประเมินยืนยันรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในการบริหารการพัฒนา เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารการพัฒนาที่มีทฤษฎีรองรับและเกณฑ์คุณภาพเป็นที่ยอมรับ

การประเมินรูปแบบ

ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, หน้า 192-193) อธิบายการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดย 1) ประเมินโดยการวิเคราะห์เฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่เป็นปัจจัยในการพิจารณาตามวิจรรณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อมุ่งถึงข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมิน 2) ประเมินในลักษณะรูปแบบความเฉพาะทาง (Specialization) โดยในเรื่องที่จะประเมิน มีความละเอียดอ่อนผู้ทรงคุณวุฒิจำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญระดับสูงเป็นผู้วินิจฉัย 3) ประเมินรูปแบบโดยใช้ตัวบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน เป็นความเชื่อต่อผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีดุลยพินิจที่มีมาตรฐานและเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 4) ประเมินรูปแบบโดยให้ความยืดหยุ่นในเรื่องกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถยาศัยและความถนัดของแต่ละบุคคล

งานวิจัยที่เคยศึกษาเช่น รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548, หน้า 18) กล่าวถึงการประเมินรูปแบบ เป็นการทดสอบหรือตรวจสอบความเหมาะสม เพื่อหาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยการทดสอบรูปแบบแบ่งเป็น 2 ลักษณะสำคัญ คือ 1) การทดสอบประเมินรูปแบบพิสูจน์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ทางรูปแบบทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ และ 2) การทดสอบประเมินรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ด้วยวิธีการทางสถิติหรือการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ งานวิจัยของพัฒนา พรหมมณี ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560, หน้า 128) อธิบายการประเมินรูปแบบที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น ควรตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณด้วยเทคนิคทางสถิติหรือเชิงคุณลักษณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญว่า มีคุณภาพที่ดีเหมาะสมในการนำไปใช้ดำเนินงานได้จริง เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะที่ผ่านการประเมินรูปแบบที่สมบูรณ์

จากการศึกษาเอกสาร สามารถสรุปการประเมินรูปแบบได้ว่า อาจทำได้หลายวิธีวิธีหนึ่งที่น่าเชื่อถือคือ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่บุคคลนั้นถนัด ด้วยความเที่ยงธรรมมีมาตรฐานและมีประสิทธิผลเฉพาะ โดยนำรูปแบบมาศึกษาทดสอบผ่านการประเมินข้อมูลเชิงประจักษ์และเชิงสังคมพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้รูปแบบที่ประเมิน จากการศึกษางานวิจัยได้ศึกษารูปแบบการพัฒนา 2 กลุ่มดังนี้

4.1.1 กลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเชิงการบริหารและการจัดการความรู้ของเด็กและเยาวชน มีงานวิจัยศึกษาเชิงบริหารจัดการความรู้ ดังเช่นงานวิจัยของณัฐธาดา วงษ์นายะ (2555) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องเครือข่ายสื่อเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในภาคเหนือ ได้อธิบายการพัฒนารูปแบบการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้เรื่องเครือข่ายฯ 2) ศึกษาแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายฯ 3) ทำการทดลองโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายฯ และ 4) ทำการประเมินและปรับปรุงรูปแบบจัดการความรู้เครือข่ายฯ ผลงานวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายฯ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของข้อมูล 2) กระบวนการจัดการความรู้ และ 3) การมีแผนการปฏิบัติในการจัดการความรู้ ในงานวิจัยของผจงสุข เนียมประดิษฐ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า รูปแบบหลักของการบริหารกิจการนิสิตฯ มี องค์ประกอบ สำคัญคือ 1) มีเครือข่ายและการดำเนินงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ 2) มีลักษณะด้านการเงิน งบประมาณรายได้ที่มีประสิทธิภาพ 3) มีกิจกรรมช่วยส่งเสริมคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาล และ

4) แนวคิดหลักเรื่องรูปแบบการบริหารกิจการนิสิตฯ ประกอบด้วย หลักการความเป็นเหตุและผล หลักประสิทธิภาพสูงสุด หลักความพอเพียงในการตอบสนองความต้องการของสังคม การมีคุณธรรม และแนวทางการบริหาร งานวิจัยต่อมาเช่น ปิยวัชร สุทธิวิรัช (2559) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนิสิตฯ ผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณสุขประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งการพัฒนาดำเนินการวิจัยเป็นดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัญหาโดยวิธีการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ 2) สร้างรูปแบบและตรวจสอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจการนิสิตฯ ผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณสุขของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า สภาพสังคมและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีส่วนสำคัญส่งผลให้นักเรียนมุ่งประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และกระบวนการในการบริหารกิจการนิสิตฯ ผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณสุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ดี ต้องประกอบด้วย หลักของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การศึกษาสภาพแวดล้อมรอบตัว รวมถึงรูปแบบในการทำกิจกรรมและการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ

4.1.2 กลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเชิงจิตลักษณะหรือพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักวิชาการจำนวนมากที่เคยศึกษาไว้ เช่น อัจฉรา ไชยบุณย์ (2550) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา เสนอรูปแบบการพัฒนาเป็นขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นกรอบโครงสร้างของมาตรวัดในการสร้างและพัฒนาพัฒนามาตรวัดทักษะทางสังคม 2) สสำรวจทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา และ 3) นำรูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา มาใช้โดยร่างรูปแบบเพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ และนำไปปรับปรุง ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา มีลักษณะการพัฒนา 2 ส่วนคือ 1) พัฒนาแนวคิดหลักการทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษาที่ประกอบด้วยการพัฒนาพฤติกรรมที่บ่งชี้ทางสังคมและแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ในการจัดกิจกรรมนั้น และ 2) พัฒนาแนวทางในการนำไปใช้ของนิสิตนักศึกษาโดยประกอบด้วยนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษารวมถึงหน่วยงาน ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาทักษะทางสังคม กิจกรรมและการประเมินผลโครงการ

งานวิจัยของ ภิญญาพัชญ์ ปลูกัดทอง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนราชบพิธ ในกรุงเทพฯ แบ่งการศึกษาเป็นขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของพฤติกรรมและแนวทางในการพัฒนารวมถึงความสามารถในการเผชิญอุปสรรค 2) สร้างรูปแบบและเครื่องมือการเรียนรู้ ที่ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3) การ

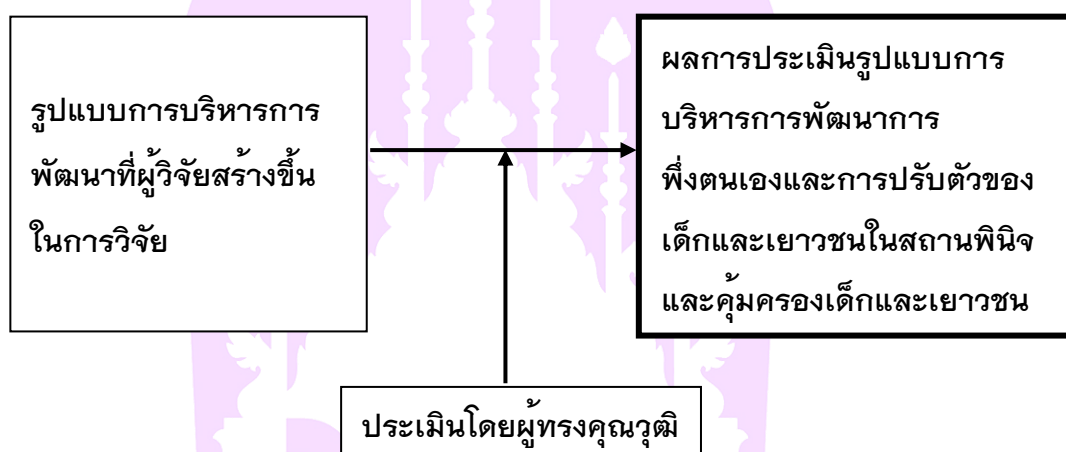
ตรวจสอบหาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้กับนักเรียน และ 4) ทำการประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้ ผลการศึกษา พบว่ามีความสำคัญใน 5 ขั้นตอน การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ 1) จิตลักษณะการระลึกถึงอุปสรรคที่พบ 2) การสืบหาสาเหตุนั้น 3) การกำหนดเป้าหมายของตน 4) พฤติกรรมการปฏิบัติการ และ 5) การคิดวิเคราะห์สรุปประเมินผลในการเผชิญอุปสรรค

ในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษา งานวิจัยของ กุณฑล งาเจือ (2556) ศึกษาการพัฒนารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการพัฒนาเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1) ระยะการพัฒนารูปแบบประเมินคุณลักษณะ ได้แก่ การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะฯ และการพัฒนารูปแบบประเมินคุณลักษณะฯ และ ระยะที่ 2) ระยะการประเมินคุณภาพ พบว่า รูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนามีองค์ประกอบสำคัญคือ เป้าหมายของการประเมิน สิ่งที่มีงประเมิน วิธีการประเมิน วิธีการตัดสินใจ และการรายงานผลการประเมิน

ในระดับอุดมศึกษา งานวิจัยของ ภัทธกร สีทองดี (2559) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้แบ่งการพัฒนารูปแบบเป็นระยะเช่นกัน คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตฯ ระยะที่ 3 การพัฒนาของรูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตฯ และระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตฯ พบว่า การพัฒนาสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตฯ มีแนวทางที่สำคัญ คือ การทำงานเป็นทีม การฝึกพูดการโต้วาที การอาสาสมัคร การฝึกงาน การปลูกฝังอบรม และการยกย่อง เป็นรูปแบบที่ได้รับการเห็นพ้องต้องกันในระดับมากที่สุด

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบเชิงจิตลักษณะและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในการใช้แนวคิดทฤษฎีรูปแบบและการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินขั้นตอนรูปแบบคือ 1) ศึกษาสภาพสังคมลักษณะพฤติกรรมตัวบ่งชี้ในปัจจุบัน 2) ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีการพัฒนารูปแบบ รวมถึงพฤติกรรม และหลักการบริหาร 3) นำมาสร้างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพรูปแบบ และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบเพื่อนำไปปรับใช้ บนพื้นฐานของหลักการบริหารรูปแบบ ได้แก่ การวางแผนงาน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบประเมิน และ การปรับปรุงแผนให้ดีขึ้น ร่วมกับหลักจัดสรรและใช้ทรัพยากร ได้แก่ เงินทุนหรืองบประมาณ ที่มงานบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ และการบริหารจัดการ

4.2 รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน จะยึดโครงสร้างวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming cycle) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุงพัฒนา โดยในแต่ละขั้นตอนของวงจรจะพิจารณาการจัดสรรและใช้ทรัพยากรการบริหาร 4 ประการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการหรือวิธีการ เมื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเสร็จแล้ว จึงมีการประเมินรูปแบบดังกล่าวโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังภาพ 7

ภาพ 7 รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการประมวลเอกสารที่ได้นำเสนอมาสามารถสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย กำหนดสมมติฐานการวิจัย และนิยามปฏิบัติการตัวแปรได้ดังนี้

4.2.1 สมมติฐานการวิจัย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งได้เสนอไว้แล้ว สามารถกำหนดสมมติฐานของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม 4 ประการ ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ร่วมกับปัจจัยด้านจิตลักษณะ (เดิม) 3 ประการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการ

ปรับตัว สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และปัจจัยทั้งสองร่วมกัน 7 ประการ สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

สมมติฐานที่ 2 ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว เมื่อร่วมกับตัวแปรปัจจัยอีกสองด้าน คือ ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม (4 ประการ) และปัจจัยด้านจิตลักษณะ (เดิม) (3 ประการ) รวมเป็นตัวแปรกลุ่มสามด้าน (9 ประการ) สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งสองด้าน (สถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับจิตลักษณะ (เดิม) เกินร้อยละ 5 (Cohen, 1977)

สมมติฐานที่ 3 การวิจัยสามารถระบุกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนและปัจจัยสำคัญที่ควรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมติฐานที่ 4 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานที่ 5 รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่พัฒนาขึ้น และประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดรายด้าน/โดยรวม ร้อยละ 70/75

4.2.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร (Operational Definition) นิยามปฏิบัติการของตัวแปร ประกอบด้วยนิยามตัวแปร วิธีการวัด และความหมายของคะแนนจากการวัด โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัยซึ่งได้เสนอผ่านมาจากการประมวลเอกสารเป็นระยะ ๆ จะรวบรวมจากทั้งหมดมาเสนอ ณ ที่นี้ แต่เนื่องจากทั้ง 11 ตัวแปรใช้วิธีการวัดทำนองเดียวกัน จึงแยกเสนอนิยามของแต่ละตัวแปรก่อนแล้วจึงเสนอวิธีการวัด (ซึ่งเหมือนกัน) เป็นภาพรวม

นิยามของตัวแปร

1) พฤติกรรมการพึ่งตนเองหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระมีความอดทนที่ดีในการจัดการกับปัญหาเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ซึ่งมีสองด้าน คือ ด้านการศึกษากับการคบเพื่อน และ ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

2) พฤติกรรมการปรับตัวหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความเหมาะสมกับบริบท/สภาพแวดล้อมใหม่หรือที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสองด้านคือ ด้านการศึกษากับการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตกับเศรษฐกิจ

3) การมีตัวแบบคนใกล้ชิดหมายถึง การที่เด็กและเยาวชน ได้พบเห็นแบบอย่างพฤติกรรมหรือการแสดงออกของคนใกล้ชิด ในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น

4) การสนับสนุนทางสังคมหมายถึง การที่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว พ่อแม่ ครูหรือบุคคลสำคัญในชีวิต ด้านอารมณ์จิตใจ ข้อมูลข่าวสาร และวัสดุอุปกรณ์ ช่วยให้เห็นคุณค่าตนเองมีส่วนร่วมและพฤติกรรมในการพึ่งตนเองได้ และพร้อมการปรับตัวในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

5) การรับอิทธิพลจากสื่อสังคม หมายถึงการที่เด็กและเยาวชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้สังคมเกี่ยวกับการคบเพื่อน การเรียนการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

6) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวหมายถึง การส่งเสริมพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมในการพึ่งตนเองและการปรับตัวให้กับเด็กและเยาวชน ผ่านการอบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดไม่ปล่อยปละละเลย พร้อมรับฟังด้วยความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชน (แบบรักสนับสนุน) และแสดงการชมเชยรู้จักให้รางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมเหมาะสม และกล่าวตักเตือนอธิบายสิ่งควรหรือไม่ควรโดยไม่ใช้อารมณ์รุนแรง (แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์)

7) ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวหมายถึง ลักษณะจิตเจตนา ด้านสติปัญญา รู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมิน รวมถึงการรับรู้ข่าวสารหรือประสบการณ์ของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เห็นคุณค่าและโทษเชื่อมโยงถึงค่านิยมหรือทัศนคติความชอบและไม่ชอบและเกิดพฤติกรรมพร้อมกระทำ

8) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความปรารถนาความพยายามของบุคคลที่ต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยบุคคลมีลักษณะ

สำคัญ 3 ประการคือ 1) มีเป้าประสงค์ของตนเอง 2) มีความทะเยอทะยาน และ 3) มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ด้วยความรู้สึกทำทนายตนเอง

9) การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัวหมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองด้านอารมณ์และการกระทำเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัวให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ความสำคัญกว่าเป็นสิ่งที่ตั้งเป้าหมายและมีคุณค่า ให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต

10) การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวหมายถึง ลักษณะทางจิตใจว่าตนสามารถทำได้ มีความคาดหวังผล เรียนรู้จากแบบอย่างผู้อื่นให้รู้จักการพึ่งตนเองและการปรับตัวจากสถานการณ์สังคมรอบข้าง เล็งเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลแห่งความสำเร็จในการกระทำด้วยความพยายามของตน และเชื่อว่าตนควบคุมผลได้จากการกระทำนั้น

11) ทักษะติดต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวหมายถึง ลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชน ที่เกี่ยวกับความรู้ (เชิงประเมิน) ความรู้สึกต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว และแนวโน้ม (ความพร้อม) แสดงพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว

วิธีการวัดตัวแปร และความหมายของคะแนนจากการวัด

การวัดตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรตามที่ได้ให้นิยามไว้ งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” จำนวน 5-10 ข้อความ คะแนนที่เป็นไปได้มีตั้งแต่ 5 ถึง 40 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากมีลักษณะที่วัดสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อย

การวิจัยในระยะที่ 2 การบริหารรูปแบบการพัฒนา มีนิยาม และนิยามปฏิบัติการของตัวแปร เป็นดังนี้

1. รูปแบบการบริหารการพัฒนาที่สร้างขึ้นในการวิจัยนี้คือ รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ซึ่งได้จากการวิจัยระยะที่ 1) โดยใช้การบริหารด้วยทฤษฎีวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming cycle) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบและประเมิน (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) และหลักการบริหารทรัพยากร 4 ประการ (4 M) ได้แก่ คน (Man) เงิน/งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการจัดการ (Method)

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหาร (รายด้านและโดยรวม) คือคะแนนที่เป็นผลการพิจารณา “รูปแบบการบริหารการพัฒนาที่สร้างขึ้นในการวิจัย” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วยการใช้แบบประเมินที่เป็นมาตรฐานรวมค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ “น้อยที่สุด” ถึง “มากที่สุด” พิจารณาตัดสินจากการนำคะแนนรวมที่คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบเกณฑ์รายด้านและโดยรวมร้อยละ 70/75 ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการวิจัยระยะที่ 1 จากนั้นศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยระยะที่ 2 โดยวิธีดำเนินการวิจัยมีหัวข้อสำคัญ ได้แก่ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ซึ่งดำเนินการดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวน 77 แห่ง และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 20 ศูนย์ มีจำนวนรวม 6,825 คน แยกเป็นเยาวชนชาย 6,329 คน และเยาวชนหญิง 496 คน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563)

1.2 การกำหนดขนาดและเลือกตัวอย่างในการวิจัย กำหนดขนาดตัวอย่างโดย 1 ตัวแปร ต่อ 10 ตัวอย่าง (สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546, หน้า 121) การวิจัยนี้มี 11 ตัวแปร ดังนั้นใช้ตัวอย่างไม่น้อยกว่า 110 ตัวอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อยประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย จึงกำหนดขนาดตัวอย่างที่เลือกมาเพื่อการศึกษา ไม่น้อยกว่า 220 ตัวอย่าง เนื่องจากเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งในแต่ละศูนย์ฝึกมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย แต่ระหว่างกลุ่มมีความคล้ายกัน การวิจัยนี้จึงเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเด็กและเยาวชนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนให้ได้จำนวนเด็กและเยาวชนเพียงพอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ซึ่งสุ่มได้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรีจำนวน 40 คน จังหวัดระยองจำนวน 80 คน และ จังหวัด

นครราชสีมาจำนวน 120 คน รวมทั้งหมด 240 คน และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล คัดเลือกได้จำนวน 231 คน

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกับการวิจัยระยะที่ 1 โดยใน ระยะที่ 2 นี้มีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างรูปแบบการบริหาร การพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาฯ โดย

2.1 ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนาการ พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่ง กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปีในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย นักจิตวิทยาคลินิก 2 คน นักวิชาการบริหารการศึกษาจำนวน 3 คน นักสังคมสงเคราะห์ ครูฝึก นักจิตวิทยา จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 10 คน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการ พัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ในการบริหารและ การพัฒนาเยาวชนกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียง เป็นที่รู้จักและยอมรับในวง การศึกษาและการพัฒนาเยาวชน ประกอบด้วย นักวิชาการบริหารการศึกษาและนักจิต พุทธศาสตร์จำนวน 3 คน ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 คน และผู้บริหารการพัฒนาโครงการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 1 คน รวมทั้งหมดจำนวน 5 คน

การเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

1. การเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1

เครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบด้วย ชุดแบบวัดตัวแปรตามและชุดแบบวัด ตัวแปรอิสระรวมจำนวน 11 ตัวแปร (เท่าจำนวนตัวแปร) โดยแบบวัดตัวแปรตาม ได้แก่ แบบ วัดพฤติกรรมการพึ่งตนเอง และแบบวัดพฤติกรรมปรับตัว แบบวัดตัวแปรอิสระด้าน สถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ แบบวัดตัวแบบคนใกล้ชิด แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัด การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และแบบวัดการเลี้ยงดูจากครอบครัว แบบวัดตัวแปร อิสระด้านจิตลักษณะ ได้แก่ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แบบวัด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบวัดการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว แบบวัดตัวแปร อิสระด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเอง

และการปรับตัว และแบบวัดทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว การนำชุดแบบวัดปรับปรุงให้เหมาะสมจากแบบวัดเดิมที่มีนักวิจัยได้สร้างและพัฒนาไว้ดีแล้วและสร้างแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่ มีวิธีการ ดังนี้

1.1 การดำเนินการสำหรับเครื่องมือที่ได้มีผู้พัฒนาไว้ดีแล้ว ดังนี้

ผู้วิจัยขออนุญาตการใช้แบบวัดจากต้นสังกัด/เจ้าของผู้สร้างเครื่องมือ และนำมาปรับปรุงเล็กน้อยให้เหมาะสมกับตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือแบบวัดกลุ่มนี้มีจำนวน 3 ชุด ได้แก่

1) ชุดแบบวัดการรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ จิราพร เซ็นหอม (2562) เป็นพื้นฐาน มีค่าจำแนกรายข้อแบบ item total Correlation (r) ระหว่าง .320-.642 และมีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .806

2) ชุดแบบวัดการเลี้ยงดูจากครอบครัว ใช้แบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วรนิทานนท์ (2528) เป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้ความรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติของมารดาต่อบุตรด้านแสดงความรักเอาใจใส่ การลงโทษการให้รางวัลอย่างเป็นระบบ มีค่าจำแนกรายข้อแบบ item total Correlation (r) ระหว่าง .36-.57 และมีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .83

3) ชุดแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ใช้แบบวัดของ จิราพร เซ็นหอม (2562) เป็นพื้นฐาน มีค่าจำแนกรายข้อแบบ item total Correlation (r) ระหว่าง .210-.601 และมีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .709

1.2 การดำเนินการสำหรับเครื่องมือที่สร้างขึ้นใหม่และปรับจากเครื่องมือที่มีผู้สร้างไว้

เครื่องมือแบบวัดตัวแปรตามที่สร้างใหม่มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการพึ่งตนเอง กับแบบวัดพฤติกรรมการปรับตัว

ส่วนเครื่องมือที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้มีจำนวน 6 ชุด ได้แก่ แบบวัดการมีตัวแบบคนใกล้ชิด (อิทธิพลจากเพื่อน) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม (พ่อแม่ ครู เพื่อน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แบบวัดการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และแบบวัดทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562) และในงานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) การสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือใหม่ มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดวิธีการและขั้นตอนในการสร้างแบบวัดตัวแปรในงานวิจัยต่าง ๆ เช่นแบบมาตราประเมินรวมค่า และประมวลความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดและกำหนดนิยามปฏิบัติการแต่ละตัวแปรเพื่อนำมาใช้ในการวัดตัวแปร

2) สร้างและปรับปรุงแบบวัดใหม่จากนิยามปฏิบัติการและองค์ประกอบของตัวแปรภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

3) ทำร่างข้อความในแบบวัดตัวแปรเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม การใช้ภาษาตรงประเด็นและครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งมีข้อความประกอบมาตราการประเมิน (ใช้-ไม่แน่ใจ-ไม่ใช้) พร้อมคำนิยามและผังตัวแปร ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเลือกอย่างเจาะจงจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ 2 คน ด้านการบริหารการศึกษา 3 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหาให้เหมาะสมกับชุดตัวแปรที่สร้างหรือปรับปรุงขึ้น จากนั้นนำข้อมูลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Objective Congruence) ของแต่ละหัวข้อตามนิยามของตัวแปร ค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.50 และปรับปรุงแก้ไขสำนวนและเนื้อหา เพื่อให้ข้อความอยู่ในเกณฑ์ที่เนื้อหาตรงกับตัวแปร จากนั้นพิจารณาตัดลดหรือเพิ่มข้อความที่เลือกไว้ให้มีปริมาณข้อความมากพอ และเหมาะสมกระจายครอบคลุมองค์ประกอบของนิยามอย่างได้สัดส่วน ในงานวิจัยนี้คัดเลือกข้อความแบบวัดที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

4) นำแบบวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับร่าง โดยรวมร่างข้อความของแบบวัด สร้างเป็นตารางหรือสเกล(scale) ประกอบข้อความประกอบมาตราประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” พร้อมจัดคำชี้แจงแต่ละตอน (แบบวัด) เพื่อสร้างความเข้าใจสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล

5) นำเครื่องมือชุดแบบสอบถามฉบับร่างไปทดสอบ (Tryout) กับเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน จากโรงเรียนอรวิณีวิทยา อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง (แทนการทดสอบ ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกฯ เนื่องจากมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19)

6) วิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากการทดสอบใช้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อคือค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งแบบวัด (Item-total correlation) เลือกข้อความมีค่า r ไม่น้อยกว่า .20 ($r \geq .20$) และการตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ควรมีค่าไม่น้อยกว่า .70 ($\alpha \geq .70$) ในงานวิจัยนี้ได้มีการลด-เพิ่มจำนวนข้อความให้ได้จำนวนเหมาะสมในแต่ละแบบวัด และจัดองค์ประกอบตัวแปรด้วยแบบวัดแต่ละชุด (ตอน

ย่อย) ให้ครอบคลุมเนื้อหา แบบวัดที่สร้างขึ้นใหม่มีจำนวนข้อความ 4-7 ข้อความ ค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อ (r) .192-.806 ค่าความเที่ยง (α) ตั้งแต่ .529-.871 ดังตาราง 1

7) นำแบบวัดที่ผ่านการพัฒนาปรับปรุงและตรวจสอบคุณภาพแล้ว (ตามข้อจำกัดของ
กลุ่มเป้าหมายและตัวแปร) จัดทำเป็นเครื่องมือแบบวัดฉบับสมบูรณ์นำใช้งานจริงต่อไป

ตาราง 1 แสดงสรุปผลการหาคุณภาพเบื้องต้นของแบบวัด 11 แบบวัด

ชื่อตัวแปร	CODE	จำนวนข้อ			คุณภาพ	
		สร้าง	ผ่าน	คัดเลือก หลังจาก Tryout	รายข้อ (ค่า R)	ทั้งตัว แบบ (ค่า α)
1.พฤติกรรมกาารพึ่งตนเอง	Bes	10	10	4	.228-.394	.529
2.พฤติกรรมกาารปรับตัว	Bea	10	10	6	.192-.438	.607
3.การมีตัวแบบคนใกล้ชิด	Mod	10	9	7	.233-.580	.756
4.การสนับสนุนทางสังคม	Soc	10	10	4	.212-.427	.609
5.การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์	Onl	10	10	7	.217-.656	.679
6. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว	Fam	10	10	7	.397-.806	.871
7.ความรู้ในการพึ่งตนเองและการปรับตัว	Kno	12	12	6	.237-.538	.663
8.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	Mot	10	10	7	.310-.633	.760
9.การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการ ปรับตัว	Dis	10	10	7	.188-.629	.687
10.การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตน ตนเองและการปรับตัว	Con	10	10	6	.341-.596	.733
11.ทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการ ปรับตัว	Att	10	10	7	.250-.621	.755

หมายเหตุ: การวิเคราะห์ในบทที่ 4 พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้รวมการวัด “พฤติกรรมกาาร
พึ่งตนเอง” และ “พฤติกรรมกาารปรับตัว” เข้าด้วยกัน

2. การเลือกและการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 2 เครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด และแบบประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนา เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนด ดำเนินการดังนี้

1) นำรูปแบบการพัฒนาที่เป็นผลจากการวิจัยระยะที่ 1 ร่วมกับแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์การบริหารใน 16 ประเด็นตามแนวการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการบริหารทรัพยากร (4Ms) แบบสอบถามประกอบด้วย คำชี้แจงการตอบและประเด็นคำถามแต่ละประเด็น เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มีประสบการณ์บริหารงานและโครงการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย นักจิตวิทยาพัฒนาการ 1 คน นักบริหารการศึกษา 4 คน ครูฝึก นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาชำนาญการ 5 คน ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารรูปแบบการพัฒนา จากนั้นสรุปข้อคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มจัดทำเป็น “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน”

2) ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการพัฒนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งเลือกกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์สูงในการบริหารองค์กรหรือเครือข่ายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วยนักจิตวิทยาพัฒนาการ 1 คน นักบริหารการศึกษา 2 คน นักบริหารระดับสูงในหน่วยงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน 2 คน แบบประเมินฯ มี 16 ประเด็นการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) และหลักการบริหารทรัพยากร (4 Ms) หรือ [(P-D-C-A) X 4Ms] มีข้อความประกอบมาตรฐานประเมิน 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 คะแนนมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด ถึง 7 คะแนนมีความเป็นไปได้มากที่สุด กำหนดเกณฑ์ประเมินรูปแบบการบริหารฯ คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 75 รายด้านและโดยรวมตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยและทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเตรียมความพร้อม ดังนี้

1) ทำความรู้จักความเข้าใจวัตถุประสงค์ในเรื่องประเด็นที่ศึกษาและคุณลักษณะตัวอย่างเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2) ตรวจสอบความพร้อมเครื่องมือแบบวัดและอุปกรณ์ต่าง ๆ และติดต่อขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ดูแลเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) จัดเตรียมคำอธิบายหรือชี้แจงให้ผู้ตอบแบบวัดให้เข้าใจในมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ วัดคุณสมบัติ ประโยชน์ รายละเอียดแบบวัด เช่นจำนวนข้อคำถาม ระดับการให้คะแนน ระยะเวลาที่ใช้ ขั้นตอนในการตอบแบบวัด และคำแนะนำการใช้ผู้ช่วยการอ่านออกเขียนกรณีนีเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างอ่านเขียนไม่สะดวก

1.2 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ

1) นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลติดต่อหน่วยงานและผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 1 จังหวัดระยอง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึงจังหวัดชลบุรี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตในการเก็บและรวบรวมข้อมูลการวิจัย พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ซึ่งระบุวันและเวล่านัดหมายเก็บข้อมูล

2) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยดึงชุดข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนออก จากทั้งหมด 240 ชุด ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้ 231 ชุดเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 มีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา พร้อมคำชี้แจงและแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ นัดหมายติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารการพัฒนา มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1) นัดหมายวันเวลาเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนาฯ ตามประเด็นการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (P-D-C-A) และหลักการบริหารทรัพยากร (4Ms) รวม 16 ประเด็น { (P-D-C-A) X 4 Ms }

2) สรุปและวิเคราะห์ผลที่ได้จากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละกลุ่มจัดทำเป็น รูปแบบการบริหารการพัฒนาฯ เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

2.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา พร้อมคำชี้แจงและแบบประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาฯ นัดหมายติดต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการพัฒนาฯ ดังนี้

1) นัดหมายวันเวลาเก็บข้อมูล นำแบบประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาฯ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาการดำเนินการตามบทบาทภารกิจการบริหารตามหลักการ บริหารวงจรคุณภาพและหลักการบริหารทรัพยากรของฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายฝึกและอบรม และ ฝ่ายสนับสนุนการฝึกและอบรม จากนั้นประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร การพัฒนาเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบเกณฑ์รายด้านและโดยรวมที่กำหนด

2) เก็บรวบรวมแบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการพัฒนา การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ เพื่อนำไปวิเคราะห์เทียบเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ โดยใช้การวิเคราะห์ 2 ลักษณะคือ การวิเคราะห์ คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย และการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์และทดสอบสมมติฐาน การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ และรูปแบบการพัฒนาการบริหารการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าความตรงและค่าความเที่ยง

1) วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สถิติคำนวณค่าความ สอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามปฏิบัติการตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ตั้งเกณฑ์ไว้ว่าค่า IOC ไม่น้อยกว่า .60 การวิจัยได้คัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ระหว่าง .60-1.00

2) วิเคราะห์คุณภาพรายข้อหรือค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าความสัมพันธ์รายข้อ กับคะแนนรวมทั้งแบบวัด ค่าอำนาจจำแนก Item-total correlation (r) ตั้งเกณฑ์ไว้ว่าค่า r ไม่น้อยกว่า .20 (ผลการดำเนินการเสนอแล้วในตารางที่ 1)

3) วิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด ใช้วิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ค่าความเที่ยงของแบบวัดแต่ละชุดควรมี ค่าไม่น้อยกว่า 0.70 งานวิจัยนี้ได้ปรับลด-เพิ่มจำนวนข้อความให้เหมาะสมชุดตัวแปรตอนย่อย

ให้ครอบคลุมเนื้อหา ได้ค่าความเที่ยงอัลฟ่าปรับลดลงบางชุด (ผลการดำเนินการเสนอแล้วในตารางที่ 1)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้

1) สถิติพื้นฐานหรือสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ถึง 4 ใช้สถิติ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรปัจจัยตามแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5 ว่า รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 75 ตามลำดับ สถิติที่ใช้มีดังนี้

1) การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาจากการวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เห็นความเห็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำผลวิเคราะห์จัดทำ “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”

2) การวิเคราะห์การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จากการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เทียบเกณฑ์แต่ละด้านค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 คะแนนและโดยรวมค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และวัตถุประสงค์ที่ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง และ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำเข้าในการวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่ กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวมทั้งได้มีการวิเคราะห์หากกลุ่มสมควรได้รับการพัฒนา ก่อน และปัจจัยส่งเสริมของกลุ่มดังกล่าว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิจัยระยะที่ 2 ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครอง

เด็กและเยาวชน รูปแบบดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากผลวิจัยระยะที่ 1 ประกอบกับความเห็นผู้เชี่ยวชาญและประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในรายงานการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงเกณฑ์ในการตรวจสอบความกลมกลืนโมเดล ดังนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปร

Sit	แทน	กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
Mod	แทน	การมีตัวแบบคนใกล้ชิด
Soc	แทน	การสนับสนุนทางสังคม (พ่อ แม่ ครูและเพื่อน)
Onl	แทน	การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์
Fam	แทน	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
Psy	แทน	กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Kno	แทน	ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Mot	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
Dis	แทน	การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Spsy	แทน	กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยตัวแปร สังเกต จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ทศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Con	แทน	การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Att	แทน	ทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Beh	แทน	พฤติกรรมในการพึ่งตนเองและการปรับตัว
Bes	แทน	พฤติกรรมในการพึ่งตนเอง
Bea	แทน	พฤติกรรมในการปรับตัว

2. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนค่าสถิติ

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
f	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (f-test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
Skew	แทน	ความเบ้ (Skewness)
Kur	แทน	ความโด่ง (Kurtosis)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกต หรือค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Squared multiple correlation)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
p-value	แทน	ความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
λ	แทน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
B	แทน	ค่าความชันของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม (Unstandardized beta)
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standard Solution)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)
P _c	แทน	ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝง (Construct reliability)
P _y	แทน	ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (Average variance extracted)
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของกลมกลืน (Goodness of fit index)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted goodness of fit index)
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมเชิงเปรียบเทียบ (Comparative fit index)
NFI	แทน	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Normal fit index)

RMSEA แทน ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation)

RMR แทน ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยทางสถิติกำลังสองของส่วนเหลือ (Root mean square residual)

3. เกณฑ์การตรวจสอบโมเดล

ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล เป็นค่าสถิติใช้วัดระดับความกลมกลืนของโมเดล (Goodness of measures) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (อภิญา อิงอาจ, 2565, หน้า 28-45) โดยผู้วิจัยใช้ค่าสถิติและเกณฑ์การตรวจสอบโมเดลดังนี้

1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square statistics) หรือ χ^2 เป็นค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำหรือเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่าข้อมูลโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 ไม่ sig.)

2) ค่าสัดส่วน χ^2/df เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมาก ค่าสถิติไค-สแควร์จะยิ่งสูงมากซึ่งอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า χ^2/df ควรจะมีค่าไม่เกิน 2.00

3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) คือดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากตัวแบบก่อนและหลังการปรับตัวแบบฟังก์ชัน ค่า GFI ควรจะมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI) คือค่าที่ได้รับการปรับแก้ดัชนี GFI เมื่อคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรและองศาอิสระ ค่าดัชนี AGFI ควรจะมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI) คือค่าดัชนีบ่งบอกโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันหรือเป็นรูปแบบอิสระ ค่า CFI ควรจะมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไปแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA) เป็นค่าแสดงความไม่สอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่

สร้างขึ้นกับเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยค่า RMSEA ควรมีค่าต่ำกว่า 0.08 จึงถือได้ว่าโมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยทางสถิติกำลังสองของส่วนเหลือ (Root mean square residual: RMR) ค่าดัชนีควรมีค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ/ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) หรือ χ^2	ค่า p-value ต้องสูงกว่า 0.05 จะแสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสม (Goodness of fit index) และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ค่าสถิติไค-สแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df)	ค่าน้อยกว่า 2 ดีมาก และค่า 2-5 ยอมรับได้
3. ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI)	ควรมีค่า มากกว่า 0.90
4. ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI)	ควรมีค่า มากกว่า 0.90
5. ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI)	ควรมีค่า มากกว่า 0.90 ขึ้นไป
6. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	ค่าน้อยกว่า 0.05 ดีมาก และค่า 0.05-0.08 ยอมรับได้
7. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยทางสถิติกำลังสองของ ส่วนเหลือ (Root mean square residual: RMR)	ควรมีค่าน้อยกว่า 0.08

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1

งานวิจัยระยะที่ 1 มุ่งตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ถึง 4 และตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และการวิเคราะห์หากกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนและปัจจัยส่งเสริมของกลุ่มดังกล่าว และตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ เพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเสนอตามลำดับตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลการวัดตัวแปรจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ประกอบด้วย การวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง และความสัมพันธ์ของตัวแปรรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ผลการวิเคราะห์เป็นดังต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 3 แห่ง คือ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง ชลบุรี และ นครราชสีมา รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 231 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เพื่อความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา บุคคลที่พำกอาศัยด้วย และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน วิเคราะห์ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ลักษณะชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนจำนวน 231 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวน 206 คน (ร้อยละ 89.2) เพศหญิงจำนวน 25 คน (ร้อยละ 10.8) อายุเยาวชนอายุ 17 ปีขึ้นไปจำนวน 204 คน (ร้อยละ 88.3) อายุระหว่าง 10-ไม่ถึง 17 ปี จำนวน 27 คน (ร้อยละ 11.7) การศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 118 คน (ร้อยละ 51.1) ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 113 คน (ร้อยละ 48.9) เด็กและเยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดระยองจำนวน 219 คน (ร้อยละ 94.8) อยู่ในเขตจังหวัดระยองจำนวน 12 คน (ร้อยละ 5.2) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่จำนวน 92 คน (ร้อยละ 39.8) อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่จำนวน 70 คน (ร้อยละ 30.3) และอาศัยกับปู่ย่าตายายหรือญาติจำนวน 69 คน (ร้อยละ 29.9) เป็นเด็กและเยาวชนที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนอกเขต 1

(จังหวัดระยอง) จำนวน 190 คน (ร้อยละ 82.3) อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 1 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 17.7) ผลวิเคราะห์เป็นดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวน และร้อยละของเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ลักษณะทางชีวสังคม

สภาพลักษณะชีวสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ	231	100.00
1.1 ชาย	206	89.20
1.2 หญิง	25	10.80
2. อายุ	231	100.00
2.1 17 ปีขึ้นไป	204	88.30
2.2 10 ปี -ไม่เกิน 17 ปี	27	11.70
3. ระดับการศึกษา	231	100.00
3.1 ไม่เกินประถมศึกษา	118	51.10
3.2 มัธยมศึกษา	113	48.90
4. จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	231	100.00
4.1 จังหวัดอื่น (ยกเว้น จังหวัดระยอง)	219	94.80
4.2 จังหวัดระยอง	12	5.20
5. ผู้ที่พักอาศัยด้วย	231	100.00
5.1 พ่อและแม่	92	39.80
5.2 พ่อหรือแม่	70	30.30
5.3 ปู่ย่าตายายหรือญาติ	69	29.90
6. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ	231	100.00
6.1 นอกเขต 1 (ชลบุรี นครราชสีมา)	190	82.30
6.2 เขต 1. จังหวัดระยอง	41	17.70

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวัดตัวแปรจากกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ที่เป็นผลการวิเคราะห์การกระจายของข้อมูลตามตัวแปรสำคัญของการวิจัยพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 13.039–32.761 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อยู่ระหว่าง 2.005–3.876 ค่าพิสัย (Range) อยู่ระหว่าง 9–19 ขณะที่ ตัวแปรการมีตัวแบบคนใกล้ชิดมีพิสัยอยู่ที่ 41 เป็นเพียงตัวแปรเดียวที่การกระจายไม่

อยู่ในขอบข่ายดังกล่าว ในส่วนค่าความเบ้และความโด่งของข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ± 2 ซึ่งการกระจายดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับการเป็นเส้นโค้งปกติ และวิเคราะห์รวมข้อมูลพฤติกรรมการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ให้มีค่าความเที่ยงมากขึ้น จึงเห็นว่าข้อมูลจากตัวแปรเหล่านี้สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิงต่อไปได้ โดยแบบวัดตัวแปรมีจำนวน 4 ถึง 7 ข้อความ มีค่าความเที่ยงที่คำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) อยู่ระหว่าง .443-.788 ซึ่งแตกต่างไปจากการหาคุณภาพเบื้องต้น (ตาราง 1) ไปบ้างแต่อยู่ในระดับที่ยอมรับและอธิบายได้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลของตัวแปรที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง

แบบวัด	ค่าสถิติ										
	M	SD	Range	Skewness	Kurtosis	CI 95% of Mean		Kolmogorov-Smirnov		Item α	
						Lower	Upper	Stat	df		
1. พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว	32.761	3.720	19	-.244	.164	-.244	.164	.076	231	10	.617
2. การมีตัวแบบคนใกล้ชิด	23.632	3.794	41	1.202	13.280	.020	.239	.121	231	7	.619
3. การสนับสนุนทางสังคม	13.039	2.244	9	-.631	-.092	.092	.472	.129	231	4	.580
4. การรับอิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์	23.523	3.550	19	-1.060	1.890	-.072	.175	.112	231	7	.783
5. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว	23.766	3.876	16	-.715	-.447	.089	.327	.153	231	7	.730
6. ความรู้ความเข้าใจในการพึ่งตนเองและการปรับตัว	16.233	2.005	12	-.429	.720	.186	.583	.116	231	4	.443
7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	21.913	3.915	16	-.491	-.366	-.043	.231	.115	231	7	.647
8. การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว	20.506	4.395	19	-.318	-.591	.029	.265	.103	231	7	.680

ตาราง 4 (ต่อ)

แบบวัด	ค่าสถิติ										
	M	SD	Range	Skewness	Kurtosis	CI 95% of Mean		Kolmogorov -Smirnov		Item α	
						Lower	Upper	Stat	df		
9. การเชื่ออำนาจ ในตนในการ พึ่งตนเองและ การปรับตัว	21.142	2.696	15	-1.074	1.498	.024	.396	.148	231	6	.788
10. ทศนคติต่อการ พึ่งตนเองและ การปรับตัว	25.450	2.738	12	-.942	.065	-.308	.099	.203	231	7	.759

หมายเหตุ: การวิเคราะห์ในบทที่ 4 พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้รวมการวัด “พฤติกรรมการพึ่งตนเอง” และ “พฤติกรรมการปรับตัว” เข้าด้วยกัน

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในส่วนนี้ ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ และ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยใช้สถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .135 ถึง .643 ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำและปานกลาง โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรกคือ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = .643$) ทศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวกับการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ($r = .612$) และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ($r = .472$) ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ ของพฤติกรรม การ
 พึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	Beh	Mod	Soc	Onli	Fam	Kno	Mot	Dis	Con	Att
1. พฤติกรรมการ พึ่งตนเองและการ ปรับตัว (Beh)	1									
2. การมีตัวแบบคนใกล้ชิด (Mod)	.241**	1								
3. การสนับสนุนทางสังคม (Soc)	.288**	.101	1							
4. การรับอิทธิพลสื่อ สังคม ออนไลน์ (Onli)	.151*	.135*	.343**	1						
5. การอบรมเลี้ยงดูจาก ครอบครัว (Fam)	.437**	.135*	.146*	.029	1					
6. ความรู้เกี่ยวกับการ พึ่งตนเองและการ ปรับตัว (Kno)	.319**	.011	.052	.019	.193**	1				
7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Mot)	.411**	.113	.080	.073	.472**	.222**	1			
8. การมีวินัยในการ พึ่งตนเองและการ ปรับตัว (Dis)	.421**	.090	.161*	.050	.415**	.195**	.643**	1		
9. การเชื่ออำนาจในตนเอง การพึ่งตนเองและการ ปรับตัว (Con)	.358**	.337**	.236**	.253**	.301**	.087	.302**	.245**	1	
10. ทักษะติดต่อการ พึ่งตนเองและการ ปรับตัว (Att)	.334**	.322**	.349**	.401**	.372**	.115	.340**	.336**	.612**	1

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การ พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน

ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัว
 ของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุต่าง ๆ โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบ

เป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) ตัวแปรตามในการวิเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ตัวแปรอิสระมี 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยการวิเคราะห์มุ่งทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 และข้อ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม 3 จาก 4 ตัวแปร ร่วมกันอธิบาย พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 ตัวแปรดังกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam) การสนับสนุนทางสังคม (Soc) และการมีตัวแบบคนใกล้ชิด (Mod) โดยมีค่าน้ำหนักการอธิบาย Beta (β) เป็น .383, .215 และ.168 ตามลำดับ ดังตาราง 6

ตาราง 6 โมเดลและค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta(β)		
3	(Constant)	15.502	1.990		7.791	.000
	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam)	.367	.055	.383	6.620	.000
	การสนับสนุนทางสังคม (Soc)	.357	.095	.215	3.737	.000
	การมีตัวแบบคนใกล้ชิด (Mod)	.164	.056	.168	2.918	.004
R = .519, R ² = .269						

หมายเหตุ Dependent Variable: พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมทั้ง 3 ตัวแปร ร่วมกันอธิบาย พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ได้ร้อยละ 25.9 ตัวแปรดัง

กล่าวคือ การมีวินัยในการฟังกตนเองและการปรับตัว (Dis) ความรู้เกี่ยวกับการฟังกตนเองและการปรับตัว (Kno) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Mot) โดยมีค่าน้ำหนักการอธิบาย Beta (β) เป็น .246 .225 และ .202 ตามลำดับ ดังตาราง 7

ตาราง 7 โมเดลและค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมการฟังกตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta (β)		
3	(Constant)	17.479	1.931		9.052	.000
	การมีวินัยในการฟังกตนเองและการปรับตัว (Dis)	.209	.063	.246	3.294	.001
	ความรู้เกี่ยวกับการฟังกตนเองและการปรับตัว (Kno)	.418	.109	.225	3.838	.000
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Mot)	.192	.071	.202	2.691	.008
R = .509, R ² = .259						

หมายเหตุ Dependent Variable: พฤติกรรมการฟังกตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายพฤติกรรมการฟังกตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 5 จาก 7 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการฟังกตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 36.8 ตัวแปรดังกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam) การมีวินัยในการฟังกตนเองและการปรับตัว (Dis) ความรู้เกี่ยวกับการฟังกตนเองและการปรับตัว (Kno) การสนับสนุนทางสังคม (Soc) และการมีตัวตนในใจ (Mod) โดยมีค่าน้ำหนักการอธิบาย (Beta) เป็น .250 .230 .214 .186 และ .165 ตามลำดับ ดังตาราง 8

ตาราง 8 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta(β)		
5	(Constant)	8.768	2.322		3.776	.000
	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam)	.240	.057	.250	4.225	.000
	การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Dis)	.195	.050	.230	3.888	.000
	ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Kno)	.396	.101	.214	3.922	.000
	การสนับสนุนทางสังคม (Soc)	.309	.090	.186	3.446	.001
	การมีตัวแบบคนใกล้ขีด (Mod)	.162	.053	.165	3.072	.002
R = .606, R ² = .368						

หมายเหตุ Dependent Variable: พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 6 ตัวแปรจาก 9 ตัวแปรด้วยกัน อธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 ตัวแปรดังกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam) การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Dis) ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Kno) การสนับสนุนทางสังคม (Soc) การมีตัวแบบคนใกล้ขีด (Mod) โดยเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Con) และการมีตัวแบบคนใกล้ขีด (Mod) โดย

มีค่าน้ำหนักการอธิบาย Beta (β) เป็น .224 .215 .211 .164 .138 และ .126 ตามลำดับ ดังตาราง 9

ตาราง 9 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	
		B	Std. Error	Beta(β)			
6	(Constant)	7.062	2.413		2.927	.004	
	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam)	.215	.057	.224	3.752	.000	
	การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Dis)	.182	.050	.215	3.640	.000	
	ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Kno)	.392	.100	.211	3.915	.000	
	การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งเองและการปรับตัว (Con)	.191	.082	.138	2.329	.021	
	การสนับสนุนทางสังคม (Soc)	.272	.090	.164	3.016	.003	
	การมีตัวแบบคนใกล้ขีด (Mod)	.123	.055	.126	2.248	.026	
	R = .618, R² = .383						

หมายเหตุ Dependent Variable: พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

สรุปผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สรุปการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 และ 2 ด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม อธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 และ 25.9 ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดว่า “ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและปัจจัยจิตลักษณะเดิมสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และเมื่อรวมสองกลุ่มตัวแปรสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 40” ผลการวิเคราะห์เมื่อรวมสองกลุ่มตัวแปรพบว่า ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 36.8 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 (ที่คาดว่าอธิบายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40) ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล **สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 บางส่วน**

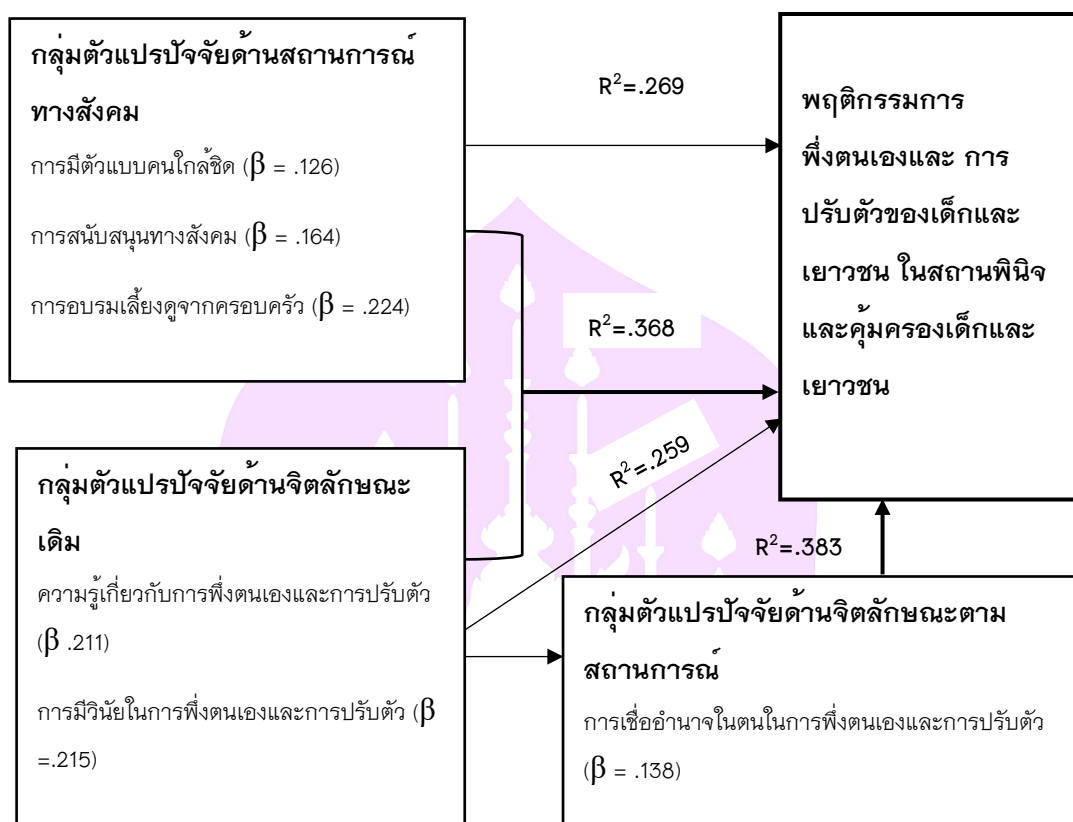
2) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 เพิ่มจากเดิมที่อธิบายได้ร้อยละ 36.8 (กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม) ดังนั้นผลการวิเคราะห์เพิ่มได้ร้อยละ 1.50 **ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2** ที่กำหนดว่าต้องอธิบายได้เพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977)

สรุปผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนด้วยกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ดังตาราง 10 และภาพ 8

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมกรรมการฟุ้งตนเองและการปรับตัวของเด็ก และเยาวชน โดยกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 3 กลุ่ม

ตัวแปร	ชุดตัวแปร					
	ชุดที่ 1 (A/B)		ชุดที่ 2 (A+B)		ชุดที่ 3 (A+B+C)	
	สัมประสิทธิ์		สัมประสิทธิ์		สัมประสิทธิ์	
	มาตรฐาน	t	มาตรฐาน	t	มาตรฐาน	t
	β		β	β		
A การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว	.383	6.620**	.250	4.225**	.224	3.752**
การสนับสนุนทางสังคม	.215	3.737**	.186	3.446**	.164	3.016**
การมีตัวแบบคนใกล้ชิด	.168	2.918**	.165	3.072**	.126	2.248*
การรับอิทธิพลจากสื่อ	-	-	-	-	-	-
B การมีวินัยในการฟุ้งตนเองและปรับตัว	.246	3.294**	.230	3.888**	.215	3.640**
ความรู้เกี่ยวกับการฟุ้งตนเองและปรับตัว	.225	3.838**	.214	3.922**	.211	3.915**
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.202	2.691**	-	-	-	-
C การใช้อำนาจในตนใน					.138	2.329*
การฟุ้งตนเองและปรับตัว						
ทัศนคติต่อการฟุ้งตนเองและปรับตัว					-	-
ค่า R^2	.269 และ .259		.368		.383	

ตัวแปรตาม: พฤติกรรมการฟุ้งตนเองและการปรับตัว
* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ภาพ 8 ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสามกลุ่มร่วมอธิบายพฤติกรรม การ ฟังตนเองและ การ ปรับตัวของ เด็กและเยาวชน ในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.5 ผลการวิเคราะห์กลุ่มสมควรได้รับการพัฒนา ก่อน และ ปัจจัยส่งเสริม พฤติกรรม การ ฟังตนเองและ การ ปรับตัว

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ดำเนินการเป็นสองขั้น ขั้นแรกเป็นการวิเคราะห์เพื่อหากลุ่ม เด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อน ขั้นที่สองเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยส่งเสริม พฤติกรรม การ ฟังตนเองและ การ ปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มที่ได้พบว่าสมควรได้รับการ พัฒนา ก่อน

ขั้นแรก การวิเคราะห์เพื่อหากลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนของพฤติกรรม การ ฟังตนเองและ การ ปรับตัวของเด็กและเยาวชน โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (สถิติทดสอบ t และ One way ANOVA) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การ ฟังตนเองและ การ ปรับตัวของเด็กและเยาวชน ตัวแปรอิสระ (แบ่งกลุ่ม) คือ ลักษณะชีวสังคมของเด็กและเยาวชน

ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา บุคคลที่พักอาศัยและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผลวิเคราะห์ถ้าพบกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กและเยาวชนกลุ่มนั้นคือกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนามาก่อน ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้คือ

เมื่อจำแนกตามเพศ (ชายกับหญิง) อายุ (อายุน้อยกว่า 17 ปีกับอายุ 17 ปี ขึ้นไป) ระดับการศึกษา (ชั้นประถมกับมัธยมศึกษา) ภูมิลำเนาที่เกิด (ภายในกับภายนอกเขตจังหวัดระยอง) และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ภายในกับภายนอกเขตจังหวัดระยอง) ไม่พบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เมื่อจำแนกตามการอยู่อาศัยพบความแตกต่างของคู่เปรียบเทียบ 1 คู่ ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่อาศัยกับปู่ย่าตายายหรือญาติ เป็นกลุ่มพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงเป็นกลุ่มที่ได้รับการพัฒนามาก่อน ดังตาราง 11-13

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัว ของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และศูนย์ฝึกและอบรม

ตัวแปรอิสระ	ค่าสถิติ		
	t	df	Sig. (2-tailed)
เพศ	-1.539	32.444	.133
อายุ	-.577	31.576	.568
ระดับการศึกษา	-.563	228.008	.574
ภูมิลำเนา	-.395	12.141	.700
ศูนย์ฝึกอบรม	-.828	57.467	.411

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตามบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย โดยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ความแปรปรวนมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตาราง 12) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ Least significant different (LSD) พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย หรือญาติ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมต่ำกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา (ดังตารางที่ 13)

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ
 เยาวชน เมื่อจำแนกตาม บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย

Source of Variation	ค่าสถิติ		
	SS	MS	F
Between Groups	60.131	30.066	2.194*
Within Groups	3123.774	13.701	
Total	3183.905		

DV: พฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเองและการปรับตัว

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (ด้วยวิธี LSD) พฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเอง
 และการปรับตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อจำแนกตามบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย

(I)บุคคลที่ อาศัยอยู่ ด้วย	(J)บุคคลที่ อาศัยอยู่ ด้วย	t-test for Equality of Means				
		Mean	Std. Error	Sig. (2-	95% Con. Interval.	
		Difference(I-J)		tailed)	Lower	Upper
พอ หรือแม่	พอและแม่	.27547	.58707	.639	-.8813	1.4322
	ปู่ย่าตายาย หรือญาติ	1.24286*	.62792	.049*	.0056	2.4801

* หมายถึง ค่า Mean Difference มีระดับนัยสำคัญ 0.05

ขั้นสอง การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาปัจจัยควรส่งเสริมพฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเองและ
 การปรับตัว ของกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบ Stepwise) เลือกข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง “เด็กและเยาวชนที่อาศัยกับปู่ย่าตายายหรือญาติ” ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ตัวแปรอิสระเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ 9 ตัวแปร ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับการฟั้งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีวินัยในการฟั้งตนเองและการปรับตัว การเชื่ออำนาจในตนในการฟั้งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการฟั้งตนเองและการปรับตัว ผลจากการวิเคราะห์ พบตัวแปรที่ควรส่งเสริมพัฒนาที่สำคัญเร่งด่วนของกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนของเด็กและเยาวชนที่อาศัยกับปู่ย่าตายายหรือญาติ คือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว(Fam) มีค่า น้ำหนักอธิบาย (Beta) เป็น -.186 (แสดงว่ากลุ่มที่อาศัยกับผู้อื่น ใช้วิธีการอบรมแบบรักสนับสนุนมากได้ผลน้อย) อธิบายพฤติกรรมกรรรมการฟั้งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ ได้ร้อยละ 3.4 ($R^2 = .034$) ซึ่งถือว่าค่อนข้างน้อยดังตาราง 14

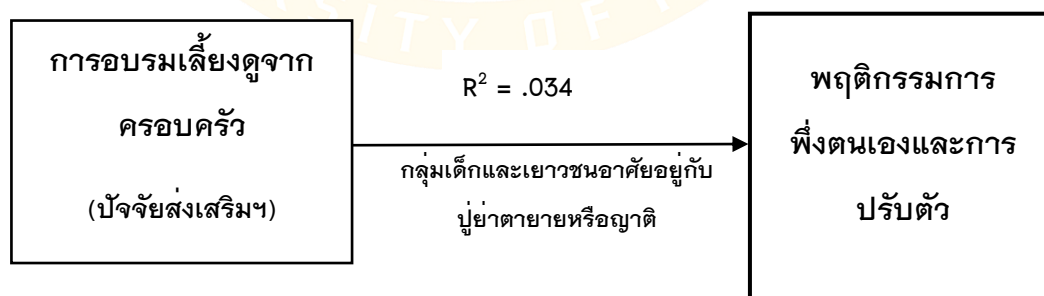
ตาราง 14 โมเดลและค่าสถิติการอธิบาย การอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ ด้วยกลุ่มตัวแปร
ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Model		Unstandardized		Standardized	t	Sig.
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.821	.185		4.435	.000
	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam)	.022	.008	-.186	-2.857	.005
		R = .186, R ² = .034				

หมายเหตุ Dependent Variable: อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า สามารถระบุกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อนและระบุปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นปัจจัยปกป้อง ผลที่พบดังนี้

การวิเคราะห์พฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่พบความแตกต่างที่ถึงระดับนัยสำคัญ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ภูมิฐานะ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ($p > .05$) แต่ได้พบความแตกต่างเมื่อจำแนกตามผู้ที่เยาวชนอาศัยอยู่ด้วย โดยพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อน ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ และปัจจัยส่งเสริมคือการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว พบว่าส่งผลในทางลบ (ไม่ค่อยเหมาะสม) แต่ค่อนข้างน้อยโดยอธิบายพฤติกรรมฯ ได้ร้อยละ 3.4 ผลการวิเคราะห์แม้จะสามารถระบุกลุ่มสมควรได้รับการพัฒนา ก่อนและปัจจัยส่งเสริม แต่ไม่ค่อยชัดเจน ผลดังกล่าวเป็นเพียงแนวโน้มสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ดังภาพ 9

ภาพ 9 เด็กและเยาวชนกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนและปัจจัยส่งเสริม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่คาดว่ารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบตัวแปรแฝง (Latent Variables) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ IBP SPSS AMOS 23 (Trial version) ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

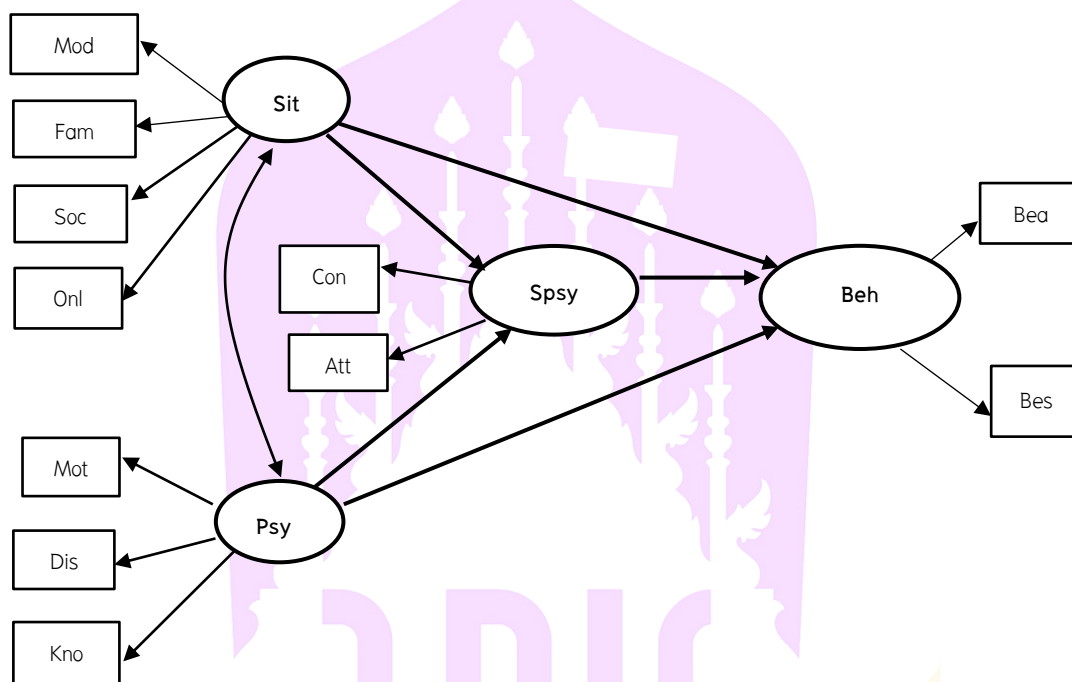
3.1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์มีตัวแปรแฝง (Latent Variables) ในโมเดล 4 ตัวแปร โดยแต่ละตัวแปรประกอบด้วยตัวแปรสังเกต (Observed Variables) ดังนี้

- 1) ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variables) มี 2 ตัวแปร ได้แก่
 - (1) ตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม (Sit) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตที่ใช้อธิบายลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด (Mod) การสนับสนุนทางสังคม (Soc) การรับอิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์ (Onl) และ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (Fam)
 - (2) ตัวแปรจิตด้านจิตลักษณะเดิม (Psy) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตที่ใช้อธิบายลักษณะทางจิตใจที่เป็นจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Kno) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Mot) และ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Dis)
- 2) ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) มี 2 ตัวแปร ได้แก่
 - (1) ตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Spsy) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตที่ใช้อธิบายลักษณะทางจิตใจที่เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Con) และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว (Att)

(2) ตัวแปรแฝงที่อธิบายพฤติกรรมกรรการฟั้งตนเองและการปรับตั้ว (Beh) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตที่ใช้อธิบายลักษณะพฤติกรรมกรรการฟั้งตนเองและการปรับตั้ว 2 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมกรรการฟั้งตนเอง (Bes) และพฤติกรรมกรรการปรับตั้ว (Bea)

ตัวแปรแฝงภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์เป็นรูปแบบ (Model) ของปัจจัยเชิงสาเหตุ ดังภาพ 10

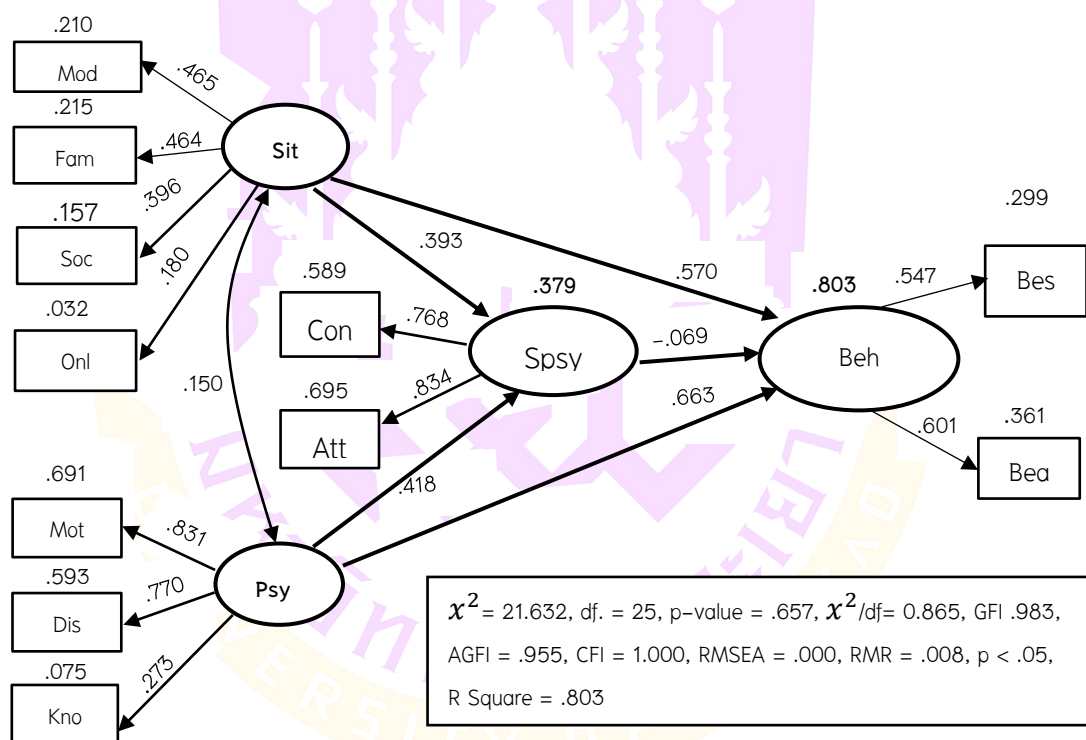

ภาพ 10 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรการฟั้งตนเองและการปรับตั้วของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Model ตั้งต้น)

3.2 ผลการวิเคราะห์ (ตรวจสอบ) รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรการฟั้งตนเองและการปรับตั้วของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ข้อมูลมุงตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรการฟั้งตนเองและการปรับตั้วของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อหาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบตัวแปรแฝง (Latent Variables) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ IBM SPSS AMOS 23 (Trial version)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ซึ่งมีการปรับรูปแบบบางส่วนจากรูปแบบดั้งเดิม) พบว่า โมเดล มีค่าสถิติที่ยอมรับได้กล่าวคือ มีค่า $\chi^2 = 21.632$, $df. = 25$, $p\text{-value} = .657$, $\chi^2/df. = 0.865$, ค่า GFI = .983, ค่า AGFI = .955, ค่า CFI = 1.000, ค่า RMSEA = .000, ค่า RMR = .008 โดยดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามที่กำหนดคือ ค่า χ^2/df น้อยกว่า 2 ค่า RMSEA, RMR มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนี GFI AGFI CFI มีค่ามากกว่า .90 จึงสรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวหรือ “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้ร้อยละ 80.3 [(R² of Model (Beh) = 0.803)] ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังภาพ 11

ภาพ 11 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลเชิงสาเหตุพบประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกโดยรวมสูงสุด (TE) ต่อพฤติกรรมกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Beh) คือ จิตลักษณะ

เต็ม (TE=.634) รองลงมาคือ สถานการณ์ทางสังคม (TE=.543) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (TE=-.069) ตามลำดับ

2) ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงสูงสุด (DE) ต่อพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Beh) คือ จิตลักษณะเต็ม (DE=.663) รองลงมาคือ สถานการณ์ทางสังคม (DE=.570) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (DE=-.069) ตามลำดับ

3) ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกโดยรวมและทางตรงสูงสุด ต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์(SIT-Psy) คือ จิตลักษณะเต็ม (TE=.418 และ DE=.418) ซึ่งมีค่าเท่ากัน รองลงมาคือ สถานการณ์ทางสังคม (TE=.393 และ DE=.393) ซึ่งมีค่าเท่ากัน ตามลำดับ

4) ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยอ้อมของพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Beh) ที่เด่นชัดคือ จิตลักษณะเต็ม (IE=-.029) รองลงมา คือ สถานการณ์ทางสังคม (IE=-.027) ตามลำดับ ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของการฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	จิตลักษณะตามสถานการณ์ (SIT_PSy)			พฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัว (Tbseladj)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
สถานการณ์ทางสังคม (SIT)	.393	-	.393	.570	-.027	.543
จิตลักษณะเต็ม (PSy)	.418	-	.418	.663	-.029	.634
จิตลักษณะตามสถานการณ์ (SIT_PSy)	-	-	-	-.069	-	-.069

สรุปผลของการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 รางเป็นรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกาฟงตนเองและการปรับตัว โดยใช้ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งหมด 9 ตัว ซึ่งได้พบว่ามี 6 ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ และร่วมกันอธิบายพฤติกรรมฯได้ร้อยละ 38.30 (ดังตาราง 8) และผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ซึ่งได้พบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ดังตาราง 1 และ ภาพ 11) เพื่อนำข้อค้นพบดังกล่าวสู่การปฏิบัติในการพัฒนา จึงได้บูรณาการข้อค้นพบทั้งสองส่วนเข้าด้วยกัน เกิดเป็น “(ร่าง) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” เพื่อที่จะสร้าง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” และประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติต่อไป ผลการบูรณาการซึ่งได้ “(ร่าง) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีสาระสำคัญคือ

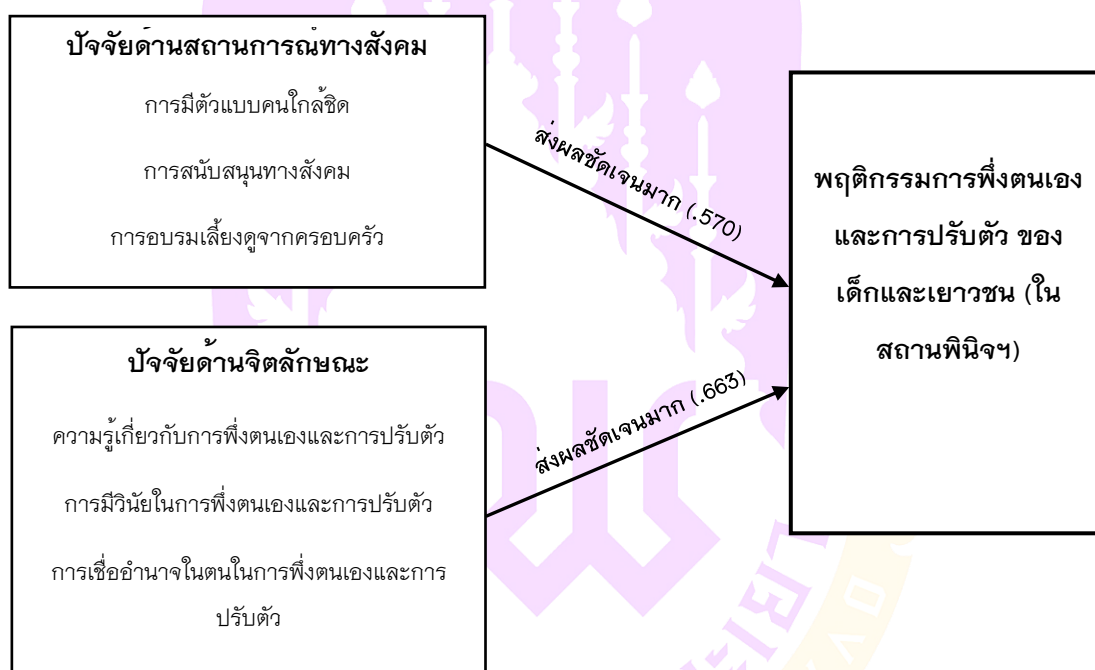
1. การพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุ เน้นพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุสองกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีลักษณะสำคัญที่ต้องพัฒนา ดังนี้

1.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม (จากบ้าน/โรงเรียน) และตัวแบบคนใกล้ชิดจะต้องดำเนินการให้มีการสร้างสถานการณ์ทางสังคมที่เหมาะสมคือ ให้ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม (ให้ความรักและใช้เหตุผล) ครอบครัวและโรงเรียนให้การสนับสนุนทางสังคมที่ดีที่เหมาะสม (ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านจิตใจ/อารมณ์ และด้านวัสดุ/การเงิน) มีตัวแบบคนใกล้ชิด (พ่อ-แม่, ครู, เพื่อน) ที่มีพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวที่เหมาะสม การดำเนินการส่วนนี้อาจใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้ หรือทำเป็นคู่มือสำหรับผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องดังกล่าว

1.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นลักษณะทางจิตใจ ประกอบด้วย การมีวินัยในการพึ่งตนเองและปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว และการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ในส่วนนี้อาจดำเนินการโดยการสร้างหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง โดยหลักสูตรประกอบด้วย 3 รายวิชาดังกล่าว ส่วนเนื้อหากิจกรรม และการดำเนินการ ต้องมาจากผู้มีความเชี่ยวชาญการพัฒนาแต่ละลักษณะดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นนักจิตวิทยา หรือนักจิตพฤติกรรมศาสตร์

2. การพัฒนาพฤติกรรมกรังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน จากที่ได้เสนอให้มีการพัฒนาส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุแล้ว ซึ่งคาดว่าเมื่อปัจจัยเชิงสาเหตุมีการพัฒนาดีขึ้นเหมาะสมขึ้นก็จะส่งผลถึงพฤติกรรมฯ แต่จากผลวิจัยที่ได้พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญเหล่านั้นยังร่วมอธิบายพฤติกรรมได้เพียงบางส่วน (ร้อยละ 38.3) ฉะนั้นหากต้องการผลที่แน่นอนชัดเจนยิ่งขึ้น อาจจะต้องมีการพัฒนาที่พฤติกรรมโดยตรงด้วย แต่เนื่องจากการสร้าง

พฤติกรรมโดยตรงอาจทำได้ยาก จึงอาจต้องนำกระบวนการทางการศึกษาและจิตวิทยามาใช้นั้นคือ มีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเป้าหมาย (ที่ต้องการพัฒนา) นั่นคือในส่วนของพัฒนาพฤติกรรมที่ตนเองและการปรับตัว ถ้าได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการที่ตนเองและการปรับตัว ในการพัฒนาแล้ว เพียงเพิ่มการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการที่ตนเองและการปรับตัว รวมทั้งฝึกทักษะ การที่ตนเองและการปรับตัว จะทำให้การพัฒนาส่วนนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ จากคำอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุ (ในข้อ 1.) และการพัฒนาพฤติกรรมที่ตนเองและการปรับตัว (2.) ทั้งหมดบูรณาการเป็นดังภาพ 12

ภาพ 12 รูปแบบบูรณาการ การพัฒนาพฤติกรรมที่ตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารพัฒนาการที่ตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในงานวิจัยระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารพัฒนาการที่ตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” และตอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 5 ว่า รูปแบบการบริหารพัฒนาการที่ตนเองและการปรับตัว

ของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์ประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิรายด้าน/โดยรวม ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 75 ตามลำดับโดยนำ ผลรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่พัฒนาจากการวิจัยระยะที่ 1 ดำเนินการมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดรูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากการวิจัยระยะที่ 1 **โดยผู้เชี่ยวชาญ** ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารคุณภาพ และการบริหารทรัพยากร ให้ข้อเสนอข้อคิดเห็นและแนวทางในการบริหารโครงการหรือ รูปแบบฯ นำสรุปเป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ เยาวชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัว ของเด็กและเยาวชนจากข้อคิดเห็นและแนวทางของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหาร การพัฒนาแล้วประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ **โดยผู้ทรงคุณวุฒิ** เพื่อเทียบเกณฑ์รายด้าน และโดยรวมที่กำหนด

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนา รูปแบบฯ และกำหนดรูปแบบการพัฒนา พฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังต่อไปนี้ นำข้อมูลสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (กำหนดประเด็นสัมภาษณ์) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานพินิจฯ และผู้บริหารกรมการ สงเคราะห์เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ จำนวน 3 คน นักพฤติกรรมศาสตร์จำนวน 2 คน ครู ฝึกอบรม นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้ข้อคิดเห็นและแนวทาง ในกรอบการบริหารคุณภาพ (Deming Cycle) หรือ P-D-C-A ด้านการวางแผน (Plan) การ ปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบและประเมิน (Check) และการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) โดย แยกประเด็นในการบริหารทรัพยากร หรือ 4 Ms ได้แก่ ด้านคน บุคลากร (Man) เงิน งบประมาณ ค่าใช้จ่าย (Money) วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ (Material) และวิธีการ (Method) รวม วิเคราะห์แนวทางการบริหาร 16 ประเด็น ได้ผลเป็น (ตาราง) รูปแบบการบริหารการ

พัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.2 กำหนดรูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการดำเนินการตาม 1.1 สรุปข้อคิดเห็นและกำหนดเป็นรูปแบบในการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแยกเป็นฝ่ายและกำหนดประเด็นในการบริหาร ดังนี้

ก. ฝ่ายอำนวยการเป็นคณะในการบริหารกำหนดนโยบาย แต่งตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุนทรัพยากร ในการนิเทศและกำกับติดตาม

ข. ฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรมเป็นคณะในการสร้างหลักสูตร คณะจัดชุดกิจกรรม ฝึกอบรม ทำหน้าที่จัดทำหลักสูตรและชุดกิจกรรมการฝึกอบรม สร้างเครื่องมือวัด/ประเมิน รวมทั้งจัดการพัฒนาฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ค. ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาและฝึกอบรมเป็นคณะในการทำงาน สนับสนุนด้านอาคารสถานที่ เทคโนโลยียานพาหนะ อาหารเครื่องมือ และทำหน้าที่ให้บริการสนับสนุนการฝึกอบรม

โดยผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญพัฒนาได้เป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังตาราง 16-17-18

รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ก. แนวทางการบริหารของฝ่ายอำนวยการ เป็นดังตาราง 16

ตาราง 16 แนวทาง(รูปแบบ)การบริหารโครงการของฝ่ายบริหารในการพัฒนาพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชน
 ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายอำนวยการจะมีการวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) วางแผนเกี่ยวกับบุคลากรของฝ่ายอำนวยการ จำนวน องค์ประกอบ โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายการพัฒนาการพึ่งตนเองและกระบวนการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ โดยแต่งตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุนและติดตามการทำงาน</p> <p>2) วางแผนเกี่ยวกับกำหนดแต่งตั้งคณะทำงาน ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวฯ คือคณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรม ฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และคณะทำงานจัดฝึกอบรม องค์ประกอบ การกิจ การสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงาน สนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ องค์ประกอบ การกิจ การสนับสนุน และติดตามการปฏิบัติงาน</p>	<p>1) วางแผนกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายของฝ่ายอำนวยการ กำหนดงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนานี้ ทั้งหมด และระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ</p> <p>2) วางแผนกำหนดงบประมาณของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมเสนอเป็นจำนวนเงิน และหมวดหมู่</p> <p>3) วางแผนกำหนดงบประมาณของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายสนับสนุนเสนอเป็นจำนวนเงิน และหมวดหมู่</p>	<p>1) วางแผนเกี่ยวกับประเภท และ จำนวนของวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ของฝ่ายอำนวยการ</p> <p>2) วางแผนการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน</p> <p>3) วางแผนการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน</p>	<p>1) วางแผนเกี่ยวกับวิธีการทำงานของฝ่ายอำนวยการ เช่น วิธีการประชุม วิธีการมอบหมายงาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศและติดตาม</p> <p>2) วางแผนพิจารณาเสนอแนะวิธีการทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม</p> <p>3) วางแผนพิจารณา เสนอแนะวิธีการทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

2. ขบวนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายอำนวยการจะมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้			
2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) ออกคำสั่งแต่งตั้ง บุคลากรของฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วยประธาน และคณะกรรมการ ให้มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถาน พินิจให้มีการพึ่งตนเองและการปรับตัว แต่งตั้ง คณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ ให้การสนับสนุน และ ติดตาม การทำงาน</p> <p>2) ออกคำสั่ง แต่งตั้งฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรมคือ คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/ เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และ คณะทำงานจัดตั้งฝึกอบรม กำหนด องค์ประกอบ การกิจ โดยเน้นแต่งตั้งจากบุคลากรของสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม ของสถานพินิจฯ แต่งตั้งจากบุคลากรของสถาบัน/ศูนย์ ฝึกอบรม หรือสถานพินิจฯ</p> <p>3) ออกคำสั่งแต่งตั้ง ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ฝึกอบรม ได้แก่ คณะทำงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เทคโนโลยี อาหาร/เครื่องดื่ม และประชาสัมพันธ์ กำหนดองค์ประกอบและภารกิจ</p>	<p>1) อนุมัติและจัดหางบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการประชุมกรรมการ อำนาจการ (ถ้ามี) และงบประมาณ สนับสนุนโครงการพัฒนาฝึกอบรมนี้ ทั้งหมด โดยระบุแหล่งที่มาของ งบประมาณอย่างชัดเจน</p> <p>2) อนุมัติงบประมาณของฝ่ายพัฒนา/ ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม เสนอ โดยเน้นความถูกต้อง ประหยัด และประสิทธิภาพการทำงาน</p> <p>3) อนุมัติงบประมาณของฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายเสนอ โดยเน้นความถูกต้อง ประหยัด และ ประสิทธิภาพการทำงาน</p>	<p>1) จัดหา จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ ต้องใช้ของฝ่ายอำนวยการ โดย คำนึงถึงความจำเป็นและ คุณภาพการใช้งาน</p> <p>2) ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ต้องการใช้ในการดำเนินงาน</p> <p>3) ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการ ดำเนินงาน</p>	<p>1) พิจารณา เลือกและใช้วิธีการ ทำงานของฝ่ายอำนวยการ วิธีการประชุม วิธีการมอบหมาย งาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศ และติดตาม</p> <p>2) พิจารณา เสนอแนะ วิธีการ ทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการ พัฒนาของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม</p> <p>3) พิจารณา เสนอแนะ วิธีการ ทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

3. ขบวนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายอำนวยการจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้			
3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงิน (Money)	3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากร ฝ่ายอำนวยการ ในการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุน และ ติดตามการทำงาน</p> <p>2) ตรวจสอบ ติดตามการดำเนินการของ คณะทำงานฝ่ายพัฒนาฝึกอบรม คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมื่อวัดและประเมินการฝึกอบรม และคณะทำงานจัดฝึกอบรม มีความเพียงพอ เหมาะสมในการทำการกิจเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร</p> <p>3) ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินการของ บุคลากรฝ่ายสนับสนุนการฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีความเพียงพอ เหมาะสมเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้จ่ายของ กรรมการอำนวยการ และงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาฝึกอบรมนี้ ทั้งหมด</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้งบประมาณ ตามที่ฝ่ายพัฒนาฝึกอบรม ได้รับอนุมัติ</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ งบประมาณของฝ่ายสนับสนุน การพัฒนาและฝึกอบรมที่ฝ่ายสนับสนุน ได้รับอนุมัติ</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ ฝ่ายอำนวยการใช้ในการทำงานว่า ได้รับครบถ้วน ใช้ได้จริง ค่าใช้จ่าย</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายพัฒนาฝึกอบรมใช้ในการดำเนินงานว่า ได้รับครบถ้วน ใช้ได้จริง ค่าใช้จ่าย</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรมใช้ในการดำเนินงานว่า ได้รับครบถ้วน ใช้ได้จริง ค่าใช้จ่าย</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายอำนวยการวิธีการประชุม การมอบหมายงาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศและติดตาม เหล่านี้ใช้ได้ดี มีประสิทธิภาพ เพียงใด</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาของฝ่ายพัฒนาฝึกอบรม วิธีการเหล่านี้ใช้ได้ผล มีประสิทธิภาพเพียงใด</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

3. ขบวนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายอำนาจการจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้			
3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ(Method)
หมายเหตุ การตรวจสอบ/ประเมิน เป็นการตรวจสอบและประเมินภายในฝ่ายอำนาจการ และตรวจสอบ/ประเมินฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ซึ่งได้รับการแต่งตั้งมอบหมายจากฝ่ายอำนาจการ การตรวจสอบ/ประเมินเชิงข้อมูลจากการสอบถามคณะทำงาน ข้อมูลจากการสังเกต การนิเทศติดตาม และคณะทำงานอื่นที่เกี่ยวข้อง			ฝึกอบรม วิธีการเหล่านั้นให้ผลมีประสิทธิภาพเพียงใด
4 ขบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายอำนาจการจะมีการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้			
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
1) จากการตรวจสอบติดตาม ผลการทำงานของบุคลากรฝ่ายอำนาจการ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่ติดตั้ง ส่วนที่ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข	1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การใช้จ่ายฝ่ายอำนาจการ และงบประมาณ สัมบูรณ์โครงการพัฒนานี้ ถ้าเหมาะสม เพียงพอ ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุง ถ้าไม่เพียงพอ ต้องประชุมเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ส่วนที่จำเป็น	1) จากผลการตรวจสอบ /ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายอำนาจการใช้ในการทำงานส่วนที่ดีพิจารณาควรวาง หรือปรับปรุงให้เหมาะสม	1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายอำนาจการ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข
2) จากการตรวจสอบติดตาม ผลการดำเนินงาน/พัฒนา/ฝึกอบรม ของคณะทำงานฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม คือ คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และ		2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมใช้ในการดำเนินงาน นำ	2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงาน และ

ตาราง 16 (ต่อ)

4 ขบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายอำนาจการจะมีกรยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้				
บุคคลากร (Man)	เกี่ยวข้องกับงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	เกี่ยวข้องกับวัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	เกี่ยวข้องกับหรือปรับปรุงแก้ไข	วิธีการ (Method)
<p>4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคน/</p> <p>คณะทำงานจัดฝึกอบรมนำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่ติดตั้งไว้ ส่วนที่ไม่ได้ยอมรับปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) จากการตรวจสอบติดตาม ผลการดำเนินงานของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ นำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่ติดตั้งไว้ ส่วนที่ไม่ได้ยอมรับปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข</p> <p>เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย</p> <p>(Money)</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ งบประมาณของฝ่ายพัฒนา ตามที่ฝ่าย พัฒนา/ฝึกอบรมได้รับอนุมัติ นำข้อมูลที่ ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุง แก้ไข</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ งบประมาณของฝ่ายสนับสนุนการ นำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่ฝ่ายได้รับอนุมัติ นำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข</p> <p>เกี่ยวกับวัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ</p> <p>(Material)</p> <p>ข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุง แก้ไข</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนการ พัฒนา/ฝึกอบรมใช้ ในการดำเนินงาน นำ ข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุง แก้ไข</p>	<p>4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข</p> <p>เกี่ยวกับ</p> <p>วิธีการ (Method)</p> <p>วิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาของฝ่าย พัฒนา/ฝึกอบรม นำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม นำข้อมูลที่ ได้นำมาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ ดำเนินการต่อ ที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p>	

ข. แนวทางการบริหารของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม (สร้างหลักสูตร กิจกรรม และฝึกอบรม) เป็นดังตาราง 17

ตาราง 17 แนวทางการบริหารโครงการของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม (สร้างหลักสูตร กิจกรรม และฝึกอบรม) ในการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ขั้นการวางแผน (Plan) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม จะมีกระบวนการวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) วางแผนจัดโครงสร้างทีมงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ประกอบด้วยหัวหน้าและคณะทำงาน โดยบุคลากรคณะทำงานมาจากสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมหรือสถานพินิจ</p> <p>2) วางแผนกำหนดบุคลากรในคณะทำงานย่อยอื่น ประกอบด้วย บุคลากรสร้างหลักสูตรสร้างกิจกรรม ฝึกอบรม ทำการฝึกและประเมินการอบรม โดยเป็นคณะทำงานจากสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม สถานพินิจฯ หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น</p> <p>3) วางแผนคัดเลือกบุคลากรในองค์กร (ศูนย์ฝึกอบรม หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น) ที่มีบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรม</p>	<p>1) วางแผนกำหนดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายสำหรับคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ งบการประชุม งบประมาณสนับสนุนคณะทำงาน</p> <p>2) วางแผนงบประมาณค่าใช้จ่ายของคณะทำงานย่อยต่าง ๆ อันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะฝึกอบรม และประเมินการฝึกอบรม/ค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางวิชาการ</p> <p>3) วางแผนงบประมาณการฝึกอบรมเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าพาหนะ</p>	<p>วางแผน กำหนดประเภทและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงาน ได้แก่</p> <p>(1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนาฝึกอบรม และคณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน</p> <p>(2) คณะทำงานฝึกอบรม ซึ่งต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p>	<p>วางแผนเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่</p> <p>1) วิธีการสื่อสาร</p> <p>2) วิธีการสร้างหลักสูตร</p> <p>3) วิธีการชุดกิจกรรม</p> <p>4) วิธีฝึกอบรม</p> <p>5) วิธีวัดประเมินการฝึกอบรม</p>

ตาราง 17 (ต่อ)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม จะมีกิจกรรมวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯซึ่งจะประกอบด้วย นักฝึกอบรม นักการศึกษา และนักพฤกษศาสตร์	ค่าตอบแทนวิทยากรและค่าใช้จ่ายอื่น		
หมายเหตุ หลักสูตร และชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมที่สร้าง ประสิทธิภาพของหลักสูตร ก. ชุดสร้างความรู้ความเข้าใจของสถานการณ์ทางสังคม 3 ประการคือ 1) ตัวแบบคนใกล้ชิด 2) การสนับสนุนทางสังคม 3) การยอมรับความเสี่ยงจากครอบครัว ข. ชุดฝึกลักษณะทางจิตใจ 3 ประการ โดยฝึกก่อนลงมือปฏิบัติการคือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของตนเอง และการปรับตัว 2) การมีวินัยในตนเองในการฟังตนเองและการปรับตัว ค. ชุดฝึกทักษะการฟังตนเองและการปรับตัว โดยฝึกเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่มีกิจกรรม/ฝึกอบรมเหล่านี้มีการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะต่าง ๆ ตามที่มีวิธีการฝึกด้วย			
2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม จะมีกิจกรรมวางแผนดังต่อไปนี้			
2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
1) จัดประชุมคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม หัวข้อคำแนะนำให้แต่ละคณะปฏิบัติงานตามภารกิจ 2) เลือกบุคลากรเป็นคณะทำงานแยกจากในองค์กร (สถาบัน/ ศูนย์ฝึกอบรมฯ) หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ที่มีบุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ	1) ดำเนินการเบิกงบประมาณ ค่าใช้จ่ายสำหรับคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา เช่น งบการประชุม งบกลาง สนับสนุนคณะทำงาน 2) จัดทำประมาณการ ค่าใช้จ่ายของคณะทำงานย่อยต่าง ๆ เสนอขออนุมัติเพื่อใช้ในการทำงาน อื่น	ดำเนินการ จัดหา จัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ต้องใช้ในการทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ ได้แก่ (1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และคณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน (2) คณะทำงานฝึกอบรม ซึ่งต้องใช้วัสดุ/	เลือกและใช้วิธีการที่เหมาะสมกับการทำงานของพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ 1) วิธีการสื่อสาร 2) วิธีการสร้างหลักสูตร

ตาราง 17 (ต่อ)

2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/ เครื่องมือ (Material)	2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>ประกอบด้วยนักฝึกอบรม นักการศึกษา และนักพฤกษศาสตร์</p> <p>3) คณะทำงานย่อยอันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร/สร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการอบรมและวิทยากรฝึกอบรม ประชุมปฏิบัติการ (workshop) ทำงานและสร้างผลผลิตตามเป้าหมาย</p>	<p>ได้แก่ คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการฝึกอบรม และค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางวิชาการ</p> <p>3) เสนอขออนุมัติงบประมาณการจัดอบรม จากกรรมการอำนวยการ ซึ่งจะเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าตอบแทน วิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่น</p>	<p>อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p>	<p>วิธีสร้างชุดฝึก ชุดกิจกรรม</p> <p>3) วิธีฝึกอบรม</p> <p>วิธีการวัดประเมินการฝึกอบรม</p>
<p>หมายเหตุ หลักสูตร และชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมที่สร้าง ประกอบด้วย ก. ชุดสร้างความรู้ความตระหนักในความสำคัญของการจัดการทางสังคม 3 ประการคือ 1) ตัวแบบคนใกล้ชิด 2) การสนับสนุนทางสังคม 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ข. ชุดฝึกทักษะทางจิตใจ 3 ประการ โดยฝึกตนเองของประชากรคือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และการปรับตัว 2) การมีวินัยในตนเองในการพึ่งตนเองและการปรับตัว จากนั่นฝึก 3) การเชื่ออำนาจในตนเองและการปรับตัว ค. ชุดฝึกทักษะการพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยฝึกเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่มีการสร้างชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมแล้วแต่ก็มีการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะต่าง ๆ ตามที่มีการฝึกด้วย</p>			

ตาราง 17 (ต่อ)

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้			
<p>3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมินการจัดประชุมคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา แต่ละคณะทำงานได้รับกรมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามภารกิจ</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมินการเลือกบุคลากรเป็นคณะทำงานย่อยจากในองค์กรหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ที่มีความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ ประกอบวิทยณ์ฝึกอบรม นักการศึกษาและนักพฤติกรรมศาสตร์</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมินการทำงานของแต่ละหน่วยงานย่อยอันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร/สร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการอบรม และวิทยากรฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการสร้างผลผลิตเพื่อบรรลุเป้าหมาย</p>	<p>3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน การจัดทำค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนาและคณะทำงานต่าง ๆ การขออนุมัติจากคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อจัดสรรเงินการทำงาน ได้แก่ คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการฝึกอบรม และค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางวิชาการ</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การขออนุมัติงบประมาณการจัดอบรม จากกรรมการอำนวยการ ซึ่งจะเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าตอบแทน วิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่น</p>	<p>3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมินการดำเนินการกำหนดประเภทและจำนวนวัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือที่ต้องใช้ในการทำงาน ได้แก่</p> <p>(1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนาฝึก อบรม และคณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน</p> <p>(2) คณะทำงานฝึกอบรม ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p> <p>(3) ตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการจัดหา จัดซื้อ และการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงานของแต่ละงานต่าง ๆ</p>	<p>3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>ตรวจสอบ/ประเมิน การเลือกวิธีการทำงานของแต่ละคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) วิธีการสื่อสาร 2) วิธีการสร้างหลักสูตร 3) วิธีการสร้างชุดฝึก ชุดกิจกรรม 4) วิธีการอบรม <p>วิธีการวัดประเมินการฝึกอบรม</p>
<p>หมายเหตุ การตรวจสอบ/ประเมิน เป็นการตรวจสอบและประเมินจากภายในของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ใช้ข้อมูลจากเอกสารแบบสอบถามบุคลากรในคณะทำงาน ข้อมูลจากการสังเกตการณ์พิเศษ ติดตามและคณะทำงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>			

ตาราง 17 (ต่อ)

4 ขบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้				
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวิธีการ (Method)	
<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมินการจัดประชุมคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา ที่พิจารณาสิ่งที่ดีให้การยอมรับ สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมินการดำเนินการเลือกและแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มต่าง ๆ หากพบความไม่เหมาะสม ทำการปรับปรุงแก้ไข หากพบว่าเหมาะสมให้ดำเนินการต่อไปได้</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การทำงานของคณะทำงานย่อยอันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการอบรม และวิทยากรฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การจัดทำประมาณการ ค่าใช้จ่ายของคณะทำงานฝ่ายพัฒนาและคณะทำงานย่อยต่าง ๆ เสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการอำนวยการ และจัดสรรคให้คณะทำงานย่อยต่าง ๆ ใช้ในการทำงานต่าง ๆ หากพบว่ามีปัญหาต้องปรึกษาขอคำแนะนำจากกรรมการอำนวยการ หากไม่พบปัญหาดำเนินการต่อ</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การขออนุมัติงบประมาณการจัดอบรม จากกรรมการอำนวยการ และการใช้จ่ายในการจัดอบรม หากพบว่ามีปัญหา</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการ กำหนดประเภทและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ หากพบปัญหาต้องปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษาผู้หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการ จัดหา จัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องใช้ในการทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ และการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเหล่านั้น หากพบปัญหาต้องปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษาผู้หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ผลการตรวจสอบ/ประเมิน การเลือกวิธีการทำงาน ของแต่ละคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา อันได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) วิธีการสื่อสาร 2) วิธีการสร้างหลักสูตร 3) วิธีการจัดฝึก ชุดกิจกรรม 4) วิธีการอบรม 5) วิธีการวัดประเมินการฝึกอบรม <p>หากพบว่ามีปัญหา หรือไม่เหมาะสม นำขอมูลจากการประเมิน เขารวมปรึกษาหารือในคณะทำงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงหรือหาวิธี</p>	

ตาราง 17 (ต่อ)

4 ขั้นตอนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้			
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวิธีการ (Method)
(workshop) สร้างผลผลิตเพื่อบรรลุเป้าหมาย หากพบว่ามีปัญหาทำการปรับปรุงแก้ไข หากไม่พบว่ามีปัญหาให้ดำเนินการต่อไปได้	ต้องปรึกษาขอคำแนะนำจาก กรรมการอำนาจยกร่าง หากไม่พบ ปัญหาดำเนินการต่อ		ใหม่ที่เหมาะสม

ค. แนวทางการบริหารของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม เป็นดังตาราง 18

ตาราง 18 แนวทางการบริหารโครงการของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ในการพัฒนาพฤติกรรมตนเองและการปรับปรุงของตัวเอง และเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/ เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่าย อาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม ฝ่ายยานพาหนะ	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการทำงาน ในช่วง	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ/อุปกรณ์ที่แต่ละฝ่ายต้องใช้ในการ	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ให้เหมาะสมกับงานกิจกรรมที่ได้รับ

ตาราง 18 (ต่อ)

<p>1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)</p> <p>และเครื่องตั้งทีม ฝ่ายงานพาหนะ และฝ่าย ประชาสัมพันธ์ แต่ละฝ่ายประชุมเตรียมความพร้อมทำงาน ตรวจสอบความพร้อมของ บุคลากรตาม จำนวน ดัชนีภาพในการทำงาน เวลาสำหรับการปฏิบัติ</p>	<p>1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>การดำเนินโครงการ (พัฒนา/ ผักกอกบวม) เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงหน้า ค่า น้ำมันเชื้อเพลิง โดยพิจารณาตาม ความเหมาะสมและความเป็น</p>	<p>1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/ เครื่องมือ (Material)</p> <p>ทำงาน บางส่วนอาจมีอยู่แล้ว บางส่วนต้องจัดหา จัดซื้อเพิ่มเติม จัดทำรายการรายละเอียด เพื่อขอ อนุมัติ และสนับสนุน</p>	<p>1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>มอบหมาย วางแผนว่าจะใช้วิธีที่ใช้เคยได้ หรือหาวิธีใหม่ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมาใช้ ในการทำงาน</p>
<p>2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมี การปฏิบัติต่อไปนี้</p>			
<p>2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายยานพาหนะ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ แต่ละฝ่ายปฏิบัติงาน โดยรับคำสั่งจากฝ่ายอำนวยความสะดวก ประสานงานกับฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และ ประสานงานกับฝ่ายสนับสนุนที่งานมีความ จำเป็นต้องทำร่วมกันหรือเสริมกัน</p>	<p>2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ทำข้อเสนอขอเบิกงบประมาณที่ต่อใช้ใน การทำงานในเชิงการค้าเป็นโครงการ (ผักกอกบวม) เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงหน้า ค่า น้ำมันเชื้อเพลิง และ ทำการใช้จ่ายอย่าง เหมาะสม ตามความจำเป็น</p>	<p>2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/ เครื่องมือ (Material)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ผักกอกบวม จัดหา จัดซื้อ วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่แต่ละฝ่ายต้องใช้ในการ ทำงาน บางส่วนอาจมีอยู่แล้ว บางส่วนต้องจัดหา จัดซื้อเพิ่มเติม โดยเน้นคุณภาพ ความเหมาะสม และประหยัด</p>	<p>2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ใช้วิธีการทำงานตามที่ไดวางแผนไว้ หรือ แสวงหาเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับงาน/ กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

3. ขบวนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้							
3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายยานพาหนะ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ แต่ละฝ่ายจะทำการตรวจสอบและประเมินการทำงานของตนเองในด้าน ความเพียงพอของบุคลากร ความสามารถ ความสำเร็จ ปัญหา/อุปสรรคในการทำงาน	3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินการเบิกจ่าย ในวงการค้าเงินโครงการ (ฝึกอบรม) เป็นไปอย่างเหมาะสม ตามความจำเป็นเพียงใด เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงเวลา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินวิธีการจัดหา จัดซื้อ และการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่แต่ละฝ่ายใช้ในการทำงาน ในด้านความปลอดภัย คุณภาพ ความเหมาะสม และประหยัด ความสะอาด ปัญหา/อุปสรรคที่พบ	3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินวิธีการทำงาน ตามที่นำมาใช้ ว่ามีความเหมาะสมกับงานกิจกรรมเพียงใด ใช้ได้ผลดี หรือมีปัญหาอย่างไร
4. ขบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้							
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมนำ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ/	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ฝึกอบรม นำผลการตรวจสอบและ	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุ/ อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ฝึกอบรม พิจารณาผลจากการ	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมิน

ตาราง 18 (ต่อ)

4. ขั้นตอนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้			
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุ/ อุปกรณ์/ เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ประเมินการทำงานของบุคลากรในฝ่าย พิจารณาเกี่ยวกับความเพียงพอของ บุคลากร ความสามารถ ความสำเร็ ปัญหา/อุปสรรคในการทำงาน ถ้าพบว่าดี/เหมาะสมดำเนินการต่อไป ถ้า พบว่าไม่ดี/ไม่เหมาะสมยอมรับและ ปรับปรุงแก้ไข	ประเมินการเบิกงบประมาณที่ต้องใช้ใ การทำงาน และการใช้จ่าย ในช่วงการ ดำเนินโครงการ (ฝึกอบรม) ว่าเป็นไป อย่างเหมาะสม ตามความจำเป็น เพียงใด เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงเวลา ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ถ้าการดำเนินการเหมาะสม ได้ผลดี คงปฏิบัติตามไป ถ้าพบว่าไม่ เหมาะสม หรือมีปัญหา/อุปสรรค ต้อง ขอคำแนะนำจากฝ่ายอำนาจการ ยอมรับการปรับปรุงแก้ไข	ตรวจสอบและประเมินการจัดหา จัดซื้อ และการใช้งาน วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ ของแต่ละฝ่ายที่ใช้ในการ ทำงาน มีคุณภาพ ความเหมาะสม และ ประหยัด เพียงไร มีความสะดวก หรือ มีปัญหาอย่างไร ถ้าการดำเนินงาน เหมาะสม ได้ผลดีคงปฏิบัติตามไป ถ้า พบว่า ไม่เหมาะสม หรือมีปัญหา/อุปสรรค ต้องขอคำแนะนำจากฝ่ายอำนาจการ ยอมรับการปรับปรุงแก้ไข	วิธีการทำงานตามที่นำมาใช้ ว่ามีความ เหมาะสมกับงาน/กิจกรรมเพียงใด ใช้ ได้ผลดี หรือมีปัญหาอย่างไร นำผลที่ได้ พบตัดสินใจคงไว้ หรือปรับเปลี่ยนวิธีการ ทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และงาน บรรลุตามเป้าหมาย

ผลจากตอนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญซึ่งให้ข้อคิดเห็นและแนวทางในการรอบการบริหารคุณภาพ (Deming Cycle) หรือ P-D-C-A และการบริหารทรัพยากร หรือ 4Ms ได้ผลเป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในขั้นนี้ได้นำเสนอ “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกโดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูงในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารโครงการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 1 คน ผู้บริหารโครงการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน จำนวน 1 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ “แบบประเมินการบริหารรูปแบบฯ” ที่มีข้อความประกอบมาตรฐาน 7 ระดับ คะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 7 คะแนน โดยลำดับคะแนน “มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด” (1 คะแนน) ถึง “มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด” (7 คะแนน) ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวอยู่ในภาคผนวก นำข้อมูลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อเทียบเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบ่งการวิเคราะห์เป็นสองส่วน ส่วนแรกคือ รูปแบบการบริหารที่ดำเนินการโดยผู้บริหารหน่วยงานหรือโครงการ ส่วนที่สองคือ รูปแบบการพัฒนาโดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมดำเนินการโดยฝ่ายคณะทำงานต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการดำเนินการของฝ่ายบริหารในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามบทบาทหน้าที่หรือภารกิจการบริหาร โดยพิจารณาจากกรอบการบริหารวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและประเมิน และการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Plan -Do-Check-Act) ร่วมกับการบริหารทรัพยากรหลัก 4 ประการ ได้แก่ คน เงินหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือ และวิธีการ (Man- Money- Material- Method หรือ 4Ms) โดยผลการวิเคราะห์เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.52 ด้านการ

ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.62 ด้านการตรวจสอบและประเมินมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.52 และด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.19 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว ทุกด้านผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และเมื่อรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ดังนั้นกล่าวได้ว่ารูปแบบการบริหารที่ดำเนินการโดยผู้บริหารในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ตามลำดับ ดังตาราง 19

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์และประเมินรูปแบบการบริหาร การดำเนินการบริหาร การบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในแต่ละขั้นตอน (P-D-C-A) ของฝ่ายต่าง ๆ (3 ฝ่าย)

แนวทางการบริหาร (ด้าน)	ค่าคำนวณ			
	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ยรวม	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	เทียบเกณฑ์ร้อยละ 70/75*
1. ด้านการวางแผน (Plan)				
1.1 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ	135	27.00	96.43	ผ่าน
1.2 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม	132	26.40	94.29	ผ่าน
1.3 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม	130	26.00	92.86	ผ่าน
รวม	397	133.33	94.52	ผ่าน
2. ด้านการปฏิบัติ (Do)				
2.1 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ	121	24.20	86.43	ผ่าน
2.2 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม	120	24.00	85.71	ผ่าน

ตาราง 19 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร (ด้าน)	ค่าคำนวณ			เทียบ เกณฑ์ร้อยละ 70/75*
	คะแนน รวม	ค่าเฉลี่ย รวม	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	
2.3 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม	127	25.40	90.71	ผ่าน
รวม	368	122.67	87.62	ผ่าน
3. ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)				
3.1 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ	126	25.20	90.00	ผ่าน
3.2 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ ฝึกอบรม	124	24.80	88.57	ผ่าน
3.3 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม	126	25.20	90.00	ผ่าน
รวม	376	125.33	89.52	ผ่าน
4.4 ด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act)				
4.1 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ	120	24.00	85.71	ผ่าน
4.2 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ ฝึกอบรม	119	23.80	85.00	ผ่าน
4.3 การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม	123	24.60	87.86	ผ่าน
รวม	362	120.67	86.19	ผ่าน
รวมทุกด้าน	1503	575.75	89.46	ผ่าน

* เกณฑ์ 70/75 70 หมายถึงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละรายด้านจำแนกตาม P-D-C-A
75 หมายถึงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละรวมทุกด้าน

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการดำเนินการในฝ่ายคณะทำงานต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามบทบาทหน้าที่ภารกิจของฝ่ายคณะทำงานต่าง ๆ ในการฝึกอบรม โดยพิจารณาเช่นเดียวกันจากกรอบการบริหารวงจร

คุณภาพเต็มมิ่ง (Deming Cycle) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและประเมิน และการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Plan -Do-Check-Act) ร่วมกับการบริหารทรัพยากรหลัก 4 ประการ ได้แก่ คน เงินหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ และวิธีการ (Man-Money- Material- Method หรือ 4Ms) โดยผลการวิเคราะห์เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย พบว่าฝ่ายอำนวยการมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.64 ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.39 และฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 90.36 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว ทุกฝ่ายผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และเมื่อรวมทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 ดังนั้นรูปแบบการบริหารที่ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมของฝ่ายคณะกรรมการในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ตามลำดับ ดังตาราง 20

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้ทางปฏิบัติของการบริหารรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยบทบาทหน้าที่/ภารกิจฝ่ายคณะกรรมการ

แนวทางการบริหาร (ฝ่ายคณะกรรมการ)	ค่าคำนวณ			เทียบเกณฑ์ร้อยละ 70/75*
	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ยรวม	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	
1. การบริหารคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ				
1.1 ด้านการวางแผน	135	27.00	96.43	ผ่าน
1.2 ด้านการปฏิบัติ	121	24.20	86.43	ผ่าน
1.3 ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน	126	25.20	90.00	ผ่าน
1.4 ด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข	120	24.00	85.71	ผ่าน
รวม	502	125.50	89.64	ผ่าน
2. การบริหารของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม				
2.1 ด้านการวางแผน	132	26.40	94.29	ผ่าน
2.2 ด้านการปฏิบัติ	120	24.00	85.71	ผ่าน
2.3 ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน	124	24.80	88.57	ผ่าน
2.4 ด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข	119	23.80	85.00	ผ่าน
รวม	495	123.75	88.39	ผ่าน

ตาราง 20 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร (ฝ่ายคณะกรรมการ)	ค่าคำนวณ			
	คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	เทียบเกณฑ์
	รวม	รวม	ร้อยละ	ร้อยละ
				70/75*
3. การบริหารของคณะกรรมการฝ่าย				
สนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม				
2.1 ด้านการวางแผน	130	26.00	92.86	ผ่าน
2.2 ด้านการปฏิบัติ	127	25.40	90.71	ผ่าน
2.3 ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน	126	25.20	90.00	ผ่าน
2.4 ด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข	123	24.60	87.86	ผ่าน
รวม	506	126.50	90.36	ผ่าน
รวมทุกด้าน	1503	25.05	89.46	ผ่าน

* เกณฑ์ 70/75: 70 หมายถึงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละรายด้านจำแนกตามฝ่าย/คณะกรรมการ
75 หมายถึงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมทุกฝ่าย

สรุปผลการวิจัยส่วนนี้ได้ว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ในความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารการดำเนินงานโดยพิจารณาเป็นด้าน พบว่าด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 92.86–96.43 ด้านการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 85.71–90.71 ด้านการตรวจสอบ/ประเมินมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 88.57–90.00 และด้านการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 85.00–87.86 และเมื่อพิจารณาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดรายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70/75 ตามลำดับ ส่วนที่สอง คือการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาโดยพิจารณาเป็นฝ่าย พบว่าฝ่ายอำนวยการมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 85.71–96.43 ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 85.00–94.29 และฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 87.76–92.86 และเมื่อพิจารณาโดยรวมทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ตามลำดับ

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตาม**วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3** เพื่อศึกษา รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผลการวิจัยได้สนับสนุน**สมมติฐานที่ 5** ว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด รายนาม/โดยรวม ร้อยละ 70/75

บทที่ 5

บทสรุป

บทนี้เป็น การนำเสนอสรุปการวิจัย การอภิปรายผลที่ได้พบจากการวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

สรุปการดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และระยะที่ 2 เป็นการศึกษาการพัฒนาจากระยะที่หนึ่ง สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) ศึกษาแบบการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ 3) ศึกษาแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดำเนินการโดยการผ่านการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย 5 ข้อ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งตรวจสอบสมมติฐานทุกข้อ การวิจัยระยะที่ 1 มุ่งตอบสมมติฐานที่ 1-4 และการวิจัยระยะที่ 2 มุ่งตอบสมมติฐานที่ 5

งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเสริมด้วยเทคนิคเชิงคุณภาพ (Qualitative technique) ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน **ระยะที่ 1** ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมจังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดนครราชสีมา การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 231 คน เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบวัดตัวแปรซึ่งเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scales) 11 แบบวัด ค่าความเที่ยงที่ค่าความโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ตั้งแต่ .443-.788 การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม

2565 ถึง เดือนสิงหาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) สถิติที่ใช้การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติ ทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์เส้นทาง อิทธิพล (Path Analysis) **การวิจัยระยะที่ 2** ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนจากผลการวิจัยระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบการ สอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใน 16 ประเด็นการบริหารวางจรรยาบรรณ และการบริหารทรัพยากรแล้วสร้างเป็นรูปแบบการบริหาร การพัฒนาเด็กและเยาวชนฯ จากนั้นประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะเวลาเก็บ รวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2566 ถึง เดือนมิถุนายน 2566 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาหรือ สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ค่าเฉลี่ยร้อยละ รายงานและโดยรวม ไม่น้อยกว่า 70 และ 75 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนศึกษาการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อและ ตอบสมมติฐานการวิจัยจำนวน 5 ข้อ ผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า

1) **กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม** ร่วมกันอธิบายพฤติกรรม การพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 โดยตัวแปรที่ร่วมอธิบายได้ดีคือ การอบรม เลี้ยงดูจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และการมีตัวแบบคนใกล้ชิด

2) **กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม** ร่วมกันอธิบายพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการ ปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 25.9 โดยตัวแปรที่ร่วมอธิบายได้ดีคือ การมีวินัยในการ พึ่งตนเองและการปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว และแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์

3) **กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิต ลักษณะเดิม** สามารถอธิบายพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้

ร้อยละ 36.8 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดีคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การมีวินัยในการฟังตนเองและการปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการฟังตนเองและการปรับตัว การสนับสนุนทางสังคม และการมีตัวแบบคนใกล้ชิด

4) **กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ร่วมกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม** สามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 โดยตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดีคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การมีวินัยในการฟังตนเองและการปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการฟังตนเองและการปรับตัว การสนับสนุนทางสังคม การเชื่ออำนาจในตนในการฟังตนเองและการปรับตัว และการมีตัวแบบคนใกล้ชิด

5) **เด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนาก่อนคือ** เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ และ**ปัจจัยส่งเสริม**สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดู

วัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุหรือรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัว ได้ร้อยละ 80.3 [R^2 of Model (Beh) = 0.803]

วัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 3 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ในความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรายด้านร้อยละ 86.19 ถึง 94.52 เมื่อพิจารณาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยดำเนินการตามประเด็นที่สรุปผลตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ 2 กลุ่ม คือปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม 4 ตัวแปร (การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับ

อิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว) และปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร (ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว) สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 และ ร้อยละ 25.9 ตามลำดับ ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ในส่วนแรก ที่ตั้งไว้ว่า “ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม และปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25” ที่พบผลดังกล่าวเพราะตัวแปรปัจจัยในแต่ละด้านได้ศึกษาอย่างมีกระบวนการวิจัย และวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และแนวคิดหลักการทฤษฎีการพึ่งตนเองและการปรับตัวและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเช่น การสนับสนุนทางสังคม การมีตัวแบบคนใกล้ชิด ทำให้ได้ผลวิเคราะห์ตามที่คาดหมาย ดังงานวิจัยของฉัตรการณ ชยุตสาหกิจ (2557) ที่ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมของผู้กระทำผิดกรณีใช้สารเสพติด พบว่าการสนับสนุนในสังคมและครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมความแปรปรวนของสุขภาพะได้ร้อยละ 49 และงานวิจัยของกมลวรรณ คุ่มวงษ์, นิสากร กรุงไกรเพชร และสุวรรณา จันทร์ประเสริฐ (2562) ที่ศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออก พบว่าปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมแวดล้อม ได้แก่ การได้รับอิทธิพลหรือเห็นแบบอย่างจากเพื่อนและครอบครัว สามารถทำนายพฤติกรรมของเยาวชนได้ร้อยละ 32.8 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมา สามารถอธิบายพฤติกรรมได้มากกว่าร้อยละ 25

ผลวิจัยครั้งนี้พบว่า เมื่อรวมกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งสองด้าน ได้แก่ตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ สามารถอธิบายพฤติกรรมได้ร้อยละ 36.8 ผลดังกล่าวไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ส่วนหลัง ที่กล่าวว่า “ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมร่วมกันสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40” ที่เป็นดังกล่าวอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวแปรทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กันและมีการอธิบายที่ทับซ้อนกันในบางส่วน และอาจเนื่องจากเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมและตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งผลซึ่งผู้วิจัยยังไม่พบจากการประมวลเอกสารเพื่อนำมาศึกษาครั้งนี้ ผลดังกล่าวมาถึงแม้สามารถอธิบายพฤติกรรมเพิ่มขึ้นมากแต่ยังไม่เพียงพอสนับสนุนสมมติฐานตามที่คาดไว้ ดังงานวิจัยที่เคยพบ เช่นงานวิจัยของ นรา จันชนะกิจ (2548) ที่พบว่าปัจจัยเชิงเหตุทางสังคมกับปัจจัยจิตลักษณะ สามารถทำนายพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 34.3 งานวิจัย

ของยุทธภูมิ เอียดเปรี้ยว และคณะ (2563) ที่ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรม การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าปัจจัยสถานการณ์และจิตลักษณะเดิม ได้แก่ การเห็นแบบอย่างจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 36.9 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวอธิบายพฤติกรรมฯเพิ่มไม่ถึงร้อยละ 40

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (2 ตัวแปร) นำมาวิเคราะห์ร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สามารถทำนายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 (จากเดิมร้อยละ 36.9) ผลการวิจัยดังกล่าว **ไม่พอสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 2** ที่คาดว่า “กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์เมื่อร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen,1977)” ผลดังกล่าวไม่เป็นไปตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่คาดว่า เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุมากขึ้นจะอธิบายตัวแปรตามได้มากขึ้น (อ้างอิงจาก ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม จาก ดวงเดือน พันธุ์นาวิณ , 2548, หน้า 7,8) ที่พบเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ เช่น การเชื่ออำนาจในตน หรือทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัวยังไม่เหมาะสมกับลักษณะทางจิตลักษณะตามสถานการณ์สำหรับพฤติกรรมที่ศึกษากับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ และในมุมมองของทฤษฎีระบบตัวแปรที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญและกระบวนการมีความสัมพันธ์กับผลผลิตที่เกิดขึ้น ผลที่พบเป็นเช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ สิริพร บุญพา (2562) ที่ศึกษาพฤติกรรมปรับตัวในการเรียน การยอมรับนวัตกรรมและพฤติกรรมดำรงชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ากลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมอธิบายพฤติกรรมได้ร้อยละ 35.4 เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์อธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 39.4 (เพิ่มไม่ถึงร้อยละ 5) ขณะที่งานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562) ที่ศึกษาจิตลักษณะการพึ่งตนเองและพฤติกรรมพึ่งตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ พบว่ากลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมฯได้ร้อยละ 41.7 เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์อธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 45.6 (เพิ่มไม่ถึงร้อยละ 5) งานวิจัยของอนันต์ แยมเยื่อน และสุวิมลลักษณ์ อ้วนสะอาด (2565) ที่ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ

ด้านจิตลักษณะและด้านสถานการณ์ของพฤติกรรมจิตอาสาของเยาวชนไทย พบว่ากลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ร่วมกับกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 44.60 และเมื่อเพิ่มด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 45.9 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวอธิบายพฤติกรรมฯเพิ่มไม่ถึงร้อยละ 5 เช่นเดียวกัน

ผลวิจัยรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการฟั่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการฟั่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 ตัวแปรสำคัญแต่ละด้านดังนี้

ตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) การมีตัวแบบคนใกล้ชิดเป็นตัวแปรที่เด็กและเยาวชนมักมีพฤติกรรมเลียนแบบจากผู้ที่ตนชื่นชอบและเห็นแบบอย่าง ดังแนวคิดของแบบดูรา (Bandura, 1977, อ้างอิงใน สิริพร บุญพา, 2562) ที่ว่ามนุษย์เรียนรู้และเลียนแบบจากสิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน (2) การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรสำคัญหนึ่งที่ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติและบรรเทาปัญหาหากเกิดกับบุคคล แนวคิดของทอยส์ (Thoits, 1982) ที่การสนับสนุนทางสังคม ส่งผลให้ทำให้บุคคลเห็นคุณค่าตนและได้ประโยชน์จากช่องทางข่าวสารและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ และ (3) การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญหนึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของเด็กและเยาวชน ดังแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก, (2520) ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมและการพัฒนาลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชน

ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับการฟั่งตนเองและการปรับตัวเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์ข้อมูลจากประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่นช่วยส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ดังแนวคิดของแอนเดอร์สัน และแครทวูล (Anderson & Krathwohl, 2001, อ้างอิงใน สุภทรา ภูษิตร์ตนาวสี, 2560) ที่ว่า ความรู้ส่งผลและสร้างพฤติกรรมด้านสติปัญญาในการคิดวิเคราะห์และความเป็นเหตุเป็นผล (2) การมีวินัยในการฟั่งตนเองและการปรับตัวเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ควบคุมการคิดและพฤติกรรมของบุคคลช่วยบรรลุป้าหมายตน ดังงานศึกษาของ แบนดูรา (Bandura, 1986; มิเชล ดับเบิลยู และแฮร์ริท (Mischel W. and Harriet N.M. 1976, หน้า 84; คอร์โมเยร์ ดับเบิลยูเอช และเอส แอล (Cormier W. H. and Cormier S. L. 1979, หน้า 479, อ้างอิงใน สิริพร บุญพา, 2562, หน้า 60) ที่ว่าการมีวินัย เป็นการเสริมแรงและพฤติกรรมสามารถพัฒนาได้โดยการควบคุมความคิดความรู้สึกและการ

กระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และ (3) การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัวเป็นตัวอย่างที่สำคัฎที่การแสดงพฤติกรรมกระทำด้วยความเชื่อในตนเองและพร้อมปรับตัวแม้มีอุปสรรค ดังแนวคิดของ รอทเทอร์ (1975; 1990) ที่ว่า การเชื่ออำนาจในตนเป็นลักษณะสะสมประสบการณ์ให้แสดงพฤติกรรมและคาดหวังผลจากพฤติกรรมนั้นโดยเชื่อว่าตนทำได้และสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ตามที่ตนต้องการ

ประการที่สอง ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อน คือเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ด้วยกับปู่ย่าตายายหรือญาติ และพบปัจจัยที่ควรส่งเสริม คือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมในการพึ่งตนเองและการปรับตัวที่สำคัญของเด็กและเยาวชน ผลวิจัยที่พบดังกล่าว**สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3** ที่กล่าวว่า “การวิจัยสามารถระบุกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน และสามารถระบุปัจจัยสำคัญที่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้สมควรได้รับการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ที่พบผลดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับผู้อื่นที่มีใช้บิดามารดา ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจากครอบครัว บิดามารดา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการที่เด็กและเยาวชนอยู่ร่วมกับบิดามารดา ขณะที่การอบรมเลี้ยงดูที่คาดว่าเหมาะสมกับครอบครัวกลับไม่เหมาะสมสำหรับญาติที่มีใช้บิดามารดา (มีอิทธิพลทางลบแต่ค่อนข้างอ่อน) ดังงานวิจัยที่พบกลุ่มสมควรได้รับการพัฒนามาก่อนและปัจจัยที่ควรส่งเสริม เช่น งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) ที่ศึกษาความพอเพียงและพฤติกรรม การปรับตัวรับนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มสมควรได้รับการพัฒนามาก่อนคือ เยาวชนที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปัจจัยป้องกันที่ควรส่งเสริมคือ การมีวินัยในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และทัศนคติต่อความพอเพียงและการปรับตัวและสามารถอธิบายพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มนี้ งานวิจัยของวสพร บุญสุข (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบและความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษา ทวิภาคี พบว่ากลุ่มสมควรได้รับการพัฒนามาก่อนคือ นักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีที่อายุน้อย (15-17 ปี) เทียบกับกลุ่มอายุ 18-22 ปี ปัจจัยที่ควรได้รับการส่งเสริมคือ ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบและเคารพนับถือ การเห็นแบบอย่างคนใกล้ชิด ทัศนคติต่อพฤติกรรม รับผิดชอบ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว และเหตุผลเชิงจริยธรรม ที่สามารถอธิบายการพัฒนาพฤติกรรมให้มีความรับผิดชอบและเคารพนับถือที่เหมาะสม

ประการที่สาม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกา
 ฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มี
 ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และปัจจัยเชิงสาเหตุในกรอบแนวคิดทั้งหมดสามารถใช้
 อธิบายความแปรปรวนเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและ
 เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 80.3 [(R² of Model (Tbseadj)
 = 0.803)] ผลดังกล่าว**สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4** ที่ว่า “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกา
 ฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์” ผลที่ได้พบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรที่
 เลือกมาศึกษามีข้อมูลเหมาะสมค้ำึงถึงความถูกต้องสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ และความ
 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (แม้บางกลุ่มอาจมีบทบาทน้อย) และโครงสร้างเชื่อมโยงมี
 ความสมเหตุสมผล กำหนดภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model)
 ของแมกนุสสัน และเอนด์เลอร์ Magnusson & Endler (1997, อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุนาวิน
 2548) ที่ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยจิตลักษณะภายในมีผลต่อกันและแสดง
 ปฏิสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมที่แสดงขึ้น มีงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่กำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของ
 ตัวแปรเป็นกลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุและกลุ่มผล (พฤติกรรม) ตามแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เช่น
 งานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562) ซึ่งใช้กรอบแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม พบว่า รูปแบบ
 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับดี และปัจจัยเชิงสาเหตุในกรอบแนวคิดทั้งหมด
 สามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกาฟังตนเองของนักเรียนนอกกระบบ
 ในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 88.6 งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) พบว่ารูปแบบปัจจัยเชิง
 สาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และปัจจัยเชิงสาเหตุในกรอบแนวคิด
 ทั้งหมดสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของความพอใจเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 ในสังกัดกรุงเทพมหานครได้ ร้อยละ 65 เช่นเดียวกับ วสพร บุญสุข (2564) ที่ศึกษาการพัฒนา
 คุณลักษณะความรับผิดชอบและความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี พบว่า
 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความรับผิดชอบและความเคารพนับถือมีความสอดคล้อง
 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมรับผิดชอบและเคารพนับ
 ถือได้ร้อยละ 95.2

ประการที่สี่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารกาพัฒนาการฟังตนเองและการ
 ปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในความเห็นของ
 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการบริหารกาพัฒนาฟังตนเอง
 และการปรับตัวโดยฝ่ายบริหาร ฝ่ายฝึกและอบรม และฝ่ายสนับสนุนการฝึกและอบรม

มีค่าเฉลี่ยรายด้านร้อยละ 86.19 ถึง 94.52 และเมื่อพิจารณาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ผลดังกล่าวสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้รายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ซึ่ง **สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5** ที่กล่าวว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดรายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75” ผลดังกล่าวอธิบายได้ว่าเป็นเพราะรูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พัฒนาจากองค์ความรู้ที่น่าเชื่อถือเป็นผลของการวิจัยระยะที่ 1 ที่พบปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของจิตลักษณะและพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนและการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) และเสริมด้วยการวิจัยในระยะที่ 2 นำแนวทางการบริหารและการพัฒนารูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามหลักการบริหาร วงจรคุณภาพ และหลักการบริหารทรัพยากร [(PDCA) X 4(Ms)] ทำให้ได้รูปแบบการบริหาร การพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวที่ค่อนข้างชัดเจน มีความครบถ้วน ผู้ทรงคุณวุฒิจึงเห็นด้วยและให้การยอมรับด้วยผลการประเมินค่อนข้างสูงที่มีการนำองค์ความรู้จากการวิจัย มาเป็นพื้นฐานการพัฒนา เป็นไปตามที่นักวิชาการที่มีประสบการณ์ในการประเมินโครงการ พัฒนา ให้ความเห็นไว้ว่า การพัฒนาจะประสบความสำเร็จควรมาจากพื้นฐานทางวิชาการ งานวิจัย เนชั่น และคณะ (Nation et al., 2002) ดังงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่พัฒนารูปแบบการ บริหารการพัฒนาพฤติกรรมสำคัญต่างๆ และรูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมินตามที คาตหมาย เช่น งานของจิราพร เซ็นหอม (2562) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักเรียนนอกในระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบการ บริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษา ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิมี ค่าเฉลี่ยรายด้านร้อยละ 89.29 ถึง 92.11 และค่าเฉลี่ยโดยรวมร้อยละ 90.54 สูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ร้อยละ 70/75 ขณะที่งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562) พบว่ารูปแบบการบริหาร การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยราย ด้านร้อยละ 90.00 ถึง 92.14 และค่าเฉลี่ยโดยรวมร้อยละ 90.89

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหาร นักพัฒนาหรือนักฝึกอบรม ควรจะนำผลวิจัยที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยเชิงสาเหตุการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไปใช้ในการฝึกอบรมหรือกำหนดนโยบายสำหรับ หน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยเน้นปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม ได้แก่ การมีวินัยใน การพึ่งตนเองและการปรับตัว ความรู้ในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และปัจจัยด้านจิต ลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตนเองในการพึ่งตนเองและการปรับตัว เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นลักษณะที่มีเนื้อหาและวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาได้

2) นักวิชาการ นักวิจัย นักพัฒนา ควรจะนำนวัตกรรมจากงานวิจัยนี้ ได้แก่ แบบวัด แบบประเมินต่าง ๆ ซึ่งสร้างขึ้นตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัดมีคุณภาพดี ไปใช้ในงานวิจัย งานพัฒนาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

3) ผู้ปกครองหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มที่สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนคือ เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยการ อบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวให้การดูแลอย่างเอาใจใส่มีเหตุผล เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนา พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

4) ผู้บริหารหน่วยงาน องค์การเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรจะนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาการ พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่เป็น ผลจากงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการบริหารโครงการให้เหมาะสมโดยมีคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายฝึกและอบรม และฝ่ายสนับสนุนการฝึกและอบรม เพื่อช่วยพัฒนา แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในด้านพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) งานวิจัยนี้ได้พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมกับด้านจิตลักษณะเดิม ร่วมกันสามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมฯเพิ่มไม่ถึงร้อยละ 40 การวิจัยต่อไปควรประมวล เอกสาร สรรหาตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุมาเพิ่ม ซึ่งอาจจะเป็นการมุ่งอนาคตและควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือตัวแปรสถานการณ์สังคมอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ทำนายหรืออธิบาย พฤติกรรมฯได้มากขึ้น

2) ผู้บริหารหน่วยงาน องค์การ อาจใช้รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปรับใช้ในการพัฒนาโครงการวิจัยและประเมินผลชี้วัดการทำงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

3) ควรทำการวิจัยเชิงทดลองกลุ่มเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่ศึกษาเช่น การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว การเชื่ออำนาจในการพึ่งตนเองและการปรับตัว

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ คุ่มวงษ์, นิสากร กรุงไกรเพชร และสุวรรณา จันทร์ประเสริฐ. (2562). **วารสารคณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 27(4), 45-52.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2563). **รายงานสถิติเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ
และศูนย์ฝึกและอบรมฯ ปี 2563**. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2564, จาก
<http://www.djop.go.th>
- กฤษณะโชติ บัวหล้า และ ดุจเดือน พันธุมนาวิณ. (2561). ปัจจัยทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่
เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจดจ่อใส่ใจ ในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่น
แรกของครอบครัว. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 10(2).
- กัณฑ์กนิษฐ เกษมพงษ์ทองดี. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา เขียวหวาน, ชัชฎาภรณ์ แหวงเงิน และวันวิภา ทำประโยชน์. (2565). การระดม
ทรัพยากรเพื่อความเป็นเลิศด้านวิชาการของสถานศึกษา. **วารสารวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**, 13(1), 113-127.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2555). **การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยา
เสพติด กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- กิ่งอ้อ มะลินิล. (2552). **ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ วท.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ
- กฤษณา งามเจือ. (2556). **การพัฒนารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนว
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- กุลเชษฐ์ สุทธิพันธุ์ทนกล. (2558). **การพัฒนารูปแบบการจัดการลูกค้าเชิงสัมพันธ์ภาพของ
ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชนิษฐา ไพโรจน์. (2544). **ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ชัตติยา น้ายาทอง. (2551). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

เขียน วันทนียตระกูล. (2553). แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2557 จาก http://www.lanna.mbu.ac.th/artilces/Intrinsic_Kh.asp.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2557 จาก http://www.drkanthit.com/general_articles/articles/general_24.html.

งามตา วนินทานนท์. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แบบทั่วไปและแบบเฉพาะกิจสำหรับใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินความตรง. วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ระบบพฤติกรรมไทย, 11(1), 66-120.

จารุวรรณ อินทเว. (2558). อิทธิพลของสื่อประสบการณ์ และการรับรู้คุณค่ามีผลต่อความพึงพอใจการตัดสินใจซื้อซ้ำและการบอกต่อของผู้หญิงที่ทำศัลยกรรม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

จิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ. (2551). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ภาควิชา ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

จิตรภรณ์ จิตรธร. (2551). การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ศึกษาเชิงทฤษฎีการควบคุมตนเอง การควบคุมทางสังคม และการคบหาสมาคมที่แตกต่าง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

จิราพร เซ็นหอม. (2562). รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยพะเยา, กรุงเทพฯ.

จิรีณี ฮวบฉรินทร์. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมการบรรลุงานตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรมพึ่งตนเองของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

เจนวิทย์ วาริบ่อ, อีรพงษ์ จันเปรี๊ยะ และอติราช เกิดทอง. (2564). การพัฒนาโมเดล

- ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**, 17(2),
58-68.
- ชนมณี ศิลานุกิจ อำนวย ทองโปร่ง รังสรรค์ มณีเล็ก และสุวัฒน์ วิวัฒน์นานนท์. (2563). รูปแบบ
การบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร. **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, 10(1), 43-58.
- ชนันรัตน์ ชุตไธสง. (2560). **การปรับตัวของประชาชนเหตุการณ์ความไม่สงบเขตพื้นที่เขตใต้
ไซน ถนนรวมมิตร จังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
กรุงเทพฯ.
- ชรินทร์ พุ่มบัณฑิต และกมลชนก ยวดยง. (2565). ความลวงในสื่อสังคมออนไลน์. **วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 16(3),
หน้า 145-157.
- ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต. (2555). **การทำงานให้มีประสิทธิภาพด้วย PDCA**. สืบค้นเมื่อ 20
กันยายน 2561 จาก www.ktbgslife.kgs.co.th
- ชินอรส ถิ่นวิไลสกุล. (2555). **ผลกระทบของงานโฆษณาที่มีต่อการเรียนรู้ของเยาวชน
กรณีศึกษา: เยาวชนชุมชนสวนอ้อย**. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชุตินันท์ ฮากิม และกาญจนา คงมั่น. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน
บทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ.
**วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต วิทยาลัยพยาบาลตำรวจโรงพยาบาล
ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**, 34(3).
- ฐาศุภกร จันประเสริฐ. (2554). **โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชน
ถูกกระทำในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง**. **วารสารพฤติกรรม
ศาสตร์ ISSN 2228-9453**, 17(1).
- ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมนอน. (2556). **บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคม
และอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐพล แก้วเกิด, วรณดี สุทธิรักษา และอุทุมพร อินทจักร์. (2563). พฤติกรรมแห่งความ
ผิดพลาดและความต้องการในอาชีพของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ
เยาวชนชาย. **วารสารชุมชนวิจัย**, 15 (1), 223-235.

- ณัฐธาดา วงษ์นายะ. (2555). **การพัฒนาารูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ** วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ. (2557). **การสนับสนุนจากครอบครัวความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณิชวรณ ปานเทวีญ. (2558). **การบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณิชชา พันธุ์ควณชัย. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ณิชชาภา ฐพิพัฒน์. (2559). **การพัฒนาารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี.
- ดลฤดี ไชยศิริ. (2562). **การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับแนวคิดเกมพีเคชั่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน และงามตา นินทานนท์. (2536). **ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน**. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 22(1).
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 2(1).
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2524). **ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น**. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.(26).
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน อรพินทร ชูชม และงามตา นินทานนท์. (2528). **ปัจจัยทางจิตวิทยาในวัยเด็กที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย**. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 32.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). **จิตวิทยาปลูกฝังวินัยแห่งตน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 17(1).
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2531). การวัด และการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ. **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**, 5 (มกราคม), 62-81.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2537). จิตลักษณะของนักเรียนวัยรุ่นในครอบครัวปกติ-เครียด-แตก และปัจจัยปกป้อง. **วารสารจิตวิทยา**, 1(2), 20-39.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัย และการพัฒนาบุคลากร ตำราชั้นสูงทางสังคมพฤติกรรมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคม. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง “การใช้และการผลิตผลงานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทย” (pp. 2-21). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2552). **เอกสารประกอบการบรรยายสัมมนานักพัฒนาในโครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพหุศาสตร์ทางจิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2557). การวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนทั่วไปและเฉพาะกิจ เพื่อใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินคุณลักษณะของคะแนนจากแบบวัด. **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ระบบพฤติกรรมไทย**, 11(2), 121-189.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2559). **สี่ทศวรรษไตรมทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- ดวงธิดา อุตตมะ, ประวีต เอราวรณ และไพบุลย์ บุญไชย (2554). การวิเคราะห์องค์ประกอบ การพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู. **วารสารการวัดผลการศึกษา**, 17 (1), หน้า 175-185.
- ดำรง ศรีอราม. (2553). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์

ค.ต., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ดุจเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน. (2550). หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎีและผลการวิจัยเพื่อสร้างดัชนีในแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์**, 47(1), 27-79.

ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2549). ความเชื่ออำนาจในตน การวัดความสำคัญและการเปลี่ยนแปลง. **วารสารพัฒนาสังคม**, 8(2), 108-142.

ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2550). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และแนวทางการตั้งสมมติฐานในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย **วารสารพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**, 9(1), 85-117.

ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2556). **ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2558). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 21(1).

ตะวันฉาย มิตรประชา. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**, 6(1).

ทรงศรี กันทะ. (2551). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนแบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล ปราณี เสนีย์ และยุพิน เนียมแสง. (2551). ปัจจัยเชิงเหตุและเชิงผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ. **วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติฉบับสังคมศาสตร์**, 41(1), 11-30.

ทิตนา แชมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แชมมณี. (2550). **ศาสตร์ของการปฏิบัติในองค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: ดานสุทธาคารพิมพ์.

ธนากร จักรหา และชัยอนันต์ มั่นคง (2564) . แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี. **วารสารมหาจุฬาริชาการ**,

- คำนิยม12 ประการ ในข้าราชการทหาร. ภาคนิพนธ์ วท.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นิภาพร โชติสุดเสนท์. (2545). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นิรุช บัณฑิตโต. (2557). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- นิตากร สนามเขต. (2550). การมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นื้ออน พิณประดิษฐ์. (2557). การวิจัยระบบดัชนีความไว้วางใจสังคมอย่างฉลาดของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัยโครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2553). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ทริปเพิลกรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). วินัยในตนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. วารสารการวัดผลการศึกษา, 17(1), 3-15.
- บุหงา ชัยสุวรรณ และพรพรรณ ประจักษ์เนตร. (2558). พฤติกรรมการใช้สื่อใหม่ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-19 ปี. วารสารการสื่อสารและการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 1(1), 31-57.
- เบญจมาศ สุขศรีเพ็ง. (2551). ทฤษฎีการปรับตัวของ Roy's adaptation model. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปราณี จ้อยรอด. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปาริชาติ เอื้ออารีย์ (2562). ศึกษาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รพม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ปิยวัชร สุทธิวิช. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคม

- และสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปิยะนุช ดวงกางใต้. (2551). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมารดาในการดูแลการบริโภคอาหารแก่บุตรก่อนวัยเรียน.** ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปิโยโรจน์ ปุยชุมพล, วิไลปิ่น แก้วเพ็ง และชัยสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม. (2562). การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเล่นกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬาเขตภาคใต้. **วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา**, 11(2), 275–289.
- ผจงสุข เนียมประดิษฐ์. (2557). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารการพัฒนาสังคมและการศึกษา**, 8(1).
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). สำนักงานราชบัณฑิตยสภา สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2564, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พรเทพ ลีทองอิน. (2556). **การสร้างรูปแบบการจัดการคนเก่งของสมาคมกีฬา.** วิทยานิพนธ์ปร.ด., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พรพิมล งามเหมาะ, ประชา อินัง, และเพ็ญภา กุลนภาดล. (2560). ผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อการพึ่งตนเองของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 19(1), หน้า 90 – 102.
- พรรณวดี พันธุ์มวงษา. (2553). **การพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พรรณีดา ผุสดี. (2555). **แอริค ฟรอมม์ แนวคิดทางบุคลิกภาพในการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.** สืบค้น วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=834815>.
- พระมหาทองสุข วิสุทตลีโล พระสุธี รัตนบัณฑิต และกมลลาศ ภูชนาธิพงศ์. (2563). การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในสถานฝึกอบรมตามกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ. **วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม**, 5 (3), 11–12.
- พระมหาประยูร สัตย์ซำ. (2547). **ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตและความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- พลรพี ทูมมาพันธ์. (2554). ผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง. วิทยานิพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พัฒนา พรหมมณี, ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2), หน้า 128-135.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต. วารสารนักบริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 31(4), หน้า 99-103.
- พิพัฒน์ ศรีโพบูลย์. (2562). รูปแบบการพัฒนาการทำงานอย่างอุทิศตนของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, กรุงเทพฯ.
- เพ็ญตระการ อรัญทอง. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาระบบกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลิสินธุ์เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เพ็ญศรี พุ่มเทียง. (2545). บทบาทการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครอบครัวสมัยใหม่ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- แพรวนภา เรียงริลา และवलันต์ ทองไทย. (2552). ศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพึ่งพาตนเอง: กรณีศึกษาโรงเรียนสัมมาสิกขาปฐมอโคก. วิทยาสารกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 7(3).
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2552). การเรียนรู้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (E-Learning). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพศาล แยมวงษ์. (2555). การศึกษาการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภาคพันธ์ ศาลาทอง. (2562). รูปแบบการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองของเกษตรกรชาวนา จังหวัด

- ฉะเชิงเทรา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 24(3), หน้า 74-80.
- ภัทรภร สีทองดี. (2559). **การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วิทยานิพนธ์ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ภัทรลดา เกิดกำไร และนันทิยา น้อยจันทร์ (2566). **ศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีระบบราชการ: การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, วันที่ 3 เมษายน 2566, กรุงเทพฯ.**
- ภิญญาพัชญ์ ปลาภัตทอง. (2551). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มณีนุช พรหมอารักษ์, รุ่งฟ้า กิติญาณุสันต์ และไพรัตน์ วงษ์นาม. (2561). **การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. **วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม**, 14 (1), หน้า 196-207.
- มนัสวี ศรีนนท์. (2558). **วิเคราะห์การบริหารการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**, 3(2), 51-57.
- มรกต วงษ์เนตร. (2554). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนด้วยวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- เมธินี คูปัทยานันท์. (2546). **ประสิทธิผลของการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมทันตสุขภาพเด็กนักเรียนประถมศึกษา**. **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ระบบพฤติกรรมไทย**, 2(1), 111-148.
- ยุทธภูมิ เอียดเปรี้ยว และคณะ. (2563). **ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา**. **วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี**, 6(2), 111-128.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561) **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 (ตอนที่ 82 ก).

- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รงค์ ประพันธ์พงศ์. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ: สถาพรบุคส์.
- รสนันท์ ณ นคร. (2550). **ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมต้นที่มีธนาคารในโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ A-L ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- รัฐภาภรณ์ อึ้งเจริญ และคณะ. (2557). การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ติดนิโคตินและไม่ติดนิโคติน. **วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา**, 12(3), 18–29.
- รัชดา เพชรรัตน์. (2557). **กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองของเกษตรกรจังหวัดชุมพร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**. 134 (40).หน้า 1.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). **วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). **การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ลลิตร์ภัทร เจริญรัฐ. (2555). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ลักขณา สิริวิวัฒน์. (2561). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรทัศน์ วัฒนชีวโนปกรณ์, งามตา วนินทานนท์ และวิชุดา กิจจรธรรม. (2556). ปัจจัยเชิงเหตุทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่ดีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**, 14(2), 116–121.
- วรรณรา พงษ์สิน. (2550). **ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2**

- โรงเรียนบ้านบักตองจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณลดา กันต์โหม. (2553). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดคบเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วรัทธ์ นันทศรีวิเศษ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2557). ความเชื่ออำนาจในตน การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ทักษะทางสังคม และสัมพันธภาพเพื่อการช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 40(1), 54-68.
- วสพร บุญสุข, โกศล มีคุณ, ธารินทร์ รसानนท์ และนรา สมประสงค์. (2564). การพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบและความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษา ทวิภาคี. **วารสาร มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์**, 7(1), 16-30.
- วัชระ ประทาน. (2556). การพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ และการวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองทางวิชาการ ต่อพฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 โรงเรียนในเครือสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วันวิสา สิริระศาสตร์. (2554). **ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคมและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ขอนแก่น.
- วันวิสา หาญนอก. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน การควบคุมตนทัศนคติต่อการกระทำผิดกับพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กและเยาวชนหญิง ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). **การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2566). **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2553). การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำความผิดซ้ำของเด็ก
และเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้าน
อาชญาวิทยา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์, 7(1), 1-19.
- ศุภรางค์ อินทอุณห. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการ
กับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศุภินิชา ม่วงศรีงาม. (2552). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบินอย่าง
ปลอดภัย ของนักบินอากาศยานปีกหมุน สังกัดศูนย์การบินทหารบก. วิทยานิพนธ์
บช.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สถาพร พฤษภูมิกุล. (2560). การบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(2).
- สมศรี เณรจาที. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มี
คุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ ปร.ศ., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- สร้อยหาวย พัดเงิน. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยม
ในการพึ่งตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรม
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สรายุทธ วรเวก. (2563). ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี. วารสาร
นวัตกรรมการบริหารและการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 8(1).
- สหรัฐ กิติศุภการ. (2562). คำอธิบายพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี
พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พ
ริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน).
- สะอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างพลัง

- อำนาจของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ชัย รามะนพ. (2550). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). **ร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ปี พ.ศ. 2565- พ.ศ. 2570**. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2564 จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2557). การบริหารโรงเรียน: ความกลมกลืนระหว่างองค์การราชการกับองค์การวิชาชีพ. **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา**, 8(1), 1-9.
- สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์. (2549). สื่อออนไลน์ช่องทางใหม่ในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทย. **วารสารรามคำแหง**, 23(1), 43-69.
- สิริพร บุญพา. (2562). **รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกกระบบ ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยพะเยา, กรุงเทพฯ.
- สิริพร บุญพา. (2562). **รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. **วารสารจันทร์เกษมสาร**, 26(1).
- สิริวรรณ สารนาค. (2551). การปรับตัวด้วยความเข้าใจตนเองและผู้อื่น. **วารสารรามคำแหง**, 25(4), 218-227.
- สุกัญญา มีกำลัง. (2553). แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารราชการ **เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทย หนวยที่ 9-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. (2521). **อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดู ที่**

- มีต่อพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุคนธ์จิต อุปน์ชัย. (2556). อิทธิพลการสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าแห่งตน และการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อความยืดหยุ่นทางอารมณ์ของนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุณีย์ กัลยะจิตร. (2551). กระบวนการเข้าสู่การกระทำความผิดในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สุดที่รัก ธรรมสุน. (2561). ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษา “การยางแห่งประเทศไทย”. วารสารธรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 37(2).
- สุทธิดา ทองศฤงคสี. (2548). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่างบ้าน โรงเรียน และจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดูแลญาติผู้สูงอายุ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุธาสิณี สุพิชญางกูร, สมอาจ วงษ์ขุมทอง และบุญยง เกี่ยวการคำ. (2557). องค์ประกอบของการจัดการความรู้ในการบริหารโรงพยาบาลชุมชน สังกัดสำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข. วารสาร บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการสื่อสาร, 9(2), 1-10.
- สุภัทรา ภูษิตร์ตนาวลี. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภาสิณี นุ่มเนียม. (2546). ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรบกวนต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุมนา จันทราช (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. ดุษฎีบัณฑิต บธ.ด., มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- สุमितตรา เจิมพันธ์. (2545). จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุमितตรา ศรีวิบูลย์ และพรณี วิรุณานนท์. (2556). การพึ่งตนเองเพื่อต่อสู้ความยากจน. วารสาร

วิจัยสังคม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 36(1).

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). **ใต้เบื้องพระยุคลบาท**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สุวิทย์ เจริญผล. (2547). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). **แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสกมนต์ สัมมาเพชร. (2559). **ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทัศนสถานบำบัดพิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

โสรัจจ์ หงลดารมภ์. (2553). **เสรีภาพบนอินเทอร์เน็ต แนวคิดทางจริยธรรมและปรัชญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนรรฆมนต์ เรียบร้อยเจริญ. (2549). **ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่าง บ้าน โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา ในโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อนันต์ แยมเยื่อน และสุวลักษณ์ อ้วนสะอาด. (2565). **ปัจจัยเชิงเหตุทางจิตลักษณะและสถานการณ์ของพฤติกรรมจิตอาสาของเยาวชนไทย**. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 23(1), 76–93.

อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา และเพชร ไสยสมบัติ. (2562). **ทฤษฎีกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน: การนำไปประยุกต์ใช้ด้านธุรกิจ**. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 12 (5), หน้า 128–145.

อภิญา ปันชูเชิด. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้สมรรถนะของตนเองกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่น เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ พย.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อภิญา อิงอาจ. (2560). **หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติการพัฒนาแบบจำลองของการโครงสร้าง (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมาวดี รุ่งวิวัฒน์ศิลป์ และคณะ. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน**

- การเผชิญปัญหา การควบคุมทางสังคม กับพฤติกรรมรุนแรงของนักเรียน
วิทยาลัยเทคนิคและช่างสังกัดรัฐบาล กรุงเทพมหานคร. **วารสารดุฎฎิบัฏฐิตทง
สังคมศาสตร์**, 12(2), 351-365.
- อรพินทร ชุชม สุภาพร ณะชานันท์ และทัศน ทงภักดี. (2554). **ปัจจัยเชิงเหตุและผลของ
ภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อรุณี เกษรอุบล. (2544). **การสำรวจความเครียด การจัดการกับปัญหาและการสนับสนุน
ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี.
วิทยานิพนธ์ วท.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.**
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). **การศึกษาบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์สาขาการ
บริหารการศึกษา., บัฏฐิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ฉะเชิงเทรา.
- อรุณี สันฐิตวิณัย (2560). **ฐานปรัชญาของระบบราชการในอุดมคติ**. **วารสารเกษตรศาสตร์
สังคมศาสตร์**, 38(2).
- อัจฉรา ไชยูปถัมภ์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิต
นักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อัจฉราพรรณ กันสุขะ และจิราภรณ์ เรืองยิ่ง. (2565). **การวิเคราะห์อภิมานปัจจัยเชิงสาเหตุที่
ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทย.
วารสารสันติศึกษา ปรีทรรศน์**, 9 (5): 1884-1898.
- อภภภรณ์ สว่างเต็ม. (2550). **ผลของโปรแกรมกลุ่มพัฒนาตนที่มีต่อความวิตกกังวล ทาง
สังคมและความเชื่ออำนาจในตน: กรณีศึกษา ศูนย์ทางเลือกการเรียนรู้อุ้การ
พัฒนาและป้องกันชีวิตเด็กบ้านนา**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- อุทิศ สังขรัตน์. (2559). **ทัศนคติและความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 22(3).
- อุษา น่วมเพชร. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ การครุ่นคิดแหล่ง
ทักษะภายในตนเองและปัญหาทางจิตเวชของวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. วิทยานิพนธ์ พย.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- โองการ ทรันเต๊ะ. (2561). **ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมที่มีต่อการ**

**พัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชน จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.**

- Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of supervisory social support and its implications for HRD in Thailand. **Psychology and Developing Societies A Journal**, 12(2), 155 – 167.
- Cohen, J. (1977). **Statistical power analysis for the behavioral sciences**. New York: Academic Press.
- Coyne J. and DeLongis A. (1986). Going Beyond Social Support: The role of Social Relationships in Adaptation. **Journal Consult Clinical Psychology**, 54(4), 454 – 460.
- Deming, W. Edwards. (1986). **Out of Crisis**. Cambridge: MIT Press.
- Eddie G. Montgomery. (2014). Talent Management Vulnerability In Global Healthcare Value Chains A General Systems Theory Perspective. **Journal of Business Studies Quarterly** 5(4).
- Eisner E. (1976). Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation. **Journal of Aesthetic Education**, 39(2), 192–193.
- Fred C Lunenburg & Allan C Ornstein. (2012). **Paper on the Science of Administration. Educational Administration concepts and Practices** Sam Houston State University, St. John's University, New York. Columbia University Press 1937.
- Galtong, J. (1980). **Self-Reliance: A Strategies for Development**. London: Bogle L' Ounverture Publication.
- Gurung R. A. R. (2006). **Health Psychology A Cultural Approach**. Belmont: Thomson Wadsworth.
- Hanna N. and Wozniak R. (2001). **Consumer Behavior and Applied Approach**. Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Hoyer W. D. and MacInnis D. J. (2010). **Consumer Behavior**. Ohio: South-Western Cengage Learning.
- Nation M. Crusto C. Wandersman, A. K. K. L. S. D. M.–K. E. e. a. (2003). What works in prevention principles of effective prevention programs? . **American psychologist**,

58(6/7), 449–456.

- Rotter, J. B. (1975). Some problems and misconceptions related to the construct of internal versus external control of reinforcement. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, 43(1), 56–67.
- Rotter, J. B. (1990). Internal versus external control of reinforcement: A case history of a variable. **American Psychologist**, 45(4), 489–493.
- Smith, R. H. (1980). **Measurement: Making Organization Perform**. New York: Macmillan.
- Solomon, M. R. (2007). **Consumer Behavior: Buying, Having, and Being** (7 ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Steiner, E. (1988). **Educology**. Sydney: NSW.
- Thoits, P. A. (1982). Conceptual, Methodological, and Theoretical Problems in Studying Social Support as a Buffer Against Life Stress. **Journal of Health and Social Behavior**, 23(2), 145–159.
- Willer, D. (1986). **Scientific Sociology: Theory and Method**. Englewood Clift: Prentice Hall.
- Zimet G. D. Dahlem N. W. Zimet S. G. & Farley G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. **Journal of Personality Assessment**. (52), 30–41.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) 5 คน ประกอบด้วย

1. ดร. เกศินี โสขุมา
ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ (อดีตคณบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)
2. ทันตแพทย์หญิง วรวรรณ อัครกุล
ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
3. ดร. กัมพล เจริญรักษ์
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 ระยอง
4. ดร. พิพัฒน์ ศรีไพบลย์
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
5. ดร. สิริพร บุญพา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 10 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารองค์การทางการศึกษา 4 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ดร. นิธิวัฒน์ อินทสิทธิ์
ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพะเยา
 - 1.2 ดร. อนุชิตา ชินศิริประภา
ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.
ระยอง)
 - 1.3 นาย นัตติชัย รอดสุทธิ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง
 - 1.4 อาจารย์ ฉลาด สมพงษ์
ตำแหน่ง ผู้ประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับชั้นพื้นฐาน

2. นักพฤติกรรมศาสตร์(เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรม

บุคคล) 1 คน

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ژیฐวิณั สิริธีรอรอด

ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ (อดีตรองคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

3. ครูฝึก นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ระดับเชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย

3.1 อาจารย์ พรทิพย์ ไชยเสนาะ

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ (วิทยาลัยราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ) และกรรมการสงเคราะห์สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

3.2 นางสาว มยุรี ชุ่มชื่น

ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ ระดับชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

3.3 นางสาว อุษณีย์ เจวะรัตน์

ตำแหน่ง นักจิตวิทยา ระดับชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

3.4 นางสาว สุพรรณษา โพธิ์รัญ

ตำแหน่ง นักจิตวิทยา ระดับชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

3.5 นาย ธิติบดี ร่มเนตร

ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ ระดับชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูง ด้านวิชาการและการบริหารพัฒนา เด็กและเยาวชน)

1. รองศาสตราจารย์ ดร. นีออน พิณประดิษฐ์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณ พวงสุวรรณ
ตำแหน่ง อุปนายกสภา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
3. ทันตแพทย์หญิง วรวรรณ อัครกุล
ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ
4. ดร. รัตนะ วรบัณฑิต
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกและอบรมชายบ้านมุทิตา
5. ดร. อมรศักดิ์ กิจชนานันท์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตร สถาบันสร้างชาติ

ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย (แบบวัด) สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เรียน ท่านผู้เชี่ยวชาญผู้ประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดที่เป็นแบบมาตรฐาน ประเมินรวมค่า จำนวน 8 แบบวัด แต่ละแบบวัดมีข้อความประกอบมาตรฐานวัด 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” จำนวน 10-14 ข้อ

ในการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อความในแบบวัดตัวแปร ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เอกสารที่ใช้ประกอบการดำเนินการ มี 2 ชุด

เอกสารชุดที่ 1 เป็น นิยาม และ ผังของแบบวัดตัวแปร

เอกสารชุดที่ 2 เป็น ข้อความในแบบวัดที่ผู้วิจัยเขียนขึ้น (หรือปรับ) ตามนิยาม ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดใช้เอกสารทั้งสองชุดนี้ประกอบกัน ในการพิจารณาประเมินคุณภาพข้อความในแบบวัด

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการประเมินคุณภาพข้อความและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ชัชปวงค์ ไทยเพชรกุล

(นาย ชัชปวงค์ ไทยเพชรกุล)

เอกสารชุดที่ 1 นิยาม และ ผังของแบบวัด

คำชี้แจง เอกสารชุดที่ 1 นี้ ประกอบด้วย นิยาม และ ผังของแบบวัดตัวแปร การวิจัยนี้มีเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดตัวแปรจำนวน 8 แบบวัด มีนิยามและผังแบบวัดของตัวแปรดังนี้

แบบวัดที่ 1. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และความพอเพียง (ปรับตัว)

นิยาม ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนบอกได้ว่า การกระทำเช่นไรแสดงว่าเป็นการพึ่งตนเอง และการกระทำเช่นไรไม่ใช่การพึ่งตนเอง ในงานวิจัยนี้การพึ่งตนเอง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน ด้านการดำรงชีวิตและด้านเศรษฐกิจ และหมายรวมถึง การที่นักเรียนสามารถจดจำเข้าใจและระลึกได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความพอเพียงไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีความตั้งใจปรับตัวและยอมรับนวัตกรรม

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (✓) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (x) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
การพึ่งตนเอง ด้านการเรียนและการคบเพื่อน	2,4	1,3	4
การพึ่งตนเอง ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ	7	5,6	3
การปรับตัวด้านเรียนและการคบเพื่อน	8,9,11	10	4
การปรับตัวด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ	13,14	12	3
รวม (ข้อ)	8	6	14

แบบวัดที่ 2. การมีตัวแบบที่ดีจากผู้ใกล้ชิดในการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน

นิยาม การมีตัวแบบที่ดีจากผู้ใกล้ชิดในการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนได้พบเห็นแบบอย่างพฤติกรรมหรือการแสดงออกในการพึ่งตนเองจากบุคคลในครอบครัว และบุคคลในโรงเรียน (หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน)

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
การมีตัวแบบที่ดีจากบุคคลในครอบครัว	1,2,3,4,5	-	5
การมีตัวแบบที่ดีจากบุคคลในโรงเรียน	7,8,9,10	6	5
รวม(ข้อ)	9	1	10

แบบวัดที่ 3. การสนับสนุนจากครอบครัวและโรงเรียนในการพึ่งตนเองและความพอเพียง(ปรับตัว)

นิยาม การสนับสนุนจากครอบครัวและโรงเรียน หมายถึง การสนับสนุน 3 ลักษณะ คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูล-ข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน เพื่อให้เด็กและเยาวชนพึ่งตนเอง และปรับตัว ด้วยการคิดอย่างอิสระ อดทน ใฝ่ความพยายามเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ทางการศึกษาการคบเพื่อน และทางการดำรงชีวิต และทางด้านเศรษฐกิจ

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ลักษณะ			รวม (ข้อ)
	การสนับสนุนจากครอบครัว และโรงเรียน			
การพึ่งตนเองจากครอบครัวและโรงเรียน	อารมณ์-สังคม	ข้อมูล- ข่าวสาร	วัสดุ อุปกรณ์ เงิน	
การเรียนรู้ และการคบเพื่อน	1 (+)	2 (-)	3 (+)	3
การดำรงชีวิต และเศรษฐกิจ	4 (-)	5 (+)	6 (+)	3
การปรับตัวจากครอบครัวและโรงเรียน				
การเรียนรู้ และการคบเพื่อน	8 (-)	10 (+)	12 (-)	3

องค์ประกอบ	ลักษณะ			รวม (ข้อ)
	การสนับสนุนจากครอบครัว และโรงเรียน			
การพึ่งตนเองจากครอบครัวและโรงเรียน	อารมณ์-สังคม	ข้อมูล-ข่าวสาร	วัสดุ อุปกรณ์เงิน	
การดำรงชีวิต และเศรษฐกิจ	7 (+)	9 (+)	11 (+)	3
รวม (ข้อ)	4	4	4	12

แบบวัดที่ 4. การมีวินัยในตนในการพึ่งตนเองและการปฏิบัติอย่างพอเพียง (ปรับตัว)

นิยาม การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านจิตใจและการกระทำเกี่ยวกับความพอเพียง ให้เป็นเป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งเกิดความสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและมีคุณค่าเป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
การพึ่งตนเองและปรับตัวโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นด้านการเรียน	1,3	2,4,5	5
การพึ่งตนเองและปรับตัวโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นด้านการดำเนินชีวิต	6,7,8	9,10	5
รวม (ข้อ)	5	5	10

แบบวัดที่ 5. การเชื่ออำนาจในตนเองในการพึ่งตนเองและการปรับตัว

นิยาม การเชื่ออำนาจในตนเองในการพึ่งตนเองหมายถึง การที่เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ว่า ผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนนั้นมีส่วนใหญ่มาจากการจัดการตนเอง ตนทำดีย่อมจะได้ผลดี ตนทำมากย่อมได้มาก และถ้าทำน้อยจะเกิดผลตามต้องการน้อยด้วย ทำให้เกิดความเชื่อว่าตนสามารถทำนายผลได้ควบคุมได้ เชื่อว่าตนสามารถจัดการที่สาเหตุเพื่อให้เกิดผลที่ต้องการได้จริง การเชื่ออำนาจในตนเองของเด็กและเยาวชนในการวิจัยนี้เน้นเกี่ยวกับการพึ่งตนเองด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ และ หมายรวมถึงความเชื่อของเด็กและเยาวชนที่ว่า ผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุม ไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นหรือภายนอก เช่น โชคกลาง เคราะห์กรรม

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
การเรียนรู้ผลดีผลเสียและเชื่อว่าตนสามารถทำนายและควบคุมได้ด้านการเรียนและการคบเพื่อน	1,2,3	-	3
การเรียนรู้ผลดีผลเสียและเชื่อว่าตนสามารถทำนายและควบคุมได้ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ	4	5	2
ผลการกระทำเริ่มจากตนเองไม่ได้เกิดจากบุคคลอื่น	6,7	-	2
เชื่อว่าการกระทำนั้นตนควบคุมผลได้	8,9	10	3
รวม (ข้อ)	8	2	10

แบบวัดที่ 6. ทักษะการฟังตนเอง และความพอเพียง (การปรับตัว)

นิยาม ทักษะการฟังตนเอง หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณ-โทษของการฟังตนเอง มีความชอบและเห็นคุณค่า มีความตั้งใจหรือพร้อมที่จะฟังตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติมี 3 ประการคือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ 3) ด้านการตั้งใจจะกระทำเกี่ยวกับการก่อพฤติกรรม โดยทั้งสามด้านเป็นแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนเรามีทัศนคติเกี่ยวข้องในสิ่งนั้นและจะส่งผลถึงความสามารถในการดำรงตน ได้อย่างมีอิสระและสามารถบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิตทั้งในด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ และ หมายรวมถึงการที่เด็กและเยาวชนรู้ถึงประโยชน์หรือโทษของความพอเพียงและความรู้สึก รัก ชอบเห็นคุณค่าความพอเพียงตลอดจนการมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมพอเพียง

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
ทัศนคติต่อการฟังตนเอง			
ด้านความรู้ในคุณและโทษ	1,2	-	2
ด้านความรู้สึกรักชอบและเห็นคุณค่า	3,4	-	2
ด้านแนวโน้มแสดงพฤติกรรม	5	6	2
ทัศนคติต่อการปรับตัว			
ด้านความรู้ในคุณและโทษ	7,8	-	2
ด้านความรู้สึกรักชอบและเห็นคุณค่า	9,10	-	2
ด้านแนวโน้มแสดงพฤติกรรม	11,12	-	2
รวม (ข้อ)	11	1	12

แบบวัดที่ 7. พฤติกรรมการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน

นิยาม พฤติกรรมการพึ่งตนเองหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระมีความอดทนที่ดีในการจัดการกับปัญหา เพื่อการบรรลุเป้าหมายสามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ซึ่งมีสองด้านคือ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
พฤติกรรมการพึ่งตนเอง ด้านการเรียนและการคบเพื่อน	2,5	1,3,4,6	6
พฤติกรรมการพึ่งตนเอง ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ	7,8,10	9	4
รวม (ข้อ)	5	5	10

แบบวัดที่ 8. พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

นิยาม พฤติกรรมการปรับตัวหมายถึง การแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อความเหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมใหม่ หรือที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสองด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

ผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (+) (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (-) (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
พฤติกรรมการปรับตัว ด้านการเรียนและการคบเพื่อน	1,5	2,3,4	5
พฤติกรรมการปรับตัว ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ	7,8,9,10	6	5
รวม (ข้อ)	6	4	10

เอกสารชุดที่ 2 แบบวัดในการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

คำชี้แจง สำหรับผู้เชี่ยวชาญผู้ประเมิน

เอกสารชุดที่ 2 นี้ เป็นเอกสารเพื่อประเมินข้อความตามนิยามและผังของแบบวัดตัวแปรการวิจัยนี้มีแบบวัดทั้งหมด 8 แบบวัด มีข้อความในแบบวัดตามที่ปรากฏในตารางประเมินที่จะเสนอต่อไป ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสาระสำคัญของนิยาม และผังของแบบวัดตัวแปรในเอกสารชุดที่ 1 หรือไม่ ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้อง ให้ใส่เครื่องหมาย \checkmark ในช่อง +1, ถ้าไม่แน่ใจ ให้ใส่เครื่องหมาย \checkmark ในช่อง 0, ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้ใส่เครื่องหมาย \checkmark ในช่อง -1 และ หากมีข้อแนะนำ ให้เขียนใส่ในช่อง "ข้อเสนอแนะ"

แบบวัดที่ 1. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และความพอเพียง

(ปรับตัว)

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมินตัดสิน "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" และประเมิน 3 ระดับ ตั้งแต่ "น้อย" ถึง "มาก"

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การพึ่งตนเอง ด้านการเรียนและการคบเพื่อน				
1) ฉันเรียนไม่เข้าใจ ก็เก็บความไม่เข้าใจของตนเอาไว้ (x)				
2) ฉันหาความรู้ เรื่องที่เรียนเพิ่มเติมทางออนไลน์ (v)				
3) ฉันอยากได้ของใหม่ ๆ แต่ไม่มีเงินซื้อ จึงขอพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (x)				
4) ฉันเก็บเงินจนพอซื้อของที่อยากได้ (v)				

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
2. การพึ่งตนเอง ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ				
5) ฉันมีเงินไม่พอซื้อของ จึงขอยืมเงินเพื่อน (x)				
6) เมื่อทำกิจกรรมฉันไม่ชอบสังเกตและมักทำตามเพื่อน ๆ (x)				
7) เมื่อพบปัญหาใด ๆ ฉันจะพยายามแก้ไขด้วยตนเองมากกว่าที่จะรอให้ใครมาช่วย (v)				
3. การปรับตัว ด้านการเรียนและการคบเพื่อน				
8) คนที่อยู่เกี่ยวกับการพนันหรือสารเสพติดมักไม่ใส่ใจคนอื่น (v)				
9) คนที่ทำผิดแล้วยอมรับผิดคือคนที่เข้าใจผลกระทบสร้างความเดือดร้อนกับคนอื่น และหาทางแก้ไข (v)				
10) คนที่ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่แก้ไขการใช้เงินของตนทำให้ตนเองอยู่รอด (x)				
11) แม้งานจะยากสักเพียงใด คนที่พยายามทำงานด้วยตนเองอย่างเต็มที่ย่อมทำให้สำเร็จได้ (v)				
4. การปรับตัว ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ				
12) เมื่อครูฝึกได้มอบหมายงาน คนที่ไม่ทำด้วยตนเองแต่รอให้เพื่อนช่วยเป็นคนที่มีความปรับตัวได้ (x)				
13) นักเรียนที่เคยมาโรงเรียนสาย แล้วปรับปรุงตัวเองเป็นคนที่ทำตนเข้ากับกฎระเบียบ (v)				
14) เมื่อเกิดปัญหา คนที่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเป็นคนที่ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ (v)				

แบบวัดที่ 2. การมีตัวแบบที่ดีจากผู้ใกล้ชิดในการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน
ขอความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ขอความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การมีตัวแบบที่ดี จากบุคคลในครอบครัว				
1) ฉันเห็นว่าพ่อแม่ของฉันพยายามทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว (+)				
2) พ่อแม่ของฉันทำมาหากิน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (+)				
3) พี่น้องของฉันอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเอง (+)				
4) ฉันเห็นปู่ย่าตายายทำงานเมื่อมีเวลาว่างเสมอ (+)				
5) ลูกพี่ลูกน้องหรือคนรอบตัวของฉันสามารถพึ่งตนเองโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น (+)				
2. การมีตัวแบบที่ดี จากบุคคลในโรงเรียน				
6) เพื่อนของฉันไม่สนใจการเรียน แม่เขาเป็นคนพึ่งตนเองในการเรียน (-)				
7) ฉันเห็นวิทยากรในศูนย์ฝึกอบรมทำงานสำเร็จเรียบร้อยโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งคนอื่น (+)				
8) ฉันพบว่าเพื่อนที่ได้รับความรักจากครูหรือวิทยากร มักเป็นคนพึ่งตนเองได้ (+)				
9) ผู้ใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมเป็นตัวอยางที่ดีในการพึ่งตนเอง (+)				
10) เพื่อน ๆ ที่ฉันประทับใจมักเป็นคนพึ่งตนเองได้ (+)				

แบบวัดที่ 3. การสนับสนุนจากครอบครัวและโรงเรียนในการพึ่งตนเองและความพอเพียง (ปรับตัว)

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การสนับสนุนการพึ่งตนเองจากครอบครัวและโรงเรียน ด้านการเรียนและการคบเพื่อน				
1) คนในครอบครัวให้กำลังใจฉัน ที่ฉันทำที่บ้านด้วยตนเอง (+)				
2) คนในครอบครัวไม่เคยแนะนำการเรียนต่อเมื่อจบการศึกษาของฉัน แม้เมื่อฉันตั้งใจเรียนจนสอบได้คะแนนดี (-)				
3) พ่อแม่ให้เงินฉันซื้อเสื้อผ้าที่ฉันเลือกได้เหมาะสมกับตนเอง (+)				
2. การสนับสนุนการพึ่งตนเองจากครอบครัวและโรงเรียน ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ				
4) พ่อแม่ไม่สนับสนุนฉันที่ฉันหารายได้พิเศษด้วยตนเอง (-)				
5) ครูมักแนะนำวิธีการ เมื่อเห็นฉันพยายามปรับปรุงความประพฤติของตนเอง (+)				
6) พ่อแม่ให้เงินค่าขนมฉันน้อยแต่ฉันสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ดี (+)				
3. การสนับสนุนจากครอบครัว ครูและเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียง ด้านอารมณ์-สังคม				
7) พ่อแม่พอใจที่ฉันเข้ากับทุกคนในบ้านได้ (+)				
8) พ่อแม่ไม่เคยสนใจให้ความรู้กับฉันเรื่องเทคโนโลยีใหม่ ๆ (-)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
4. การสนับสนุนจากครอบครัว ครูและเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียง ด้านข้อมูล-ข่าวสาร				
9) ถ้ามีเงิน พ่อแม่ก็ซื้อหนังสือสอนวิธีการทำงาน ใหม่ ๆ ที่เสริมการทำงานให้กับฉัน (+)				
10) ครูมักให้คำแนะนำเพิ่มเมื่อฉันใช้อุปกรณ์การ เรียนได้ดี (+)				
5. การสนับสนุนจากครอบครัว ครูและเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียง ด้านวัสดุอุปกรณ์ - การเงิน				
11) พ่อแม่ก็พาฉันไปดูการทำงานของเพื่อนบ้าน เสมอ (+)				
12) เมื่อขาดอุปกรณ์การเรียนฉันมักไม่สบายใจ เสมอที่ถูกเพื่อนเฉยเมยหรือหัวเราะเยาะ (-)				

แบบวัดที่ 4. การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปฏิบัติอย่างพอเพียง(ปรับตัว)
ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การพึ่งตนเองและการปรับตัวโดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น ด้านการเรียน				
1) ฉันถือปฏิบัติในการเข้าเรียนให้ตรงเวลา (+)				
2) ฉันมักจะลืมทำงานที่ครูมอบหมายจนทำให้ไม่สามารถ ส่งงานได้ตามกำหนด (-)				
3) ฉันตั้งใจเรียนและฝึกงานที่จะไม่รบกวนค่าใช้จ่ายจาก ผู้ปกครองเกินกว่าที่ได้รับประจำ (+)				
4) ฉันไม่เห็นผลเสียที่จะคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน (-)				

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
5) ถ้าวินิจฉัยโดยยากฉันอาจต้องลอกข้อสอบเพื่อน (-)				
2. การพึ่งตนเองและการปรับตัวโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ด้านการดำเนินชีวิต				
6) ฉันมักทำงานที่คร่อมอบหมายได้สำเร็จและส่งได้ตรงตามเวลา (+)				
7) ฉันพยายามที่จะคนควาความรู้ใหม่ ๆ นอกห้องเรียนเพื่อให้เข้าใจได้มากขึ้น (+)				
8) แม้จะรู้สึกไม่สะดวก แต่ฉันก็ใช้ทางมาสายหรือสะพานลอยเพื่อข้ามถนน (+)				
9) เมื่อต้องต่อแถวเขาคิวยาว ๆ ถ้ามีโอกาสฉันจะลัดคิว (-)				
10) คำแนะนำของครู หรือผู้ปกครองที่ให้ฉันปรับปรุงตัวฉันมักทำตามไม่ได้ (-)				

แบบวัดที่ 5. การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว
ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การเรียนรู้ผลดีผลเสียและเชื่อว่าตนสามารถทำนายและควบคุมได้ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน				
1) ฉันเชื่อว่าที่ฉันเรียนวิชาใดได้คะแนนน้อย ก็เพราะฉันไม่ตั้งใจเรียน (+)				
2) ฉันเชื่อว่าเงินที่ฉันได้รับ จะพอใช้หรือไม่พอใช้ขึ้นอยู่กับการจัดการของฉันเอง (+)				
3) ฉันพยายามอ่านหนังสือในวิชาที่ฉันเรียนอ่อน เพื่อจะได้สอบให้ได้คะแนนมาก ๆ (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ	+1	0	-1	
2. การเรียนรู้ผลดีผลเสียและเชื่อว่าตนสามารถ ทำนายและควบคุมได้ ด้านการดำรงชีวิตและ เศรษฐกิจ				
4) ฉันเชื่อว่าถ้าฉันทุ่มเทตั้งใจทำงานที่ครูสั่ง ฉันต้อง ประสบความสำเร็จดังที่คาดหวัง (+)				
5) ฉันไม่คิดว่าการทำเพื่อผู้อื่นจะทำให้ฉันมีความสุขได้ (-)				
3. ผลการกระทำเริ่มจากตนเองไม่ได้เกิดจากบุคคล อื่น				
6) ฉันเชื่อว่า การพยายามเตรียมตัวล่วงหน้าให้มากจะช่วยให้ ทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ (+)				
7) ฉันรู้ว่า ฉันควรปฏิบัติตัวอย่างไรที่จะทำให้ผู้ปกครอง อารมณ์ดี (+)				
4. เชื่อว่าการกระทำนั้นคนควบคุมผลได้				
8) ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถปฏิเสธเพื่อนที่ชักชวนฉันไป ในทางที่ไม่เหมาะสม (+)				
9) ฉันเชื่อว่า ถ้าฉันพยายามทำบางสิ่งให้มากขึ้นกว่าเดิม ฉันจะได้รับผลสำเร็จ (+)				
10) ฉันรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยให้ผลตามที่ฉันพยายามเลย (-)				

แบบวัดที่ 6. ทักษะคิดต่อการพึ่งตนเองและความพอเพียง(การปรับตัว)
ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ	+1	0	-1	
1. ความรู้ในคุณและโทษของการพึ่งตนเอง ด้านการ เรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและ				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
เศรษฐกิจ				
1) การพึ่งตนเองในการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับฉัน (+)				
2) การตัดสินใจคบเพื่อนด้วยตนเอง มีผลดีต่อฉันในระยะยาว (+)				
2. ความรู้สึกรักชอบและเห็นคุณค่า ในด้าน การเรียน และการคบเพื่อน และด้าน การดำรงชีวิตและ เศรษฐกิจ				
3) ฉันมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทของฉัน (+)				
4) ฉันพอใจที่ฉันสามารถแก้ปัญหาเรื่องการเงินได้ (+)				
3. แนวโน้มแสดงพฤติกรรม ด้าน การเรียนและการคบเพื่อน และด้าน การดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ				
5) ฉันตั้งใจที่จะหารายได้ด้วยตนเอง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง (+)				
6) ฉันจะเลือกคบเพื่อนโดยไม่ฟังคนอื่น แต่จากมุมมองของตนเอง (-)				
4. ความรู้ในคุณและโทษของความพอเพียง				
7) ฉันคิดว่าเรื่องประหยัดอดออมเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ(+)				
8) ฉันคิดว่าหากคนควหาความรู้หมอบอยู่เสมอมจะทำให้ฉันเป็นคนรอบรู้มากขึ้น (+)				
5. ความรู้สึกรักชอบและเห็นคุณค่า				
9) ฉันรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ถ้าได้ตื่นแต่เช้ามีส่วนช่วยงานของครอบครัว (+)				
10) ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้เปลี่ยนตัวเองในการช่วยเหลือสังคมและคนรอบข้าง (+)				
6. แนวโน้มแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย				
11) ถ้ามีโอกาสฉันคิดที่จะชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยงานของ				

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
ศูนย์ฝึก แทนที่อยู่เฉย ๆ (+)				
12) ฉันคงต้อง หาความรู้เทคนิคการใช้ไฟฟ้าอย่าง ประหยัด เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในบ้าน (+)				

แบบวัดที่ 7. พฤติกรรมการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน
ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. พฤติกรรมการพึ่งตนเอง ด้านการเรียนและการ คบเพื่อน				
1) ฉันมีความอดทนตั้งใจเรียนรู้ เพราะรู้ว่าตนเองไม่ใช่คน เก่ง (-)				
2) ฉันแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อน โดยไม่ต้องถามเพื่อน (+)				
3) ฉันมักต้องรอเพื่อนมาช่วย เพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จ (-)				
4) ขอให้มีเพื่อนแม้อันไม่ชอบ แต่ก็ทำตามเพื่อนเสมอ (-)				
5) ฉันกับเพื่อนต่างกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน (+)				
6) แม่เรียนสำเร็จ ฉันยังรอเงินจากที่บ้านส่งมาช่วยฉัน(-)				
2. พฤติกรรมการพึ่งตนเอง ด้านการดำรงชีวิตและ เศรษฐกิจ				
7) หากฉันฝึกอาชีพสำเร็จ ฉันต้องพึ่งตนเองได้ (+)				
8) ฉันรู้สึกดี ๆ หากทำงานโดยตนเองได้ (+)				
9) หากมีคนมาช่วยเหลือทำให้เหงาเบา ฉันคงไม่ต้อง ทำงานมาก (-)				
10) แม้อันจะมีเพื่อน แต่ฉันจะพึ่งเพื่อนให้น้อยที่สุด (+)				

แบบวัดที่ 8. พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชน
 ขอความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. พฤติกรรมการปรับตัว ด้านการเรียนและการคบเพื่อน				
1) ฉันมักจะเรียนรู้อะไรใหม่ๆ และทันสมัยเสมอ (+)				
2) เมื่อพบปัญหากับเพื่อน ฉันแยกตัวออกไปต่างคนต่างอยู่ (-)				
3) การเรียนวิชาที่ยาก ทำให้ฉันไม่ค่อยเข้าเรียน (-)				
4) นิสัยฉันเป็นแบบนี้ ไม่สนใจว่าจะมีใครคบหรือไม่ (-)				
5) ฉันทำตามระเบียบข้อบังคับ แม้บางครั้งจะทำได้ยาก (+)				
2. พฤติกรรมการปรับตัว ด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ				
6) แม้รู้ว่าอาหารบางอย่างไม่มีประโยชน์ ฉันอยากกินอะไรก็กินเสมอ (-)				
7) ถ้าฉันรู้ว่าการกระทำอะไรที่สังคมไม่ยอมรับ ฉันจะเปลี่ยนแปลงตนเอง (+)				
8) เงินที่ผู้ปกครองที่ให้ ฉันใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง (+)				
9) ถ้ามีโอกาสฉันพยายามหารายได้เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง (+)				
10) ฉันเริ่มรู้จักคุณค่าของเงินและใช้จ่ายอย่างประหยัด (+)				

ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
 เยาวชนและในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

แบบสอบถามความคิดเห็น
 เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
 และในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
 สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เยาวชนที่ดี คิดดี ทำดี จิตใจงดงาม

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

พ.ศ. 2565

แบบสอบถามความคิดเห็น เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
และในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชน

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็น การกระทำใน
ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และในศูนย์ฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชน
 2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนผู้ตอบ
ตอนที่ 2 -12 ความเห็นหรือการกระทำในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน
 3. ขอให้น้อง ๆ เด็กและเยาวชน อ่านข้อความและตอบในแต่ละตอนให้ครบทุกข้อตาม
ความเป็นจริงข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลกระทบหรือผลเสียต่อแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อ
การเรียนรู้ ความเข้าใจของตัวเด็กและเยาวชนเองและคนอื่น ๆ อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการ
ศึกษาวิจัยเพื่อช่วยเหลือพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย
- ข้อความอาจมีจำนวนมาก น้อง ๆ ควรพักสายตาในการตอบเป็นระยะ ๆ ก่อนตอบ
ต่อไปให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อ พร้อมขอขอบคุณเด็กและเยาวชนทุกคน ให้ความเข้าใจและร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

(นาย ชัยพงษ์ ไทยเพชรกุล ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนผู้ตอบ

คำชี้แจง: จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบ หรือเติมข้อความตรงที่ว่าง (ระบุ)

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ อายุ 10 ปี-ไม่เกิน 17 ปี อายุ 17 ปีขึ้นไป
3. ระดับชั้นเรียนที่สำเร็จ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย อื่น ๆ
(ระบุ).....
4. จังหวัดที่เกิด (ระบุ)
5. อาศัยกับ พ่อ แม่ พ่อกับแม่ ปู่ ย่า,ตา ยาย
 อื่น ๆ (ระบุ)
6. อยู่ในการดูแลของ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด.....
 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัด.....

ตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 12 (11 ตอน) เป็นการให้แสดงความเห็นหรือรายงานการกระทำด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบ ขอให้อง ๆ ทำความเข้าใจและตอบได้ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความจริงที่เกี่ยวกับตัวฉัน

คำชี้แจง: สำหรับการตอบคำถาม ตอนที่ 2 แต่ละข้อความน้องเด็กและเยาวชน จะตอบ 2 ชั้นดังนี้

ชั้นแรก อ่านข้อความแล้วตัดสิน ถูก-ผิด

ถ้า"ถูก" ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ตรง.....ถ้า"ผิด" ให้คำเครื่องหมาย ✓ ตรง.....

ถูก

ผิด

5) คนที่ทำผิดแล้วยอมรับผิดคือ คนที่ยอมรับผลกระทำสร้างความเดือดร้อนกับคนอื่น
และหาทางแก้ไข

..... ความมั่นใจ
ถูก ผิด ในการตอบ น้อย ปานกลาง มาก

6) แม้งานจะยากสักเพียงใด คนที่พยายามทำงานด้วยตนเองอย่างเต็มที่ยอมทำให้
สำเร็จได้

..... ความมั่นใจ
ถูก ผิด ในการตอบ น้อย ปานกลาง มาก

ตอนที่ 3 – ถึงตอนที่ 12

คำชี้แจง: สำหรับการตอบคำถามตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 12 ในแต่ละตอนประกอบด้วยข้อความที่
มีการตอบได้ 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง”

วิธีตอบคำถามในแต่ละข้อ

1. ให้อ่านข้อความแต่ละข้อความให้เข้าใจ
2. ให้คิดว่าข้อความนั้น ๆ เป็นความจริงสำหรับน้อง ๆ เพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓

ที่ตรงกับความจริงเพียงระดับเดียวจาก “จริง” ถึง “ไม่จริง”

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่ 0. ถึงแม้จะว่าไม่ได้อยู่ในช่วงสอบ ฉันก็อ่านหนังสือทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ

.....✓.....
จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

การตอบเช่นนี้แสดงว่า ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าว เป็นความจริงสำหรับตน

ข้อที่ 00. ฉันชอบใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย

..... √.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

การตอบเช่นนี้แสดงว่า ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าว **ไม่เป็นความจริงสำหรับตน**

3. เมื่อน้อง ๆ เด็กและเยาวชน เข้าใจวิธีตอบแล้ว ตอบตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 12 ได้เลย

ตอนที่ 3 สิ่งที่คุณทำในการฟังตนเอง

1) ฉันมีความอดทนตั้งใจเรียนรู้ เพราะรู้ว่าตนเองไม่ใช่คนเก่ง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) แม่เรียนสำเร็จ ฉันยังรอเงินจากที่บ้านส่งมาช่วยฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) หากฉันฝึกอาชีพสำเร็จ ฉันต้องฟังตนเองได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันรู้สึกดีมาก หากทำงานได้ด้วยตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 4 สิ่งที่คุณทำในการปรับตัว

1) การเรียนวิชาที่ยาก ทำให้ฉันไม่ค่อยเข้าเรียน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) นิสัยฉันเป็นแบบนี้ ไม่สนใจว่าจะมีใครคบหรือไม่

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ฉันทำตามระเบียบข้อบังคับ แม้บางครั้งจะทำได้ยาก

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ถ้าฉันรู้ว่าการกระทำอะไรที่สังคมไม่ยอมรับ ฉันจะเปลี่ยนแปลงตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) เงินที่ผู้ปกครองที่ให้ ฉันใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) ฉันเริ่มรู้จักคุณค่าของเงินและใช้จ่ายอย่างประหยัด

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 5 คนใกล้ชิดปฏิบัติต่อฉัน

1) พี่น้องของฉันอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันเห็นปู่ ย่า ตา ยาย ทำงานเมื่อมีเวลาว่างเสมอ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ลูกพี่ลูกน้องหรือคนรอบตัวของฉัน สามารถพึ่งตนเองโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันเห็นวิทยากรในศูนย์ฝึกและอบรม ทำงานสำเร็จเรียบร้อยโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งคนอื่น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) ฉันพบว่าเพื่อนที่ได้รับความรักจากครู มักเป็นคนพึ่งตนเองได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) ผู้ใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมเป็นตัวอย่างที่ดีในการพึ่งตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) เพื่อน ๆ ที่ฉันประทับใจมักเป็นคนที่พึ่งตนเองได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 6 ครอบครัวและผู้ปกครองปฏิบัติต่อฉัน

1) แม่แสดงให้ฉันรู้ว่า แม่รักฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันรู้สึกว่า แม่ไม่ค่อยสนใจทุกข์สุขของฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) แม่สามารถช่วยฉันให้หายกลุ้มใจและคลายทุกข์ได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันรู้สึกว่า แม่ไม่พยายามเข้าใจในตัวของฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) แม่จะลงโทษฉันมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของแม่

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) เมื่อแม่จะสนับสนุนให้ฉันทำสิ่งใด ๆ แม่จะอธิบายเหตุผลด้วย

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) เมื่อแม่อารมณ์ไม่ดี แม่มักจะพาลมาลงที่ฉันด้วยเสมอ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 7 ครอบครัวและโรงเรียนฉัน

1) คนในครอบครัวให้กำลังใจฉัน ที่ฉันทำการบ้านด้วยตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) พ่อแม่ให้เงินค่าขนมฉันน้อย แต่ฉันสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ดี

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ครูมักให้คำแนะนำเพิ่ม เพื่อให้ฉันใช้อุปกรณ์การเรียนได้ดี

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) พ่อแม่มักพาฉันไปดูการทำงานของเพื่อนบ้านเสมอ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 8 ฉันกับการใช้สื่อออนไลน์

1) ฉันชอบการค้นหาความรู้บนสื่อออนไลน์

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันได้ใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) เพื่อหาข้อมูลทำรายงาน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ฉันกับเพื่อนเชื่อว่า การสนทนากันในเรื่องที่น่าสนใจบน อินเทอร์เน็ต (Internet) มีประโยชน์

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันได้รับประโยชน์จากที่เพื่อนแนะนำบริการใหม่ ๆ ในอินเทอร์เน็ต (Internet)

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) การติดต่อคุยงานกับเพื่อนบนอินเทอร์เน็ต (Internet) มักสำเร็จด้วยดี

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) ฉันทำการติดตามข่าวสารเพื่อให้ทันเหตุการณ์จากอินเทอร์เน็ต (Internet)

ได้ด้วยตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) ฉันคิดว่าการใช้บริการต่าง ๆ โดยทางออนไลน์สะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 9 จริงจังหรือปล่อยไป

1) เมื่อพบว่าสิ่งที่ทำนั้นยากและคงทำไม่สำเร็จ ฉันก็จะยอมแพ้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันไม่เคยคิดจะปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) เมื่อพบว่าฉันทำสิ่งใดดีขึ้นกว่าเดิม ฉันจะรู้สึกดีใจมาก

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) เมื่อตื่นนอนตอนเช้า ฉันไม่เคยคิดว่าจะทำอะไรบางอย่างในวันนั้น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) ฉันยังไม่ได้คิดตั้งเป้าหมายอะไรเลยเรื่องการเรียนของฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) แท้จริงแล้ว ฉันเป็นคนชอบสนุกมากกว่าจะจริงจังกับงาน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) ความล้มเหลวเพียงครั้งเดียว ไม่อาจทำให้ฉันล้มเลิกการกระทำใด ๆ ได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 10 การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันของฉัน

1) ฉันมักจะลืมทำงานที่ครูมอบหมายจนทำให้ไม่สามารถส่งงานได้ตามกำหนด

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันตั้งใจที่จะไม่รบกวนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเกินกว่าที่ได้รับประจำ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ฉันไม่เห็นผลเสียที่จะคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ถ้าวิชาใดยากฉันอาจต้องลอกข้อสอบเพื่อน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) ฉันพยายามที่จะค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ นอกห้องเรียน เพื่อให้เข้าใจได้มากขึ้น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) เมื่อต้องต่อแถวเข้าคิวยาว ๆ ถ้ามีโอกาสฉันจะลัดคิว

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) คำแนะนำของครู หรือผู้ปกครองที่ให้ฉันปรับปรุงตัว ฉันมักทำตามไม่ได้

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 11 ความเชื่อของฉัน

1) ฉันเชื่อว่าที่ฉันเรียนวิชาใดก็ได้คะแนนน้อย ก็เพราะฉันไม่ตั้งใจเรียน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันเชื่อว่าถ้าฉันทุ่มเทตั้งใจทำงานที่ครูสั่ง ฉันต้องประสบความสำเร็จดังที่คาดหวัง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ฉันเชื่อว่าเงินที่ฉันได้รับ จะพอใช้หรือไม่พอใช้ขึ้นอยู่กับการจัดการของตนเอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันเชื่อว่า การพยายามเตรียมตัวล่วงหน้าให้มากจะช่วยให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) ฉันรู้ว่า ฉันควรปฏิบัติตัวอย่างไรที่จะทำให้ผู้ปกครองอารมณ์ดี

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) ฉันเชื่อว่า ถ้าฉันพยายามทำบางสิ่งให้มากขึ้นกว่าเดิม ฉันจะได้รับผลสำเร็จ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ตอนที่ 12 ความเป็นตัวตนของฉัน

1) การพึ่งตนเองในการเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

2) ฉันมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทของฉัน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3) ฉันตั้งใจที่จะหารายได้ด้วยตนเอง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

4) ฉันคิดว่าเรื่องประหยัคอดออมเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

5) ฉันคิดว่าการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอจะทำให้ฉันเป็นคนที่รอบรู้มากขึ้น

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

6) ถ้ามีโอกาสฉันคิดที่จะชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยงานของศูนย์ฝึกและอบรม แทนที่อยู่เฉย ๆ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

7) ฉันคงต้อง หาความรู้เทคนิคการใช้น้ำ-ไฟฟ้าอย่างประหยัด
เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในบ้าน

.....

จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ขอบคุณน้อง ๆ เด็กและเยาวชน ที่แสดงความคิดเห็น ในชีวิตประจำวันและ
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การบริหาร “รูปแบบการบริหารพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและ
เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง.....

ผู้สัมภาษณ์ นาย ชัชพงศ์ ไทยเพชรกุล วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง: ขอให้ท่านพิจารณา “รูปแบบการบริหารพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ที่ได้ส่งเคราะห์จากผลการวิจัย ต่อไปนี้

จากผลการวิจัยที่ดำเนินการแล้วส่งเคราะห์ได้ “(ร่าง) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีสาระสำคัญคือ

1. การสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุ เน้นพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุของกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีลักษณะสำคัญที่ต้องพัฒนา และแนวดำเนินการ ดังนี้

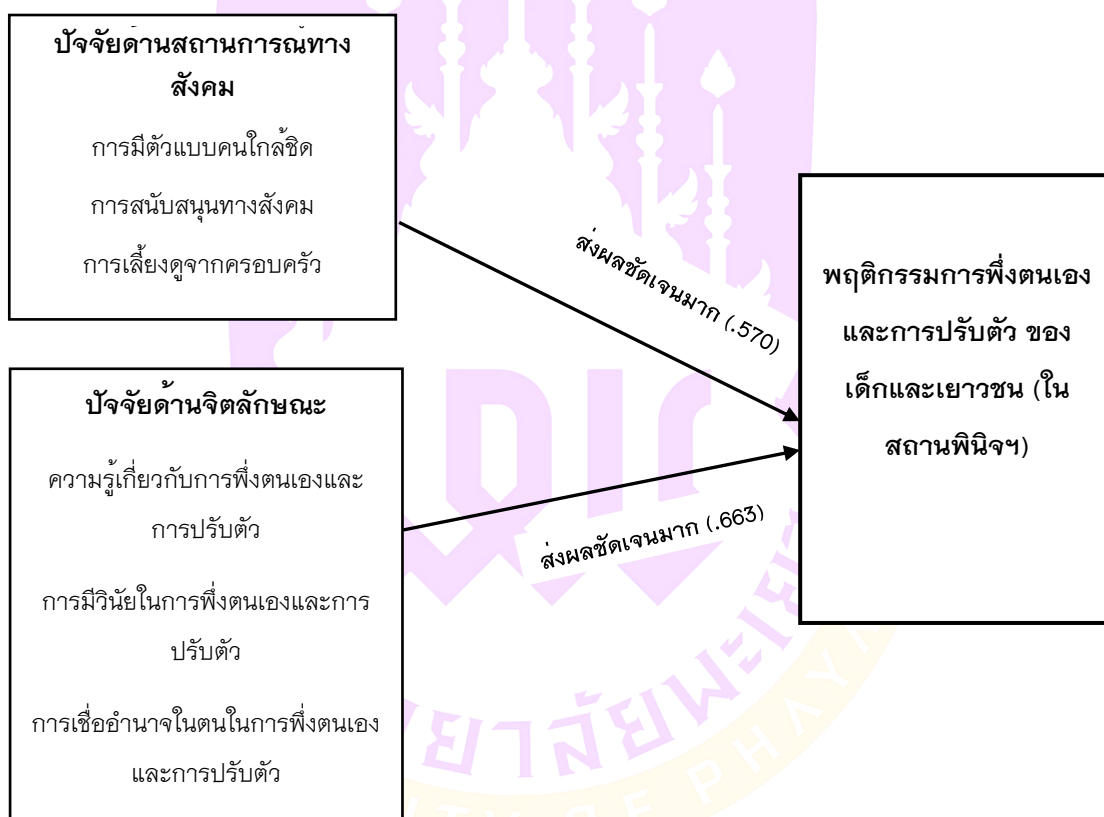
1.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย การเลี้ยงดูของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม (จากบ้าน/โรงเรียน) และตัวแบบคนใกล้ชิด จะต้องดำเนินการให้มีการสร้างสถานการณ์ทางสังคมที่เหมาะสม การดำเนินการส่วนนี้อาจใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้ หรือทำเป็นคู่มือสำหรับผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องดังกล่าว

1.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นลักษณะทางจิตใจ ประกอบด้วย การมีวินัยในการพึ่งตนเองและปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว และการเชื่ออำนาจในตนเองในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ในส่วนนี้อาจดำเนินการโดยการสร้างหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง โดยหลักสูตรประกอบด้วย 3 รายวิชาดังกล่าว ส่วนเนื้อหา กิจกรรม และการดำเนินการ ต้องมาจากผู้มีความเชี่ยวชาญการพัฒนาแต่ละลักษณะดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นนักจิตวิทยา หรือนักจิตพฤติกรรมศาสตร์

2. การสร้างพฤติกรรม (การพึ่งตนเองและการปรับตัว)

จากที่ได้เสนอให้มีการสร้างส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุแล้ว ซึ่งคาดว่าเมื่อปัจจัยเชิงสาเหตุมีการพัฒนาดีขึ้นเหมาะสมขึ้นก็จะส่งผลถึงพฤติกรรม แต่จากผลวิจัยที่ได้พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญเหล่านั้นยังรวมอธิบายพฤติกรรมได้เพียงบางส่วน (ร้อยละ 38.3) ฉะนั้นหากต้องการผลที่แน่นอนชัดเจนยิ่งขึ้น อาจจะต้องมีการสร้างพฤติกรรมโดยตรงด้วย (โดยเน้นพัฒนาทัศนคติและทักษะที่เกี่ยวข้อง)

จากคำอธิบายเกี่ยวกับการสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุ (ในข้อ 1.) และการสร้างพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว (2.) ทั้งหมดเป็นดังภาพ

ภาพรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เป้าหมายของการพัฒนาที่จะดำเนินการต่อไป คือ การสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นลักษณะทางจิตใจ (ข้อ 1.2) และ การสร้างพฤติกรรม (ข้อ 2.)” โดยจะเรียกว่าเป็น “รูปแบบการพัฒนา”

สิ่งที่จะขอความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จะเป็นส่วนของการบริหารโครงการพัฒนาเท่านั้น [(P-D-C-A) X 4Ms] ไม่เกี่ยวกับการพัฒนาลักษณะหรือพฤติกรรมอันเป็นเป้าหมายดังกล่าว

* รายละเอียด [(P-D-C-A) X 4Ms] มีคำอธิบายในภาคผนวก ที่แนบมา กับแบบสัมภาษณ์นี้

คำถามสัมภาษณ์/แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

หากจะมีการดำเนินการโครงการฝึกอบรม ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตามรูปแบบดังกล่าว [คือเน้นพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านลักษณะทางจิตใจ (1.2) และ พฤติกรรม (2)] ให้ประสบความสำเร็จ ควรดำเนินการอย่างไรบ้างในประเด็นดังต่อไปนี้...

1. ด้านการวางแผน (Plan: P) เพื่อการบริหารโครงการดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมี “การวางแผน” เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้อย่างไร

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 การวางแผนเกี่ยวกับเงิน,งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 การวางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การวางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. **ด้านการปฏิบัติ (Do: D)** เพื่อการบริหารโครงการดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็น ว่าควรมี “การปฏิบัติ” เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้ได้อย่างไร

2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน,งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน (Check: C) เพื่อการบริหารโครงการดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมี "การตรวจสอบ/ประเมิน" เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้
อย่างไร

3.1 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับเงิน,งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับวิธีการ (Method) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข (Act: A) เพื่อการบริหารโครงการดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมี”การยอมรับหรือการปรับปรุงแก้ไข” สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้หรือไม่

4.1 การยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 การยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับเงิน
งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 การยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับวัสดุ
อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 การยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับวิธีการ
(Method) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความเห็นอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้

ภาคผนวก จ แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมิน “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการ
พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชน”

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ประเมินรูปแบบ)

ข้าพเจ้านาย ชัชปวงศ์ ไทยเพชรกุล นิสิตหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีผลสองส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการคือ “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม
พึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ซึ่ง
ภาพและคำอธิบาย ดังเอกสาร 1

ส่วนที่สอง คือ “แนวทาง (รูปแบบ) การบริหารการพัฒนาพฤติกรรม เพื่อ
ส่งเสริมพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน” ดังเอกสาร 2

สิ่งที่ข้าพเจ้า ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ขอให้ท่าน
พิจารณา “แนวทางการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของ
เด็กและเยาวชน” ตาม เอกสาร 2 โดยให้ความสำคัญ เฉพาะแนวทางดำเนินการ **ด้านการ
บริหาร** (ไม่ต้องนำผลที่เป็นทางวิชาการ ตามเอกสาร 1 มาพิจารณา) เสมือนว่าเป็นการบริหาร
โครงการหนึ่งที่อาจจัดในสถานศึกษาใด ๆ แล้วประเมินแนวทางการบริหารพัฒนาฯ
ดังกล่าว โดยใช้ “แบบประเมิน” ที่ส่งมาด้วย ดังเอกสาร 3

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

ชัชปวงศ์ ไทยเพชรกุล

(นายชัชปวงศ์ ไทยเพชรกุล)

จากผลการวิจัยที่ดำเนินการแล้วสังเคราะห์ได้ “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีสาระสำคัญคือ

1. การสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุ เน้นพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุสองกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีลักษณะสำคัญ ที่ต้องพัฒนา และแนวดำเนินการ ดังนี้

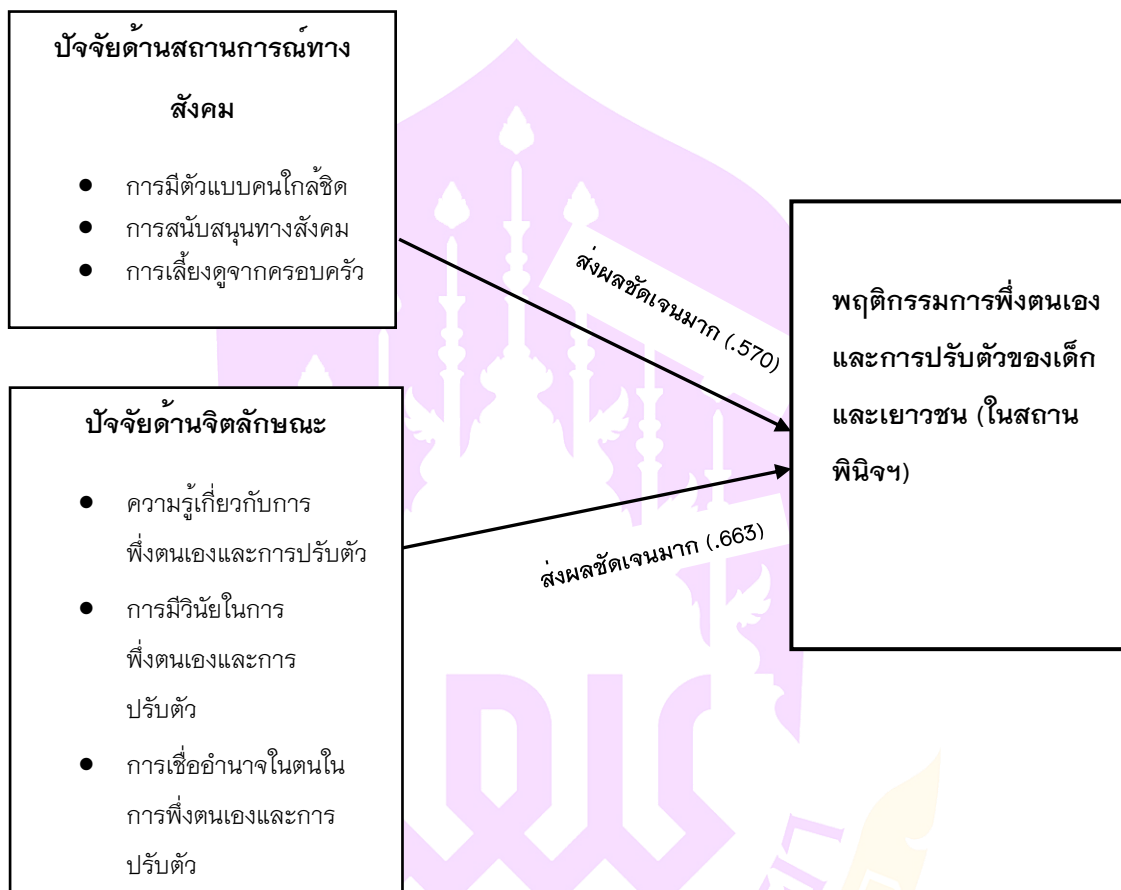
1.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย การเลี้ยงดูของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม (จากบ้าน/โรงเรียน) และตัวแบบคนใกล้ชิด จะต้องดำเนินการให้มีการสร้างสถานการณ์ทางสังคมที่เหมาะสม การดำเนินการส่วนนี้อาจใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้หรือทำเป็นคู่มือสำหรับผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องดังกล่าว

1.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นลักษณะทางจิตใจ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และการเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว ในส่วนนี้อาจดำเนินการโดยการสร้างหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง โดยหลักสูตรประกอบด้วย 3 รายวิชาดังกล่าว ส่วนเนื้อหา กิจกรรม และการดำเนินการ ต้องมาจากผู้มีความเชี่ยวชาญการพัฒนาแต่ละลักษณะดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นนักจิตวิทยา หรือนักจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์

2. การสร้างพฤติกรรม (การพึ่งตนเองและการปรับตัว)

จากที่ได้เสนอให้มีการสร้างส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุแล้ว ซึ่งคาดว่าเมื่อปัจจัยเชิงสาเหตุมีการพัฒนาดีขึ้นเหมาะสมขึ้นก็จะส่งผลถึงพฤติกรรม แต่จากผลวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญเหล่านั้น ยังรวมอธิบายพฤติกรรมได้เพียงบางส่วน (ร้อยละ 38.3) ฉะนั้นหากต้องการผลที่แน่นอนชัดเจนยิ่งขึ้นอาจจะต้องมีการสร้างพฤติกรรมโดยตรงด้วย (โดยเน้นพัฒนาทัศนคติและทักษะที่เกี่ยวข้อง)

จากคำอธิบายเกี่ยวกับการสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุ (ในข้อ 1.) และการสร้าง
พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว (2.) ทั้งหมดเป็นดังภาพ

ภาพ รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แนวทาง (รูปแบบ) การบริหารโครงการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยยึดหลักการบริหาร (Plan-Do-Check-Act) X 4Ms

หากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการคุ้มครองให้มีการพึ่งตนเองและการปรับตัว ขอเสนอรูปแบบ (แนวทาง) การบริหารโครงการพัฒนา อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

การบริหารโครงการพัฒนา (รูปแบบการบริหารการพัฒนา) พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ บริหารโดยระบบวงจรคุณภาพของเดมมิ่งและการใช้ทรัพยากร 4 ประเภท [(P-D-C-A) X 4Ms] ดำเนินการโดย 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และ ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม

ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานคือ ผู้อำนวยการสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กฯ คณะกรรมการ คือ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการเงิน พัสดุ อาคารสถานที่ และฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง สถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กฯ โดยฝ่ายอำนวยการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย แต่งตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุนทรัพยากร ให้การนิเทศและกำกับติดตาม

ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ประกอบด้วย คณะทำงานต่าง ๆ ได้แก่ คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และ คณะทำงานจัดฝึกอบรม แต่งตั้งจากบุคลากรของสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กฯ หากจำเป็นอาจมีการขอความร่วมมือบุคลากรจากภายนอก โดยฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมมีหน้าที่จัดทำหลักสูตรและชุดกิจกรรมฝึกอบรม สร้างเครื่องมือวัด/ประเมิน รวมทั้งจัดการพัฒนา/ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ประกอบด้วย คณะทำงานอาคารสถานที่ เทคโนโลยี ยานพาหนะ อาหารและเครื่องดื่ม และประชาสัมพันธ์ แต่งตั้งจากบุคลากรของสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนสถานพินิจฯ หากจำเป็นอาจมีการขอความร่วมมือจากภายนอก โดยมีหน้าที่ให้บริการ ให้การสนับสนุน เพื่อให้งานพัฒนา/ฝึกอบรมดำเนินไปด้วยดี

แนวทาง (รูปแบบ) การบริหารโครงการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้ เป็นดังนี้

ก. แนวทางการบริหารของฝ่ายอำนวยการ

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายอำนวยการจะมีการวางแผนดังต่อไปนี้

1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) วางแผนเกี่ยวกับบุคลากรของฝ่ายอำนวยการ จำนวนองค์ประกอบ โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ โดยแต่งตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุน และติดตามการทำงาน</p> <p>2) วางแผนเกี่ยวกับการกำหนด แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ คือ คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และ คณะทำงานจัดฝึก อบรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และติดตามการปฏิบัติงาน</p> <p>3) วางแผนเกี่ยวกับบุคลากรของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทศนิเทศน์ ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ องค์ประกอบ ภารกิจ ให้การสนับสนุน และติดตามการทำงาน</p>	<p>1) วางแผนกำหนดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายของฝ่ายอำนวยการ กำหนดงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาฯ ทั้งหมด และระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ</p> <p>2) วางแผนกำหนดงบประมาณของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมเสนอเป็นจำนวนเงิน และหมวดหมู่</p> <p>3) วางแผนกำหนดงบประมาณของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายสนับสนุนเสนอเป็นจำนวนเงิน และหมวดหมู่</p>	<p>1) วางแผนเกี่ยวกับประเภท และจำนวนของวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ของฝ่ายอำนวยการ</p> <p>2) วางแผนการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน</p> <p>3) วางแผนการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน</p>	<p>1) วางแผนเกี่ยวกับวิธีการทำงานของฝ่ายอำนวยการ เช่น วิธีการประชุม วิธีการมอบหมายงาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศและติดตาม</p> <p>2) วางแผนพิจารณา เสนอแนะวิธีการทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม</p> <p>3) วางแผนพิจารณา เสนอแนะวิธีการทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม</p>

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายอำนาจการจะมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) ออกคำสั่งแต่งตั้ง บุคลากรของฝ่ายอำนาจการ ประกอบด้วยประธาน และคณะกรรมการ ให้มีหน้าที่กำหนด นโยบาย การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจให้มีการ พึ่งตนเองและการปรับตัว แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ ให้ การสนับสนุน และ ติดตามการทำงาน</p> <p>2) ออกคำสั่ง แต่งตั้งฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรมคือ คณะทำงาน สร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมิน การฝึกอบรม และ คณะทำงานจัดฝึกอบรม กำหนด องค์ประกอบ ภารกิจ โดยเน้นแต่งตั้งจากบุคลากรของ สถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม หรือสถานพินิจฯ แต่งตั้งจากบุคลากร ของสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม หรือสถานพินิจฯ</p> <p>3) ออกคำสั่งแต่งตั้ง ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรม ได้แก่ คณะทำงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เทคโนโลยี อหาร/ เครื่องดื่ม และประชาสัมพันธ์ กำหนดองค์ประกอบและ ภารกิจ</p>	<p>1) อนุมัติและจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายโครงการรวมการ อำนาจการ (ถ่ามี) และงบประมาณ สนับสนุนโครงการพัฒนา/ฝึกอบรมนี้ ทั้งหมด โดยระบุแหล่งที่มาของ งบประมาณอย่างชัดเจน</p> <p>2) อนุมัติงบประมาณของฝ่ายพัฒนา/ ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม เสนอ โดยเน้นความถูกต้อง ประหยัด และประสิทธิภาพการทำงาน</p> <p>3) อนุมัติงบประมาณของฝ่ายสนับสนุน การพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายเสนอ โดยเน้นความถูกต้อง ประหยัด และ ประสิทธิภาพการทำงาน</p>	<p>1) จัดหา จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ ต้องใช้ของฝ่ายอำนาจการ โดย คำนึงถึงความจำเป็นและคุณภาพ การใช้งาน</p> <p>2) ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ต้องการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน</p> <p>3) ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ ฝึกอบรมต้องการ เพื่อใช้ในการ ดำเนินงาน</p>	<p>1) พิจารณาการใช้วิธีการทำงาน ของฝ่ายอำนาจการ วิธีการ ประชุม วิธีการมอบหมายงาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศและ ติดตาม</p> <p>2) พิจารณา เสนอแนะ วิธีการ ทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการ พัฒนาของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม</p> <p>3) พิจารณา เสนอแนะ วิธีการ ทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม</p>

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายอำนวยการจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้			
3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)	3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)
<p>1) ตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายอำนวยการในการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แต่งตั้งคณะทำงาน ให้การสนับสนุน และ ติดตามการทำงาน</p> <p>2) ตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานของคณะทำงานฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และคณะทำงานจัดฝึกอบรมมีความเพียงพอ เหมาะสมในการทำการกิจกรรมเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร</p> <p>3) ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินการของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนบุคลากรฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีความเพียงพอเหมาะสมเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ จ่ายของกรรมการอำนวยการ และงบประมาณสนับสนุน โครงการพัฒนา/ฝึกอบรมนี้ ทั้งหมด</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ งบประมาณ ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมได้รับอนุมัติ</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้ งบประมาณของฝ่ายสนับสนุน การพัฒนาและฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายสนับสนุนได้รับอนุมัติ</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายอำนวยการใช้ในการทำงานว่า ได้รับครบถ้วน ใช้ได้จริง ครมค่า</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมใช้ในการดำเนินงานว่า ได้รับ ครบถ้วน ใช้ได้จริง ครมค่า</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรม การใช้วัสดุ ครมค่า</p>	<p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของ ฝ่ายอำนวยการวิธีการประชุม การ มอบหมายงาน วิธีการสื่อสาร วิธีการนิเทศ และติดตามผลงานใช้ได้ผล มี ประสิทธิภาพเพียงใด</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงาน และ วิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม วิธีการเหล่านั้นใช้ได้ดี มี ประสิทธิภาพเพียงใด</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของ ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรม เหล่านั้นใช้ได้ผลมีประสิทธิภาพเพียงใด</p>
<p>หมายเหตุ การตรวจสอบ/ประเมิน เป็นการตรวจสอบและประเมินภายในฝ่ายอำนวยการ และตรวจสอบ/ประเมินฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ซึ่งได้รับการแต่งตั้งมอบหมายจากฝ่ายอำนวยการ การตรวจสอบ/ประเมิน ใช้ข้อมูลจากการสอบถามคณะทำงาน ข้อมูลจากการสังเกต การมีเหตุติดตาม และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง</p>			

4 ขั้นตอนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายอำนาจการจะมี การยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้				
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวิธีการ (Method)	
<p>1) จากการศึกษาตรวจสอบติดตาม ผลการทำงานของบุคลากรฝ่ายอำนาจการ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่ผิดปกติ ส่วนที่ไม่ดียอมรับปรับปรุงแก้ไข</p> <p>2) จากการศึกษาตรวจสอบติดตาม ผลการดำเนินการของคณะทำงานฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม คือ คณะทำงานสร้างหลักสูตร/ชุดกิจกรรมฝึกอบรม/เครื่องมือวัดและประเมินการฝึกอบรม และคณะทำงานจัดฝึกอบรมนำข้อมูลที่นำมาพิจารณา ส่วนที่ไม่ดียอมรับปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) จากการศึกษาตรวจสอบติดตาม ผลการดำเนินการของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่ผิดปกติ ส่วนที่ไม่ดียอมรับปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การใช้จ่ายของกรรมการอำนาจการ และงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาที่ถ้าเหมาะสม เพียงพอ ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุง ถ้าไม่เพียงพอ ต้องประชุมเพื่อหาเงินเพิ่มในส่วนที่จำเป็น</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้งบประมาณของฝ่ายพัฒนา ตามที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมได้รับอนุมัติ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมิน การใช้งบประมาณของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตามที่ฝ่ายได้รับอนุมัติ นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายอำนาจการใช้ในการทำงาน ส่วนที่ดีพิจารณาคงไว้ หรือปรับปรุงให้เหมาะสม</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมใช้ในการดำเนินงาน นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมในเชิงการดำเนินงาน นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายอำนาจการ ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงาน และวิธีที่นำมาใช้ในการพัฒนาของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน วิธีการทำงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ส่วนที่เหมาะสมให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่ไม่เหมาะสมปรับปรุงแก้ไข</p>	

ข. แนวทางการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม (สร้างหลักสูตร กิจกรรม และฝึกอบรม)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม จะมีการวางแผนดังต่อไปนี้				
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ (Material)	1.4 วางแผนเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)	
<p>1) วางแผนจัดโครงสร้างสร้างคนของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ประกอบด้วยหัวหน้าและคณะทำงาน โดยบุคลากรคณะทำงานมาจากสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม หรือสถานพินิจฯ</p> <p>2) วางแผนกำหนดบุคลากรในคณะทำงานย่อยอันประกอบด้วยบุคลากรสร้างหลักสูตรสร้างกิจกรรม ทำการฝึกและประเมินการอบรม โดยเป็นคณะทำงานมาจากสถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรม สถานพินิจฯ หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น</p> <p>3) วางแผนคัดเลือกบุคลากรในองค์กร (ศูนย์ฝึกอบรม) หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ที่มีบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ซึ่งจะประกอบด้วย นักฝึกอบรม นักการศึกษา และนักพฤติกรรมศาสตร์</p>	<p>1) วางแผนกำหนดงบประมาณ ค่าใช้จ่าย สำหรับคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ งบการประชุม งบสนับสนุน คณะทำงาน</p> <p>2) วางแผนงบประมาณค่าใช้จ่ายของคณะทำงานย่อยต่าง ๆ อันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะฝึกอบรม และประเมินการฝึกอบรม/ค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางวิชาการ</p> <p>3) วางแผนงบประมาณการจัดอบรมเกี่ยวกับ สถานะที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าตอบแทนวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่น</p>	<p>วางแผนกำหนดประเภทและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงาน อันได้แก่</p> <p>(1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึก อบรม และ คณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p>	<p>วางแผนเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม อันได้แก่</p> <p>1) วิธีการสื่อสาร</p> <p>2) วิธีการสร้างหลักสูตร</p> <p>3) วิธีการสร้างชุดกิจกรรม</p> <p>4) วิธีการอบรม</p> <p>5) วิธีการประเมิน การฝึกอบรม</p>	
<p>หมายเหตุ หลักสูตร และชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมที่สร้าง ประกอบด้วย ก. ชุดสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในความสำคัญของการดูแลสุขภาพจิต 1) ตัวแบบคนใกล้ชิด 2) การสนับสนุนทางสังคม 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ข. ชุดฝึกลักษณะทางจิตใจ 3 ประการ โดยฝึกก่อนสอนและการคือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกาที่ตนเองและกาปรับตัว 2) การมีวินัยในตนเองในการฟังตนเองและการปรับตัว จากนั้นฝึก 3) การเชื่ออันานใจในตนในการฟังตนเองและการปรับตัว ค. ชุดฝึกทักษะการฟังตนเองและการปรับตัว โดยฝึกเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่มีกาสร้างชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมเหล่านี้ให้มีการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะต่าง ๆ ตามที่ฝึกการฝึกด้วย</p>				

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีกระบวนการปฏิบัติดังต่อไปนี้

<p>2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)</p> <p>1) จัดประชุมคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมหัวหน้าคณะทำงาน มอบหมายให้แต่ละคณะปฏิบัติงานตามภารกิจ 2) จัดบุคลากรเป็นคณะทำงานย่อยจากในองค์กร (สถาบัน/ศูนย์ฝึกอบรมฯ) หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ที่มีบุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ประกอบด้วยนักฝึกอบรม นักการศึกษา และนักพฤติกรรมศาสตร์ 3) คณะทำงานย่อยอันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร/สร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการอบรมและวิทยากรฝึกอบรม ประชุมปฏิบัติการ (workshop) ทำงาน และสร้างผลผลิตตามเป้าหมาย</p>	<p>2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>1) ดำเนินการเบิกงบประมาณ ค่าใช้จ่าย สำหรับคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา เช่น งบการประชุม งบกลางสนับสนุนคณะทำงาน 2) จัดทำ ค่าใช้จ่ายของคณะทำงานย่อยต่าง ๆ เสนอขออนุมัติ เพื่อใช้ในการทำงาน ได้แก่ คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการฝึกอบรม และค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางวิชาการ 3) เสนอขออนุมัติงบประมาณการจัดอบรม จากกรรมการอำนวยการ ซึ่งจะเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าตอบแทนวิทยากร และค่าใช้สอยอื่น</p>	<p>2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)</p> <p>ดำเนินการ จัดหา จัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ต้องใช้ในการทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ อันได้แก่ (1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และคณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน (2) คณะทำงานฝึกอบรม ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p>	<p>2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>เลือก และใช้ วิธีการที่เหมาะสมกับการทำงานของพัฒนา/ฝึกอบรม อันได้แก่ 4) วิธีการสื่อสาร 5) วิธีการสร้างหลักสูตร 6) วิธีการสร้างชุดฝึก ชุดกิจกรรม 7) วิธีฝึกอบรม 8) วิธีการวัดประเมิน การฝึกอบรม</p>
<p>หมายเหตุ หลักสูตร และชุดกิจกรรม/ฝึกอบรมที่สร้าง ประกอบด้วย 1) รูปแบบคนใกล้ชิด 2) การสนับสนุนทางสังคม 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว 4) การสนับสนุนทางสังคม 5) การสนับสนุนในตนเองและการปรับตัว จากแม่ฝึก 3) การใช้อำนาจในตนเองและการปรับตัว ค. ชุดฝึกทักษะการพึ่งตนเองและการปรับตัว โดยฝึกเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่มีกิจกรรม/ฝึกอบรม/ฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่มีกรรมการฝึกควบคุม</p>			

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีการตรวจสอบ/ประเมินดังต่อไปนี้			
<p>3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมินการจัดประชุมคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา แต่ละคณะทำงานได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามภารกิจ</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การเลือกบุคลากรเป็นคณะทำงานย่อยจากในองค์กรหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ที่มีความสามารถในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ ประกอบด้วยนักฝึกอบรม นักการศึกษาและนักพฤติกรรมศาสตร์</p> <p>3) ตรวจสอบ/ประเมินการทำงานของคณะทำงานย่อย อันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร/สร้างกิจกรรม ฝึกอบรม คณะประเมินการอบรม และวิทยากร ฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการสร้างผลผลิตเพื่อบรรลุเป้าหมาย</p>	<p>3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมิน การจัดทำการใช้จ่ายของคณะกรรมการฝ่ายพัฒนาและคณะทำงานต่าง ๆ จากคณะกรรมการอำนาจการ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน ได้แก่ คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม คณะประเมินการฝึกอบรม และค่าตอบแทนที่ปรึกษาทางฝึกอบรม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การขออนุมัติงบประมาณการจ้างฝึกอบรม จากกรรมการอำนาจการ ซึ่งจะเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าตอบแทนวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่น</p>	<p>3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)</p> <p>1) ตรวจสอบ/ประเมินการดำเนินการกำหนดประเภทและจำนวนวัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือที่ต้องใช้ในการทำงาน อันได้แก่</p> <p>(1) คณะทำงานของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และคณะทำงานย่อย ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน</p> <p>(2) คณะทำงานฝึกอบรม ซึ่งต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์เทคโนโลยี</p> <p>2) ตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการจัดหา จัดซื้อ และการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ</p>	<p>3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>ตรวจสอบ/ประเมิน การเลือกวิธีการทำงาน ของแต่ละคณะทำงานของฝ่ายพัฒนา อันได้แก่</p> <p>5) วิธีการสื่อสาร</p> <p>6) วิธีการสร้างหลักสูตร</p> <p>7) วิธีสร้างชุดฝึก ชุดกิจกรรม</p> <p>8) วิธีฝึกอบรม</p> <p>วิธีการวัดประเมินการฝึกอบรม</p>
<p>หมายเหตุ การตรวจสอบ/ประเมิน เป็นการตรวจสอบและประเมินจากภายในของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม ใช้ข้อมูลจากการสอบถามบุคคลากรในคณะทำงาน ข้อมูลจากการสังเกต การนิเทศ ติดตามและคณะทำงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>			

4 ขบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีกระบวนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้				
4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)	4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับวิธีการ (Method)	
<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมินการจัดประชุม คณะทำงานของฝ่ายพัฒนา พิจารณา สิ่งที่ดีให้การยอมรับ สิ่งที่เป็นปัญหา/อุปสรรคปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมินการดำเนินการเลือก และแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มต่าง ๆ หากพบ ความไม่เหมาะสม ทำการปรับปรุงแก้ไข หากพบว่าเหมาะสมให้ดำเนินการต่อไปได้</p> <p>3) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การทำงานของ คณะทำงานย่อยอันประกอบด้วย คณะสร้างหลักสูตร คณะสร้างกิจกรรมฝึกอบรม</p> <p>คณะประเมินการอบรม และวิทยากรฝึกอบรม การ ประชุมปฏิบัติการ (workshop) สร้างผลผลิตเพื่อบรรลุ เป้าหมาย หากพบว่ามีปัญหาทำการปรับปรุงแก้ไข หากไม่พบว่ามีปัญหาให้ดำเนินการต่อไปได้</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การจัดทำ งบประมาณ ค่าใช้จ่ายของคณะทำงาน ฝ่ายพัฒนาและคณะทำงานย่อยต่าง ๆ เสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการ อำนวยการ และจัดสรรให้คณะทำงาน ย่อยต่าง ๆ ใช้ในการทำงานต่าง ๆ หาก พบว่ามีปัญหาของปรึกษาขอคำแนะนำ จากกรรมการอำนวยการ หากไม่พบ ปัญหาดำเนินการต่อไป</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การขอ อนุมัติงบประมาณการจัดอบรม จาก กรรมการอำนวยการ และการใช้จ่ายใน การจัดอบรม หากพบว่ามีปัญหาของ ปรึกษาขอคำแนะนำจากกรรมการ อำนวยการ หากไม่พบปัญหาดำเนินการ ต่อไป</p>	<p>1) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการ การดำเนินงาน กำหนดประเภท และจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ใน การทำงานของคณะทำงานต่าง ๆ หากพบปัญหาต้องปรับปรุง แก้ไขโดยปรึกษาผู้หรือฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>2) จากผลการตรวจสอบ/ประเมิน การดำเนินการ จัดหา จัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ต่าง ๆ และ การใช้งาน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเหล่านั้น หากพบปัญหา ต้องปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษาผู้ หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ผลการตรวจสอบ/ประเมิน การเลือก วิธีการทำงาน ของแต่ละคณะทำงาน ของฝ่ายพัฒนา อันได้แก่</p> <p>6) วิธีการสื่อสาร</p> <p>7) วิธีการสร้างหลักสูตร</p> <p>8) วิธีการสร้างชุดฝึก ชุดกิจกรรม</p> <p>9) วิธีการอบรม</p> <p>10) วิธีการวัดประเมินการ ฝึกอบรม</p> <p>หากพบว่ามีปัญหา หรือไม่ เหมาะสม นำข้อมูลจากการประเมิน เข้าร่วมปรึกษาหารือในคณะทำงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการ ปรับปรุงหรือทบทวน ในที่เหมาะสม</p>	

ค. แนวทางการดำเนินงานของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีกระบวนการวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหาร และเครื่องดื่ม ฝ่ายยานพาหนะ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ แต่ละฝ่ายประชุมเตรียมความพร้อมทำงาน ตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรตาม จำนวน ศักยภาพในการทำงาน เวลาสำหรับการปฏิบัติ	1.2 วางแผนเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการทำงาน ในช่วงการดำเนินงานโครงการ (พัฒนา/ฝึกอบรม) เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานลงเวลา ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น
		1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ/อุปกรณ์ที่แต่ละฝ่ายต้องใช้ในการทำงาน บางส่วนอาจมีอยู่แล้ว บางส่วนต้องจัดหา จัดซื้อ เพิ่มเติม จัดทำรายการอย่างละเอียด เพื่อขออนุมัติ และสนับสนุน
		1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)	ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม วางแผนเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ให้เหมาะสมกับงานกิจกรรมที่ได้รับ มอบหมาย วางแผนว่าจะใช้วิธีใดอยู่เดิม หรือหาวิธีใหม่ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมาใช้ในการทำงาน

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีกระบวนการปฏิบัติดังต่อไปนี้			
<p>2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายยานพาหนะ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ แต่จะฝ่ายปฏิบัติงาน โดยรับคำสั่งจากฝ่ายอำนวยการ ประสานงานกับฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม และประสานงานกับฝ่ายสนับสนุนที่งานมีความจำเป็นต้องทำร่วมกันหรือเสริมกัน</p>	<p>2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ทำข้อเสนอขอเบิกงบประมาณที่ต้องใช้ในการทำงานในช่วงการดำเนินงานโครงการ (ฝึกอบรม) เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงเวลา ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง และทำการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ตามความจำเป็น</p>	<p>2.3 ปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม จัดหา จัดซื้อ วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่แต่ละฝ่ายต้องใช้ในการทำงาน บางส่วนอาจมีอยู่แล้ว บางส่วนต้องจัดหา จัดซื้อเพิ่มเติม โดยเน้นคุณภาพ ความเหมาะสม และประหยัด</p>	<p>2.4 ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ (Method)</p> <p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ใช้วิธีการทำงานตามที่ได้ออกแบบไว้ หรือแสวงหาเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับงาน/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย</p>

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมินเงิน (Check) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมจะมีกิจกรรมพัฒนา/ฝึกอบรมอะไรบ้าง			
<p>3.1 ตรวจสอบ/ประเมินเงินเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man)</p>	<p>3.2 ตรวจสอบ/ประเมินเงินเกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p>	<p>3.3 ตรวจสอบ/ประเมินเงินเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ (Material)</p>	<p>3.4 ตรวจสอบ/ประเมินเงินเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)</p>
<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ได้แก่ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยี ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่าย ยานพาหนะ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ แต่ ละฝ่ายจะทำการตรวจสอบและประเมิน การทำงานของตนเอง</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินการเบิก งบประมาณในการทำงาน และการใช้ จ่าย ในวงการค้าเงินโครงการ (ฝึกอบรม) เป็นไปอย่างเหมาะสม ตาม ความจำเป็นเพียงใด เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าทำงานล่วงเวลา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินการจัดหา จัดซื้อ และการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่แต่ละฝ่ายใช้ในการทำงาน ในด้าน ความปลอดภัย คุณภาพ ความเหมาะสม และประหยัด ความสะดวก ปัญหา/ อุปสรรคที่พบ</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินวิธีการทำงาน ตามที่นำมาใช้ ว่ามีความเหมาะสมกับ งาน/กิจกรรมเพียงใด ใช้ได้ดี หรือมี ปัญหาอย่างไร</p>
<p>สามารถ ในการทำงาน</p>	<p>สามารถ ความล้ำเร็ว ปัญหา/อุปสรรค ในการทำงาน</p>	<p>สามารถ ความล้ำเร็ว ปัญหา/อุปสรรค ในการทำงาน</p>	<p>สามารถ ความล้ำเร็ว ปัญหา/อุปสรรค ในการทำงาน</p>

4. ขั้นตอนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act) ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรมหรือปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้			
<p>4.1 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)</p>	<p>4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)</p>	<p>4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับ วัสดุ/ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)</p>	<p>4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)</p>
<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ/ ประเมินการทำงานของบุคลากรในฝ่าย พิจารณาเกี่ยวกับความเพียงพอของ บุคลากร ความสามารถ ความสำเร็จ ปัญหา/อุปสรรคในการทำงาน ถ้าพบว่าดี/เหมาะสมดำเนินการต่อไป ถ้าพบว่าไม่ดี/ไม่เหมาะสมยอมรับและ ทำการปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม นำผลจากการตรวจสอบและประเมินการ เบิกงบประมาณที่ต่อใช้ในการทำงาน และการใช้จ่าย ในช่วงการดำเนิน โครงการ (ฝึกอบรม) ว่าเป็นไปอย่าง เหมาะสม ตามความจำเป็นเพียงใด เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่า ทำงานล่วงเวลา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง การดำเนินการเหมาะสม ได้ผลดี คง ปฏิบัติต่อไป ถ้าพบว่าไม่เหมาะสม หรือ มีปัญหา/อุปสรรค ต้องขอคำแนะนำจาก ฝ่ายอำนาจการ ยอมรับปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม พิจารณาผลจากการตรวจสอบและ ประเมินการจัดทำ จดซื้อ และการใช้ งาน วัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องมือ ของแต่ละ ฝ่ายที่ใช้ในการทำงาน มีคุณภาพ ความ เหมาะสม และประหยัด เพียงใด มี ความสะดวก หรือมีปัญหาอย่างไร ถ้า การดำเนินการเหมาะสม ได้ผลดีคง ปฏิบัติต่อไป ถ้าพบว่า ไม่เหมาะสม หรือมีปัญหา/อุปสรรค ต้องขอคำแนะนำจากฝ่ายอำนาจการ ยอมรับปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม ตรวจสอบและประเมินวิธีการทำงาน ตามที่นำมาใช้ ว่ามีความเหมาะสมกับ งาน/กิจกรรมเพียงใด ใช้ได้ผลดี หรือมี ปัญหาอย่างไร นำผลที่ได้พบตัดสินใจ คงไว้ หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และงานบรรลุ ตามเป้าหมาย</p>

แบบประเมิน “แนวทาง(รูปแบบ)การบริหารโครงการพัฒนาพฤติกรรมกรพึงตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”

คำชี้แจง: ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของแนวทาง(รูปแบบ) การบริหารโครงการพัฒนาพฤติกรรมกรพึงตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน (เอกสาร 2) ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน โดยแต่ละด้านเกี่ยวกับ 4 ประเด็น รวมเป็น 16 ประเด็น [(P-D-C-A) x (4 Ms)] มีระดับการประเมินความเป็นไปได้ ตั้งแต่ “น้อยที่สุด” ถึง “มากที่สุด” คะแนน 1 ถึง 7 ตามลำดับ ด้วยการกาเครื่องหมาย \checkmark ตรงกับคะแนนที่ท่านประเมิน

ตัวอย่าง สมมติท่านประเมิน ข้อ 0.1 ดังนี้

1. ชั้นการวางแผน

แนวทางการบริหาร	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. การxxxxx								
0.1 การxxxxx เกี่ยวกับบุคลากร ข้อเสนอ/แนวทางการxxxxx เกี่ยวกับบุคลากร ...[รายละเอียดจากรูปแบบ (เอกสาร 2)]	1	2	3	4	√5	6	7	

จากตัวอย่างการประเมิน แสดงว่าท่านให้คะแนนประเด็น ข้อ 0.1 “ข้อเสนอ/แนวทางการxxxxx เกี่ยวกับบุคลากร... เป็น 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน

ต่อจากนี้ ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาและประเมิน แนวทาง (รูปแบบ) การบริหารการพัฒนาฯทั้งหมดใน ทุกด้าน ทุกประเด็น (เกณฑ์ผ่านแต่ละด้านและโดยรวม คือ ร้อยละ 70 และร้อยละ 75)

การประเมินแนวทาง (รูปแบบ) การบริหารการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ก. แนวทางการบริหารของฝ่ายอำนวยการ

แนวทางการบริหาร	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. ขั้นการวางแผน (Plan)								
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 2)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.2 วางแผนเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 2)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 2)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 2)]	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนรวม								
2. ขั้นการปฏิบัติ (Do)								
2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 3)]	1	2	3	4	5	6	7	
2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 3)]	1	2	3	4	5	6	7	

ข. แนวทางการดำเนินการของฝ่ายพัฒนา/ฝึกอบรม (สร้างหลักสูตร กิจกรรม และ ฝึกอบรม)

แนวทางการดำเนินการ	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. ขั้นการวางแผน (Plan)								
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 6)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.2 วางแผนเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 6)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 6)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 6)]	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนรวม								
2. ขั้นการปฏิบัติ (Do)								
2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 7)]	1	2	3	4	5	6	7	
2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 7)]	1	2	3	4	5	6	7	

ค. แนวทางการดำเนินการของฝ่ายสนับสนุนการพัฒนา/ฝึกอบรม

แนวทางการดำเนินการ	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. ขั้นการวางแผน (Plan)								
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 10)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.2 วางแผนเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 10)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.3 วางแผนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 10)]	1	2	3	4	5	6	7	
1.4 วางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 10)]	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนรวม								
2. ขั้นการปฏิบัติ (Do)								
2.1 ปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 11)]	1	2	3	4	5	6	7	
2.2 ปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 11)]	1	2	3	4	5	6	7	

แนวทางการดำเนินการ	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
4. ขั้นตอนการยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไข (Act)								
4.1 การยอมรับ ปรับปรุงเกี่ยวกับคน/ บุคลากร (Man) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 13)]	1	2	3	4	5	6	7	
4.2 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ การเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 13)]	1	2	3	4	5	6	7	
4.3 ยอมรับหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 13)]	1	2	3	4	5	6	7	
4.4 ยอมรับหรือปรับปรุงเกี่ยวกับวิธีการ (Method) [รายละเอียดดูจากรูปแบบ (เอกสาร 2 หน้า 13)]	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนรวม								

ขอขอบคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมิน

นาย ชัชพงศ์ ไทเพชรกุล

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชัชปพงศ์ ไทยเพชรกุล
วัน เดือน ปี เกิด	08 พฤศจิกายน 2501
สถานที่เกิด	ระยอง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2525 เศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศศบ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2549 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รปม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่ปัจจุบัน	67/22 หมู่ 8 ต.ทับมา ถนน สุขุมวิท อ.เมือง จ.ระยอง 21000
ผลงานตีพิมพ์	ชัชปพงศ์ ไทยเพชรกุล โกศล มีคุณ คักดีชัย นิรัญทวีและวิภาภรณ์ ภูวัฒน์กุล. (2566). แนวทางการศึกษาและการพัฒนาการ ฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 8(5), 291-301. ชัชปพงศ์ ไทยเพชรกุล และคณะ. (2566). รูปแบบการบริหารการ พัฒนาการฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 17(2), 151-171.
รางวัลที่ได้รับ	ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2564